

T 10922

almanahul filatelic'77

'77 almanahul filatelic'77

1999

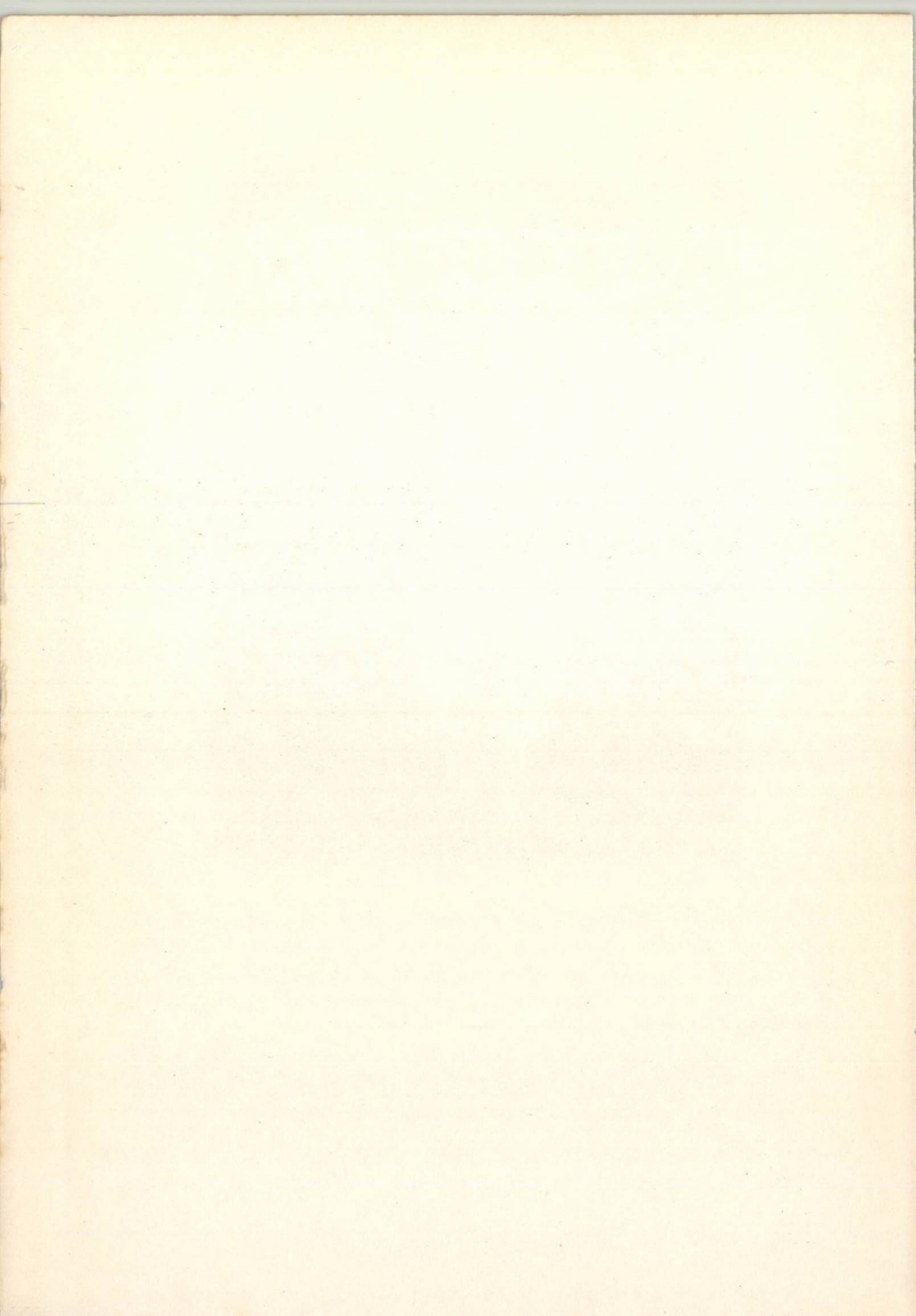
IUL. 2005

„Ca urmare a progresului general al societății, a extinderii și perfecționării instrucției publice, a răspindirii largi în mase a cunoștințelor științifice, politice și culturale, în anii socialismului a avut loc o puternică ridicare a nivelului cultural al întregului popor, o înflorire fără precedent a vieții spirituale a patriei noastre.”

(Din expunerea tovarășului Nicolae Ceaușescu cu privire la activitatea politico-ideologică și cultural-educativă de formare a omului nou, constructor conștient și devotat al societății socialiste multilateral dezvoltate și al comunismului în România, prezentată la Congresul educației politice și al culturii socialiste).

Primul ALMANAH FILATELIC

VIRGIL ȘCHIOPĂRLAN

Doctor în științe economice
Director General Adjunct al Direcției
Generale a Poștelor și Telecomunicațiilor

Avind în vedere indicațiile date de conducerea superioară de partid, Direcția Generală a Poștelor și Telecomunicațiilor, în activitatea de editare a timbrelor și a efectelor poștale, activitate care constituie un mijloc de educație a populației, va acorda o atenție deosebită la alegerea tematicii filatelice.

Filателиi cunosc că marca poștală a apărut în deceniul al patrulea al secolului XIX și că în general mărcile poștale, până în preajma celui de-al doilea război mondial, au reprodus figurile conducătorilor de state din acea perioadă.

Poporul român, vechi ca origină, descendent din daci și romani, stăpînit al acestor meleaguri din tată în fiu, a înscris în paginile istoriei fapte de vitejie în luptele de apărare a suveranității și independenței sale.

În anii socialismului spiritul patriotic s-a dezvoltat pe fondul tradițiilor strămoșești, iar tînăra generație ia cunoștință și prin intermediul mărcii poștale de evenimentele cele mai importante din istoria poporului român, de cei mai bravi conducători de stat.

Un suflu nou a apărut în domeniul editării emisiunilor poștale, ca urmare a indicațiilor date de Secretarul General al P.C.R. — tov. Nicolae Ceaușescu — de cunoaștere a istoriei patriei.

Urmind această linie, în anii trecuți am reprodus pe timbre și efecte pe : Decebal, Traian, Columna lui Traian, vestigii daco-romane din Oltenia, Dobrogea, Banat, Crișana, Maramureș, Transilvania.

În 1977 această acțiune de popularizare a vestigiilor trecutului va continua, romanitatea poporului nostru fiind ilustrată cu noi serii de mărci, care vor prezenta piese arheologice găsite pe teritoriul Moldovei, precum și altele, găsite în celelalte zone geografice.

Cunoscînd că Dunărea a constituit un baraj de apărare împotriva coteritorilor, dar în același timp și o atracție a acestora, astăzi servind drept cale de legătură economică între popoarele așezate de-a lungul ei, precum și

cu celelalte care-și trimit prin ea mesagerii, Poșta Română va ilustra importanța ei printr-o emisiune de mărci. Această emisiune va apărea în 1977 și va cuprinde imagini ale navigației române pe Dunăre, punându-se accentul pe principalele porturi românești, precum și pe deltă.

În anul care urmează, românii vor sărbători 100 de ani de la înlăturarea definitivă a asupririi otomane, moment de o importanță istorică deosebită în dezvoltarea societății românești pe calea progresului economic și social, deschizând largi orizonturi națiunii noastre spre afirmarea liberă, de sine stătătoare.

Legat de acest eveniment, artileriștii, pompierii, cercetașii, cei care s-au jertfit pe cîmpul de bătălie de la 1877, vor fi prezenți în memoria filateliștilor printr-o emisiune de mărci dedicată bătăliilor de la Plevna, Smîrdan, Grivița etc. În această emisiune vor fi cuprinse și două colițe (una dantelată și una nedantelată), care vor ilustra culorile steagului strămoșesc (roșu : singele bravilor noștri eroi ; galben : lanul de grâu ce se întinde nesfîrșit ; albastru : cerul frumos al patriei noastre).

Dacă pînă în prezent evenimentele politice din viața partidului și a statului erau marcate în emisiunile poștale prin imagini decorative, începînd cu anul 1977 aceste aniversări vor fi reprezentate și prin obiective economice și culturale realizate sub conducerea P.C.R.

Astfel, „30 ani de existență a Republicii” vor fi sărbătoriți de Poșta Română printr-o emisiune formată din trei valori : un calculator electronic, fabricat în R.S.R., Teatrul Național din Craiova, iar cea de-a treia valoare va prezenta pe un fundal tricolor laurii victoriei celor 30 de ani.

Printre emisiunile anului 1977 vom prezenta și frumoasele noastre dansuri populare – dansul călușarilor (dans vechi dacic) – precum și măiestria gimnasticii românești. De asemenea nu vor lipsi nici reproducerile după tablouri ale marilor noștri pictori.

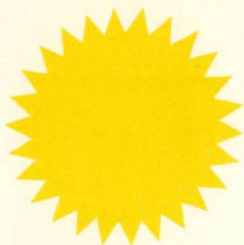
Cele inserate aici reprezintă numai o parte din preocupările Poștei Române de a fi mereu prezentă la chemarea conducerii de partid și de stat, de intensificare a eforturilor în domeniul dezvoltării culturii noastre socialiste. De altfel, succesul mărcilor noastre românești, care reflectă prin tematica lor marile realizări din viața politică, economică și socială a țării, este relevat de premiile obținute de Administrația Poștei Române la diversele expoziții interne și internaționale.

Acest almanah, la prima lui ediție, reprezintă o modestă încercare a Administrației Poștei Române de a prezenta publicului larg caleidoscopul mărcilor românești. El este o încercare de a pune la dispoziția filateliștilor nu numai un material documentar divers, dar și un material atractiv.

De altfel, această carte a filateliei pe scurt încearcă să fie un dicționar de idei sau o cronică pictată, un sfătuitor realist, o enciclopedie folosită în timpul liber.

Dacă această încercare a fost sau nu reușită, rămîne să o spuneți dumneavoastră stimoți cititori !

GÎNDURI

din partea

EDITORULUI

ALEX. LACHE

Director al Întreprinderii „Rompresfilatelia”

Aproape toată lumea vorbește aici mereu despre „începuturi”...

Începuturile filateliei (bineînțeles), începuturile poștei, începutul mărcilor etc., etc.

Ne conformăm și noi și vom vorbi despre... primul almanah filatelic românesc, ale cărui pagini sînt deschise acum în fața dv.

Ar fi ușor să începem să subliniem „greutățile inerente... începuturilor”, despre noianul de materiale documentare care a trebuit cercetat, despre lipsurile care fără îndoială mai știrbesc din valoarea a ceea ce am dorit noi să fie acest almanah. Dar nu despre aceasta vom vorbi.

Vom încerca să relatăm despre pasiunea (și doar filателиi cunosc ce este pasiunea), răbdarea, atenția cu care am fost înconjurați noi, cei care am dorit să încropim paginile pe care am reușit pînă la urmă să le aducem sub teascurile tipografiei.

În primul rînd am căutat să fim utili atît filателиștilor începători cit și celor trecuți prin „ciur și prin dirmon”, apoi am încercat să îmbrățișăm aspectele atît de variate ale acesteia... (ce-o fi însemnînd la urma urmei filatelia asta ?) științe, arte, necesități ? ? ? Poate pînă la sfîrșitul lecturii o să vă lămurim dv.

În al doilea rînd am încercat să înmănușăm o serie de gînduri, propuneri, opinii ale diferiților oameni, care pe lingă preocupările lor „serioase” se mai joacă — unii de zeci și zeci de ani — cu bucățelele de hirtie colorată, cărora unii cu hotărîre și argumente le spun „mărci” iar alții cu aceeași hotărîre îi combat, tot cu argumente, și le spun „timbre”.

Și de ce să nu ne mărturisim admirația față de toți aceștia care, unii de-a lungul unor vieți întregi, au investit dragoste, sacrificii, timp pentru a deveni membri ai acestei categorii de oameni cărora — adesea fără să aprofundăm noțiunea — le spunem filателиști. Acești oameni majoritatea își văd mai devreme sau mai tîrziu încununate eforturile cu atîtea satisfacții pe care „ceilalți” (care nu folosesc mărcile decît cînd au de expediat o corespondență) nici nu le pot bănuî.

Am căutat să mai ogîndim uneori nebănuite pătrunderi ale filateliei în aproape toate aspectele activității umane.

Iată un articol despre Brîncuși, altul despre cercurile filatelice la orașe și sate, despre centenarul independenței patriei noastre, știință, cosmonautică, sport, poezie, literatură, grafică, comerț și de ce nu ? și despre aspectele senzaționale ale falsurilor și furturilor de timbre ?

Sîntem conștienți cit de departe sîntem în a epuiza măcar o parte a tuturor aspectelor pe care am fi vrut să le ilustrăm în paginile de față.

Dar cu un optimism caracteristic nouă filателиștilor, sperăm că am reușit să vă interesăm — măcar în parte — cu lectura de față, dar mai ales că în anul care urmează vom reuși să stringem în jurul nostru mai mulți și mai pasionați din cei ce vor dori ca viitorul almanah filatelic să fie mai bun, mai interesant.

Prima cărămidă a fost pusă. Așteptăm pe constructorii de miine pentru a adăuga altele, mereu altele...

DEBUT

TITU GEORGESCU

Director al Oficiului pentru Editarea
Timbrelor și Controlul Mandatelor

Prin grija Întreprinderii „Rompresfilatelia” și a O.S.E.T.C.M., sub auspiciile Direcției Generale a Poștelor și Telecomunicațiilor din M.T.T.E. a văzut lumina tiparului prima ediție a „Almanahului Filatelic”, care se adresează nu numai colecționarilor de mărci, ci și tuturor iubitorilor mărcilor poștale, tuturor celor care au auzit sau care știu că marca poate oferi clipe de prețioasă destindere, că poate constitui obiectul unei activități cu un netăgăduit conținut instructiv și educativ.

În anii construirii socialismului în țara noastră, filatelia nu mai este o activitate izolată, este o activitate organizată, de masă, care cuprinde zeci de mii de tineri și vîrstnici ce caută să capteze mesajul mărcilor, a căror tematică este din ce în ce mai variată și mai atractivă, să le admire frumusețea, să le pună în valoare în colecții și expozate, ca adevărați factori de agitație și popularizare vizuală, contribuind la educația socialistă a maselor largi.

Partidul nostru promovează ideea că problemele educației socialiste a maselor sînt sarcini de largă cuprindere, care privesc întreaga societate, toate resursele educaționale, focalizate convergent sub conducerea permanentă a organelor și organizațiilor de partid. „Partidul trebuie să asigure conducerea și îndrumarea nemijlocită a întregii munci ideologice și teoretice, a întregii educații politice și culturale” — spune tov. Nicolae Ceaușescu la Congresul educației politice și al culturii socialiste.

În legătură cu cele spuse de tovarășul Nicolae Ceaușescu, activitatea de editare a timbrelor și efectelor poștale, constituind un mijloc educațional al maselor largi, presupune din partea noastră, a celor care le tipărim, o atenție deosebită la alegerea temelor ilustrate în mărci și efecte poștale.

Apariția omului nou, ca produs al noilor relații socialiste, ritmul rapid al transformărilor sociale, științifice și culturale au impus o reconsiderare de esență în orientarea, conceperea și metodologia educației culturale de masă, activitate care trebuie să fie în pas cu multiplele transformări care se produc în baza economică a societății, ca și în suprastructura ei.

Pentru eficiența lor educativă, timbrele, prin tematica lor, vor oglindi trecutul de luptă al poporului, noile transformări din țara noastră, în consens cu consecințele revoluției tehnico-științifice contemporane, evenimente culturale, sportive, politice etc.

Avîndu-se în vedere aceasta, Direcția Generală a Poștelor, forul nostru tutelar, pe baza propunerilor instituțiilor centrale, organizațiilor de masă și direcțiilor județene de poștă și telecomunicații întocmește proiectul tematic anual de emisiuni de timbre și efecte poștale.

Alături de conținutul tematic al mărcilor, la educația culturală a maselor largi mai contribuie și publicațiile legate de acestea (cataloge, studii, monografii etc.).

În ultimii ani au apărut unele lucrări filatelice, unele adresîndu-se colecționarilor avansați, altele filateliștilor tineri sau începători, dar insuficiente pentru a satisface nevoia de informare și de însușire a unei culturi generale filatelice, care se cere fundamentată prin vaste cunoștințe nu numai de filatelie propriu-zisă, ci și din domeniile cele mai variate. Inițiativa Direcției Generale a Poștelor, de a înscrie în planul de lucru al Întreprinderii Rompresfilatelia editarea unui „Almanah Filatelic”, este binevenită.

Acest almanah însă, prin însuși profilul său, nu va putea fi o lucrare cu un conținut prea adîncit, care să pretindă cititorului o concentrare prea mare, ci va încerca să-i pună la îndemînă o lectură variată și atractivă, putînd interesa atît pe începător cit și pe colecționarul avansat.

Sperăm ca prima ediție a almanahului să atragă cit mai mulți prieteni latenți ai mărcilor poștale, în special din rîndul tinerilor noștri, trezind curiozitatea și interesul lor spre filatelie, care este o „fereastră deschisă asupra lumii largi”.

SALUT PRIMEI EDITIONII

General col. rez. **CONSTANTIN SMIRNOV**
Președinte al Asociației Filateliștilor
din R. S. România

Editarea de către Întreprinderea „Rompresfilatelia”, sub egida Direcției Generale a Poștelor, a unui Almanah Filatelic este o inițiativă binevenită pentru iubitorii mărcilor poștale. Anunțată din vreme, apariția almanahului a fost așteptată cu interes și chiar cu nerăbdare, astfel cum este – de altfel – așteptată apariția oricărei lucrări care se înscrie în bibliografia filatelică.

Filatelia – o importantă activitate de masă – este o adevărată istorie ilustrată a culturii și civilizației umane, o disciplină a meditației și cercetării la îndemina oamenilor de toate virstele; ea determină o informare deschisă pe marginea evenimentului care a dat viață unei serii filatelice. Mărcile poștale constituie piesele elementare ale unui limbaj special, cu caracter universal, de comunicare între oamenii de pretutindeni și din generații consecutive, un limbaj imagistic care deschide filatelistului orizonturi culturale vaste. În afară de aspectele ei comerciale, filatelia este o școală paralelă formelor specifice de învățămînt, cu implicații social-culturale eficiente.

Tot mai mulți sînt cei care – practicînd o filatelie activă – se avîntă în arena competițiilor din țară și de peste hotare, marcînd astfel în lumea largă prezențe românești mult apreciate.

Astfel de rezultate nu se pot obține numai înșiruind – la întîmplare sau după tipicul prescris de cataloage – mărcile adunate. Ele sînt condiționate de o muncă perseverentă de informare și de cercetare, de ceea ce putem drept numi formarea și însușirea unei „culturi generale filatelice”.

Este adevărat că la noi, în ultimul timp, o seamă de apariții filatelice alături de revista „Filatelia” – s-au străduit să acopere o arie cît mai largă din cîmpul atît de vast al filateliei, dar insuficiente pentru a satisface cerințele filateliștilor.

Este de aceea binevenită inițiativa Întreprinderii „Rompresfilatelia” de a edita un Almanah Filatelic.

Din toate aceste motive, un almanah al acestui domeniu, fără să aibă un conținut prea adîncit, va trebui să ilustreze în cuprinsul lui relația „simbol filatelic – activității umane” pe care o exprimă marca poștală, relația timbrului cu viața sau activitățile multiple ale omului reflectate în imaginea filatelică.

În numele filateliștilor membri ai Asociației Filateliștilor din R. S. România, urez acestui almanah să reușească să fie începutul unei serii, care – prin numărul mare de adaziuni și prin succesul ce-l va obține – să constituie un imbold pentru a ridica și mai mult ștacheta la următoarele ediții, pe care le așteptăm de pe acum.

FILATELIA

MESAGER DE PACE

VASILE DINCA

În ultimele trei decenții, România a înregistrat transformări radicale de ordin social-economic, transformări care i-au dat posibilitatea să se afirme ca o țară liberă și independentă.

Activitatea desfășurată cu consecvență de România în amplul proces de edificare a unei lumi mai drepte și mai bune, o lume care să promoveze în toate împrejurările și de către toate statele, indiferent că sînt mari, mijlocii sau mici, principiile independenței și suveranității naționale, egalității depline în drepturi, avantajului reciproc, nefolosirii forței, au avut drept rezultat o dezvoltare fără precedent a raporturilor României cu țările lumii. România întreține relații diplomatice și consulare cu peste 130 de state. Politica externă fermă a Partidului și statului nostru au creat României o poziție de prestigiu în arena internațională.

În toată activitatea externă a țării noastre se remarcă contribuția de o valoare excepțională a Secretarului General al Partidului, tovarășul Nicolae Ceaușescu, personalitate proeminentă a vieții politice internaționale, militant consecvent al păcii și securității în lume.

„Republica Socialistă România — spunea tovarășul Nicolae Ceaușescu în cuvîntarea rostită la Congresul U.G.S.R. — dînd glas aspirațiilor și năzuințelor clasei noastre muncitoare, ale tuturor oamenilor muncii — va acționa și în viitor, cu toată fermitatea, pentru promovarea politicii noi de pace și colaborare între popoare, pentru întărirea solidarității forțelor înaintate, democratice de pretutindeni, pentru victoria progresului și civilizației întregii omeniri“.

Element de cultură de o importanță din ce în ce mai mare, filatelia română răspunde și ea felurilor politicii noastre interne și externe.

Este meritul Poștei Române de a fi pus în circulație emisiunii filatelice cu teme legate de relațiile externe ale României, de principalele manifestări care au avut drept scop stabilirea de relații de prietenie cu toate țările, menținerea păcii în lume.

Întorcîndu-ne cu ani în urmă, imediat după proclamarea republicii, remarcăm emisiuni de timbre legate de activitatea sindicală mondială, de conferințe internaționale ale oamenilor muncii, de festivaluri ale tineretului și studenților și mari competiții sportive internaționale.

Toate acestea, în acea perioadă, transmiteau pretutindeni dorința poporului român de a lua parte la tot ce este legat de realizarea unor relații de prietenie.

Este semnificativ, prin prezentarea grafică, mesajul emisiunii de timbre din anul 1953 „Al III-lea Congres sindical mondial“. Emisiunea formată din două valori înfățișează pe valoarea de 55 bani trei mîini înfrățite, mîini care reprezintă cele trei rase: albă, galbenă și neagră (fig. 1).

Activității sindicale mondiale i-au mai fost dedicate cîteva emisiuni filatelice în următorii ani: 1955, 1957, 1961, emisiuni prilejuite de congresele sindicale mondiale.

Trebuie remarcate emisiunile dedicate festivalurilor mondiale ale tineretului și studenților pentru pace și prietenie de la București, Moscova, Viena și Helsinki, emisiuni care au reușit să redea în mod sugestiv tînețea, înțelegerea dintre toți tinerii lumii, dorința acestora de a fi pace.

În sublinierea ideii de pace, emisiunea din anul 1957, „Al IV-lea festival Mondial al Tineretului”, valoarea de 1 leu este tipărită în coli de 50 bucăți, alternând cu vinete triunghiulare, purtând inscripția „pace” și „prietenie” în 20 de limbi.

Fig. 1

Nu se poate trece cu vederea o temă de simbol care sugerează pacea prin excelență. Este vorba de tema mamei și a copilului, temă din păcate abandonată în ultimii ani. Mărci frumoase realizate, inspirate din punct de vedere grafic, care slujesc cu prisosință ideea de pace, au fost puse în circulație cu prilejul zilei copilului din anii 1954, 1955, 1956. Porumbelul păcii și chipul de copil fericit sînt prezente pe aceste emisiuni, completate în anul 1956 de prezența a zece vinete diferite, pe fiecare vinetă înscrindându-se cuvîntul pace în zece limbi (fig. 2).

Într-o perioadă de încordare internațională, într-o perioadă în care urmele războiului nu se șterseseră încă, orice fel de manifestare a forțelor iubitoare de pace însemna un pas înainte pe drumul destinderii internaționale.

Receptivă la toate evenimentele internaționale legate de menținerea păcii în lume, Poșta Română dedică Adunării Mondiale a Reprezentanților Forțelor Iubitoare de Pace de la Helsinki, din anul 1955, o marcă de 55 bani, care reprezintă în mod sugestiv globul pămîntesc în care este înfipt un steag pe care scrie pace în mai multe limbi și porumbelul păcii, iar în anul 1959, cu prilejul celei de-a 10-a aniversări a Mișcării Mondiale pentru Pace, valoarea de 3,25 lei din emisiunea „Mari aniversări culturale” reproduce portretul savantului francez Frederic Joliot Curie, fostul președinte al Consiliului Mondial al Păcii.

Activitatea țării noastre pe tărîmul menținerii păcii în lume se reflectă și în acțiunile din cadrul Organizației Națiunilor Unite, în cadrul căreia a făcut și face propuneri îndreptate spre aplicarea în relațiile internaționale a principiilor Cartei O.N.U. și găsirea de soluții realiste problemelor internaționale.

Organizației Națiunilor Unite i-au fost dedicate trei emisiuni filatelice, cu prilejul aniversării a 15, 20 și 25 ani de la înființare. Prin prezentarea grafică: emblema O.N.U. porumbelul păcii, cele trei chipuri reprezentînd cele trei rase (1961), se definesc precis caracterul și scopul acestei organizații.

În anul 1965, aniversarea a 20 ani de la înființarea O.N.U. prilejuiește și aniversarea a 10 ani de la intrarea României în O.N.U.

Legat de prezența în viața internațională a țării noastre, trebuie amintită personalitatea lui Nicolae Titulescu, eminent om politic, care a militat pentru suveranitatea și egalitatea tuturor statelor în relațiile internaționale, marcată în filatelia cu prilejul celei de-a 15 Sesiuni interparlamentare, prin reprezentarea pe o marcă de 1,75 lei a portretului ilustrului diplomat, omagiu adus celui care a fost reprezentantul României la Liga Națiunilor Unite în anii 1920—1936 (fig. 3).

De la primele participări ale României la O.N.U. și pînă la Conferința pentru Securitate și Cooperare în Europa din 1975, de la Helsinki, țara

Fig. 2

noastră a parcurs un drum ascendent, un drum al afirmării ei pe plan internațional, afirmare care s-a putut realiza datorită politicii ferme promovate de Partidul și statul nostru.

Beneficiind de participarea activă a Secretarului general al Partidului Comunist Român, Președintele țării, tovarășul Nicolae Ceaușescu, politica externă a României și-a îmbogățit conținutul, căpătând jalonări precise și ferme.

Fig. 3

Pașul făcut înainte prin Conferința pentru Securitate din 1973, (eveniment marcat de punerea în circulație a unei emisiuni formată din două valori și două vinete) este continuat de Conferința pentru Securitate și Cooperare în Europa din 1975, conferință care a demonstrat posibilitatea elaborării unor soluții în probleme dificile care privesc cele 35 de state participante.

Actul final semnat la Helsinki la 1 august 1975 reprezintă convingerea statelor de a adopta măsuri efective, privind renunțarea la folosirea forței sau amenințării cu forța în relațiile dintre ele, precum și promovarea dezarmării.

Poziția României reiese clar din cuvântul rostit de tovarășul Nicolae Ceaușescu la conferință.

Este deosebit de sugestiv citatul înscris pe colifa nedantelată pusă în circulație cu acest prilej. El reproduce din raportul prezentat de tovarășul Nicolae Ceaușescu la Congresul al XI-lea al Partidului :

„Avem marea răspundere în fața popoarelor noastre, a întregii omeniri să facem totul pentru a deschide calea unei epoci de colaborare și pace, într-o lume a dreptății și libertății sociale și naționale” (fig. 4).

Toate aceste idei sînt redată vizual prin cele patru valori și colifa nedantelată, puse în circulație la 30 iulie 1975. Prezentarea grafică, realizată de Dumitru Dănilă și Rodica Coteanu,

reușește să transmită ideea de pace și cooperare.

Fie că tratează teme legate de relațiile internaționale, congrese, conferințe, colaborări cultural economice, festivaluri sau tratează teme legate de activitatea noastră de zi cu zi, filatelia românească transmite mesajul său pretutindeni, mesajul unui popor pașnic și muncitor, care a învățat de-a lungul existenței sale să-și apere libertatea și integritatea teritorială.

Fig. 4

Gîndindu-ne la marea număr de iubitori de filatelie, număr care înregistrează creșteri importante pe plan național și internațional, Poșta Română, prin tematica emisiunilor sale filatelice, ne convinge că își îndeplinește deplin rolul de mesager de pace al poporului român.

ȘTIATI CĂ...

Orașul Basel a fost al treilea canton elvețian, după Zürich și Geneva, care a adoptat în 1845 metoda taxei poștale plătite anticipat cu ajutorul mărcilor poștale adezive. „Porumbelul din Basel” a fost cea dintîi marcă poștală imprimată în trei culori. Ea nu a fost apreciată de marele public și cu toate că era în uz de 5 ani, a fost puțin utilizată. Astăzi atractivitatea ei, unită cu raritatea, o fac să fie una dintre mult căutatele mărci poștale.

MIRACOLUL ROMÂNESC

A. CONSTANTINESCU

A sosit momentul să aştern pe hîrtie gîndurile mele despre Miracolul Românesc, despre miracolul românesc al ultimelor trei decenii şi despre oglindirea lui în pasiunea comună a tuturor ce citesc acest volum.

A sosit momentul să aduc prinosul meu de recunoştinţă făuritorilor de timbre, distribuitorilor, admiratorilor şi colecţionarilor de timbre, de hîrtiuţe în dantele, ce poartă mesajul unei naţiuni ce a înflorit ca firul de mac lingă firul de fum izvorît din ruinele unei bătălii mistuitoare.

Şi-am scris ceea ce veţi citi, în seara în care clasorul cu scoarţe roşii, adăpostul discret şi singur al timbrelor mele româneşti, s-a închis, după ce a fost funzărit de un copilaş cu păr buclat şi buze răsfrînte dispreţuitor peste lume, grăsuţ şi curios foc, pe a cărei figură se citea o lipsă de griji şi o bucurie, parcă altfel decît cea pe care o privesc acuma pe figura copilului fotografiat cu o floricică-n mînă, în gară la Cîmpina, după ce au fost bombardate rafinăriile; aveam aceeaşi vîrstă atunci, dar nu ştiam de timbre; mi-era frică şi mi-era foame.

A scrie despre construcţiile socialismului în România şi despre oglindirea lor în filatelie înseamnă a scrie despre o temă de colecţionare caracterizată de un dinamism inegalabil.

Mi-ar părea artificial parcă, să vorbesc de timbrele ce înfăţişează o construcţie industrială sau edilitară înfăptuită în anii socialismului, fără a arunca o privire retrospectivă pe timbrele şi efectele poştale ale republicii, figurine ce aduc cunoştinţei noastre, fapte petrecute în anii involburăţi în care s-au pus bazele construcţiei socialismului.

O colecţie completă axată pe o astfel de temă: „Construcţiile socialismului“ e greu de realizat, datorită bogăţiei de piese filatelice ce o compun. Ea va trebui să cuprindă timbre şi întreguri poştale, ilustrate maxime şi ştampile speciale ori publicitare, documente ale epocii respective care au circulat prin poştă, piese filatelice ce vor trebui grupate în mici subteme, adică acele etape ale cuceririi puterii politice şi economice, ale realizării şi desăvîrşirii operei de construcţie a ceea ce numim astăzi „o Românie multilateral dezvoltată“.

La 12 aprilie 1948, Marea Adunare Naţională a Republicii Populare Române, în prima sa legislatură, a adoptat prima Constituţie ce consfinţeşte drepturile şi libertăţile poporului muncitor. Evenimentul a fost consemnat pe timbre. O serie de trei valori, fiecare într-o culoare a tricolorului, prezintă privirii un desen alegoric înfăţişînd o femeie ridicînd spre soare *Constituţia R.P.R.*, în privirile pline de speranţe ale unui muncitor, unui ţăran şi ale unui intelectual (C.M.R. — nr. 1173—1175).

1 mai 1948, *primul 1 mai cu adevărat liber în ţara noastră*, a fost o puternică manifestare de solidaritate a poporului nostru muncitor cu muncitorii de pretutindeni. Mărcile poştale emise cu acest prilej poartă mesajul angajării naţiunii noastre muncitoare pe drumul construcţiei socialismului (C.M.R. nr. 1176—1179).

Pošta Română nu pregetă să consemneze de fiecare dată ce se oferă ocazia, pe figurine poştale, evenimentele ce constituie succese politice sau economice din primii ani de existenţă ai republicii, baza construcţiei socialismului. Astfel, la 30 decembrie 1948, este pus în circulaţie un timbru de culoare roşie, într-un tiraj de 1 884 000 de exemplare (C.M.R. nr. 1230), care aniversează *un an de la proclamarea R.P.R.*, fapt redat simbolic de desenul său: două mîini puternice sfîrîmă un lanţ greu, în faţa unei pancarte pe care scrie „30 decembrie 1947“.

Planul de Stat pe 1950 a mobilizat întregul popor muncitor din România la luptă pentru întărirea și dezvoltarea economiei naționale. Succesele obținute în acest an, față de realitățile economice existente cu numai doi ani în urmă, sînt redată simbolic de una din cele două valori ale emisiunii (C.M.R. nr. 1266), cealaltă reprezentînd făurirea unei puternice industrii grele și dezvoltarea agriculturii.

La doi ani după înfăptuirea actului revoluționar de la 11 iunie 1948 — al naționalizării principalelor mijloace de producție — este pusă în circulație o emisiune de timbre poștale ce aniversează acest fapt mareț. Desenul unic reprezintă un muncitor cu un ciocan pe umăr, privind încrezător înainte. Emisiunea are o variantă dantelată și una nedantelată (C.M.R. nr. 1288—1291).

Expoziția tehnică, industrială și agricolă, exprimarea publică a făuririi unei industrii puternice și a unei agriculturi dezvoltate, este motivul care a inspirat pe machetatorul emisiunii, Dimitrie Ștubei, în realizarea a două timbre într-o serie dedicată acestui eveniment. Este vorba de valoarea de 11 lei, brun-roșcat, ce reprezintă un muncitor în fața unor schele industriale și valoarea de 31 lei, albastru-ardezie, care redă profilul unui țăran privind din ogrorul său răsăritul soarelui. Emisiunea are o variantă dantelată și o alta nedantelată (C.M.R. nr. 1311—1312 A + B).

Prima construcție edilitară a socialismului în România este „Casa Scînteii”. Acest bastion al culturii românești, al presei comuniste, apare pe timbrele noastre pentru prima dată în anul 1951, cu ocazia împlinirii a 20 de ani de la apariția primului număr al ziarului „Scînteia”. Moment mobilizator și în aceeași măsură de reculegere, în amintirea celor ce-au căzut ciuruiți de gloanțe verzi și negre. Piepturi tinere au ascuns în cădere o foaie, plină de slove tipărite, care îmbărbătau, chemau și conduceau la luptă.

Un timbru apărut în anul 1952, aniversînd *cinci ani de la proclamarea republicii*, redă în imagini grăitoare construcțiile socialismului : o fabrică, „Casa Scînteii” și o combină pentru recoltat cereale, simbol al alianței dintre clasa muncitoare, țăranimea muncitoare și intelectualitatea românească (C.M.R. nr. 1480).

Timbrele anului 1953 au prin excelență un caracter militant. Emisiuni ca „Ziua minierului” (C.M.R. nr. 1514), „Agricultura socialistă” (C.M.R. nr. 1526—1528) și „Case de odihnă” (C.M.R. nr. 1354—1358) le considerăm drept un *capitol de trecere* în cadrul tematicii „Construcțiile socialismului”.

În cele ce urmează vom încerca să prezentăm emisiunile poștale românești, care, au immortalizat prin desen construcțiile socialismului în România, făcîndu-le astfel cunoscute opiniei publice de pretutindeni, considerînd că prezentarea în continuare a timbrelor țării noastre, care exprimă succesele politice ale poporului, constituie de acum o tematică aparte, pe care o prezentăm în alt capitol. Repetăm totuși că o colecție tematică „Construcțiile socialismului în România” va trebui să conțină în primele ei file de album, timbrele ce amintesc tuturor de succesele politice ale poporului nostru sub conducerea încercatului Partid Comunist Român, care în esență constituie o imensă construcție : *Temelia realizărilor noastre de azi*. „Zece ani de cultură populară” este titlul seriei emise în anul 1954 și care poartă legenda : 1944 — zece ani de la eliberare — 1954 (C.M.R. nr. 1551—1554). Cele patru valori ale emisiunii redau construcțiile culturale : 20. bani — cămin cultural, 38 bani — *teatrul de operă și balet din București*, 55 bani — *Casa Scînteii*, 1,55 lei — *Casa Radiodifuziunii Române*.

Al 500-lea an de existență documentară a Bucureștiului oferă prilejul de a fi prezentate pe mărci poștale cîteva din construcțiile noi din capitala României, ce construia la acea dată socialismul. Astfel, valoarea de 55 bani reprezintă *Casa Scînteii*, cea de 1,55 lei reprezintă *Opera din București*, iar valcarea de 1,75 lei reprezintă imaginea *Stadionului „23 august” din capitală* (C.M.R. nr. 1888, 1889, 1890).

Anul 1959 este cel *de-al 10-lea an de existență a primelor gospodării agricole colective*. Jubileul este redat de o emisiune poștală din care două valori de 55 de bani (C.M.R. nr. 1866 și 1867) aduc în atenția publică una o fermă a gospodăriei colective, iar cealaltă un tractor românesc, valoarea finală a seriei, de 5 lei (C.M.R. nr. 1868) exprimînd alegoric realizările de pe ogoare sub privirile fericite ale unui muncitor și ale unei țărănci.

Seria uzuală din anul 1960 este în întregime o emisiune de mărci poștale ce se încadrează perfect în tematica filatelică „Construcțiile socialismului”. Cele 20 de valori ale seriei (C.M.R. nr. 1952—1972) aduc în actualitate realizările și succesele noastre naționale, exprimând ideea prin desene simbolice.

În același an, o serie turistică dedicată litoralului „Mării Negre” prezintă noile construcții edilitare din această parte a țării, alături de cele vechi. Astfel, în antiteza grafică reiese puternic în evidență pașii uriași pe care i-a făcut socialismul și în acest domeniu (C.M.R. nr. 1990—1996).

Crearea unei flote comerciale puternice, rod al priceperii constructorilor români de nave, constituie subiectul tratat în seria „Marină — nave diverse”, apărută în anul 1961 (C.M.R. nr. 2062—2067). Sînt astfel prezente cargoul „Galați”, pachetbotul „Oltenița”, vedeta „Tomis”, mineralierul „Arad”, remorcherul „Nicolae Cris-tea” și cargoul „Dobrogea”.

În anul 1964, seria turistică formată din patru valori, intitulată „Munți și peisaje diverse” (C.M.R. nr. 2386, 2387) prezintă pe valoarea de 1 leu telefericul din Poiana Brașov și pe valoarea de 1,35 lei, lacul de acumulare al hidrocentralei „V. I. Lenin” de la Bicaz, construcții înfăptuite în anii puterii populare. „20 de ani de la eliberare” sînt aniversați și în filatelie. Emisiunea apărută în 1964 pe această temă redă, pe trei din cele patru valori, succesive în construcția socialismului: 60 bani — industria, 75 bani — mecanizarea agriculturii, 1,20 lei — arhitectură modernă. Subiectele sînt prezentate prin desene simbolice (C.M.R. nr. 2396—2398, bloc nr. 2399).

Una dintre cele mai însemnate construcții ale socialismului realizate pînă în prezent în România, o constituie fără îndoială barajul și sistemul energetic de la Porțile de Fier, realizată în colaborare cu țara vecină și prietenă, R. S. F. Iugoslavia. Seria și colita apărute în anul 1965, avînd putere de circulație în România și deopotrivă în Iugoslavia, înfățișează macheta barajului (C.M.R. nr. 2488—2493). În același an, cu prilejul Congresului Mondial de Apicultură ce s-a desfășurat la București, se dă în folosință sediul asociației „Apimondia”. Imaginea acestei clădiri monumentale, în forma unui fagure, rol al creației arhitecților și constructorilor români, ilustrează una din cele două valori ale seriei emise cu această ocazie (C.M.R. nr. 2520).

Seria de timbre uzuale apărută în anii 1967—68 aduce cunoștinței publice, prin intermediul imaginilor prezente pe majoritatea valorilor componente din serie, realizări ale industriei noastre socialiste în domeniul transporturilor și telecomunicațiilor (C.M.R. nr. 2735—2753).

În anul 1969, la sărbătorirea centenarului Căilor Ferate Române, poșta pune în circulație o valoare de 55 de bani, care înfățișează o locomotivă electrică, realizare a specialiștilor români de la „Electroputere” din Craiova, impresionant succes, într-o țară care numai cu 25 de ani înainte era „eminamente agrară” (C.M.R. nr. 2902).

A 75-a aniversare a navigației maritime române, eveniment al anului 1970, este consemnat pe o marcă poștală în valoare de 55 de bani și care reprezintă o navă comercială modernă de fabricație românească (C.M.R. nr. 2967).

Inaugurarea în același an a sistemului hidroenergetic și de navigație de la Porțile de fier, este redată pe un timbru policrom de 25 de bani (C.M.R. nr. 2966). Tîrgul Internațional București, aflat la prima sa ediție, prilejuiește machetatorului Vladimir Stoianov să prezinte impresionanta construcție edilitară care este pavilionul central al complexului expozițional din Piața Științei din București (C.M.R. nr. 2965).

Ultima valoare a seriei turistice din anul 1971 reproduce într-un triptic de imagini, vederea panoramică a noilor construcții hoteliere ale litoralului românesc al Mării Negre (C.M.R. nr. 3034).

La 1 iunie 1971 se întregeste seria uzuală despre care am amintit mai înainte cu încă șase valori. Valoarea de 6 lei, roz-violet, înfățișează clădirea noului corp construit al Palatului Telefoanelor de pe str. Cîmpineanu din capitală (C.M.R. nr. 3053). Una din cele mai frumoase serii de timbre tematice românești din ultimii ani o constituie fără îndoială seria „Poduri”, apărută în anul 1972. Ultimele două valori, cea de 1,75 lei care reprezintă podul de la Giurgeni-Vadul Oii și cea de 2,75 lei

care reprezintă *Podul Prieteniei* de la Giurgiu-Russe, sint de fapt alte construcții ale socialismului oglindite pe timbre (C.M.R. nr. 3132, 3133).

Noua serie de timbre *uzuale*, emisă la 20 decembrie 1972, aduce la rîndul său elemente noi în cadrul tematicii ce o tratăm. Astfel, valoarea de 6,80 lei (C.M.R. nr. 3184) înfățișează *noul sediu al Institutului Politehnic din București*, cea de 9,10 lei — *hidrocentrala de la Porțile de Fier*, cea de 11,90 lei — *Sala Palatului R.S.R.*, 12,75 lei — *Televiziunea Română*, iar valoarea de 14,60 lei — *noul aeroport R.S.R.*, 12,75 lei — *Televiziunea Română*, iar valoarea de 14,60 lei — *Noul Aeroport Internațional Otopeni* (C.M.R. nr. 3186, 3189, 3191).

Din următoarea serie de *timbre uzuale*, intitulată „*Marină*“, formată din opt valori, șase reprezintă vase maritime construite în ultima vreme.

„*Poșta aeriană*“ tratează și ea la rîndul său construcțiile socialismului pe timbrele pe care îi apare inscripția. Noi vom prezenta separat numai acele timbre care fac parte din serii în totalitate dedicate „*Poștei aeriene*“.

Astfel, noua construcție a *aeroportului internațional București-Otopeni* apare desenată pe valoarea de 1,60 lei a emisiunii „*Ziua Aviației*“ (C.M.R. nr. 1979) și pe marca dedicată cincantenarului aviației civile românești apare în planul doi al timbrului de 2 lei (C.M.R. nr. 2934) silueta turnului de control al *aeroportului internațional București — Otopeni*.

Seria ce semnifică pe mărcile noastre poștale memoriabilul eveniment astronomic al anului 1961 — eclipsa totală de soare — ilustrează pe cele două mărci ale sale (C.M.R. nr. 2072) *complexul arhitectonic din piața Sălii Palatului* din capitală și respectiv *Casa Scînteii* pe... clar de lună.

O serie dedicată, din titlu, în totalitate „*Construcțiilor socialismului*“, serie ce ar constitui genericul unei astfel de colecții pe care noi ne străduim să v-o prezentăm, înfățișează următoarele obiective: 20 bani — *Blocul „turn“ din Piața Sălii Palatului*, 40 bani — *Gara nouă din Constanța*, 55 bani — *Sala Palatului din București*, 1 leu — *Construcții noi în București*, 1,20 lei — *Clădirea Circului de Stat din București*, 1,75 lei — *Clădirea clubului muncitoresc din Mangalia* (C.M.R. nr. 2121—2127).

În anul 1962, cu ocazia celui de-al 4-lea „*Tîrg de mostre*“ al bunurilor de larg consum produse de economia noastră națională, valoarea de 1,60 lei reprezintă *Clădirea pavilionului* (C.M.R. nr. 2205).

O altă serie cu titlul din genericul temei noastre a apărut în anul 1963 și prezintă în imagini sugestive, următoarele obiective: 30 bani — *Fabrica de sticlă și faianță din Sighișoara*, 40 bani — *Uzina de produse sodice Govora*, 55 bani — *Centrul de industrializare a lemnului din Tîrgu Jiu*, 1 leu — *Uzina de fire și fibre sintetice de la Săvinești*, 1,55 lei — *Combînatul siderurgic Hunedoara*, 1,75 lei — *Termo-centrala Brazi* (C.M.R. nr. 2228—2233). Aceste mărețe edificii industriale, ce sint pe lîngă multe altele fala țării, sint rodul constructorilor socialismului în România. Mijloacele de transport moderne — construcții de asemenea ale socialismului — pe pămînt și aer sint prezente pe cele patru valori al seriei pusă în circulație la 10 iulie 1963 sub titlul modest „*Mijloace de transport*“. Ele reprezintă o locomotivă „*Reșița*“, o locomotivă diesel electrică, un troleibus, vasul de călători „*Oltenia*“ și un avion deasupra Pieții Palatului din București (planul din fund se încadrează în temă (C.M.R. nr. 2256—2260).

Pe marca poștală emisă cu ocazia „*zilei Timbrului 1964*“ este prezentată o *clădire nouă dată în folosința poștei*, după un proiect tip, rod al creației arhitecților români (C.M.R. nr. 2435).

Aviația sanitară și utilitară este dotată cu aparate de zbor de fabricație românească, realizare a constructorilor urmași ai lui Vuia, Vlaicu și Coandă. Astfel, pe trei din valorile emisiunii „*Aviasan*“ din anul 1968 sint prezentate tipuri de avioane ale acestei din ce în ce mai utile branșe a aviației: *avion utilitar pentru agricultură*, *avion utilitar în zbor*, *avion sanitar*.

O colecție filatelică tematică de „*înalță marcă*“, dacă putem spune așa, va trebui să cuprindă pe lîngă timbrele pe care vi le-am descris mai sus și alte piese filatelice ca întreguri poștale, ilustrate maxime, ștampile speciale, publicitare, plicuri ocazionale, F.D.C.-uri, documente legate de tema tratată, care să fi circulat prin poștă.

Pentru că întregirea unei colecții de timbre cu astfel de piese „anexă” este relativ nouă ca idee, poate că tocmai de aceea a luat un avânt considerabil în rîndul colecționarilor, ajungînd în cele din urmă chiar criteriu de apreciere a juriilor diferitelor expoziții filatelice. La ora cînd scriem aceste rînduri putem afirma că nu există totuși o clasificare strictă a acestor piese, toți autorii de articole și lucrări filatelice tematice aducînd elemente noi, față de predecesorii săi ce au tratat aceeași temă. Mai mult decît atît, înșiși cititorii reprezintă un adevărat izvor de noutăți în depistarea unor noi piese adiacente temei tratate.

În cele ce vor urma, vom încerca să vă prezentăm cîteva din întregurile poștale românești ce se încadrează în tema: „Construcțiile socialismului — miracolul românesc”, lăsînd posibilitatea largă cititorilor acestui articol, de a completa cu date și elemente noi tema prezentată întru desăvîrșirea componenței ei.

Deci acum despre *Întreguri poștale*:

În anul 1955 apare un set de 12 plicuri de culoare galben-oliv, avînd tipărită o marcă de 55 bani tip „stema țării”. Subiectele tratate pe aceste plicuri redau diferite construcții ale socialismului, dintre care uimește prin maiestuoasă *reactorul atomic al Academiei R.P.R.*

Anul 1958 aduce ca noutate în materie un set de 11 plicuri de culoare albastră, avînd tipărite mărci cu diferite subiecte în culoarea gri-violet, după cum urmează: — *Stadionul „23 August” din Capitală*. Marca „fixă” reproduce desenul celei de 55 de bani din seria „Festivalul tineretului și studenților — Moscova — 1957”.

— *O hală a marelui laminor de la Roman*. Marca „fixă” reproduce ilustrația valorii de 55 de bani din emisiunea „Conferința P.T.T. — Moscova — 1957”.

— *Noua fabrică de sticlă din Azuga*. Marca „fixă” ca cea de mai sus.

— *Șantierul naval Galați*. Marca „fixă” reproduce timbrul „Racovița” din anul 1958.

Celelalte plicuri din serie tratează aceleași subiecte în culori schimbate.

În același an, cu același fel de mărci „fixe”, sînt puse în circulație încă patru plicuri de culoare galben-oliv, cu următoarele subiecte:

— *Fabrica de zahăr din Livezi*. Marcă fixă tip „Fructe — 1955”.

— *Stadionul „23 August” din București*. Marca „fixă” tip „Festivalul tineretului și studenților de la Moscova — 1957”.

— *Reactorul atomic al Academiei R.S.R.* Marcă „fixă” ce reproduce desenul timbrului „Satelitul artificial al pămîntului — 1957”.

— *Cetatea metalului Hunedoara*. Marcă „fixă” model al valorii de 20 de bani din seria „Industria petrolieră — 1957”.

Un set de plicuri imprimate pe hîrtie albă lucioasă este emis în anul 1959, tratînd de asemenea subiecte despre „construcțiile socialismului” și anume noile construcții ale litoralului românesc al Mării Negre. Tot setul are imprimată marca „fixă” ilustrată de un pescăruș în zbor, planînd. Astfel, sînt înfățișate vederi de pe litoral din *Mangalia, Vasile Roaită (azi Eforie Sud), Mamaia, precesu* și din celelalte stațiuni balneo-climaterice și de odihnă, maritime.

Anul 1963 este anul în care apar mai multe întreguri poștale, privind tema ce o tratăm, ca niciodată. Din această multitudine de piese valoroase ne permitem să vă prezentăm numai setul de șase plicuri de culoare albă-gri, tipărite pe hîrtie simplă, cu subiecte ce tratează chiar în titlu: „Mari construcții ale socialismului”. Mărcile „fixe” reproduc identic în violet, cu valoarea stabilă de 55 bani, desenele seriei cu același titlu din anul 1963, pe care am descris-o mai sus la locul potrivit. Subiectele ilustrațiilor plicurilor sînt următoarele:

— *Termocentrala brazi*

— *Combinatul siderurgic Hunedoara*

— *Fabrica de fire și fibre sintetice de la Săvinești*

— *Fabrica de sticlă și faianță din Sighișoara*

— *Combinatul de industrializare a lemnului de la Tg. Jiu.*

— *Uzinele sodice Govora.*

Un alt set de șase plicuri de culoare albă, tipărit pe hîrtie lucioasă, avînd mărci „fixe” și subiecte adecvate temei de care ne ocupăm este pus în circulație cu un an înainte, și prezintă în policromie:

— *Teatrul de Operă și Balet din București*. Marcă „fixă” conform celei din seria „Arhitectura românească” (C.M.R. nr. 2121—2127).

— *Piața „M. Kogălniceanu” din București, cu noile construcții*. Marca „fixă” tip „blocul turn” din seria mai sus citată.

— Casa Scînteii. Marca fixă redă imaginea Casei Scînteii.

— Stațiunea sportivă internațională „Poiana Brașov” cu noile construcții hoteliere. Marcă „fixă” ilustrînd un hotel turistic.

De reținut este faptul că emisiunile românești poștale abundă — mai ales în ultimii zece ani — cu întreguri poștale (plicuri cu marcă fixă și cărți poștale semiilustrate) care aduc în atenția tuturor celor ce le privesc sau le minuiesc, obiective majore ale construcțiilor socialismului în țara noastră. Pentru a nu încărca materialul de față, în detrimentul scopului său prezentativ, nu vom continua descrierea acestor piese de certă valoare filatelică, considerînd că succinta noastră introducere în acest domeniu de colecționare va fi îndeajuns colecționarului hotărît să studieze această temă, pentru a-i suscita interesul în investigarea unei adevărate „lumi”, cea a întregurilor poștale. Pentru orice eventualitate, informăm cititorii acestui articol, că la ora cînd aceste slove sînt așternute pe hîrtie, primul „Catalog al întregurilor poștale românești” se află în fază definitorie de elaborare, deci cu siguranță în curînd una din cele mai importante teme tratate pe timbrele poștale românești, cea a „Construcțiilor socialismului”, va avea în curînd un substanțial sprijin.

Acum, după ce am împărtășit hîrtiei cuvinte despre tema mea preferată de colecționare, nu mai rămîne decît să vă mărturisesc de ce prefer filatelia tematică și nu îmi imit înaintașii, care-și lipeau cu evlavie timbrele în albume „după catalog”, adică în ordinea emiterii.

Fiindcă eu am văzut în filatelie ceva mai mult decît capete încoronate, care ori îți făcea plăcerea să le vezi, ori nu, trebuia să le găzduiești în albumul tău, ca să ai o colecție completă.

Fiindcă citind romane sau cărți de călătorii îmi imaginam o sumedenie de minunății. Și atunci, cînd eram mic, îi ceream tatii bani, și-mi cumpăram timbre cu palmieri și cascade, cu insule pe lingă care mișunau pirogi, timbre cu piramide sau cu războinici furioși (de pe alte meleaguri), necăjiți pesemne că navigatorii (de pe alte timbre) dăduseră năvală peste liniștea lor.

Fiindcă bătînd o minge de cîrpă pe plantația de duzi din Vatra Luminoasă, mai-dan aducător de bucurii sportive tuturor copiilor cartierului anilor pînă-n '53, am intuit bulevardul marelui stadion, acel Mare Stadion „23 August” despre care timbrele de mai tîrziu au vorbit; fiindcă am visat totdeauna la Olimpiade, la Olimpiadele la care astăzi pot merge și Nacă și Sile Fălcută și Ionel Ponese, cei cu care împărteam terenul prin linii trase cu mingea de cîrpă; pot merge și eu, dar, credeți-mă, prefer să le colecționez gesturile desenate pe timbre.

Animalele de aiurea sau din curtea bunicii de la Telega și-au găsit culcuș de iarnă în clasoarele mele, unde se împacă de minune și nu de nevoie ca pe arca lui Noe, ci poate de bucuria revederii.

Filatelia tematică a încetat să mai fie „filatelia săracului”. Federația Internațională de Filatelie acordă un sprijin substanțial acestei ramuri moderne și în continuu zumzet de valori spirituale. Astfel, la sfîrșitul anului trecut a fost organizată prima mare manifestare filatelică tematică internațională la Bruxelles, acea neuitată „Themabelga”. Prin diverse forme de încurajare, federațiile naționale au dat un impuls important filateliei tematice. La noi în țară, spre exemplu, ființează cu succes o secție de filatelie tematică, care pe lingă o largă mișcare de popularizare a celei mai dinamice laturi a „bătrînei” noastre filatelii, a organizat numeroase expoziții specializate pe teme, sau cu tematică generală, în cadrul local sau național.

Desigur că tema de colecționare ce întrunește toate splendorile filateliei este tema militantă, angajată, care răsfoită nu este numai o carte de istorie, care privită nu e numai un muzeu al neamului sau al progresului în lume; înțeleasă, este un Pantheon al virtuților omului, creator de nou prin luptă, pentru prosperitatea urmașilor săi.

IMAGINEA FEMEII ÎN FILATELIE

SANDA FAUR

În acest almanah al dv., al împătimiților după micile petice de hirtie cu forță magică, în această carte pe care eu o văd asemeni unei corespondențe secrete, cu tainele dezvăluite cu voce tare și în văzul întregii lumi, dar neuzite și nevăzute decît de cei chemați, în paginile acestui almanah, semnatara rindurilor de față — cu totul profană în ale filateliei — se simte un oaspete stingher.

Prezența sa laică într-o lume a credințelor filatelice poate fi, într-adevăr, complexantă, dacă te gîndești că ritualul oricărui asemenea hobby cere știință, cunoștințe și, cum spuneam, credință, pe care, ce să fac, nu le-am încercat, sau poate nu le-am încercat încă, virușii mărcilor lăsîndu-mă în bună pace pînă la ora actuală.

Și totuși, invitația de a scrie despre timbre nu poate lăsa indiferent nici un condeier, pentru că pusă în fața unui album filatelic imaginația sau mai curînd meditația sa este imediat biciuită și alungată spre pămînturi fertile. „Sper că nu săvîrșesc un delict filatelic dacă declar că mie la timbre mai mult îmi place culoarea”, declara Eugen Barbu în deschiderea salonului filatelic al „Săptămîinii”. Sper că nu săvîrșesc un delict de parafrază dacă declar

că mie la timbre mai mult îmi place povestea. Povestea pe care ele ți-o împărtășesc. Spectacolul lumii pe care ele ți-l oferă. Aventura cunoașterii la care ele te invită. Dacă cineva ar dori să afle istoria existenței umane din ultimul secol și nu ar avea — să zicem, prin absurd — alte surse de informație decît cele pe care i le-ar oferi aceste mici oglinzi de hirtie policromă, cred că s-ar descurca convenabil. Da, timbrul este cultură. Da, timbrul este fereastră spre ferestrele lumii. Da, timbrul este bilet de călătorie peste granițele țărilor. Da, timbrul este o mină întinsă altor miini întinse.

Da, poate că timbrul este și negustorie, nu spun nu. Dar în primul și în ultimul rînd — timbrul este istorie. Istoria omului, a civilizației, a luptelor sale pentru acest frumos cuvînt omenesc care se numește demnitate și pentru fratele său, numit libertate. Din această istorie, pusă pe bucățele de hirtie dantelate și nedantelate, cu erori ori fără-de, cu serii de valori mai mari sau mai mici, cu abateri sau variații — care, vai, mie personal nu-mi spun absolut nimic — am citit o pagină care m-a interesat în mod deosebit. O pagină închinată femeii, o pagină alcătuită nu din elogii și elegii desu-

ete făcute „eternului feminin”, gingășiei și grației feminine”. Ci o pagină românească, curată și frumoasă, consacrată acestui moment din istoria femeii pe care-l numim al emancipării ei, al eliberării de sub oprimări și prejudecăți milenare. Al propulsării ei în arena socială. O pagină pe care, oricine ar citi-o peste decenii ar afla cîte ceva din acest tulburător proces de restituire a drepturilor și dreptății unei jumătăți din populația bătrînei Terra, nedreptățită nu numai de-a lungul istoriei, ci și al preistoriei omenirii. Engels spusese — nu ? — că femeia a fost primul proletar din lume : cel al bărbatului.....

*

Am în față cîteva mărci — pe care colecționarii le-ar considera, desigur, valoroase, pentru că au rotunjit venerabila vîrstă de un sfert de secol, timbre ce au beneficiat, vîd, unele din ele (cele din 1951) de o versiune dantelată și de alta nedantelată și s-au vindut la prețul de inflație al acelor ani (de 11 lei). Sint colorate modest, într-un maroniu sobru, așa că nu le-ai aprecia poate — ca și pe celelalte mărci ce le privesc acum, datate 1952, 1955, 1956 sau chiar 1960 — drept ceea ce s-ar numi timbre fru-

moase, spectaculoase. Și totuși frumusețea lor există și vine din semnificația „poveștii” spuse de desenul lor, din amintirea plină de nostalgii tandre și totodată eroice pe care o evocă. Marca ce e închinată lui 8 Martie 1951 prezintă o femeie nu foarte tânără, ce pare că stă la o tribună și se pregătește să vorbească, în timp ce în spate îi flutură o pădure de drapele, pe care le intuiești tricolore și roșii. Femeia are pieptănătura strinsă, sobră, a acelor ani și taiorul sever al activistei, dar mai ales chipul grav și privirea avântată: e imaginea femeii care s-a descoperit pe sine și a căpătat conștiința de sine, a acelei femei ce și-a manifestat vocația politică în anii puterii populare, ce i-au îngăduit în sfârșit afirmarea publică. E o imagine care pecetluiește un moment al istoriei, trăit de mulți dintre noi, cu patosul, credințele, dăruirea și poate naivitatea și greșelile celui moment, un „8 Martie” care nu e alcătuit din buchețele de ghiociei dăruite colegelor și din poezii spuse la serbări școlare, ci din luptă, din lupta grea a acelor ani de început (fig. 1).

Cîteva ani mai tirziu, în 1960, 8 Martie este celebrat într-o altă imagine, cu o grafică superioară, după mine, și care aducea — într-un albastru ce e al speranței — chipul armonios al unei femei tunse, profilat pe contururile globului pămîntesc, peste care zboară porumbelul alb al păcii: era momentul istoric în care omenirea simțea nevoia să-și consolideze pacea și atribuia femeii o contribuție esențială în apărarea liniștii sale.

Fig. 1

Interesant e de urmărit, chiar și în mărci, evoluția participării femeii la construcția noii noastre existențe. În anul 1952, Congresul Mondial al Femeilor era celebrat printr-o marcă tot maronie, la prețul de 55 bani, în care femeia era văzută într-o triplă ipostază — cea de muncitoare, îmbrăcată în salopeta șantierelor naționale, de țărancă și de intelectuală — și întreg trioul pare că pășește în cadențele unei manifestații sărbătorești.

Statuară, purtindu-și pruncul pe umăr, înfruntînd viața cu fruntea înălțată, demnă, femeia — mamă își ocupa locul cuvenit pe o marcă (albastră, dantelată, valoarea 55 bani) închinată Congresului Mamelor din 1955, după cum tot gestul patetic, cu forță de simbol, al vorbitoarei ce se adresează ambelor emisfere ale Terrei, evoca, în 1956 (marcă verde închis, dantelată, 55 bani) Conferința Internațională a Femeilor Muncitoare.

Iertată-mi fie descripția, poate prea amănunțită, prea narativă a acestor serii și valori. S-ar putea ca pe dv. — cei preocupați de colecții tematice — să vă intereseze menționarea unei mărci jubiliare ca cea închinată, în 1967, în cadrul „Aniversărilor culturale mondiale”, unei femei de care omenirea e mîndră și de a cărei inteligență

și creativitate știința și omul au beneficiat din plin, femeia aceasta numindu-se Marie Curie (marca avînd portretul în verde al savantei, profilat pe un fond albastru, cu imaginea simbolului atomului și avînd valoarea de 1,75 lei, fig. 2).

În 1975, o altă marcă aniversativă este închinată unei alte figuri feminine de seamă, care a fost pentru țara noastră, Ana Ipătescu (valoarea de 55 bani).

Dar nu descripțiile detaliate ale seriilor, nu valorile, zîmții și nuanțele culorilor voia să vi le împărtășească semnătura acestor rînduri, ci să vă invite să meditați, împreună cu ea, pe marginea istoriei emancipării feminine de-a lungul ultimului sfert de veac. Istorie scrisă în mărci unori cu naivitate grafică, alteori cu candoare în însăși gîndirea celor ce le-au creat, dar întotdeauna reflectînd cîstît și binevoitor epoca și pe noi înșine. Și nu este lipsit de semnificație culturală faptul că Anul internațional al femeii 1975 a fost sărbătorit în filatelie printr-o splendidă marcă reproducînd „Țărancă torcînd” a lui Nicolae Grigorescu (dantelat, policrom, 55 bani), simbol al frumuseții și vredniciei fe-

Fig. 2

meii române, dar și al artei marelui pictor în a reda psihologia, seninătatea gravă și responsabilă a femeii acestor locuri bătrâne.

Poate că mărcile cu reproduceri de artă — care sînt adevărate performanțe de virtuozitate ale speciei — ar merita să ocupe al doilea capitol al nepretențioasei noastre scrieri. Prin calitatea excepțională a seriilor, dar nu mai puțin și prin cantitatea lor, imaginea femeii pictată de marile peneluri ale lumii și firește, de ale noastre, revine des, ca o nobilă și frumoasă obsesie artistică. O să vă cer însă îngăduința de a le pomeni puțin mai tirziu, pentru a-mi opri acum reflecțiile în jurul unor serii ce mi s-au părut a cuprinde o semnificație cu totul specială: seriile cu costume populare românești. Am în față două dintre ele, pe fonduri colorate și cu costume stilizate și marcate de mari pete de culoare (cu valori cuprinse între 10 bani și 6,40 lei, emise în 1973), ca și acelea în care desenul e filigranat minuțios și colorat cu mare discreție pe fondul alb (emise în anii 1968 și 1969, cu valori între 5 bani și 1,60 lei). Le vedem nu numai în albumele colecționarilor, ci și lipite pe plicuri și îndeplinindu-și însăși rațiunea existenței lor: aceea de a da liberă trecere în lume comunicării între oameni și a marca scrișoarea cu amprenta pămîntului și a artei acestui pămînt de pe care și-au luat zborul. Vedeam iile noastre cu riuri de cusături înflorate și fotele

bătute în fir de aur, de pe meleagurile Doljului, priveam bundițele și abalele bucovinene țivite cu lucrătură măiastră și maramele din borangic diafan din părțile Argeșului și mă gîndeam că prinse pe colțul unui plic ele duc pe glob imaginea unei arte seculare care nu a obosit și nu a îmbătrinit, atestînd însăși tinerețea și vigoarea unui popor ce-și continuă arta, existența și tradițiile de secole și secole, pe aceleași meleaguri.

Mărcile acestea mi se par aducînd ele însele o demonstrație de longevitate artistică. De vigoare creativă. De iubire pentru arta țării, dar și pentru țara însăși. Dacă un petec de hîrtie policromă poate vorbi lumii, ei bine, aceste serii cu costume populare conțin o mărturie a iubirii de țară, de curat și frumos patriotism.

Și să nu uităm: arta populară e făcută de femei; cusută cu acul de mîna femeii; țesută la

război de mîna femeii purtată — firește — și de femeie. Și poate de aceea în splendida serie de mărci cu scoarțe românești din Moldova, Oltenia, Maramureș, Muntenia (șase valori, dantele, între 20 bani și 3,60 lei, 1975), deși nu se vede decît rafinata sa alcătuire de culoare, de jocuri geometrice, de flori și arbori stilizați, eu am deslușit mereu și pretutîndeni prezența femeii: cea care le-a creat, ducînd mai departe scînteia de geniu artistic a popoului român.

Sigur, cîțiva centimetri de hîrtie îți pot aduce în casa ta, pe masa ta, sub lupa ta, pe Rembrandt și pe Renoir, pe Delacroix și pe Lebrun, pe Grigorescu și pe Iser. Sigur, cea mai accesibilă și miniaturală pinacotecă ți-o oferă mărcile. Cea mai confortabilă călătorie prin muzeele lumii o faci în jurul camerei tale, privindu-ți albumul cu mărci de artă. Filatelicia a făcut pentru arta plastică, pentru educarea gustului estetic, pentru formarea reținei unora dintre noi, mai mult poate decît orele de desen din programa școlară. Și, poate adesea timbrele s-au oprit la picturile reprezentînd femeia, alegînd spre reproducere din muzeele noastre, valori de neprețuit.

Splendidele țărânci ale lui Grigorescu au ispitit nu odată pe creatorii de mărci și voi aminti, alături de mai sus — pomenitul timbru jubiliar cu „Țărâncă torcînd”, pe cea sobră — în monocromă dar distinsa sa nuanță sepia — „Țărâncă cu maramă” (emis în 1966, valoare 10 bani). Dar și

Fig. 3

alți minutori de seamă ai penelului românesc au beneficiat de largă difuzare — prin filatelie — a operelor lor: „Portretul de fată” a lui M. Popp (1968, valoare 40 bani), „Țărâna cu broboadă verde” a lui Andreescu (1975, valoare 40 bani), portretul „Sofiei Kretzulescu” al lui Gh. Tattarescu (1969, valoare 20 bani) sau acea minunată pictură a lui Sava Henția „Femeia cu scrisoare”, care a fost onorată cu alegerea ei pentru jubileul din 1971 al zilei mărcii poștale românești, fac cinstie oricărui album de colecționar (fig. 3). Chiar și cel mai neavizat om în ale picturii poate fi cu ușurință cucerit de acea serie de portrete feminine — cele mai multe din ele pictate de autorii lor în costumele populare ale țărilor din zona Balcanilor și reproduse cu prilejul celei Balkanfila III de la București, 1971 — serie în care recunoaștem frumosul portret de „Argeșancă” al pictorului român C. Popp de Szathmary (valoare 1,20 + 0,60 lei).

Frumusețea și armonia înfățișării feminine a constituit dintotdeauna o muză ce a frecventat cu asiduitate atelierele marilor pictori și a dăruit capodopere inestimabile muzeelor lumii. O serie de timbre ale noastre și-a ales, în ciuda marilor dificultăți de reproducere tipografică fidelă, acest subiect cutezător și ca tematică — nudul feminin — rezultatele fiind de mare puritate artistică. Picturile lui Delacroix, Renoir, Palma Il Vecchio, Marco — Liberi, Grigorescu, Camil Ressu, Iser au alcătuit — pe minispațiul unor serii din anii 1969 și 1971 — o mică

expoziție de mare artă, care demonstrează nu numai frumusețea omezească, ci și modalitățile picturale atât de diverse de reflectare a ei. Ca să nu mai vorbim de cele două splendide portrete — unul aparținând lui Rembrandt (valoare 3 lei), celălalt lui Lebrun (valoare 1,75 lei), care completează o altă serie de șase valori (1969), închinată picturilor din muzeele țărilor noastre.

Firește, prezentarea noastră nu se pretinde — nu vrea și nici nu poate fi — exhaustivă, albumele dv. conțin desigur și alte multe mărci ce evocă femeia, evoluția ei, realizările ei actuale și mă gindeam, acum de pildă, la imaginea femeii în sport — existentă în seriile cu această temă — celebrată fiind mai ales patinatoarea, înotătoarea, schioarea și aruncătoarea de sulită (emisiunea „Sport”, 1969, valorile de

Fig. 4

20 bani și 1,20 lei și „Jocurile olimpice de vară de la Grenoble” 1967, „Jocurile olimpice Mexic 1968” valoarea 10 bani și 20 bani, „Olimpiada de iarnă Innsbruck” 1976, valorile de 55 bani și 2,75 lei), sau la acea marcă jubiliară a Crucii Roșii, în care femeia în halat este prezentată, cum se întâmplă atât de des în realitățile noastre, la căpățul unui suferind (1976, valoarea de 1,75 lei), ori acea frumoasă reproducere după „Sudoritele” lui Gh. Șaru (1973, valoarea 10 bani) ce aduce imaginea unei femei muncind într-o meserie ce ar fi fost odinioară de neconceput pentru „posibilitățile” feminine (fig. 4).

Aș încheia aceste câteva pagini scrise — cu îngăduința dv. — de un ne-specialist în ale timbreilor, dar cunoscător în ale sufletului și vieții femeii, cu evocarea unei mărci care pe mine m-a mișcat în mod deosebit. Dumneavoastră ați descris-o, poate așa: seria 1970, patru valori, valoarea 55 bani, cromatică foarte sobră — negru, albastru, oliv, alb — tema „Inundația I”. Eu am să o prezint astfel: pe fundalul unui decor dramatic, cel al apelor minioase și deslănțuite ce vor să cuprindă totul, o mamă își strânge pruncul la piept și se zmulge, împreună cu el, din amenințarea valurilor. Desenul e făcut parcă cu durere, dar și cu un simțămînt al triumfului: da, viața biruie pînă la urmă, iar viața aceasta se află în miinile femeii. Ale femeii-mame. E cel mai frumos omagiu pe care filatelia îl putea aduce femeii, cea care dă viață și o apără de propriile ei drame. Nu credeți?

IMAGINEA TINERETII ÎN FILATELIE

DINU VASILIU

Tinăra generație a reprezentat dintotdeauna un factor activ, dinamic, al progresului societății, prin pasiunea pentru adevăr și marile idealuri, prin elanul și energia sa revoluționară, prin dinamismul și receptivitatea la toate transformările novatoare ale vieții sociale. Tineretul a luat parte activă, alături de toate forțele înaintate ale societății, la lupta de eliberare socială și națională, a întreținut mereu via ideea unității naționale a poporului român, preluând și dezvoltând din generație în generație virtuțile și tradițiile progresiste ale înaintașilor.

Crearea Partidului Comunist Român — mai 1921 — a avut o influență determinantă în evoluția mișcării revoluționare și democratice a tineretului din țara noastră, în special în ceea ce privește orientarea lui politică și atragerea unei părți tot mai mari de partea ideilor comuniste. În marile bătălii revoluționare desfășurate sub conducerea partidului comunist, tineretul s-a aflat în primele rinduri, înscriind pagini de bărbăție și eroism. Deplina adeziune a tineretului la mișcarea comunistă, la idealurile nobile intruchipate de partidul comunist, a fost dovedită de faptele eroice săvârșite

în anii de ilegalitate și teroare, de participarea activă la luptele din August '44, de contribuția pe frontul antihitlerist, de aportul adus la făurirea noii temelii a României.

În toate marile succese obținute de România socialistă în industrie, agricultură, învățământ, știință și cultură sînt încorporate hărnicia și entuziasmul tinerei generații.

Înșușirea de către tinăra generație a unei înalte culturi constituie un element de bază al procesului de formare și de dezvoltare a conștiinței socialiste a tineretului. Partidul și statul nostru au pus la dispoziția oamenilor muncii, a tineretului, o gamă tot mai largă de mijloace pentru îmbogățirea vieții spirituale.

Alături de carte, teatru, cinematograful, muzeu, case de cultură și cămine culturale, presă, radioteleviziune, care constituie mijloace de popularizare a culturii și manifestările filateliei se înscriu în acest context. Astfel, Poșta Română, pornind de la ideea că și marca poștală este un instrument de educație și cultură, a realizat o serie de emisiuni, ilustrînd fapte de seamă, evenimente din trecutul și prezentul poporului nostru.

În cadrul emisiunilor de mărci poștale, tineretului i-au fost dedicate o serie de teme ilustrînd unele momente importante din viața și activitatea acestuia.

La 15 martie 1948, cu ocazia aniversării unui an de la făurirea Uniunii Tineretului Muncitoresc, a fost pusă în circulație o emisiune de mărci poștale formată din cinci valori, cu un tiraj de 150 000 serii.

În martie 1966, s-a ținut la București Congresul Uniunii Tineretului Comunist. Pentru a populariza acest eveniment din viața tineretului român, administrația de poștă a emis o marcă într-un tiraj de un milion de exemplare (fig. 1).

Conferința generală a tineretului socialist din 19—20 martie 1922, prin hotărârile adoptate privind conținutul revoluționar al activității sale, prin largă reprezentare a organizațiilor din țară, ca și prin începutul de unificare și

Fig. 1

centralizare pe care l-a

marcat, a pus bazele organizației marxist-leniniste de tineret din România, organizație care din mai 1924 va lua denumirea de Uniunea Tineretului Comunist. La împlinirea unei jumătăți de secol de la crearea organizației marxist-leniniste a tineretului român, poșta a emis o marcă al cărei desen reprezintă emblema Uniunii Tineretului Comunist. Tirajul emisiunii a fost de patru milioane bucăți (fig. 2).

Pionierilor din țara noastră, micilor cetățeni educați în spiritul dragostei față de partid și popor, față de muncă, de natură, artă și cultură, pace și prietenie, Poșta Română le-a dedicat numeroase emisii de mărci.

La un an de la înființarea organizației de pionieri din R.S.R., la 25 mai 1950, este pusă în circulație seria de mărci poștale „Pionieri”. Formată

Fig. 2

din trei valori, seria reproduce scene din activitatea pionierilor.

Suita emisiunilor de mărci poștale cu teme tratând aspecte din viața și activitatea pionierească a fost continuată și în următorii ani.

Seria de șase valori pusă în circulație de Poșta Română la 9 iunie 1968, denumită „Pionieri”, pentru gama largă a subiectelor și realizarea grafică, a fost apreciată în mod deosebit de filатели și în special de cei cărora le-a fost dedicată.

Cu ocazia celei de-a 25-a aniversări a Organizației Pionierilor din România, reproducind pictura pionierei Cornelia Pepene, Poșta Română a emis o marcă poștală într-un tiraj de un milion de bucăți (fig. 3).

Imaginea tinereții în filatelie mai este ilustrată și de seriile de emisiuni de mărci poștale puse în circulație cu ocazia Zilei Internaționale a Copilului. Astfel, în anii 1954, 1955 și 1956, Poșta Română a emis mărci poștale care prin desenul și inscripția lor constituie mesajul de pace adresat de copiii români lumii întregi.

Marca poștală pusă în circulație la 1 iunie 1956 a apărut în coli de 100 mărci + 10 viniere, pe fiecare viniere fiind scris cuvântul PACE în 10 limbi: română, rusă, chineză, franceză, germană, engleză, poloneză, maghiară, spaniolă și arabă.

Fig. 3.

Departa de a fi epuizat întreaga gamă a emisiunilor de mărci poștale românești care prezintă imaginea tineretului patriei noastre socialiste, tineret înarmat de partidul clasei muncitoare cu concepția înaintată despre natură și societate, cu valorile unui ideal moral și ale unei etici superioare, pregătit temeinic pentru muncă și viața pentru a fi cetățeni de nădejde ai patriei noastre socialiste, cititorul acestor rinduri este invitat să deschidă Catalogul mărcilor poștale românești, unde va găsi tabloul complex care ilustrează tematica „tinereții” în emisiunile de mărci ale Poștei Române.

BIJUTERII „FILATELICE”

UN BIJUTIER din Milano a avut o idee originală: alături de ceasuri și bijuterii, expune în vitrină și cite un giuvaer filatelic. Primul a fost o scrisoare din timpul războiului pentru unirea Italiei, franțată cu o marcă de 20 cenți din emisiunea IV, a Sardiniei, purtând rara obliterare a poștei militare, din timpul asediului Gaetei, ultima redută a șubredului regat al Neapolului.

Se pare că piesa filatelică are asupra trecătorilor o putere de atracție care depășește chiar și pe aceea a aurului și pietrelor prețioase expuse!

100 ani de independență, 100 ani de la războiul din 1877

ELVIRA DUMITRESCU
GHEORGHE PAȘA

În spațiul carpato-dunărean își duce viața un popor care de milenii își trage seva din acest pământ și care, de la formarea în secolul I înaintea erei noastre a statului centralizat dac sub Burebista, a trebuit de-a lungul vremii să-și apere mereu pământul, limba, ființa proprie. Istoria acestui mic popor, mare în bravură și imens în spirit, a fost istoria unor neîncetate lupte, lupte de apărare împotriva celor ce ne rivneau pământul bogat, împotriva celor ce voiau să ne desființeze ca nație sau să ne domine politic, lupte pentru unitatea națională, pentru independență. Pagini de mare eroism a scris acest popor sub Decebal, sub marii voievozi Mircea, lancu de Hunedoara. Vlad Țepeș, Ștefan cel Mare, Mihai Viteazul.

Prin așezarea sa geografică, poporul român s-a învecinat cu trei mari imperii în decursul vremii, mai întâi cel otoman, apoi țarist și habsburgic și în această conjunctură, timp de 400 de ani a trebuit să suporte grele războaie de apărare împotriva acestor puteri care rivneau la pământul nostru; a plătit tributuri, în special imperiului otoman, dar totdeauna și-a păstrat autonomia.

Pe acest drum de grele bătălii și privațiuni, o mare izbândă a fost reputată, o mare pagină de glorie și eroism a fost scrisă prin cucerirea independenței de stat la 9 mai 1877 „Eveniment epocal în viața statului român, fără de care – spunea tov. Nicolae Ceaușescu – însăși ființa națională și dezvoltarea poporului român nu ar fi fost posibile”.

La 9 mai 1877 parlamentul țării anunța solemn ruperea legăturilor cu Poarta și independența absolută a României, independență pe care nu o primeau în dar, pentru că aproape 10 000 de viteji, 10 000 de trupuri omenești, de fii ai acestui pământ, aveau să cimenteze cu sîngele lor, să pecetluiască acest act istoric.

La începutul anului 1877, armata formată din oșteni din toate armele, dorobanți, roșiori, călărași, artileriști, geniști,

se adunase pe Dunăre la Calafat, sub comanda colonelului Mihail Cerchez. Și era această armată alcătuită din români din toate regiunile țării, din Bucovina la Marea cea mare și de pe ambele versante ale Carpaților, de români ce trăiau atunci sub stăpînirea austro-ungară, ce trecuseră granița clandestin pentru a se alătura fraților lor de singe pentru realizarea idealului de neamănare al României. De neuitat a rămas figura celui baci din Cîrșoara Sibiului – Badea Cîrșan – care a venit de peste munți să „ceară armă și să se lupte cu turcii, pentru ca românii să fie slobozi”.

Primele lovituri de tun care au marcat începutul ostilităților ce aveau să aducă independența au răsunat la 26 aprilie 1877 la Calafat, iar prima jertfă a căzut la 14 iunie.

După ce armatele rusești – trecind prin țara noastră – au traversat Dunărea, au ajuns la Plevna, unde au întâmpinat rezistența armatelor turcești conduse de Osman Pașa. Marele Duce Nicolae, fratele țarului, care avea comanda oștilor de peste Dunăre, ceru ajutorul trupelor române, pe care prințul Carol I îl acordă. Acestea au trecut pe la Corabia și regimintele românești de roșiori și dorobanți se alătură trupelor rusești ce luptau la Plevna. Dînd dovadă de un mare eroism, românii au atacat redutele Griviței, care ascundeau în adîncime Plevna. După un plan românesc, aceasta fu asediată, iar în noiembrie 1877 Osman Pașa se predă generalului Mihail Cerchez, care primi sabia marelui învins.

Vidinul de unde s-a tras prima salvă de tun a fost și ultima redută turcească care a căzut la 12 februarie 1878 și cu care s-a încheiat această victorioasă campanie.

Minunatele fapte de eroism ale soldaților români, lupta lor plină de curaj și abnegație au fost consemnate în presa vremii de martori străini, corespondenți ai unor ziare.

„Intrați în luptă, românii au dat probă

de o vitejie unică, de c valoare puțin comună" se spunea în ziarul italian „Il Donere”.

„Românii au fost aceia care..... au salvat la Grivița onoarea zilei" (se referă la cucerirea ei), din „Pester Lloyd" — Budapesta.

Ziarul „Die Presse" — Viena, spunea : „Aripa dreaptă (a armatelor ce luptau împotriva turcilor) e compusă numai din Români..... Am văzut cu ochii mei cum se luptă soldatul român și pot atesta că el este neînfricat, curajos și iscusit în luptă”.

De altfel, marele nostru istoric și om de cultură Nicolae Iorga amintea într-unul din cursurile ținute la Universitatea populară de la Vălenii de munte, curajul, eroismul din războiul de independență al „oștirii române, a cărei superioritate sub raportul tehnic ca și cel moral e constatată de toți martorii străini corespondenți ai tuturor marilor ziare europene”.

Ca toate faptele mărețe ale istoriei noastre și aceasta a făcut să vibreze spiritele creatoare de frumos. Poeți, pictori, sculptori, istorici au creat emoționante cronici ale eroismului și patriotismului ostașului român, care să amintească veacurilor viitoare de suprema jertfă făcută de cei 10 000 de români pentru neatințarea noastră.

Pictorul Nicolae Grigorescu, care de altfel a însoțit trupele în campanie, a imortalizat în pinzele sale momente din acest război. Sculptorii au ridicat monumente în piatră și bronz și măturie stau Dorobanțul de la Turnu Măgurele și Obeliscul de la Calafat, ridicat în memoria primei jertfe omenești a războiului.

Alecsandri a glorificat luptele românilor pe cimpul de bătăie nu numai în „Penes Curcanul”, dar în toate poemele ciclului „Ostașii noștri”. Scriitorii din toate

generațiile, ca Odobescu, Vlahuță, Duiliu Zamfirescu și alții au fixat în vibrante imagini epopeea românească de la Grivița, Plevna, Smirdan.

Filatelia la rindul ei a cinstit gloriile pagini ale războiului de independență — cum de altfel a făcut pentru toate faptele de seamă ale istoriei noastre — prin punerea în circulație în decursul anilor a numeroase emisiuni de mărci poștale. Și aceste mărci reproduc cele mai semnificative opere de artă închinete acestui mare eveniment.

„Atacul de la Smirdan”, vestita pinză care apare pe mărcile ce comemorează a 75-a aniversare a neatințării sau „Gornistul” din 1957, „Dorobanțul” reprodus pe mărcile emisiunii din 1967, toate opere de mare celebritate ale pictorului N. Grigorescu, stănesc admirația și interesul nu numai al filateliștilor ci și al simplilor privitori din lumea întreagă.

În cel de-al 100-lea an de independență, Poșta Română aduce omagiu și cinstire eroilor din 1877, închinind mărețului eveniment o splendidă emisiune alcătuită din șase mărci și două colițe.

Mărcile, format mare, în policromie, vor face din nou cunoscute lumii — prin viziunile pictorilor N. Grigorescu, Oscar Obedeau și Sava Henția — eroismul vitejilor noștri : „Artileristii” al primului, „La atac” și „Atacul” al celui de-al doilea și „Roșiorul”, „Atacul” și „Artileria română la Calafat” al ultimului.

Sărbătorim centenarul neatințării sub semnul ideilor — forță ale istoriei poporului nostru, preluate de lupta comuniștilor pentru realizarea programului Congresului al XI-lea : libertate, independență națională, suveranitate, cele mai scumpe idei legate de cuceririle revoluționare ale României Socialiste.

DIN TRECUTUL POȘTEI ROMÂNEȘTI

Prin luna iunie 1858, pe ușa clădirii care adăpostea poșta din București, se putea citi următorul anunț, scris cu litere chirilice (cu respectarea ortografiei) :

„Poșta K. K. austroiească pleacă de două ori pe săptămână, Luni și Vineri, pentru Austria, Germania, Italia, Franța și Engiltera. Scrisorile se primesc de la Kanțelaria aghenției și trebuie să fie francarisite”.

„Cei ce călătoresc cu poșta trebuie să aibă podoroască de la cinstitul Mare Vornic”.

Cît de departe și cît de șters de vremuri ni se pare acest anunț, cînd ne gîndim la uriașul trafic poștal din zilele noastre, care transportă neconținut în toate direcțiile, un val nesfîrșit de corespondență.

Nevoia de timbre

EUGEN BARBU

Constat uimit cum stringătorii de timbre de pe tot locul pământului au reușit în timpul unei sute și ceva de ani să se organizeze în formațiuni cu rezonanțe masonice: Federația Internațională de Filatelie, asociații, uniuni și societăți, sucursale, comerț la problemă, propagandă și alte cele...

Constat cum pasiunea pe care am văzut-o cindva regină a devenit un fenomen social și cum lumea, din timpul unei zile își găsește ore tainice pentru a umbla cu penseta prin cimitirul de timbre.

Nu sînt filatelist, dar simt o mare nevoie de timbre, de timbre rare și frumoase, de timbre ieftine pentru toți puștii omenirii, din acele timbre fără solemne chipuri de regi decedați sau tunuri, sau războinici de pe alte meleaguri; aș vrea o maree de timbre din care fluxul să aducă pace, s-o lase, iar apoi să aducă înțelegere; aș vrea ca avioanele de bombardament să lanseze timbre cu mere, cu pere, cu eschimoși și girafe...

Am întîlnit undeva în Ardeni un om plîngînd. Își plîngea colecția pierdută sub o bombă. Avea nevoie de timbre. Îi era frică de o altă bombă.

Mihnit am aflat că timbrele sînt pe cale de dispariție. Francaturi mecanice, pe care cu cifre cit mine stă scrisă valoarea, ar vrea să le ia locul. Din păcate mai există încă o lume unde banul și puterea sînt principiile morale, dar nu e lumea timbrelor și nu va fi!

Pe o vedere din Azuga am lipit un timbru... Fără să vreau m-am uitat mai cu atenție la el: deasupra inscripției „Poșta Română” era un monument de piatră și mortar vechi, peste care scria „Densus”. Leagăn de românism fără legende, cu viteji printre noi.

Zău, simt o nevoie de timbre, de timbre...

Cum am devenit filatelist

DAN MIHAI BELCEA

Elev Liceul Dim. Cantemir – București

Despre foloasele pe care le aduce filatelia în procesul de învățămînt se vorbește foarte mult, dar, ca elev filatelist, aș vrea să împărtășesc din experiența mea, nu prea îndelungată, dar totuși cu un trecut de șapte ani.

Am început colecționarea mărcilor poștale prin clasa a III-a, acumulînd la întîmplare tot ce îmi cădea în mînă, din plicurile filatelice cu premii, de pe corespondență, sau ceea ce primeam de la rude și prietenii familiei. În clasa a VI-a, mi-am dat seama că trebuie să mă limitez la o temă, deoarece nu este posibil să colecționezi toate mărcile lumii. Oameni de seamă din istoria patriei, mi s-a părut tematica cea mai potrivită cu preocupările mele, cu materialul ce putea fi selecționat din tot ce adunaseam pînă atunci.

La alegerea acestei teme, inițiativa a aparținut tatălui meu, care m-a sfătuit să mă limitez la un subiect sau la o tematică despre care să am unele cunoștințe, care să mă atragă mai mult.

Odată fixată tematica preferată, mi-am selecționat mărcile care se încadrau în ea, iar restul mi-a devenit material de schimb. Printre colegii mei erau cîțiva colecționari care, ca și mine, nu aveau prea mult material filatelic, dar eu, spre deosebire de ei, mă fixasem la o temă, în timp ce ei adunau mărcile fără o idee diriguitoare. Am început schimburile între noi și am luat de la ei tot ce aveau în legătură cu tematica la care mă stabilișem, dîndu-le tot ce-mi prisosea mie. Materialul rezultat în urma acestor timbre era însă nesatisfăcător, în mare măsură serii incomplete, de obicei fără valoarea mare din serie — valoarea cheie cum am învățat că se numește — mărci cu oblitterări formale alături de altele neoblitterate, piese de

calitate discutabilă, unele cu urme pe spate, cu dantelura șifonată etc.

Pînă atunci, eu ca și majoritatea colegilor mei, îmi făceam aprovizionarea filatelică cu mărci din plicuri filatelice cu premii. Tot după o discuție cu tatăl meu și bunica mea, veche filatelistă, am început să nu mai cumpăr plicuri și să mă aprovizionez cu mărci direct de la magazinul filatelic aflat în imediata apropiere a locuinței noastre.

La cristalizarea concepției mele de colecționare, a mai influențat în mare măsură și vizitarea expozițiilor filatelice. În afara expozițiilor, ca să zic așa curente ale filateliei A.F.R. București, am vizitat expozițiile Socfilex, Euro-max și Naționala 74.

Privind cu mai mare atenție unele exponate și notîndu-mi unele moduri de organizare a colecțiilor, am ajuns la concluzia că numai mărcile nu sînt suficiente într-o colecție, că este necesar și util să incluzi în cadrul temei alese și întreguri poștale, plicuri prima zi, maxime, oblitterări speciale ș.a.

Căutările mele au început să se îndrepte și spre aceste materiale filatelice. Este adevărat că uneori mă atrăgeau clasoarele colegilor mei cu mărci de tot felul, că încercam o dorință de a reveni la... tot felul de mărci, dar am rezistat, fiind convins că numai existînd un fir conducător într-o colecție poți ajunge la completarea unei teme.

Dar, pe măsură ce materialele destinate colecției mele creșteau cantitativ, cunoștințele mele nu evoluau în aceeași măsură. Tematica aleasă era vastă, ea impunea criterii de organizare, de sistematizare. În același timp, întîlneam nume și figuri care îmi erau aproape străine, despre care nu știam nimic. Îmi veneau în minte multe întrebări, dar nu le găseam un

răspuns. Nu știam dacă am în față un literat sau un om de știință, un poet sau un artist. Dar atunci când în activitatea sa a împletit mai multe preocupări, unde îl clasăm?

În relațiile noastre filatelice din familie s-a adoptat un sistem, cred eu, favorabil. Nimeni nu m-a impulsionat să colecționez, am fost lăsat să procedez cum cred, rareori mi s-a dat cite o îndrumare. În felul acesta, interveinea tacit un fel de întrecere, voiam să dovedesc că și eu pot să-mi organizez o colecție filatelică.

Salvarea mi-a venit odată cu apariția Catalogului mărcilor poștale românești, în anul 1974. Cu greu la început, apoi din ce în ce mai ușor, am început să identific fiecare marcă. Începeam să cunosc tot mai multe despre personalitățile românești reproduse pe mărci. Am trecut la sistematizarea colecției mele — care între timp crescuse simțitor — pe anumite idei, pe subtitluri. M-am oprit astfel la oameni de știință, de artă, pictori, muzicieni, istorici. Am creat un capitol distinct rezervat celor care au luptat pentru libertate și dreptate socială.

Din nou, cunoștințele mele nu mai erau suficiente. Am trecut la o nouă formă de documentare, folosirea Dicționarului enciclopedic.

Fiecare nume de pe o marcă sau de pe un plic devenea astfel un izvor de date, de cunoștințe noi. Treptat am început să aflu lucruri noi, să le completez pe cele cunoscute parțial, să fiu documentat asupra colecției mele. Dacă la început colecționarea o făceam, ca să zic așa, după aspectul facial al mărcilor, am început să le caut după personalitatea care mă interesa. Mi-am dat seama atunci că am goluri în colecție, că unele piese în mod efectiv nici nu-mi sînt accesibile, dar că sînt și goluri în emiterea mărcilor cu anumite personalități care au

înscriș pagini nepieritoare în istoria patriei. Nici o marcă cu Sadoveanu, cu Arghezi sau cu Blaga. Dintre domnitorii țării lipsesc Dragoș și Basarab I, Vacile Lupu și Matei Basarab; de asemenea nu sînt prezenți cronicarii și latinistii, profesorul Longinescu sau generalul Dragalina, Dobrogeanu Gherea sau Brîncoveanu, Petre Ispirescu sau Alexandru Odobescu și multe altele.

Desigur, colecționarea filatelică, mai ales pentru un elev, nu are o valoare deosebită dacă nu are și un rol instructiv educativ.

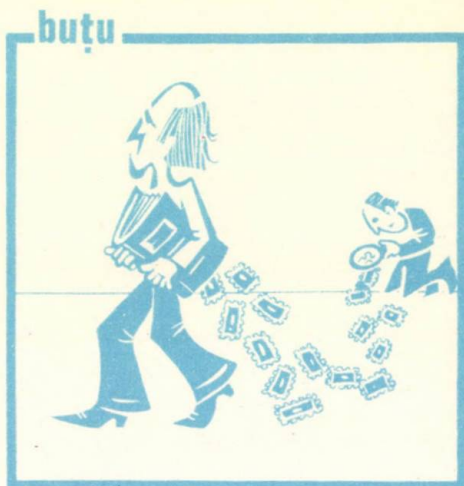
În raport de stadiul evoluției normale a cunoștințelor unui elev nefilatelist, pot afirma astăzi că datorită filateliei eu am învățat mai multe lucruri și într-un mod agreabil. La toate materiile școlare, numele ce se amintesc nu-mi mai sînt străine. Cunosc cite ceva despre ele, datele biografice, operele etc. Știu cu mai mare ușurință cum să mă documentez. Dicționarele mi-au devenit cu adevărat familiare. Scrierea titlurilor și a unor texte explicative la emisiunile de mărci colecționate m-a silit să-mi formez un scris mai citeț, mai frumos. Am învățat să scriu cu șabloane, să montez un expoznat, să fac poșete, să am un pic de simț estetic.

Iată de ce pot afirma în cunoștință de cauză, că prin filatelie și datorită filateliei — luată în serios — eu mi-am completat multe cunoștințe. Desigur aceasta este numai o etapă. Deși expoznatul realizat de mine s-a bucurat de unele succese la expoziții naționale și internaționale, colecționarea mea nu este terminată, ca și cunoștințele pe care pot și trebuie să le mai dobîndesc. Dar, după acest început, perspectivele sînt mai ușoare mai promițătoare.

ORIGINEA CUVINTULUI „POȘTĂ”

Acum mai bine de 2000 de ani, cînd calea ferată nu era încă cunoscută, serviciul poștal se executa cu ajutorul unor curieri călare. La început acești curieri foloseau un singur cal pînă la destinație. Cu timpul, romanii au înființat posturi de predare a corespondențelor pe drumurile strategice, la distanțe de 3-4 km, unde curierul putea să schimbe calul, sau putea preda corespondența unui alt curier odihnit. Aceste stațiuni de schimb erau denumite „posita statio”. Cu timpul cuvîntul de „statio” a fost abandonat, iar denumirea stației a rămas „posita”. Acest cuvînt s-a înrădăcinat în limbile tuturor popoarelor care au avut oarecări legături cu romanii și astfel din acest cuvînt s-au format cuvintele : posta, poșta, pocta, postes etc.

POȘTA ÎN TIMPUL COMUNEI DIN PARIS

Ca urmare a proclamației Comitetului Central al Gărzii Naționale, poporul a preluat, la 18 martie 1871, puterea politică și militară în Paris. Se pune astfel capăt parantezei celui de-al doilea imperiu, culminată prin înfringerea militară și prin trădarea Curții.

Guvernul Thiers, fugit la Versailles, a căutat să dezorganizeze toate ramurile administrative în Paris, pentru a da naștere la nemulțumiri în rîndul păturilor burgheze din oraș. De aceste măsuri nu putea să scape nici serviciul poștal și telegrafic. Dispoziții, apeluri, au fost adresate personalului poștal de toate categoriile, să părăsească Parisul.

Pentru a putea combate aceste sabotaje și a face față situației, conducerea Comunei din Paris a însărcinat pe Albert-Frédérich-Jules Theiss să preia conducerea serviciului poștal. Energic, corect, cu o mare putere de muncă, Theiss trece de îndată la reorganizarea poștei. El izbuteste să determine cea mai mare parte din salariații poștali (îndeosebi funcționarii mijloacii și factorii) să rămână la posturile lor, pentru a asigura serviciile poștale în raza orașului. Pentru transmiterea mai bună a corespondențelor dincolo de liniile asediului, el acceptă serviciile agenției Lorin și Maury, care preia sarcina de a trece scrisorile peste liniile prusiene. Agenția tipărește mărci proprii pentru perceperea taxei de transmitere. Pe ele apar inițialele L. și M. și stema Parisului, corabia pe valuri.

Mărcile agenției Lorin constituie documente deosebit de interesante din această perioadă eroică și formează un capitol aparte de istorie poștală.

PETRE LUCA

— Tăticule, nu mai înțeleg nimic. Care e Leul?

AI UN HOBBY, COSTICĂ?

ROGER GEORGESCU

– Măi Costică, tu ai un „violon d'Ingres” ?
– Ce să am ? Nu cînt dragă la nici un instrument. N-am talent. Am pe undeva prin casă o muzicuță de gură, mai suflă ăla micul în ea, cînd vreau și eu să dorm după-amiaza.

– Nu Costică, nu m-ai înțeles. Un hobby, nu ai și tu acolo ?

– Măi, cum să-ți spun, eu cu valute de astea, nu mă bag, nu mă amestec. Că știu eu ce a pățit tușa Elvira, cînd a vrut să se ducă la Varna și au prins-o cu niște leva ascunse în portjartier. Că nu mai știa pe unde să scoată... asta... cămașa...

– Fugi dragă de aici. Hobby nu-i nici dolar și nici franc sau marcă. Un hobby poate să aibă orice om, ca mine, ca tine, fără să pățească ceva. Ba e chiar plăcut, sau uneori folositor.

– Ce e atunci ? O marcă de țigări străine ? Un chewing gum ?

– Nu Costică, stai să-ți explic și o să înțelegi numaidecît. Îl știi pe Andrei ?

– Fiul fratelui tău ?

– El. Dacă stai de vorbă cu el, îl auzi : atunci i-am aplicat un morote – seof – nage, am trecut într-o necrutătoare kuzure – kami – shiho – gatame, i-am ars un ko – uchi – gari și am obținut decizia prin yusei – gachi !

– Măi Mitică, stai ușor că am amestecat. Pe ce limbă ai înjurat tu acum ?

– Nu am înjurat Costică, se poate ? Astea sînt în japoneză, măi băiatule.

– Aha ! Andrei învață japoneza ?

– Da de unde. Pe limba noastră, el a spus că l-a aruncat pe adversar peste umăr, i-a aplicat o imobilizare în prelungire, i-a făcut apoi o secerare mică interioară și astfel a cîștigat prin superioritate tehnică.

– La ce dragă ? La fotbal ? Joacă fundaș te pomeniști ! Și l-au suspendat barem pe vreo două-trei etape, să se-nvețe minte ?

– Nu Costică, la judo dragă. Asta-i hobby-ul lui.

– Aha ! Ho... ho... cum îi zici tu.

– Hobby. Păi da, nu despre asta vorbim ? Ce tu nu ai auzit de judo ?

– Ba da, cum să nu. Mi-aduc aminte că am văzut odată la televizor. Erau așa cu niște cămăși lungi pe ei, cu niște iz... asta, niște pantaloni lungi și largi, se apucau și trăgeau unul de altul de mă miram cum de nu se rupe în fișii pinza aia...

– E dintr-un material special, Costică.

– Probabil, că altfel rămîneau în pielea goală. Și dădeau de-a azvirlita unul cu altul, de mai mare frumusețea. Deci asta se cheamă hobby, nu judo ?

– Nu, că nu m-ai înțeles. Stai să-ți mai dau un exemplu. Pe Olguța o știi ?

– Nepoată-ta ? Da. Și ea are unul din ăsta ?

– Da. Cum are un moment liber, aleargă după reviste de modă, de toate felurile, de toate națiile. Cînd vorbește cu vreo prietenă sau colegă de serviciu, o auzi pomenind numai despre ce a spus Dior, ce a făcut Pierre Balmain, ce au arătat Jean Patou și Yves Saint Laurent sau Courrèges.

– Măi Mitică, eu o credeam fată cuminte, măi ! N-aș fi crezut una ca asta despre ea ! Păi numai cu bărbați d-ăștia străini umblă Olguța ? ! Cum, ea e din cele de bat barurile toată ziua, după turiști ? !

– Stai Costică, că ăștia de-ți spusei eu numele, n-au fost în viața lor în România. ăștia dragă sînt maeștrii modei pentru femei. Olguța e fată serioasă, ce naiba, dar hobby-ul ei e moda, înțelegi ? E o enciclopedie ambulantă cuprinzînd tot ce ține de modă în ultimele trei decenii. Mă și bate gîndul s-o plasez la „Arta Modei”, că ar face parale acolo. Frățiorul ei, Ionel, are alt hobby, colecționează pixuri și stilouri. A început cu seria întreagă Flaro și așteaptă, cînd o fi mare, să ajungă la Kaweko, Pelican, Parker și Mont Blanc. Șeful meu de la serviciu, are și el un hobby : e pescar. Îl costă o avere toate sculele alea, undițele, lansele, momelile, în pauze sau la un pahar, vorbește numai despre scrumbii, păstrăvi și alte dihanii din astea de se bălăcesc în apă.

- Și tu Mitică, ai și tu un hobby din ăsta ?
- Am Costică, sigur că am. În timpul meu liber, n-o să mă crezi, dar sint constructor !
- Ce construiești dragă, că din câte știu eu, stai în bloc. Nici curte n-ai măcar.
- Palate !
- Palate !! Aici în București ? Unde-s ?
- Păi, materialul meu de construcții e chibritul și palatele mele nu-s mai mari de un metru lungime pe șaizeci - șaptezeci decentimetri înălțime, pricepi ? Așa am făcut machete cu Palatul Culturii din Iași, Palatul de la Cotroceni, Palatul sporturilor, al telefoanelor și alte citeva. O să te chem odată la mine să le vezi.
- Deci ăsta este hobby-ul tău, cum zici că-i spune.
- Da, Costică, acum ai înțeles ?
- Da, desigur.
- Ei, Costică, tu ai un hobby ?
- Nu Mitică. N-am așa ceva. Eu în timpul meu liber mă ocup cu lucruri serioase, n-am vreme de pierdut cu chestii din astea. Toată seara alerg la poștă, alerg prin anumite librării, mă întâlnesc cu tot felul de cunoscuți, iau, dau, schimb, cumpăr, iar când mă întorc acasă, până noaptea târziu meșteresc la albume, le pun pe sorturi, le aranjez...
- Ce anume Costică ?
- Timbrele dragă ! Nu-ți spusei ? Eu sint om serios Mitică, eu sint *FILATELIST*.

O INOVAȚIE CURIOASĂ ÎN AUSTRALIA

Administrația poștelor Uniunii Australiene întrebuințează o nouă metodă cu scrisorile pentru străinătate insuficient francate și care nu prezintă nici adresa expeditorului. Scrisoarea se trimite la destinație, aplicându-se pe verso o ștampilă cu mențiunea : „Scrisoare insuficient francată. Fiți amabil și înapoiți acest plic expeditorului și comunicați că taxa pentru o scrisoare pentru țara dvs. este de 3 p. uncia și că pentru fiecare uncie în plus se franchează cu încă 2 p.". Iată bună-cuviință combinată cu utilitate.

ȘTIAȚI CĂ...

Pentru a afla cum va fi timpul nu mai e nevoie de barometru ?

O simplă marcă poștală neuzată (cu guma sa) e suficientă.

Dacă timpul e uscat, marca se va rula și va forma un mic tub cu atît mai închis cu cît timpul va fi mai uscat ; dacă vremea este spre ploaie sau umiditate, marca se derulează și se desface complet.

O CURIOZITATE ACUM CINCIZECI DE ANI

La un oficiu poștal din Texas, o tină ră refuză, scandalizată, să primească pentru francare o marcă poștală emisă cu ocazia jocurilor olimpice, reprezentînd un aruncător de disc neîmbrăcat. Ea ceru altă marcă și explică : „Nu-mi pot imagina cum aş putea trimite mamei mele fotografia unui bărbat gol”. I se dădu în schimb pe loc, marca lui Th. Roosevelt cu guler și cravată.

MAXIME ȘI CUGETĂRI FILATELICE

- A deveni filatelist e foarte ușor ; e mai greu să fii și să rămii un adevărat filatelist.

- Mult aur și multe arme au fost îngropate în pămînt o dată cu proprietarii lor decedați : mărcile poștale însă, niciodată.

- Dacă ne-am cunoaște la fel de bine prietenii cum ne cunoaștem colecția noastră de mărci poștale, n-am mai avea prieteni.

- Păcat că nu ne putem despărți de mărcile false ce le avem în colecție, așa cum nu ne putem despărți de prietenii noștri nesinceri.

- Dacă copiii mici și mărcile poștale s-ar putea spăla singure, fără îndoială că părinții (în primul caz) și filateliștii (în cel de - al doilea) ar avea mai puțin de lucru. Dar și bucuriile lor ar fi mai mici.

- A colecționa fără a cunoaște literatura și cataloagele filatelice este ca și cum am plăti și încasa bani fără să-i numărăm.

- Cu o colecție de mărci poștale, omul nu este niciodată singur.

- Colecția de mărci poștale a fost, este și va fi refugiul nostru în zile grele : o pavăză - poate - împotriva greutăților vieții, dar sigur împotriva plictiselii.

- Un adevărat filatelist se simte vinovat, cînd este obligat să se despartă de colecția sa.

- Filatelia este o punte între noblețe și simplitate sufletească, între cei avuți și cei săraci, întrucît toți o iubesc la fel.

- O colecție este frămîntarea unui suflet, care aleargă după frumos.

JOCURILE OLIMPICE

OGLINDITE PE MĂRCILE POȘTALE ROMÂNEȘTI

Prof. TRAIAN PREDOIESCU

În anul 1974, Direcția Generală a Poștelor din M.T.Tc. a pus în circulație un întreg poștal, cod. 184/74, care comemora 2750 de ani de la primele jocuri olimpice ale antichității (fig. 1).

Plicul reproduce desenul „Alergătorii”, care se găsește pe diferite vase grecești, atît în muzeul din München cît și în muzeul Vaticanului.

Actul de naștere a jocurilor olimpice ale antichității a fost semnat la Olimpia, în urma descoperirilor arheologice conduse de ilustrul elenist german Ernest Curtius, care a descoperit inscripțiile în marmură ale listei atleților învingători în întreceri. Cea mai veche dintre ele, datînd din 776 î.e.n., consacră, în această minunată carte de aur a sportului antic grec, pe Corebos, drept primul învingător, cîștigătorul cursei de dromos pe un stadion.

Desfășurate de-a lungul a 12 veacuri, din patru în patru ani, jocurile olimpice ale antichității nu au fost o suită de concursuri, un turneu perpetuum, cu stagione din patru în patru ani, ci o instituție, potrivit caracterului istoric al ordinii sociale care i-a dat naștere și pe care o reprezenta.

În anul 385 e.n. a avut loc ediția a 291-a a jocurilor olimpice ale antichității, ultima care ne-a rămas cunoscută, fiindcă în anul 393 e.n., împăratul roman Teodosiu, la propunerea episcopului Ambrozio, a suprimat jocurile olimpice, socotite cult păgîn.

Renașterea jocurilor olimpice a fost în atenția multor oameni de știință, pedagogi și a multor entuziaști. Astfel, în cartea „Jocurilor Olimpice de-a lungul veacurilor”, Victor Bănciulescu citează pe Evanghelie Zappa (1800–1865), al cărui nume apare în arena istorică a jocurilor olimpice cu peste 30 de ani înaintea memorabilei conferințe de la Sorbona a baronului Coubertin. Dar cu tot sprijinul său material, jocurile organizate în Atena

în anii 1859, 1870, 1875, 1888, 1889 nu s-au ridicat la nivelul dorit de Evanghelie Zappa. Ele totuși sînt considerate prolog la suita triumfală a jocurilor olimpice moderne, au slujit ideii olimpismului, căci au trezit mult interes dincolo de hotarele Greciei și au fost urmărite îndeaproape de presa internațională.

Pierre de Coubertin este cel ce poartă astăzi titlul glorios de renovator al locurilor olimpice ale erei moderne.

La 16 iunie 1894, la Paris, în sălile Universității Sorbona, s-au desfășurat lucrările Congresului pentru restabilirea jocurilor olimpice, unde s-a format și s-a ales Comitetul Internațional Olimpic (C.I.O.). Acest eveniment a fost consemnat și de Poșta Română, prin emiterea unui întreg poștal în 1974, comemorînd a 80-a aniversare a formării C.I.O.

Pierre de Coubertin, separînd idealul olimpic de cadrul dispărut al civilizației din antichitate, l-a făcut să trăiască real în societatea modernă de astăzi, iar progresele civilizației au permis conceperea jocurilor pe o bază universală, fără discriminări rasiale, naționale, sociale, religioase. „Jocurile Olimpice moderne au fost create nu pentru a fi un campionat al lumii, ci o manifestație de prietenie, de cunoaștere și înfrățire între popoare, o sărbătorire a tineretii pe scara universală” (Pierre de Coubertin).

Fig. 1

În anul 1896, la Atena, între 6 și 16 aprilie are loc prima ediție a jocurilor olimpice moderne cu participarea a 25 sportivi (numai bărbați) din 13 țări.

După 1503 ani jocurile olimpice se reiau de data aceasta, nu ca o sărbătorire a unui singur popor, ci a sportivilor din toată lumea.

Cu ocazia reluării acestora, Grecia, țară organizatoare, a emis prima serie de mărci poștale olimpice, formată din 12 valori (Yvert 101/112), reprezentând următoarele scene: luptători pe valorile de la 1 lepta și 2 lepta; discobolul pe valorile de 5 l. și 10 l.; amfora Panateneelor pe valorile de 20 l. și 40 l.; cva-driga albă și victoria înaripată pe valo-rile 25 l. și 60 l.; stadionul și Acropolea pe valorile de 1 d.; Hermes după Praxi-tele pe valoarea de 2 d.; Victoria după Peonias pe valoarea de 5 d. și Acropo-lea și Parthenonul pe valoarea de 10 d.

De asemenea, tot Grecia, în 1901, su-pratipărește stocul de mărci rămas dis-ponibil de la prima emisiune (Yvert 141/145), după cum urmează :

- val. 1 d. cu supratipar 5 l.;
- val. 40 l. cu supratipar 25 l.;
- val. 2 d. cu supratipar 50 l.;
- val. 5 d. cu supratipar 1 d.;
- val. 10 d. cu supratipar 2 d.

În 1906, cu prilejul comemorării a 10 ani de la reluarea jocurilor olimpice moderne, Grecia emite o altă serie olim-pică, compusă din 14 mărci poștale (Yvert 165/178), reprezentând diferite as-pecte de la jocurile olimpice ale antichi-tății.

Aceste trei serii de mărci poștale olim-pice sînt cunoscute sub denumirea de „mărcile clasice olimpice”.

În 1900, la Paris (14.V – 28.X) se ține a doua ediție a jocurilor olimpice moderne (1066 sportivi) din 20 țări (dintre care 6 femei). Cea de-a treia ediție a jocurilor olimpice moderne (496 sportivi din 11 țări) se ține la St. Louis în anul 1904 (11.VII – 29.X). A patra ediție are loc la Londra în anul 1908 (6.V – 29.X), cu participarea a 2079 sportivi din 21 țări, dintre care și 11 femei.

Fig. 2

În anul 1912, la Stockholm (5.V – 22.VII), are loc a cincea ediție a jocu-rilor olimpice moderne (2541 sportivi, din-tre care 57 femei, din 28 țări).

În anul 1914 se instituie Comitetul Olimpic Român (C.O.R.), cu scopul de a

pregăti și asigura participarea atleților români la jocurile olimpice. Cu ocazia împlinirii a 60 de ani de la formarea acestuia, Poșta Română, în 1974, mar-chează evenimentul printr-un întreg poš-tal, o marcă poștală și un F.D.C. (fig. 2).

A șasea ediție a jocurilor olimpice, în-treruptă din cauza războiului care a împiedicat reunirea sportivilor, s-a des-fășurat la Berlin în 1916 iar în 1920, la Anvers (20.IV – 12.IX) are loc a șaptea ediție a jocurilor olimpice (2606 sportivi, din care 63 femei, din 29 țări).

La această olimpiadă, participarea sportivilor români a rămas în faza de deziderat, din cauza fondurilor și a lipsei de interes din partea celor ce conduceau mișcarea sportivă din țara noastră.

În 1924, la Chamonix (25.I – 5.II), cu participarea a 293 sportivi din 16 țări, din care 13 femei și în 1925 la Paris (3.V – 27.VII), cu participarea a 3092 spor-tivi din 44 țări, dintre care 136 femei, are loc a opta ediție a jocurilor olimpice.

Pentru prima dată participă la olim-piadă 46 de sportivi români, care concu-rează la patru discipline sportive. Româ-nia aici obține prima medalie de bronz la rugby, ocupînd astfel locul 25 din 44 țări participante, în clasamentul pe națiuni.

Acest eveniment a fost comemorat de Poșta Română prin punerea în circulație a unui întreg poștal, marcînd 50 de ani de la obținerea primei medalii olimpice (fig. 3).

La St. Moritz (II), între 11.II și 19 II, cu participarea a 491 sportivi, din care 27 femei, din 25 țări și la Amsterdam, între 28.VII și 12 VIII, cu participarea a 3015 sportivi din 46 țări, dintre care 290 femei, are loc în 1928 a noua ediție a jocurilor olimpice.

Cu 14 sportivi la St. Moritz și 22 spor-tivi la Amsterdam, sportul românesc face un act de prezență necesar la această competiție.

Fig. 3

Delegația sportivă a Greciei, îngrijo-rată de rezultatele slabe obținute, a propus delegațiilor din Peninsula Balcanică măsuri pentru redresarea sportului în această parte a Europei. Așa s-au născut jocurile olimpice balcanice de mai tirziu.

În 1932 la Lake Placid (III), între 4-13.II.1932 (307 sportivi, din care 30 femei, din 17 țări) și Los Angeles, între 31.VII-7.VIII (1408 sportivi, din care 127 femei, din 37 țări) se desfășoară cea de-a zecea olimpiadă. Aici se remarcă echipajele de bob ale României, care în anii 1933 și 1934 cuceresc titlurile de campioni mondiali la bob două persoane.

Cea de-a 11-a ediție a jocurilor olimpice are loc în 1936 la Garmisch - Parten Kirchen (IV), între 6-16.II (756 sportivi, din care 76 femei, din 28 țări) și Berlin, între 2-16.VIII (4069 sportivi, din care 328 femei, din 49 țări). La această ediție, România obține prima medalie de argint prin locotenentul Henri Rang, la călărie.

Pentru a 12-a ediție a jocurilor olimpice, care ar fi trebuit să aibă loc în anul 1940, au fost propuse orașele Tokio și Helsinki, iar pentru cea de-a 13-a ediție (1944) orașul Londra. Aceste două ediții nu au fost celebrate, din respect pentru doliul umanității, dar, conform tradiției, au fost numerotate.

În 1948 la St. Moritz (V), între 30.I și 8.II, cu participarea a 878 sportivi, din care 90 femei, din 28 țări și la Londra, între 29.VII și 18.VIII, cu participarea a 4468 sportivi, din care 438 femei, din 59 țări, are loc cea de-a 14-a ediție a jocurilor olimpice.

Purtind pentru prima dată în arenă insigna R.P.R. pe piept, sportivii români participă numai la probele alpine și la cursa patrulelor militare (St. Moritz); la această olimpiadă atleții noștri nu au participat.

A 15-a olimpiadă se ține în 1952 la Oslo (VI), între 14-25.II (960 sportivi, din care 123 femei, din 30 țări) și Helsinki între 19.III - 3.VIII (5867 sportivi, din care 468 femei, din 69 țări). Participarea sportivilor din țările socialiste, printre ei și sportivi români, reveniți în arena olimpică de vară - după o absență de 16 ani - a fost masivă.

Aici țara noastră cucerește prima medalie de aur. În ziua de 29 iulie 1952, Iosif Sirbu cucerește titlul olimpic la tir, în proba de armă liberă calibru redus, 40 de focuri, poziție culcat. În aceeași zi, pe poligonul de la Malmi, s-a ridicat pentru prima oară steagul patriei noastre pe catargul olimpic, cel mai înalt, iar imnul nostru a răsunat, tot pentru prima oară, în cadrul unei ceremonii de premieră olimpică.

Prezentă la Helsinki cu 157 sportivi, țara noastră cucerește o medalie de aur (Iosif Sirbu), una de argint și două de bronz, ocupând locul al 23-lea în clasa-

mentul pe națiuni, din 69 țări participante.

Nici cu ocazia Jocurilor Olimpice de la Helsinki, Poșta Română n-a emis nici o serie dedicată acestei mari victorii sportive.

În anul 1956, la Cortina D'Ampezzo (VII), între 26.I - 5.II (923 sportivi, din care 146 femei, din 22 țări) și Melbourne, între 22.X - 8.XII (4388 sportivi, din care 456 femei, din 67 țări) se ține cea de-a 16-a ediție a jocurilor olimpice, la care România este prezentă cu 45 de sportivi, obținând cinci medalii de aur: Linca Nicolae și Rotman Leon două medalii, Alexe Dumitru, Ismailciuc Simion, Petrescu Ștefan trei medalii de argint și 5 medalii de bronz, ocupând astfel locul 11 în clasamentul pe națiuni din 67 de țări participante.

De data aceasta, conducerea Poștei Române a dat o mai mare atenție popularizării jocurilor olimpice, iar filateliștii au obținut o serie de cinci mărci și două F.D.C. (C.M.R. nr. 1668-1672), reprezentând flacăra olimpică, polo pe apă, gimnastică feminină, canotaj și sărituri în înălțime. Fiecare marcă poartă inscripția Jocurilor Olimpice - Melbourne și cercurile olimpice.

Cea de-a 17-a olimpiadă are loc în 1960 la Squaw-Valley, între 18-28.II (693 sportivi, din care 159 femei, din 30 țări) și la Roma, între 25.VIII - 11.IX (5396 sportivi, din care 537 femei, din 84 țări). Cu cele trei medalii de aur: Iolanda Balaș - sărituri în înălțime, Ion Dumitrescu - tir, D. Pirvulescu - lupte clasice, o medalie de argint și șase medalii de bronz, România a ocupat locul 10 în clasamentul pe națiuni, din 84 de țări participante.

Poșta Română susține participarea sportivilor români la Jocurile Olimpice de la Roma și rezultatele obținute de ei, prin mai multe serii de mărci îndrăgite atât de filateliștii români cât și de cei străini.

La 11 iunie 1960 se pune în circulație seria „Jocurile Olimpice Roma” I, II, Seria I este formată din cinci valori și două viniete dantelate și nedantelate (C.M.R. nr. 1938-1945).

Desenele mărcilor reprezintă: start în proba de înot, gimnastică feminină, săritura în înălțime femei, canotaj și box. Vinietele reprezintă flacăra olimpică și cercurile olimpice. Culoarea mărcilor și a vinietelor este gri închis și gri deschis.

Seria a II-a este formată din șase valori (C.M.R. nr. 1944-1949). Desenele reprezintă aceleași discipline sportive, la care se adaugă și fotbalul. Serile sint completate cu două colite dantelate și nedantelate, reprezentând flacăra olim-

pică pe o vedere parțială a unui stadion cu inscripția „Jocurile Olimpice Roma 1960”, iar în partea de jos cercurile olimpice. De asemenea, seria este completată cu două F.D.C.

La 30 octombrie 1961, Poșta Română pune în circulație seria „Medalii de aur”. Seria este formată din zece valori dantelate și șase nedantelate și o coliță. Este completată cu șapte F.D.C.

Desenele reprezintă diferite discipline sportive și medalii obținute de sportivii români la olimpiadele de la „Melbourne 1956” și de la „Roma 1960”. Imaginea de pe coliță reprezintă două medalii de aur (una obținută la Jocurile Olimpice de la Melbourne, cealaltă la Roma), cercurile olimpice și o banderolă pe care sînt înscrise disciplinele sportive la care sportivii noștri au obținut medalii.

Aceste serii de mărci au îmbogățit colecțiile tematice ale filateliștilor din România, care au început să-și organizeze expozate cu olimpiade din mărcile poștale românești.

În 1964, la Innsbruck (IX), între 29.I – 9.III (1332 sportivi, din care 225 femei, din 36 țări) și Tokio, între 10.X – 25.X. (5557 sportivi, din care 232 femei, din 25 țări și 20 discipline sportive) se desfășoară cea de-a 18-a ediție a jocurilor olimpice. Această ediție a constituit „olimpiada recordurilor”, deoarece aici, la Innsbruck, s-au stabilit patru noi recorduri olimpice și au fost doborâte toate recordurile pîrtilor și pistolor de gheață.

De asemenea, la Jocurile Olimpice de vară de la Tokio, s-au doborât 76 recorduri olimpice și 45 de recorduri mondiale. În același timp, olimpiada a fost o strălucită și puternică manifestare a solidarității și prieteniei tineretului lumii.

Sportivii români, participînd la 13 discipline sportive, au cucerit la această olimpiadă 12 medalii: două de aur (Iolanda Balaș, Mihaela Penes), patru de argint și șase de bronz, ocupînd locul 12 pe națiuni din 95 țări participante.

Poșta Română a emis cu această ocazie mai multe serii de mărci poștale, după cum urmează:

– La 25 noiembrie 1963, seria „Jocurile Olimpice de iarnă Innsbruck”, formată din patru mărci dantelate, opt mărci nedantelate și o coliță (C.M.R. nr. 2286–2302). Desenele de pe mărci reprezintă diferite discipline sportive de iarnă, iar colița reproduce stadionul olimpic din Innsbruck cu emblema olimpiadei și cele cinci cercuri olimpice. Seria este completată cu șapte F.D.C.

– La 1 decembrie 1964 apare seria „Jocurilor Olimpice de la Tokio”, formată din opt mărci dantelate și opt

mărci nedantelate și o coliță. Mărcile poștale sînt în formă de romburi și reprezintă diferite momente din desfășurarea probelor sportive din cadrul jocurilor olimpice. Seria este completată cu șapte F.D.C.

– La 30 noiembrie 1964 apare seria „Medalii olimpice de aur”, formată din opt mărci dantelate, opt mărci nedantelate și o coliță. Desenele reprezintă medalii de aur cucerite de sportivii români la Jocurile Olimpice de la Melbourne (3), Roma (3) și Tokio (2). Seria este completată cu șapte F.D.C. Pentru prima dată se emite și un întreg poștal foarte frumos, simbolizînd pregătirea sportivilor români pentru jocurile olimpice la Tokio.

Cea de-a 19-a olimpiadă are loc în 1968 la Grenoble (X) între 6–18.II (1293 sportivi, din care 228 femei, din 37 țări) și la Ciudad de Mexico, între 12–27.X (6059 sportivi, din care 844 femei, din 113 țări).

La această olimpiadă, sportivii români cuceresc patru medalii de aur, dintre care două: Lia Manoliu și Viorica Viscoleanu, șase de argint și cinci de bronz, rezultate cu care România a ocupat locul 13 pe națiuni din 13 țări.

Filatelic, olimpiada este reprezentată prin trei serii de mărci. La 28 septembrie 1967 apare seria Jocurilor Olimpice de iarnă de la Grenoble, formată din șapte mărci dantelate și o coliță (C.M.R. nr. 2793–2801). Mărcile s-au tipărit în colițe de cite 10 bucăți, rîndul de jos avînd o vinietă cu emblema jocurilor olimpice și denumirea localității Grenoble. Desenele reprezintă diferite probe sportive din programul jocurilor olimpice: patinaj artistic, biatlon, bob două persoane, coborîre cu schiurile, hochei pe gheață, sărituri cu schiurile și emblema Jocurilor Olimpice de la Grenoble. Seria este completată cu trei F.D.C.

La 28 august 1968 apare seria „Jocurile Olimpice”, formată din opt mărci dantelate și o coliță (C.M.R. nr. 2793–2801). Desenele reprezintă unele probe sportive de la jocurile olimpice. Seria este completată cu cinci F.D.C. Deși Poșta Română scosese la ediția precedentă un întreg poștal și filateliștii urmăreau scoaterea altor întreguri poștale, acestea nu s-au mai emis, de asemenea nici seria medaliilor olimpice. În schimb, s-a emis un set de zece întreguri poștale cu discipline olimpice, pe care filateliștii le-au folosit să reprezinte succesele românești de la Mexic, așa cum au făcut și pentru obținerea unor cărți maxime, întrebuițînd pentru acestea seriile de mărci Grenoble și Mexic.

În anul 1972 la Sapporo (XI), între 3-13.II și la München, între 26.VIII-10.IX, are loc cea de-a 20-a ediție a jocurilor olimpice, la care au participat 132 țări cu peste 10 000 sportivi.

La marea întrecere de la München, România a participat cu 170 sportivi, din care 98 au cucerit locurile de la 1 la 6, iar alții 25 au ocupat locurile de la 7 la 10, obținând trei medalii de aur, prin Ivan Patzaichin — canoe, Gheorghe Berceanu și Nicolae Martinescu — lupte greco-romane, precum și șase de argint și opt de bronz.

În clasamentul pe națiuni, România a ocupat locul 13 din 132 țări participante. Anul olimpic 1972 a fost bogat și în emisiuni filatelice.

Încă din 25 octombrie 1971, Poșta Română emite seria „Olimpiada de iarnă de la Sapporo”, formată din șase mărci și o coliță, reprezentând emblema jocurilor de la Sapporo și diferite activități ale sporturilor de iarnă. Seria este completată cu trei F.D.C. (C.M.R. nr. 3084-3090) și cinci întreguri poștale, având ca marcă fixă emblema și cercurile olimpice, iar ca desene scene sportive ca: patinaj artistic, schi, hochei și bob două persoane.

La 15 aprilie apare seria de mărci „Preolimpiada de la München”, formată din șase timbre și o coliță (C.M.R. nr. 3112-3119), completată cu trei F.D.C. Desenele acestor mărci reprezintă: lupte, caiac, fotbal, sărituri în înălțime, box, handbal. Colița dantelată reprezintă traseul parcurs de purtătorii flăcării olimpice pe teritoriul țării noastre, în fundal harta României și cercurile olimpice, iar colița nedantelată reprezintă proba de obstacole călărie din programul jocurilor olimpice.

La 15 iulie apare seria „Jocurile Olimpice de la München”, formată din șase valori, ale căror desene reprezintă aspecte din diferite probe sportive, completată cu două colițe, dantelată și nedantelată (C.M.R. nr. 3135-3140, 3159-3160) și trei F.D.C.

La 13 august se pune în circulație marca poștală „Flacăra olimpică”, marcând evenimentul trecerii flăcării olimpice prin România (fig. 4).

Cu această ocazie, Direcția Generală a Poștelor și Telecomunicațiilor emite și folosește următoarele plicuri festive cu opt ștampile speciale:

La 13 august 1972 — ora 11,15 — plicul festiv cu ștampila specială Giurgiu

La 13 august 1972 — ora 17 — plicul festiv cu ștampila specială București

La 14 august 1972 — ora 15,35 — plicul festiv cu ștampila specială Rm. Vilcea

La 14 august 1972 — ora 19 — plicul festiv cu ștampila specială Sibiu

La 15 august 1972 — ora 12,30 — plicul festiv cu ștampila specială Alba Iulia

La 16 august 1972 — ora 15 — plicul festiv cu ștampila specială Arad

La 16 august 1972 — ora 19,30 — plicul festiv cu ștampila specială Timișoara

La 17 august 1972 — ora 12,15 — plicul festiv cu ștampila specială Stamora Moravița

După ce a străbătut, aprinsă la Olimpia, teritoriul Greciei, după ce a trecut prin Turcia și Bulgaria, flacăra olimpică intrată în țara noastră în ziua de 13 august ora 11,15, a fost transmisă în ziua de 17 august ora 12,15 de către sportivii români sportivilor iugoslavi, la punctul de frontieră Stamora-Moravița.

Cel ce a purtat torța pe ultimul kilometru u fost maestrul emerit al sportului Dumitru Pirvulescu, fost campion olimpic la lupte greco-romane în 1960, la Jocurile Olimpice de la Roma. El a transmis flacăra olimpică sportivului iugoslav Bransilav Simici, fost campion olimpic la Tokio. Din Iugoslavia, flacăra olimpică a trecut în Ungaria, apoi în Austria și R.F.G., și a ajuns la München pe stadionul olimpic în ziua de 26 august 1972.

Această acțiune a Comitetului Olimpic Român, susținută de Direcția Generală P.T.T.R. cu cele șapte plicuri speciale, a fost una din acțiunile cele mai apreciate de filateliștii români (fig. 5).

La 28 octombrie 1972 apare seria „Medalii olimpice”, formată din șase valori și două colițe (C.M.R. nr. 3170-3177). Desenele mărcilor reprezintă medaliiile obținute la: canoe, lupte, scrimă, handbal, box, 110 m garduri, tir. Seria este completată cu trei F.D.C.

Cu această ocazie s-au mai emis și șase întreguri poștale reprezentând: emblema Jocurilor Olimpice München '72, medaliiile obținute la box și canoe, turnul de unde s-au făcut transmisiile de televiziune și flacăra olimpică la București.

În timp ce pe Olimpia Stadion din München se desfășura ceremonia de închidere a celei de-a XX-a ediții a jocurilor de vară, la București, în fața Casei Centrale a Armatei, a avut loc o festivitate similară, în prezența a numeroși antrenori, sportivi și spectatori. Cu acest prilej a fost intonat imnul olimpic, a fost coborât steagul alb cu cele cinci cercuri și a fost stinsă flacăra olimpică, care a fost aprinsă în seara zilei de 13 august 1972, la trecerea prin București a uriașei șrafete cu torța olimpică.

În 1976 la Innsbruck (XII) și Montreal are loc cea de-a XXI-a olimpiadă. Des-

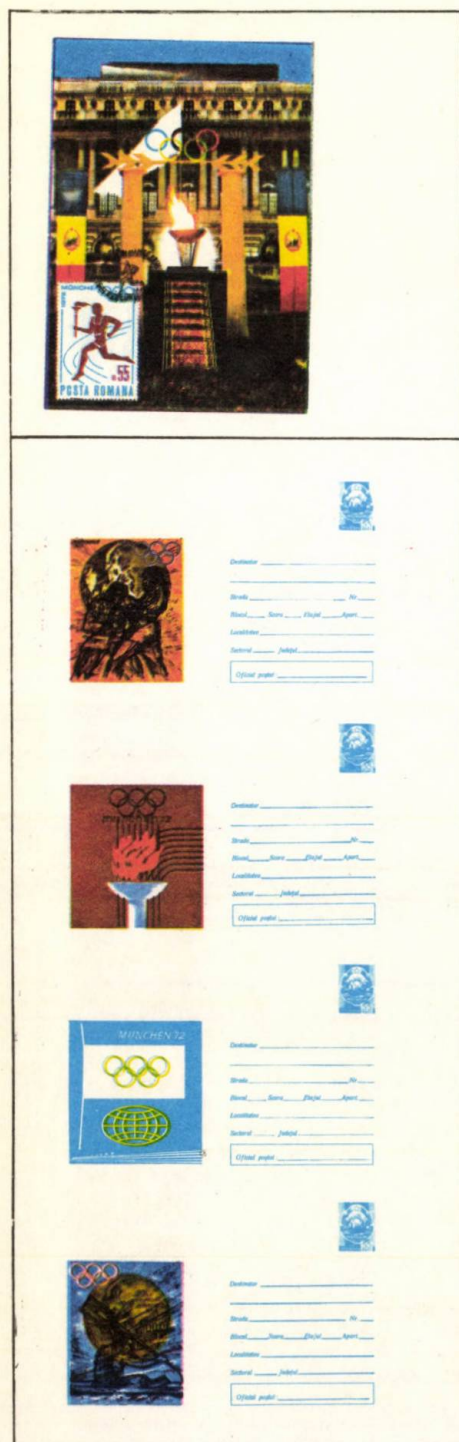

Fig. 4

fășurată în metropola canadiană Montreal, a XXI-a ediție a jocurilor olimpice, începând din 17 iulie, a constituit evenimentul sportiv cel mai însemnat al anului 1976.

Mii de sportivi și sportive au reprezentat sportul și tineretul lumii la marea întrecere care a adus, mai presus de rezultatele tehnice, o contribuție înaltă la prietenia, înfrățirea și apropierea între popoare.

Sportivii români, însuflețiți de îndemnul Tov. Nicolae Ceaușescu, Secretarul General al P.C.R., prin mesajul către Conferința pe țară a mișcării sportive: „Noi vedem în participarea la competițiile internaționale un mijloc important de dezvoltare a prieteniei și colaborării tineretului nostru cu tineretul din celelalte țări, de adâncire a cunoașterii și înțelegerii reciproce între popoare. De aceea va trebui să facem totul și în viitor pentru ca activitatea sportivă ce o desfășurăm pe plan mondial să reflecte nemijlocit politica de pace, înțelegere și colaborare a partidului și statului nostru, eforturile României socialiste de a contribui la instaurarea unor relații noi și a unei ordini noi în viața internațională, la făurirea unei lumi mai bune și mai drepte „...au adus o contribuție pozitivă și au reușit să vină încărcați de lauri și de medalii, ridicând prestigiul sportului românesc în lume.

Din cele 21 sporturi olimpice, sportivi români au participat la 11, obținând 27 de medalii, din care: 4 de aur, 9 de argint și 14 de bronz, ocupând locul 5 în clasamentul pe medalii și locul 6 în clasamentul final, cu 181 puncte. Este cel mai rodnic bilanț din istoria participării sportivilor români la jocurile olimpice, iar tricolorul românesc s-a ridicat de patru ori pe cel mai înalt catarg. Tinăra gimnastă română, Nadia Comăneci, elevă în clasa a IX-a, a liceului sportiv din municipiul Gheorghe Gheorghiu-Dej, o revelație a anului sportiv 1975, campioană europeană absolută la gimnastică feminină la 13 ani, a condus cu autoritate exercițiile la Jocurile Olimpice de la Montreal, devenind figura cea mai populară și admirată.

Cucerind împreună cu echipa de gimnastică feminină a României titlul de vicecampioană olimpică și medalia de argint, 3 titluri olimpice cu 3 medalii de aur (individual – compus, paralele și birnă), medalia de bronz la sol și 7 note de 10 (zece), fapt unic în istoria jocurilor olimpice, a devenit și în presa internațională figură centrală.

Alături de ea, Teodora Ungureanu cu o medalie de argint la paralele inegale

Fig. 5

și o medalie de bronz la birnă, Dan Grecu o medalie de bronz la inele, gimnastica din R.S.R. aduce în palmaresul olimpic de la Montreal 8 medalii olimpice (3 de aur, 2 de argint, 3 de bronz).

Luptând admirabil, Vasile Diba a cucerit titlul de campion olimpic și medalia de aur în proba de caiac 500 m și medalie de bronz la caiac 1000 m. Alături de el, echipajul Gheorghe Danielov - Gheorghe Simionov a obținut medalie de argint la canoe dublu - 1000 m; echipajul Serghei Larion și Policarp Malihin a cucerit medalie de bronz la caiac dublu 500 m, iar echipajul de 4 + 1 vâsle medalie de bronz.

Echipa de handbal a României a devenit vicecampionă olimpică și a cucerit medalie de argint.

Împreună cu boxerii: Simion Cuțov (m.d.a.), Mircea Șimon (m.d.a.), Alecu Năstac (m.d.b.), Costică Dafinoiu (m.d.b.), luptătorii: Gh. Berceanu (m.d.a.), Ștefan Rusu (m.d.a.), Nicu Gingă (m.d.a.), Roman Codreanu (m.d.b.), Ladislau Șimon (m.d.b.), Stelică Morcov (m.d.b.), la care dacă mai adăugăm pe sulitașul Gheorghe Megelea (m.d.b.) și echipa de sabie (m.d.b.), avem tabloul complet al celor 27 medaliați români la Jocurile Olimpice de la Montreal '76.

Evenimentul sportiv cel mai însemnat al anului 1976 a fost susținut și de o activitate filatelice intensă în țară.

Direcția Generală a Poștelor din R.S.R. a emis cu prilejul Jocurilor Olimpice de iarnă Innsbruck '76 o serie de mărci poștale compusă din șase valori + două colițe, trei plicuri prima zi cu ștampile speciale, precum și șase întreguri poștale, toate reprezentând diferite probe sportive la care au participat sportivii români.

Pentru Olimpiada de vară - Montreal 1976 s-au emis o serie de șase mărci poștale reprezentând: gimnastica feminină în proba de sol, box, handbal, canotaj, gimnastică masculină în proba de inele, canoe, precum și două colițe reprezentând gimnastica feminină în proba de sol și monumentalul stadion din Montreal unde s-au desfășurat Jocurile Olimpice ale celei de-a XXI-a ediții. Seria este completată cu patru plicuri prima zi obliterate special și șase întreguri poștale.

De asemenea, Direcția Generală a Poștelor din R.S.R. a popularizat rezultatele minunate obținute de sportivii români prin seria de Medalii Olimpice Montreal '76, compusă din șase valori + două colițe + patru plicuri prima zi, care reprezintă diferite discipline sportive unde sportivii noștri au obținut medalii și rezultate remarcabile.

Pentru că gimnastica feminină a avut cele mai bune rezultate la Montreal, Direcția Generală a Poștelor a emis un întreg poștal, c.p. ilustrată cu o marcă sportivă și cu fotografia talentatei și medaliatelor cu trei medalii de aur și una de bronz - Nadia Comăneci.

La acestea se mai adaugă două plicuri festive și trei ștampile speciale emise de filiala A.F.R. Timiș cu ocazia expoziției „Expolimp” '76 și 26 plicuri festive cu ștampile speciale, reprezentând toate disciplinele sportive la care au participat sportivii români, emise de filiala A.F.R. București, cu ocazia organizării împreună cu Comitetul Olimpic Român a expoziției filatelice omagiale „Olimpiada '76” - Montreal, prin care s-a marcat și popularizat marile evenimente sportive al anului 1976 (fig. 6).

Dacă la aceste materiale filatelice mai adăugăm cărțile maxime, plicurile circulare „Zborurile olimpice” cu ocazia plecării delegației române la Montreal, conchidem că filatelia din țara noastră și-a îmbogățit substanțial patrimoniul său olimpic.

În concluzie, cu cele: 110 mărci poștale dantelate, 35 mărci poștale nedantelate, 21 colițe, 73 plicuri prima zi obliterate cu ștampile speciale, 29 întreguri poștale puse la dispoziția filateliștilor de Direcția Generală a Poștelor, la care se adaugă variatele materiale filatelice apărute în această perioadă, apreciez că avem material filatelic suficient pentru întocmirea exponatelor olimpice cu care să participăm la marile confruntări filatelice internaționale.

Fig. 6

De la 285 sportivi participanți din 13 țări la prima olimpiadă modernă la Atena 1896, la peste 10 000 sportivi din peste 100 de țări la Olimpiadele de la München (1972) și Montreal (1976) este un salt uriaș, o întreagă istorie sportivă în care ideile lui Pierre de Coubertin, ideile olimpismului au învins.

Bibliografie:

- „Jocurile olimpice de-a lungul veacurilor” de Victor Bănculescu, Editura Uniunii de Cultură Fizică și Sport.
- „Tokio” — Olimpiada recordurilor de I. Goga și R. Vilara.
- „Philatelie+Olimpia” de Michel Sauderhoff „Zu den olympischen Spielen in München 1972”.

Poezia timbrelor

DAN MUTAȘCU

Văzînd, cît de cît, în mare, cu orizont, un atare fenomen, să recunoaștem că, mai la urma urmei, a fi filatelist nu înseamnă doar a te înarma cu pensetă filatelică, lupă, șarniere, odontometru, poșete filatelice, albume, cataloage, ci înseamnă a pricepe ce înseamnă dezlegarea rapidă și deplină a setei de necunoscut, de nou și frumos a fiecărui ins ce cutreeră după timbre, a celui ce le spală, le îngrijește și le păstrează în colecție, ca-ntr-un ierbar de frumuseți și ca-ntr-un cadran de rîuri, dealuri, pustii, fiorduri și ghețuri din lapte de var, cerbi cu stea în frunte și mestececi cugetînd cu ochii închiși la lună.

Așezîndu-și clasoarele și albumele (cu o minimă, înduioșătoare competență) în picioare, pe raft, colecționarul de timbre crede că aerisește astfel și ferește de ștergere și alterare visul de dinlăuntru timbrelor, fie ele ștampilate sau nu.

Pentru cine are grijă de amănuntul cu semnificație, întotdeauna poezia timbrelor e un dat; cine are ochi de citit să citească: a strînge timbre e totuna cu a umbla pe la curțile do-ului.

În competiție normală cu obișnuitul, colecționarea de timbre poștale implică o stare de poezie și un limbaj ca atare.

Colecționînd timbre obliterate sau nu, colecționarul adună continente... și sentimente, chiar dacă puțin îi pasă că ideea timbrării a avut-o pentru prima dată un anume Villayer în 1653, ori că la Bruxelles, în 1852, a avut loc prima expoziție universală a filateliștilor.

Cel ce strînge timbre de la 14 ani sau de la 74, agonisește în mod evident, nu doar hîrtie filigranată, desenată, cu inscripție, gumată și avînd și dantelură ci, mai cu seamă, un ton general al progresului, un tablou periodic al elementelor mai vechi sau la zi din: geografie, economie, istorie, muzică, sport, explorarea spațiului cosmic, pictură, știință, sculptură, tehnică, creșterea albinelor.

Cine reunește timbre într-un clasor iubește lumea, e consecvent în a cunoaște vîrstele unui popor, a unei idei, a unor obiceiuri folclorice, a unor monumente.

Semn de evidență, nu de ipoteză, timbrul căutat și pus în clasor bate o secundă aurită pentru fiecare vîrstă a ultimelor veacuri, e un martor.

Alegînd, cugetînd, chibzuind și degustînd, colecționarul de timbre, filatelistul cum i se mai zice aproape vulgar, iubește cu onoare și luciditate a „loisirului” său superior, tot ce merită iubit de la „capul de bour”, apărut la noi la 15 iulie 1858 și pînă la emisiunea „Cupa Davis”, Finala România—S.U.A. 1972 și face act de cultură și pasiune.

Un secret demascat demonstrează că, la ora actuală în lume, peste 100 000 000 de bărbați, femei și copii își bat capul cu depistarea și împerecherea de timbre de semnificație, crezînd cu tărie și susținînd ideea că prospectarea și construirea unei colecții de timbre e un fapt științific, mai ales că observatorii fenomenului își dau cuvîntul că în ordinea fabricării timbrelor se știe că numărul real al mărcilor poștale diferite este imens.

MARX ȘI ENGELS FILATELIȘTI

NU SINT mulți cei care știu că aspectele culturale și educative ale filateliei se bucurau de apreciere din partea lui Karl Marx și Friederich Engels.

Astfel, Marx îndruma și sprijinea activitatea filatelică a fiicei sale Eleonora, căreia căuta să-i procure cit mai multe mărci pentru colecție. Într-o scrisoare adresată lui Marx, de Friederich Engels, la 21 aprilie 1863, se pot citi — între altele — și următoarele rînduri:

„Aduug din nou cîteva mărci pentru Eleonora. Unele din aceste mărci sînt în cîte două exemplare: aceste duplicate îi pot fi de folos pentru schimb. Mărci din Italia, Elveția, Norvegia, precum și unele mărci germane îi pot trimite în cantități mai mari”.

Comunicări asemănătoare apar și în alte scrisori din corespondența lui Friederich Engels cu Karl Marx.

Rompresfilatelia

BUCUREȘTI – CALEA GRIVIȚEI 64–66

Întreprindere comercială de stat
comercializează
prin

MAGAZINELE FILATELICE ȘI GHIȘEELE FILATELICE din cadrul oficiilor
P.T.T.R. din întreaga țară următoarele mărfuri filatelice :

- mărci poștale românești clasice și moderne
- mărci poștale străine clasice și moderne
- colecții de mărci poștale românești și străine
- plicuri filatelice românești și străine cu premii
- clasoare filatelice
- ilustrate maxime
- plicuri „prima zi a emisiunii” românești
- cataloage filatelice
- accesorii filatelice diferite :
 - lupe
 - pensete
 - ștreifuri
 - poșete
 - carnete și foi de schimb
 - foi de album etc.

CONSULTÎND BULETINELE INFORMATIVE ȘI LISTELE DE STOC

afișate la magazinele filatelice și
ghișeele filatelice de pe lângă ofi-
ciile P.T.T.R. vă informați prompt
și complet cu privire la mărcile
poștale și mărfurile filatelice pe
care le puteți procura

EPIGRAME

OCTAV SARGETIU

E DIFERENȚĂ

*Îmi da o marcă oarecare
Pe una bună, de valoare...
I-am spus că fac filatelie
Și nicidecum... filotimie*

* * *

O LIPSĂ

*Multe timbre-agonisește,
Plin de zel al nostru bas,
Însă unul îi lipsește
Și anume : cel din glas !*

* * *

FILATELISTUL ȘI FIUL SĂU

GABRIEL TEODORESCU

(Dialoguri)

- Bucură-te, tăticule, că am lipit cu clei toate mărcile din clasorul tău.
- De ce ?
- Să nu-ți mai ia din ele Costel. Gata ! Acum s-a ras.
- De ce te uiți de o oră cu lupa la timbrul ăla ?
- Vreau să-i găsesc defectele.
- Mă mir, că mie îmi găsești mereu defecte și... fără nici o lupă !
- Timbrul ăsta nu e bun. Îi lipsesc cinci dinți.
- Ei și ? Bunicii îi lipsesc mai mulți și văd că e bună.
- Timbrul ăsta nu e bun. Îi lipsesc cinci dinți.
- Ai văzut vreunul ?
- Nu ! Sint așa rare, ca pină acum n-a găsit nici unul.

MICA PUBLICITATE

- Pierdut clasor filatelic cu timbre cu tot ! Ofer recompensă. Găsitul poate să-și oprească timbrele și să-mi înapoieze clasorul.
- Schimb Turnul din Pisa, contra Turnul Eiffel. Dau diferența în lei !
- Vind cele două mărci rare din Indiile Olandeze, cu certificat de garanție. Certificatul e autentic. De mărci, nu garantez.

DEFINIȚII APROXIMATIVE

BARBU ALEXANDRU EMANDI

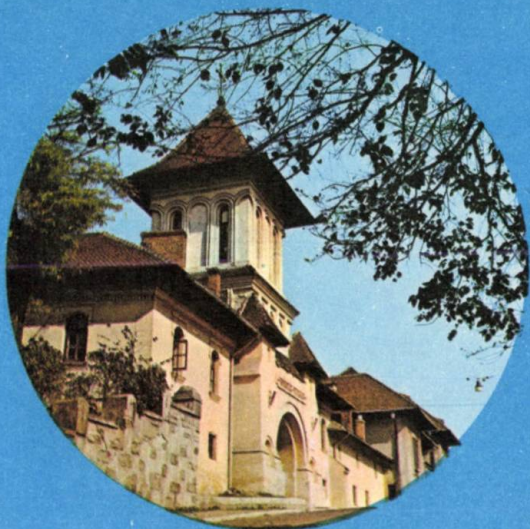
TIMBRE	= abțibilduri... serioase !
FRANCARE	= expoziție de miniaturi.
CARTE POSTALĂ ILUSTRATĂ	= peisaj... în deplasare.
SCRISOARE	= vorbe pe drumuri.
OBLITERARE	= notă... de trecere.
POȘTAȘ	= Mercur... pe un ștat de salarii.
CUTIE DE SCRISORI	= paralelipiped metalic... greu de găsit !
FILATELIE	= dragoste pătimasă.
CLASOR	= caiet cu rafturi.
CATALOG	
DE MĂRCI	= biblia filateliștilor.

CARTE DE VIZITĂ

(8 ; 16)

DR. PETRE FLORICEL
TIMIȘOARA

Prin schimbarea literelor să se afle funcția și întreprinderea unde lucrează persoana de mai sus.

ARHIVELE STATULUI

lăcaș secular al unui inestimabil tezaur documentar, adunat cu grijă de-a lungul veacurilor de înaintașii noștri, păstrează cu pietate și valorifică acest patrimoniu.

Pentru dezvoltarea acestei avuții, pentru includerea în circuitul științific a noi și valoroase izvoare istorice, fiecare cetățean are înalta îndatorire patriotică de a semna și preda Arhivelor Statului documentele pe care le deține, întregind în acest fel Fondul Arhivistic Național.

**DECLARAREA ȘI PREDAREA DOCUMENTELOR SE
VA FACE ÎN BUCUREȘTI, LA SEDIUL D.G.A.S. –
Bd. GH. GHEORGHIU-DEJ Nr. 29, SECTOR VI ȘI
LA FILIALELE JUDEȚENE ALE ARHIVELOR STATULUI.**

FATA NEVĂZUTĂ A TIMBRULUI

ANDY CONSTANTINESCU

Nu este în intenția autorului să-și sperie cititorii! Să-i facă să doarmă cu lampa aprinsă și clasoarele sub pernă! Nu dorește decît să sublinieze faptul că timbrele se fură și se falsifică nu numai fiindcă există filatelia și poșta! Autorul dorește să ridice cu virful condeiului un imens semn de exclamare. Căci așa cum tablourile și statuile iau adesea calea de la un loc al pasiunii de frumos la un loc al „pasiunii” de ciștiguri fabuloase, cum în locul unei statuete de Bellini, ne trezim în față cu un ciob de marmură sculptat identic în subsolul cine știe cărei circumi sordide, tot așa bijuteriile de hirtie care împodobesc toaletele Reginei Pasiunii au făcut și fac din nefericire încă obiectul unei binedefinite industrii a furtului și chiar a crimei, a falsificării și tranzactării de timbre contrafăcute.

Au existat curente în mișcarea filatelică de la noi și de aiurea, care din pietate pentru filatelie, promulgau ideea rea ca o gripă, de a cobori peste aceste fapte un vâl pe cît de invizibil, tot atît de impenetrabil. Se invoca motivul că aducerea la cunoștință publică a unor astfel de practici ar îndepărta lumea de filatelie, ar crea o stare de neliniște în rîndul celor care se ocupă, ar aduce un plus de îngrijorare în această lume, care nici așa nu e ea prea calmă.

Exploataînd senzaționalul, presa dintotdeauna a făcut cunoscut însă, fără cochetării, fiecare act al acestei piese no-roiioase, petrecută în funduri de groapă, cu actori buboși, profanatori de morminte imperiale.

Dar, în materie de filatelie, legea își spune din ce în ce mai apăsător cuvîntul. Astfel, în ultimul deceniu, falsificarea de timbre rare sau curente executată în dauna colecționarilor sau pur și simplu a poștei a scăzut în intensitate, în comparație cu perioada de la sfîrșitul secolului trecut sau mai recent, cu cea interbelică.

Din păcate însă, tranzactările de material filatelic contrafăcut au luat amploare, fiindcă falsurile odată intrate în circuitul filatelic sînt fantastic de greu de depistat, atît datorită „perfecțiunii” unora din ele, cît și acelor indivizi verșoși care le inoculează în filatelie. Este

cunoscut astfel cazul casei Stanley Gibbons din Londra, care în ajunul unei licitații din toamna anului 1953, la care anunțase 1 200 de loturi, a avut trista surpriză să constate că mai mult de 500 dintre ele erau falsuri tip „de Thuin”.

Dacă astfel se prezintă în linii generale poluarea filateliei prin falsificări și contrafaceri de timbre, situația sustragerii de mărci poștale și material filatelic din ultimii zece ani o considerăm îngrijorătoare.

Vom căuta în cele ce urmează să prezentăm cîteva secvențe de filatelie polițistă — dacă doriți să o numim astfel — relatate ziaristicește, dar necomentate, pentru a vă lăsa la îndemînă un moment de meditație.

La 14 martie 1969, la sediul administrației poștale a Națiunilor Unite din New York, s-a dat alarma. Noua emisiune de 10 cenți destinată poștei aeriene, ce urma să fie pusă imediat în circulație, a fost parțial furată pe drumul (aerian!) din Finlanda, unde a fost imprimată și pînă la New York, unde urma a fi lansată. Cîteva colete au dispărut misterios. La început căutările au fost zadarnice și s-a pus chiar problema nepunerii în circulație a tirajului rămas, considerentele fiind acelea de a dejuca intențiile ulterioare ale hoților. După 10 zile infructuoase de anchetă, în urma unui obișnuit telefon anonim, poliția metropolitană descoperă șase colete cu respectivele timbre, într-o boxă de bagaje a gării centrale de metrou. Hoții au rămas neidentificați.

La sfîrșitul aceluiași an, informații de presă au difuzat pe tot mapamondul știrea privind un furt filatelic de proporții: un colet conținînd numeroase scrisori francate cu emisiunile cantonale elvețiene (printre care una conținînd un ștraif de 4 x 15 rp. Geneva), scrisori francate cu timbrele statelor vechi germane și italiene, alte cîteva avînd ca francatură chiar „triumphiurile” coloniei britanice Capul Bunei Speranțe. O altă piesă fu-

rată cu aceeași ocazie a fost celebrul „3 kr.-roșu” al Saxoniei, ca să nu mai vorbim de numeroase exemplare de lux din Sicilia și de un fragment de scrisoare francat cu valoarea de 54 de parale „Cap de Bour” – emisiunea I-a, purtând semnătura de expertiză „Giulio Bolaffi”. Această din urmă piesă purta ștampila „Jassy 30/9”.

Valorosul colet fusese predat la aeroportul din Geneva pentru a fi transportat la Bruxelles. Indicii de prim moment precum că „marfa” ar putea fi dirijată în Anglia a făcut necesară solicitarea Scotland-Yard-ului. Cu toate strădaniile, valorile nu au putut fi recuperate și nici hoții prinși.

În ziua de 17 martie 1970, pe o vreme picloasă, Muzeul Poștal din Praga era vizitat obișnuit. Nici prea mult, nici prea puțin.

Custoda muzeului, o blondă cumsecade între două vârste, tocmai se gindea la un nou model de croșetat, cînd a fost imobilizată de doi tineri (arătosi).

Sistemul de alarmă convenit lipsea, iar după plecarea celor doi și descoperirea custodei Vera Leblova adusă la tăcere prin căluș și frînghie, mai lipsea una din cele mai valoroase piese ale muzeului cehoslovac : o întreagă coală din marca tip „Mercur” albastră, din emisiunea austriacă pentru ziare din anul 1851. Dacă această coală ar fi fost fracționată, valoarea de unicat a piesei dispărea, mai ales că timbrul solitar are o valoare relativ modestă.

Un premiu de 30 de mii de coroane lansat de Administrația Poștală Cehoslovacă și un altul de 10 mii de coroane oferit de Federația Filateliștilor Cehoslovaci a fost instituit pentru recuperarea piesei.

Nimic nu s-a întîmplat pînă în vara anului de care vorbim, cînd, la punctul de frontieră Nova Bystrica grănicerii și vameșii au oprit un Mercedes alb și lung, cu număr diplomatic. Din luxosul automobil a coborît indignat un individ mărunțel. Făcîndu-se suspect de multe referiri la calitatea sa de „imunitate diplomatică”, a reușit astfel să trezească într-un timp record bănuiala celor de strajă. La insistențele acestora deci, au deschis port-bagajul, de unde a apărut miraculos, întinzîndu-și mădularile, cetățeanul cehoslovac Josef W.

A urmat : plecarea definitivă a diplomatului declarat „persona non grata”, cercetarea individului din portbagaj ca-

flîndu-se cu acest prilej faptul că era de meserie șofer, dar în momentul anchetei fără ocupație), care trăia din bișniță împreună cu o oarecare Nora S., garderobieră la un local de noapte din Praga, că în schimbul a 1000 de dolari americani peșin, distinsul „charge d'affaires” urma să-l scoată ilegal din țară pe J.W. și în același cont urmînd a fi „transferată” și Nora. Apoi stupefacție : o întîmplătoare cercetare asupra fraților celui în culpă a scos la iveală asemănarea amprentelor lor cu cele lăsate (improfesional) la Muzeul Poștal din Praga. Un interogatoriu lejer a adus recunoașterea faptelor săvîrșite la muzeul poștal de cei doi (20 de ani și respectiv 17). Senzaționalul continuă prin declarația, precum că ei au făptuit ceea ce au făptuit, numai pentru cîte 100 de coroane fiecare oferite de fratele lor din port-bagaj.

Ca să nu lungim expunerea : piesa filatelică furată a fost găsită în spatele unui tablou ce prezenta ochiului o țișancă cu un sîn cît capul, tablou de veritabil „gang” ce împodobește locuința concubinei lui Josef W. ; această coală de timbre rară a fost reamplasată în muzeu ; un vajnic semnal de alarmă electronic a fost instalat ; trei ani de temniță a în-casat prislea, opt ani mezinul și zece ani cel din port-bagaj.

O bandă organizată de spărgători, compusă din cinci indivizi mascați cu gri-jă, au profanat sacra Cetate a Vaticanului în plină oră de vizită publică. Mascați, cum vă spuneam, au izbutit să se strecoare la cel de-al III-lea etaj, într-o cameră fără importanță dar dinainte știută, au așteptat căderea nopții dintre 21/22 septembrie 1970, pentru a se îndrepta apoi spre corpul serviciului poștal al lă-cașului Sanctității Sale.

Folosind chei potrivite, au reușit după o nemernică trudă îndelungată să deschidă dulapurile blindate, construite după o comandă specială tip „gata la orice” și astfel, au fost date furăturii numai șapte milioane de timbre poștale și vreo cinci milioane de lire italiene.

O fugă spectaculoasă pe niște schele instalate pentru lucrări de restaurare au încheiat episodul. Ar mai fi de amintit totuși faptul că timbrele furate nu reprezentau serii complete și astfel fiind valori deparaiate, au fost valorificate de hoți cu rabate mari la negustori de coinvență, parte din ele folosind la francatură, parte, la pachete de sortimente ieftine. Hoții au rămas neidentificați.

Exasperați de recrudescența furturilor de timbre din ultima vreme, în luna iulie a anului de grație 1973, filateliștii din resortul nou creat în cadrul Asociației Filatelice Americane — de combatere a furturilor — au trecut la măsuri cât se poate de concrete. Printre acestea se număra și cele aduse la cunoștință publică prin reclame luminoase și anunțuri radiofonice însoțite de ultimele șlagăre ale timpului. O asemenea reclamă luminoasă, amplasată pe clădirea cu 28 de etaje de pe 15 Avenue colț cu 23 Avenue din New York, recomanda în trei culori filateliștilor să-și fotografieze piesele rare din colecțiile lor. Reclama era însoțită de explicații radiofonice, precum că existența unor astfel de fotografii a unor astfel de piese ar constitui o veritabilă și de efect piedică în calea hoților și tranzactorilor de timbre furate. Se recomandă chiar microfilmarea colecțiilor valoroase, iar în cazul timbrelor neștamplate, executarea unor fotografii clare, susceptibile de a fi cu succes mărite și înțelese.

Rubicondul comerciant de timbre și efecte filatelice Horst Driechter din Hofheim (R.F.G.) a fost silit pur și simplu, de către un individ normal în aparență, să se urce într-un automobil de fabricație italiană, în plină zi și sub amenințarea unui pistol albăstrui.

La 4 ore și 35 de minute fix, de la întimplare cu pricina petrecută la prăvălia lui H. D. din Thalstrasse, nefericitul proprietar a fost găsit de o patrulă de circulație pe autostrada spre München, ciuruit de gloanțe de 7,65 mm și jefuit de nu mai puțin de 14 000 de mărci, cât se pare că avea asupră-i în momentul atacului.

O anchetă de largi proporții a fost deschisă, pentru a scoate la iveală faptul că presupusul ucigaș (luat după semnalmente) ar fi vizitat cu câteva zile înainte magazinul defunctului negustor, oferindu-i spre cumpărare un set de timbre rare, din cele argentinienne cu supratipar răsturnat, primele cinci valori din Suedia, neștamplate, cu certificat de expertiză, un lot de timbre „porto” franceze, precum și o seamă de curiozități cu defecte de tipar.

Semnalmentele acestui ofertant, împărțite poliției de către persoanele ce întimplător așteptau la tranzație, au făcut posibilă întocmirea unui „identikit”, publicat apoi în toată presa vest-germană și în câteva publicații de specialitate de dincolo de fruntariile țării.

La trei luni de la comiterea faptei, asasinul — dovedit între timp — a fost găsit împușcat la rindu-i, într-un closet public, burdușit de pungi de plastic pline cu timbre poștale și nu din cele mai comune, dar fără nici un ban.

Timp de două luni încheiate, poate și mai bine, ziarele, dar în special presa filatelică au „urlat” despre o tenebroasă afacere filatelică consumată la Geneva.

Cu ocazia împlinirii a 75 de ani de apariție, ziarul elvețian „La Suisse” a organizat în rindul cititorilor săi un concurs dotat cu premii. Avizi de originalitate, organizatorii au hotărât ca premiile să fie constituite din cite o coliță imprimată pe folie de aur veritabil, emisă în numai 12 000 de exemplare de către Administrația poștală a Guineei Ecuatoriale. Între timp însă s-a aflat că aceste timbre au fost concesionate spre editare (dar mai ales spre distribuție) de către o agenție filatelică fantomă, care nu posedă autorizație de drept și care poate nici nu s-a gândit la așa ceva. Mai mult decît atît, s-a constatat că la livrarea — oricum — a acestor colițe, acestea în loc să fie de aur, erau numai poleite.

Scandalul odată declanșat, autorul escrocheriei, Dieter Rötteger, fost în Legiunea Străină, fost Oberscharführer într-un batalion disciplinar, amestecat ulterior — pe cit se pare, dar nedovedit — în afacerile cu mercenari din Katanga, a fost arestat.

Procurorul general a propus o cauțiune de 100 000 de franci elvețieni și tocmai cînd era să plătească, camera de punere sub acuzare a tribunalului a majorat suma la 250 000 de franci. Suma nu a fost achitată, iar o pedeapsă de cinci ani de închisoare corecțională a fost ispășită.

După eliberarea din penitenciar, D. R. a plecat în Guineea Ecuatorială.

Anul 1974 a început în lumea filatelică americană sub semnul unor mari incertitudini: furtul unor importante colecții de la Muzeul Poștal Național, instituție de prestigiu mondial, fondată de cardinalul Spellman.

Printre piesele furate se aflau cinci coli neuzate din emisiunea uzuală a S.U.A. din 1933—1934, purtînd pe margini semnătura autografă a lui Roosevelt, o colecție de plicuri „Lindberg”, o valoroasă colecție de aerograme și alte piese aérofilatelice, precum și numai șapte albume

conținând emisiuni ale imperiului britanic de sub domnia reginei Victoria, provenite din faimoasa colecție Ferrari, o întreagă sumedenie de rarități.

Importante efective de poliție au alocat puterea lor de investigație asupra acestei afaceri și la trei săptămâni de la comiterea furtului a fost arestat un tinăr comerciant de timbre, care lucrase „voluntar” la organizarea muzeului. Acesta a fost nevoit să-i denunțe pe „coechipieri” în persoana altor trei negustori de mărfuri filatelice.

O bună parte din materialul furat a fost recuperat, fiind găsit conservat într-un seif al unei bănci în prag de faliment. Restul materialului a fost dispersat.

La ora cind citiți aceste rânduri, cei patru hoți au început număratoarea inversă a ultimilor trei ani de petrecut după gratii.

Paul Singer. Un nume scurt, care a făcut însă ca tone de hirtie de ziar și damigene de cerneală tipografică să fie consumate pentru a încunoștiința opinia publică asupra celei mai mari escrocherii filatelice a tuturor timpurilor: „afacerea Shanahan”.

Întind în joc cu un — să-i zicem capital — de 400 de dolari (adunat împreună cu cei doi proprietari ai magazinului de antichități „Shanahan” din Dublin), Singer a reușit ca în anii 1954-1959 să pună pe picioare în capitala Republicii Eire o casă de licitații filatelice, care în mod miraculos a ajuns să atragă o mulțime de colecții de valoare. Pînă și vestitul și circumspectul colecționar Burrus a ajuns să fie convins de Singer să-și desfacă incalculabila sa colecție prin intermediul firmei „Shanahan”. În acest sens, un prim lot al acestei colecții a fost transportată la Dublin chiar cu cîteva zile înainte izbucnirii crahului, ce avea să arate naivilor lumii fațeta nevăzută a chilipirului.

În momentul dezvăluirii bancrutei frauduloase a casei „Shanahan”, un virtej bănesc de peste 12 milioane de dolari constituia subiectul.

Ancheta judiciară întreprinsă de urgență a scos în evidență faptul că importante încasări și contravaloarea acțiunilor casei s-ar fi cheltuit în elegante serbări și banchete de pomină, în toaletele și capriciile lejerelor doamne ale mapamondului.

Spargerii înscenate aveau să acopere pentru o vreme deturnările de fonduri. Ultimele din aceste fonduri aveau să finanțeze un regiment de avocați, care, cu o îndeminare judiciară fără precedent, au târăgănat procesul ani de zile. Pierderea acțiunilor a fost netă. Singer a

reușit să smulgă juraților o achitare șubredă și înainte de judecarea în apel, a dispărut fără urmă.

Ultimii ani au fost caracterizați ca cei mai sumbrii din punctul de vedere al rîndurilor de mai sus. Polițiile naționale și chiar Interpolul au organizat brigăzi speciale „antifurt de timbre”. Scotland-Yard-ul a ajuns vestit și datorită unei astfel de activități; asociația franceză „Poliția și Filatelia” a rezolvat multe din dificilele situații ale genului; în Belgia toată poliția este în alertă în perioada organizării expozițiilor filatelice de amploare; în Italia, țara unde tot ce e artă se fură, timbrele sînt la modă...

Fața nevăzută a timbrului este greu de întors la lume.

MEDICINA ȘI FILATELIA

Un bolnav foarte nervos, extrem de surmenat și neliniștit de starea sănătății sale, adresîndu-se într-o zi medicului său, îl roagă să-i recomande ceva pentru calmarea nervilor și îndreptarea gîndurilor triste. Medicul, care din întîmplare era filatelist, îi recomandă pentru aceasta să se dedice colecționării de mărci poștale.

Bolnavul îi ascultă sfatul, îl aplică și după șase luni e din nou în cabinetul medicului:

— Doctore, ce medicament aș putea lua ca să nu mă mai ocup atîta de filatelie?

RECORD FILATELIC

O licitație recentă de mărci poștale organizată la Geneva s-a soldat cu un record: achizițiile au atins suma totală de 1,7 mil. dolari, cea mai mare vînzare înregistrată pînă acum la acest fel de manifestări. Cea mai spectaculoasă tranzacție a fost aceea privind două mărci extrem de rare, așa — numitele „Cotton reels”, datînd din 1850, care au fost cumpărate de un colecționar anonim pentru suma de 200.000 dolari.

*
* *

Un tîte-bêche vertical uzat din marca poștală de 27 parale Moldova 1858, a fost obținut în America la licitația colecției Arthur Hind din august 1936, pentru respectabila sumă de 1000 lire.

CONFESIUNEA UNEI SCRISORI

I. BERG

Mă recomand, sînt o scrisoare. Mi se mai spune și altfel :
Epistolă, misivă, carte, răvaș, bilet sau bilețel.
Doar cînd mi se lipește timbrul, ce îl socot ca un destin,
Atunci mă socotesc majoră și capăt parcă buletin !
Un timbru îmi acordă aripi și zbor spre noi meridiane,
Un timbru e ca o busolă, cu care traversez oceane.
Dar el nu este numai steaua și ghidul de călătorie,
E profesorul ce mă-nvață botanică, zoologie.
Ba chiar și lecții literare el îmi oferă-adesori,
Căci prin albumele cu timbre cunosc poeți și scriitori,
Cunosc savanți, cunosc invenții și sporturi și astronomie.
Clasorul, fără îndoială, e-o mică enciclopedie.
Așa și-n dragoste, se pare, micuțul timbru reprezintă
Un aliat prețios în luptă, o armă sigură la țintă.
Ca o dovadă pertinentă ce-nseamnă el pe o scrisoare,
Aș vrea să povestesc acuma o sugestivă întîmplare :
Un tînăr cunoscute o fată cu părul lung de aur pur,
Cu doi cărbuni aprinși pe buze și-n ochi cu boabe de azur.
Nu prea știa el cine este, dar fata l-a vrăjit pe loc :
Frumoasa incendiatoare inimii sale i-a dat foc !
Dar și-n această întîmplare mai e un „dar“, ca de-obicei :
El locuiește-n Capitală, iar fata șade la Carei.
A doua zi i-a scris în versuri, cu romantism și nostalgie,
Ca-n cunoscutul cîntec „Cine n-a scris o poezie ?“
După un timp, cînd a văzut-o, cuprins de-al inimii tumult,
A întrebat-o, din scrisoare, ce i-a plăcut, mă rog, mîi mult ?
Spera ca fata să-i răspundă, că faptul cel mai izbitor
A fost talentul lui poetic sau declarația de-amor.
Dar, strașnica filatelistă, i-a mulțumit de zece ori :
„Ce mi-a plăcut mai mult e... timbrul, din noua serie cu flori“.

ȘTIȚI CE ESTE „QUETZAL“ ?

Acest cuvînt înlînit pe mărșile Guatemalei este numele monedei care indică valoarea nominală a mărșilor.

Quetzal este o pasăre care trăiește în pădurile virgine ale Guatemalei. Ea este considerată ca una din cele mai reprezentative și rare păsări din fauna acestei țări. Cu admirabilul său penaj, este ținta multor vînători, dar datorită iscusinței sale, reprezintă un vînat deosebit de greu.

Această pasăre iubește libertatea ; căzută în captivitate, moare numai după cîteva ore. Pentru această însușire ea a devenit simbolul revoluționar al poporului din Guatemala, fiind, de altfel, prezentă atît pe drapelul cît și pe stema țării.

MARCA POSTALĂ ȘI COMERȚUL FILATELIC

ADRIAN MITU

Organizarea serviciului poștal pe baze moderne este proprie perioadei apariției și dezvoltării relațiilor capitaliste. Noile condiții ale vieții economice moderne cereau mijloace de comunicație și de transport sigure, rapide și ieftine.

În aceste condiții a fost introdusă în Anglia reforma poștală, pe baza proiectului lui Rowland Hill și pusă în circulație prima marcă poștală adezivă din lume (1840). Noul sistem poștal a fost folosit în scurt timp pe continentul european, trecând apoi pe cel american. Curînd marca poștală adezivă a devenit instrumentul de bază al noului sistem poștal în întreaga lume.

Deci marca poștală a apărut ca o necesitate, pentru simplificarea operațiunilor de plată a prestațiilor poștale. Din jurul anului 1900 mărcile încep să devină și mijloace de comemorare ale unor evenimente importante sau de a face cunoscute bogăția artistică, istoria și cultura unui popor.

Originea dezvoltării filateliei corespunde cu apariția primei mărci poștale.

Francarea corespondenței cu ajutorul mărcilor poștale este chiar sursa filateliei. Destinatarii corespondențelor au fost atrași de aceste mici bucăți de hirtie lipite pe corespondență, colete etc. Ei au început să le strîngă, să le examineze și să le conserve, adică să le colecționeze. Colecționarea a devenit o pasiune odihnitoare și o activitate recreativă. Pe măsura scurgerii timpului, dorința filateliștilor de a-și completa colecțiile s-a accentuat. Colecționarii au început să schimbe mărcile pe care le aveau în plus cu prietenii lor sau cu alți filateliști. Acest fenomen a stat la baza organizării societăților (asociațiilor) filatelice. Pe măsură ce colecționarii se înmulțesc, anumite mărci cu tiraje foarte mici, sau care au circulat foarte puțin, nu se mai găsesc. Dorința legitimă a noilor colecționari de a avea o colecție completă, sau cît mai completă, se izbește

de zidul neputinței de procurare. Unii încep să ofere bani pe mărcile ce le lipsesc. Apar și intermediari, persoane dispuse să-i ajute pe colecționari în procurarea mărcilor lipsă, în schimbul unui mic câștig. Se naște concurența („cine ajunge primul să procure o anumită marcă rară?”) și de aici licitația („cine dă mai mult pe o anumită marcă rară?”). Curînd apar negustorii de mărci propriu-ziși, care fac investiții, cumpără și vind mărci poștale, indiferent de categoria lor valorică (foarte rare, mai puțin rare, sau chiar comune – adică ieftine). Apar și cataloagele de prețuri, care stabilesc – în funcție de raritate sau de cerere și ofertă – valoarea mărcilor. S-a născut deci comerțul cu mărci poștale.

Administrațiile poștale încep să țină și ele seamă de interesele colecționarilor de mărci poștale (filateliștilor). Ele imprimă filateliei din ce în ce mai mult un caracter instructiv. Principala rațiune este aceea că filatelia încurajează îmbogățirea indiscutabilă a cunoștințelor din toate domeniile: educație, literatură, istorie, artă, politică, științele naturii, sport, geografie, cosmonautică etc. Filateliștii mărturisesc că examinarea mărcilor poștale înseamnă pentru ei un timp petrecut în mod odihnitor și agreabil.

Este incontestabil faptul că de-a lungul istoriei sale de mai bine de un secol, filatelia nu ar fi reușit să se bucure de popularitatea și adevărata atîtor oameni din cele mai largi păături sociale, dacă nu ar fi fost, prin specificul ei, nu numai un simplu „hobby”, ci și un mijloc de informare în cele mai vaste domenii de activitate, iar pentru administrațiile poștale un mijloc eficient de popularizare a celor mai semnificative evenimente ale lumii contemporane și o contribuție mică la bugetul țării emitente.

Factorul determinant însă în menținerea interesului pentru filatelie a atîtor oameni a fost și rămîne faptul că banii investiți în filatelie pot fi recuperați, sau

în timp chiar multiplicați. Pentru că, dincolo de pasiune, filatelia mai are și un scop bănesc, sau mai bine spus scopul unor investiții pecuniare. Nu se poate nega că valorificarea mai tirzie — de către ei sau de către urmași — a unor colecții de mărci poștale nu este un motiv atrăgător pentru filателиști, ținând seama de faptul că mărcile mai vechi ating cu timpul o valoare care a depășit uneori cu mult valoarea inițială.

În același context, trebuie spus că sînt numeroși filателиști dispuși să-și vîndă dublurile la mărcile mai vechi, pentru ca să-și poată cumpăra mărci care le lipsesc sau noutăți, după cum există noi filателиști care doresc să-și procure aceste mărci mai vechi. Se poate replica: pentru aceasta, pînă la vînzare, există cercurile filatelice de schimb. Este un răspuns care nu rezistă practicii decît parțial și într-o foarte mică măsură. Omul modern nu dispune de timpul necesar pentru ipotetice schimburi filatelice, el este grăbit și mai comod, preferă să cumpere de la magazin sau de la ghișetele poștale specializate, dar acolo vrea să fie servit cît mai repede. Cînd vinde — indiferent din ce motive — filatelitul preferă să vîndă la întreprinderea de stat specializată (la noi „Rompresfilatelia”), care are prioritatea achiziționării integrale a unei colecții, sau unei așa-numite „partide de mărci” atunci cînd nu este vorba despre o colecție.

Orice tranzacție făcută de întreprindere îi aduce un beneficiu ce nu poate

fi disprețuit. Cu cît mărcile poștale, ca marfă, circulă mai mult și mai repede, și beneficiul întreprinderii este mai mare. Pentru a realiza în practică acest lucru — referindu-ne la noi — opinăm pentru extinderea rețelei de desfacere internă cu cel puțin 50% mai mult ca în prezent. Bunăoară vînzarea mărcilor poștale pentru filatelie, precum și a accesoriilor filatelice să fie făcută și prin magazine proprii specializate, aparținînd direct de întreprinderea „Rompresfilatelia” (cum de altfel s-a și făcut), de asemenea prin centrale de librărie, cum se face în alte țări și cum se făcea nu demult și la noi. Circuitul vînzare-cumpărare ar fi grăbit și beneficiile întreprinderii ar crește substanțial, mai ales cît în timpul „circulației” mărcile mai pot prinde și cîte o creștere a cotelor de catalog sau a valorii inițiale.

Creșterea valorii inițiale după o anumită perioadă de timp determină uneori pe negustorii de mărci sau chiar întreprinderile naționale de filatelie să stocheze o parte din mărcile emise.

Comerțul cu mărci poștale a depășit astfel limitele propriu-zise ale filateliei și a devenit un factor al economiei naționale, mai ales cît depășind relațiile comerciale interne el îmbracă evident caracterul de comerț exterior.

.....Iar marca, acest miraculos petic de hirtie, îmbracă astăzi tot mai mult o haină care îndeplinește o dublă calitate: mijloc de prestație poștală și mijloc de a fi colecționată de filателиști.

***** ȘTIAȚI CĂ... *****

De nenumărate ori mica insulă Tristan da Cunha, pierdută în sud, în largul Oceanului Atlantic, a fost centrul atenției marelui public din lumea întreagă, în urma erupției vulcanice care a silit populația să se refugieze în Africa de Sud și de aici, în Anglia.

Liniștirea activității vulcanice și încetarea pericolului a determinat pe refugiați să se reîntoarcă în insula lor. Cîțiva nu s-au putut readapta vieții patriarhale din vechiul lor sălaș. Alții, cei mai mulți, au rămas însă, continuîndu-și traiul departe de „binefacerile”, de zgomatul și de trepidația vieții moderne.

Insula Tristan da Cunha a venit în atenția filателиștilor printr-o emisiune poștală dedicată celei de-a 150-a aniversări de la prima stabilire a unei garnizoane engleze pe această insulă singuratică, atît de îndepărtată de tărîmul cel mai apropiat de rutele urmate de navigația intercontinentală, care a fost strîns legată de epopeea napoleoniană. Aceasta se explică prin faptul că, după exilarea lui Napoleon, la Sfînta Elena, amiralitatea britanică — temătoare de orice posibilitate de evaziune — a vrut să evite ca Tristan da Cunha să poată servi drept punct de sprijin, sau trambulină, pentru bonapartiștii care ar fi încercat să-l răpească pe marele prizonier.

În 1817, după moartea lui, mica garnizoană a fost retrasă. Numai un caporal — Willian Glass — a cerut să rămînă pe insulă cu familia lui. Cîțiva marinari în trecere, de origină genoveză, li s-au alăturat după cîțiva ani. Acesta a fost nucleul de bază al micii populații a acestei insule de numai 70 km pătrați, al cărei vulcan se ridică semeț și singuratic la trei mii de metri deasupra apelor întinse ale oceanului.

ESEURI; REIMPRESIUNI; ERORI; FALSURI și SPECIMENE

ESEURI

Toți cei care au luat parte, sub o formă sau alta, la editarea unei lucrări, știu că înainte de a vedea lumina tiparului și a putea fi pusă în circulație, orice tipăritură trece prin câteva probe de tipar prealabile. Odată reușită această probă, se poate tipări lucrarea respectivă în serie.

În tipărirea mărcilor poștale, care suferă același proces tehnologic ca orice altă lucrare, sînt necesare aceste probe numite după termenul francez „essai” (încercare), eseuri. Acestea se fac nu numai pentru a controla calitatea clișeului sau gravurii folosite pentru emisiunea respectivă, ci și pentru nuanțele de culoare sau culori care trebuie să reproducă, cît mai fidel, macheta autorului.

Aceste probe, pe care le vom numi în limbajul nostru filatelic obișnuit „eseuri”, sînt piese filatelice de un real interes și aș îndrăzni să spun obligatorii într-o colecție specializată și cu pretenția notorietății. Sigur este faptul că azi nu este posibil nimănui să-și vadă împlinit acest vis, întrucît toate aceste eseuri de regulă se distrug, după ce administrația poștelor a hotărît să dea bunul de tipar. Se păstrează doar așa-numitul „handdruck”, adică prototipul omologat, ca să mă exprim cu un termen tehnic mai bine cunoscut.

Au existat însă și mai există colecții specializate, pe anumite țări, în care se pot găsi eseurile mai mult sau mai puțin complete ale emisiunilor țării respective.

În ceea ce privește eseurile mărcilor poștale românești, cea mai completă colecție de eseuri a avut-o Eduard Cohen, pasionat colecționar și cercetător al mărcilor noastre și care în 1945 a publicat la Lisabona un studiu — monografie al acestor eseuri („Contributions à l'étude des essais de timbres-poste de Roumanie” — Lisabona, 1945).

Dealtfel, deși în lexiconul ce prefățează marile cataloage de mărci poștale (Yvert și Tellier, Zumstein, Michel etc.) apar definiții ale termenului, tot Cohen este cel ce a găsit în această lucrare definiția cea mai cuprinzătoare a eseului mărcii poștale. Îmi permit s-o citez: „Eseurile sînt reproduceri ale desenelor, obținute prin oricare din procedeele de imprimare sau de multiplicare, ele sînt făcute înainte sau în timpul confecționării (tipăririi) timbrului, fie în scopul de a alege desenul sau culoarea, fie pentru a controla procesul de fabricație.”

Aceste eseuri au ajuns în mina colecționarilor numai pe căi ocolite, căci nu cunosc nici o mențiune scrisă că ele ar fi fost comercializate oficial de către administrația poștală a vreunui stat.

Sînt citate în literatura filatelică și în cataloagele de licitații internaționale colecții foarte avansate, care conțin și eseuri sau numai colecții de eseuri. Sînt cunoscute colecții de eseuri rămase celebre, ca: cea a contelui Ferrari, cumpărată de negustorul Friedel din Viena, care, la rîndul lui, a revîndut-o în 1890 Muzeului Poștal din Berlin, a dr. Legrand, achiziționată de Martin Schöder din Leipzig în 1895, considerat ca cel mai mare colecționar de eseuri la vremea lui, de asemenea colecția foarte valoroasă a elvețianului Max Burrus și colecția de eseuri a mărcilor românești a lui Ed. Cohen.

Se poate pune întrebarea firească și legitimă asupra valorii acestor colecții, știut fiind că în special pentru mărcile poștale clasice și postclasice ale oricăror țări, aceste eseuri reprezintă pentru un filatelist avansat și pasionat, piese de referință incontestabilă.

Unele din aceste piese pot asigura pe de o parte expertiza fără echivoc și pe de altă parte, completează valoarea colecției. Sigur că raritatea lor conferă azi o plusvaloare comercială, dar convingerea mea este că la baza colecționării lor stă nevoia de comparație, de cercetare știin-

țifică și de expertizare a erorilor și falsurilor, mai ales din cauza lipsei unor cataloage clare și serios documentate.

De la prima lucrare publicată în 1875 „Handbuch für Essais-Sammler”, care nu prezintă decât un interes istoric și pînă azi, lucrări asupra acestui important capitol de referință pentru filateliștii avansați sînt puține.

În ceea ce privește eseurile mărcilor poștale sînt la fel de puține, ultimele articole apărute în Filatelia nr. 2, 3/1976 ale prof. ing. Ilie C. Demetrescu, a cărui colecție de eseuri este cunoscută, fiind foarte binevenite și de un real folos colecționarilor noștri.

Dacă ar fi să clasificăm aceste eseuri, ele pot fi :

a) Probele de „cui” (coin) — de gravură mai corect — se fac de către gravori pentru mărcile ce folosesc clișee gravate, pe măsură ce se avansează în realizarea machetei.

Ele sînt realizate izolat, pe bucăți mari de hirtie, uneori fiind înconjurată de o pată mare neagră, ce reprezintă placa nelucrată pe care se gravează modelul sau soclul ce poartă placa (la timbrele postclasice). Aceste probe „ale gravurii”, cum le-ași numi, sînt rare, de obicei fiind distruse de însuși gravor pe parcursul lucrării. Acest fapt l-am văzut personal, la regretatul nostru machetator Ion Dumitrana, cînd lucra la machetele emisiunii „Monumente istorice”.

b) Probele de planșă ; după terminarea gravurii, clișeul se multiplică pe o placă sau un sul, în numărul și formatul dorit și se trage în negru pe o probă de control. Deseori se trag și probele de culoare, după care se trece la imprimarea definitivă.

c) Probele de culoare, care se fac în toate cazurile, indiferent de felul tiparului folosit, ele fiind probele finale înaintea începerii tipăririi propriu-zise ale emisiunii. Acest tip de eseuri este cel mai frecvent întîlnit la colecționari, avînd și cea mai mare și spectaculoasă varietate. Scopul final urmărit este de a se alege culoarea cea mai adecvată și pentru a armoniza cele 4-6 culori ale imaginii cu fondul mărcii.

În monografia scrisă de E. Cohen sînt redat e eseurile mărcilor poștale românești atît cele omologate, deci emise, cît și cele neomologate. Consider că este necesar să mă opresc asupra unora din afirmațiile făcute în această monografie. Mă refer la apariția senzațională, în anul 1935, a unei „coale eseu” a primei emisiuni Moldova (1858).

În același an a apărut în presa de specialitate din străinătate, mai precis

în revista austriacă „Die Postmarke” din 30 aprilie 1935, descrierea acestei coli de hirtie, purtînd 32 de „amprente”, a primei emisiuni de mărci Moldova, care se zice că a fost găsită întîmplător într-un dosar ce conținea documentele privitoare la serviciul diligențelor din Moldova din anul 1858, în Arhiva Camerei Deputaților.

Această foaie de hirtie avea dimensiunea de 23 mm X 14 mm și era împărțită cu creionul în 32 de pătrate, fiecare pătrat conținînd „amprenta” unei mărci.

Fiecare rînd conținea opt asemenea „amprente” : primul rînd „ampretele” mărcii de 57 parale, al doilea ale mărcii de 108 parale, al treilea ale mărcii de 81 parale, iar al patrulea ale mărcii de 27 parale.

Primele trei rînduri verticale erau imprimate în negru, iar al patrulea — care conținea „amprenta” valorii de 27 — în albastru-verzui.

În articolul lor, J. Witzleben și R. Zoscsak, prezentau această coală nu ca un eseu în sensul corect al cuvîntului, ci ca probe de imprimare (probedruke), susținînd că pecetea celor patru valori au fost imprimate cu mîna (ca și cum s-ar aplica o ștampilă pe hirtie) în fiecare din cele 32 de pătrate trase cu creionul.

René Poncelet, unul din cei mai avizați cercetători ai mărcilor clasice românești, analizînd articolul și fotografia coalei așa-zisului eseu publicat în „Die Postmarke”, nu se pronunța definitiv asupra autenticității, dar remarcă două lucruri foarte interesante : „Absența din arhivă a oricărui document relativ la această problemă și proba făcută în negru și albastru-verzui cu peceti originală și definitive sînt două motive care sprijină teoria inexistenței încercărilor propriu-zise”, iar mai departe arăta că „n-a putut fi dată nici o explicație de Witzleben și Zoscsak (în legătură cu aceste observațiuni)”.

În afară de faptul că nu avea ce căuta un dosar al serviciului diligențelor din Moldova la Camera Deputaților, dar expertii autorizați analizînd coala cu „ampretele” au constatat că acestea nu conțineau semnele de autenticitate ale mărcilor originale și că în realitate această coală este un fals. Acest lucru îl poate face astăzi orice filatelist care compară ampretele din fotografie cu semnele de autenticitate descrise de cataloage.

Ca să termin această poveste a colii-eseu reprodusă fotografic în monografia lui E. Cohen, țin să mai adaug un fapt : E. Cohen a cerut lui Witzleben pentru colecția sa de eseuri un ștraif orizontal din coală, pe care acesta i l-a dat, dar

numai din primele trei valori, fără ultima valoare de 27 parale verde-albastru. Probabil că însăși Witzleben începuse să se îndoiască de autenticitatea acestei coale.

E. Cohen a dorit ca acest ştraif să figureze în colecţia sa de mărci clasice româneşti, dar după ce le-a analizat singur, prin comparaţie, cu numeroasele originale pe care le avea, a renunţat să le prezinte la expoziţii. În schimb, după moartea lui Cohen, cind colecţia a fost vîndută la licitaţia casei Schwenn din R.F.G., aceasta a solicitat la rîndul ei părerea experţilor. La comunicarea acestora că eseurile sînt, de fapt falsuri, casa Schwenn le-a retras din licitaţie. De-a lungul a multor ani, toate încercările de a trece drept eseu autentice aceste falsuri n-au rezistat şi astfel s-a pecetluit pentru totdeauna soarta acestei „coale-eseu”.

Tot în monografia lui E. Cohen, găsim menţionate, după Reinheiner, două eseuuri pe hîrtie pelur, de 40 şi 80 parale, pentru emisiunea „Principatele Unite”, pe care acesta din urmă le descria şi afirma că le-a văzut în colecţia cea mai celebră de eseuuri a lui Martin Schöeder. Totuşi, Cohen le anunţă numai ca posibile, deşi el însuşi se îndoieşte asupra autenticităţii lor. Adevărul este că astăzi se poate afirma cu precizie că nu există eseuuri la emisiunea I şi a II-a „Cap de bour”.

Începînd cu emisiunea litografică Cuza din 1/13 ianuarie 1865, constatăm existenţa reală a trei propuneri făcute de imprimeriile franceze şi belgiene. Au mai existat şi primele eseuuri de 2 parale, imprimate pe plic în unghiul din dreapta sus. Majoritatea acestora prezentau în supratipar negru cuvîntul PROBE, fapt care autentifică veridicitatea celor descrise.

Mai există şi eseuul binecunoscut al gravorului, I. Dulos, executat cu multă măiestrie şi fineţe, dar care n-a făcut obiectul unei mărci emise, în care domnitorul Cuza era reprezentat în costum de general de cavalerie, din profil, privind spre dreapta.

În sfîrşit, începînd cu emisiunea Cuza, existau numeroase eseuuri ale mărcilor româneşti, dar cum studiul lor nu fac obiectul articolului, închei arătînd că aproape toate administraţiile poştale predau în conservatorul lor şi în muzeele poştei numeroase şi interesante eseuuri şi ca o curiozitate, mai arăt, că spre surprinderea filateliştilor, existau eseuuri circulate efectiv, ca de exemplu 12 Kr. Austria, obliterat cu ştampila Franco-Viena, din colecţia Rothschild, vîndut de casa de licitaţii Köller.

Reimpresiune în filatelie reprezintă retipărirea cu ajutorul plăcilor, clişeele originale ale unei mărci, după încetarea valabilităţii ei de francare. Cu alte cuvinte, de-a lungul istoriei emisiunilor de mărci poştale, au existat cazuri, din fericire rare şi bine cunoscute, cînd s-au reimprimat anumite mărci. Totdeauna acestea au fost periculoase pentru colecţionari, deoarece s-a încercat şi s-a reuşit ca ele să fie vîndute ca mărci originale. Fiind tipărite pe o hîrtie deosebită de cea originală, acest fapt a făcut posibilă identificarea lor mai mult sau mai puţin cu uşurinţă, în raport de cunoştinţele colecţionarului.

Una din cele mai discutate reimprimări este aceea a primei emisiuni „Cap de bour” – Moldova, făcută în timpul cînd era director general al poştei colonelul M. Gorjan.

Pentru tinerii noştri colecţionari, cred că este bine să redăm pe scurt toată această, să-i zicem împlinare, luînd ca bază documentatul articol semnat de R. Poncelet în Nr. 145 din noiembrie 1933 al revistei „Le Philatliste Belge”.

R. Poncelet, care se bucura de autoritate în ceea ce priveşte cunoaşterea mărcilor clasice româneşti, dezbate în acest articol totalitatea opiniilor ce au vehiculat vreme de 30 ani asupra existenţei retipărilor primei emisiuni de mărci poştale ale Moldovei şi a mărcilor de 5 parale porto gazetei.

El începe prin a cita cele două articole apărute în septembrie şi noiembrie 1902, în revista „The London Philatelist”, sub semnătura fostului preşedinte al societăţii de filatelie din Londra, M.P. Castle.

În articolul din septembrie 1902, M. P. Castle, citează la început în totalitate scrisoarea lui Paul Pavelescu din Bucureşti, adresată revistei „L'écho de la Timbrologie”.

În această scrisoare se susţine că în anul 1882 au fost găsite într-o cutie metalică, la Ministerul de Finanţe, peceteile din oţel ale primei emisiuni Moldova, cite una din fiecare valoare, mai mult sau mai puţin ruginite şi deteriorate şi alte trei pecetei de 5 par. de 40 par. şi de 80 par. gravate tot în oţel, ale celei de-a doua emisiuni Moldova. Şi acestea din urmă erau deteriorate ca şi primele, de rugină. Cînd s-au găsit în 1891, colonelul M. Gorjan a decis retipărirea următoarelor valori :

- 27 parale pe hirtie groasă roz-pal ;
- 54 parale în verde-albastru pe hirtie verde-închis ;
- 81 parale în albastru sau gri-albastru pe hirtie azurată și vărgată ;
- 5 parale în albastru pe hirtie pelur lila-roz.

În scrisoare se detaliază la fiecare matriță defectele cauzate de rugină, care se văd bine pe clișeele pe care le reproducem (fig. 1) după revista belgiană (cele din stînga rețușate cu cerneală, cele din dreapta cu defecte).

Cum reimprirea era un insucces, colonelul M. Gorjan dispune distrugerea lor, distribuind totuși câteva exemplare prietenilor și cunoștințelor, probabil filatelii. Pavelescu mai susține că cu un an în urmă, deci în 1901, tipograful care le tipărise, Ion Pop, vinduse și el câteva exemplare unor colecționari prieteni intimi și mai adaugă că știa chiar de la tipograf că ar fi fost vorba de 50 exemplare de 27 parale, 30 de 54 și 81 parale, 20 de 108 parale și 100 de 5 parale.

La sfîrșit, autorul scrisorii considera că dacă cifrele sînt reale aceste reimpresiuni sînt mai puține și mai greu de găsit decît originalele primei emisiuni.

Articolul se încheie cu un comentariu logic al faptelor descrise de Pavelescu în scrisoare, reținînd ca posibilă existența acestor reimpresiuni și mai ales ca important faptul că hirtia folosită la 81 parale era azurie vărgată, iar la celelalte valori hirtie uni, ceea ce reprezintă inversul condițiilor originale, făcînd posibilă identificarea lor ușoară și necontestabilă.

R. Poncelet mai arată că aceste reimpresiuni au făcut obiectul unui studiu a lui Castle care, în articolul din noiembrie 1902, citează din bogata corespondență provocată de primul său articol, câteva scrisori ale unor filatelii români din București și Brăila, printre care și scrisoarea lui C. M. Moroiu, filatelist de tristă reputație, care printre altele, oferea spre vânzare exemplare din această reimpresiune la prețuri foarte „pipărate” pentru vremea aceea, ca de exemplu : 27 parale la 10 lire, 54 parale tot la 10 lire, 81 parale 25 lire, 108 parale 20 lire și de asemenea 5 parale la 10 șilingi pe hirtie albă, iar pe hirtie albastră (bleu-ciel) la 20 lire.

M. P. Castle a primit un exemplar de 27 parale, iar casa Stanley-Gibbons a primit o serie la preț foarte ridicat. După analiza foarte minuțioasă făcută de acești doi experți de renume mondial, autorul își încheia articolul cu următoarele concluzii (citez) :

1. „Opinia mea este că cele patru valori au fost făcute cu peceți (matrițe) originale și că fără îndoială sînt reimpresiuni. Descrierea pecetilor de către dl. Pavelescu este corectă, doar culorile reimprișărilor sînt mai închise decît cele pe care el le atribuie.

Hirtia este de asemenea minuțios descrisă, dar diferențele față de hirtia originală, ca textură și ton, sînt așa de deosebite, că este imposibil de a fi confundate.

2. Defectele matrițelor sînt într-adevăr ușoare, iar cele datorite ruginii sînt așa de nesemnificative, că dacă reimpresiunile ar fi fost făcute pe hirtie asemănătoare cu originalul, tremur gîndindu-mă la ce s-ar fi putut întîmpla cu soarta primelor emisiuni ale Moldovei.

3. Pare evident că clișeele mai există încă. Nu este sigur — deși domnii Pavelescu și Constantinescu par să fie de bună credință — că numărul reimpresiunilor făcute și considerate de un tipograf inteligent să nu fie mai mare decît se spune”.

În încheierea articolului din „Philateliste Belge”, R. Poncelet nu este convins decît de autenticitatea reimpresiunilor făcute în negru pe hirtie albă și denunță pe Moroiu, care era cunoscut ca falsificator, excluzînd posibilitatea unor donații făcute amicilor de colonelul Gorjan.

Un fapt este cert, aceste reimprișări există. Ele au fost făcute semioficial de către directorul poștelor, colonelul Gorjan, într-un număr foarte redus ; două-trei bucăți au apărut la licitațiile marilor colecții de mărci românești acum 40-50 de ani, dar colecționarii care le dețin astăzi nu sînt cunoscuți.

Cu mulți ani în urmă, prietenul meu graficianul I. Dumitrana, într-o discuție asupra tipăririi mărcilor, mi-a spus că el cunoștea un tipograf foarte bătrîn, care a fost ucenic la gravorul Fessler și tipograful Pop. Îmi spunea atunci Dumitrana, că acest maestru bătrîn, spre regretul meu nu i-am reținut numele, avea încă la el acasă multe eseuri și în special blocuri din „prima coală”, mindria tipografilor, a numeroase serii pe care le tipărise. După bătrînul tipograf, pe bună dreptate, această „primă coală” era o adevărată „probă de lux”, unde totul era perfect căci se prezenta directorului general. Ulterior se pare că din ea se împărțea la cei ce o realizaseră cîte un bloc drept amintire. Nu știu unde este adevărul, regret că n-am avut ocazia să-l întîlnesc pe acest maestru de la care poate am fi putut afla multe fapte inedite asupra reimprișărilor și a eseurilor mărcilor românești. Se mai cunosc spre exemplu re-

impresiuni cum sint cele ale primelor două mărci ale Statelor Unite (catalog Yvert, Nr. 1 și 2) prima de 5 cenți brun, reprezentând pe Franklin și a doua de 10 cenți negru, cu portretul lui Washington. Ele au fost emise în 1947 și au fost reimprimare în 1875, cu ocazia expoziției de filatelie. Hirtia lor este mai albă, iar matricele diferă de cele originale. Tot ele au mai fost reimprimare pe hirtie subțire pentru diferite congrese, dar sint foarte rare și unele chiar mai scumpe ca originalele.

Catalogul Yvert mai menționează că planșele originale fiind distruse în 1875, pentru reimpresiune s-au făcut planșe noi. De asemenea au mai fost reimprimare primele valori din Austria. În catalogul specializat austriac al primelor emisiuni al dr. Ulrich Ferchenbauer, există un capitol separat la sfîrșitul acestei lucrări exhaustive, de înaltă ținută științifică, unde sint detaliate toate reimpresiunile unor valori din emisiunile austriece 1850-1864, care au avut loc în șapte rînduri, din 1866 pînă în 1904.

Acestea au fost numai cîteva exemple. Problema reimpresiunilor ca și a esurilor și chiar a erorilor mărcilor poștale pot cuprinde studii și chiar mii de pagini.

ERORI

Erori sint mărcile care au fost tipărite din greșeală în altă culoare decît cea oficială, sau care prezintă una sau mai multe greșeli de imprimare, de dispoziție a desenului sau chiar de lipsa unui element al compoziției.

Cele mai importante sint prevăzute în cataloage ca atare, avînd totdeauna din cauza numărului foarte mic existent, cote foarte ridicate. Tot erori sint considerate dubla impresiune, recto-verso, recto și verso etc.

Printre mărcile românești sint cunoscute ca erori importante următoarele :

5 bani albastru, eroare de culoare din emisiunea 1876/78 denumită „București”, pe hirtie galbenă, care a provenit prin introducerea unui clișeu Paris al mărcii de 5 bani, „emisiunea Paris”, cu semnul caracteristic (C. Bruner) în planșa de 10 bani albastru a mărcii, fiind situată în coală de 150 buc., cu ultima marcă a rîndului al patrulea orizontal. Este de preferat pentru necontestare în perechea cu un 10 bani albastru ; de asemenea, la emisiunea București II - 1879, 5 bani roz. La emisiunea tipărită pentru expo-

ziția din București 1906, apar multiple erori, cum ar fi : centrul ranversat, deplasat mult la dreapta, sau chiar centrul alb la valoarea de 3 lei, centrul deplasat în stînga și în jos peste cadru și margine la valoarea de 10 bani, deplasarea în jos a centrului cu 3-5 mm la 12 lei etc.

Este surprinzător totuși ce gamă mare de erori a avut această serie omagială, care presupunea o grijă deosebită în tipărire.

Sint foarte cunoscute erorile de culoare la emisiunea „Efigii” (2 lei portocaliu, galben) și la emisiunea „60 ani vîrstă”, (6 lei albastru și 10 lei roșu).

Mai recent este cunoscută o splendidă eroare, centrul ranversat la marca de 1,75 lei din emisiunea „Recensămîntul populației 1956”. Sigur că la toate aceste erori un plus de valoare îi conferă circularea efectivă prin poștă, adică eroarea folosită la francare.

Aș încerca să mai amintesc, pe plan mondial, erori celebre care astăzi bat recorduri în valoare comercială (implicit în raritate). Așa se cunosc (dau cîteva exemple) :

- 3 skg galben Suedia (catalog Michel, 1 F Suedia) ;
- 1,2 și 4 cenți, din seria expoziția Bufalo a Statelor Unite, cu centrul ranversat (catalog Yvert 138 a, 139 a li, 140 a) ;
- poșta aeriană S.U.A., 24 c roz carmin și albastru (Yvert P.A. nr. 3) cu centrul ranversat, care la ultima licitație din R. F. Germania s-a vîndut cu 150.000 D.M. o bucată !

Mai sint multe erori care fac obiectul unor căutări asidue din partea colecționarilor avansați, care consideră pe bună dreptate o completare valoroasă a colecției prin includerea erorilor, a varietății lor, a obliterărilor speciale etc. pe care le poate oferi într-o gamă foarte largă orice marcă care a circulat efectiv.

La mărcile moderne din ultimii 30-40 ani, erorile sint foarte rare, dat fiind controlul permanent și riguros al emisiunilor. Totuși se mai strecoară unele erori în text sau într-o operă de artă, care nu reprezintă ceea ce exemplifică textul, erori cunoscute azi de majoritatea filateliștilor și pe care cred că nu este cazul să le redăm.

Unele dintre ele cum ar fi în special coloniile engleze sau 5 Fr. Napoleon au ajuns în licitații la prețuri uneori mai mari decît mărcile normale.

FALSURI

Fals, este considerată orice contrafacere a mărcii în dauna poștei sau a

colecționării, chiar regumarea, redantelarea, repararea și în special ștampilarea falsă a mărcii, în vederea obținerii unei valori crescute a piesei. Am încercat să definesc cât mai complet multiplele aspecte sub care se pot prezenta în fața colecționarului aceste falsuri. Este foarte greu pentru un începător sau chiar de multe ori pentru un colecționar avansat să descopere de la început un fals.

Fiecare din noi vom recunoaște că am fost rind pe rind încințați când am achiziționat o piesă mai rară (mai ales ca tineri și începători) și cât de cruntă ne-a fost dezamăgirea când mai târziu am constatat că am luat de fapt un fals. Ce greu este să îți minte pe dinafară toate criteriile de recunoaștere la mărcile clasice, de multe ori falsificate, mai ales cele ștampilate. Pentru a ne feri de falsuri, de mare folos este pentru toți colecționarii studiul ediției 1974 a Catalogului mărcilor poștale românești și a numeroaselor articole din revista Filatelia. Pentru un colecționar adevărat o bibliotecă de specialitate este absolut necesară.

Îmi aduc aminte cu nespusă plăcere și duioșie de nenumăratele seri petrecute în tovărășia regretatului Max Kummer, care și-a dedicat o viață colecționării specializate a celebrului Hermes-Grecia (cap mare și cap mic) și de la care am, ca rod al unei trude de zeci de ani, macheta sinoptică a primei serii de Hermes, unde nu sînt mai puțin de 44 indici (pe diferitele valori) de identificare a mărcilor autentice. Obişnuința căpătată prin studiu de a identifica prin simpla pipăire a hirtiei sau a recunoașterii dantelurii din-

tr-o privire, uluiesc pe cei tineri, pe cînd cei vîrstnici știu că după ce-ți trec prin mină sute de mii de mărci și după ce-ți obosești ochii ore întregi pe odontometru. ajungi să fii „doctor” în materie.

A scrie despre falsuri, despre istoria lor, de a le aminti doar pe cele mai celebre și tot ar trebui să scrii cîteva zeci de pagini, însă mă limitez să anexez doar cîteva din falsurile obișnuite ale mărcilor românești (fig. 2), atestate de un expert de talia lui R. Zoscsak, care-mi aparțin și care fac de multe ori obiect de referință, la anumite comparații și să mai adaug că există falsuri în dauna poștei, circulate efectiv (emisiunea Lombardo-Veneția) denumite falsuri de Verona și Milano, care pe scrișori obțin la licitații sume foarte mari. Cîți colecționari nu s-au păcălit cu simplista ștampilă grătar sau cu alte ștampile vechi aplicate pe mărci, de multe ori autentice.

Cîți dintre noi, colecționari mai vechi, n-au avut ocazia să vadă cel puțin o dată în viață un plic vechi contrafăcut ?

Cui nu i-a fost la început mai greu să deosebească „Căișorii” falși sau „Efigiile” de cele bune ? Azi cei mai „bătrîni” în filatelie și chiar cei mai tineri se pot feri mai ușor de falsuri, deoarece le stau la îndemînă numeroase studii și lucrări precum și Comisia de expertiză a A.F.R.

Cred că ar fi foarte necesar ca A.F.R. să invite pe colecționari cu experiență să facă comunicări și demonstrații utile pentru toți cei ce iubesc marca poștală, pe care o string cu emoție și cu sacrificii în clasoarele personale.

Reimprimările emisiunii I.
Le philatelistes Belge m. 145-30 nov. 1933

Fig. 1

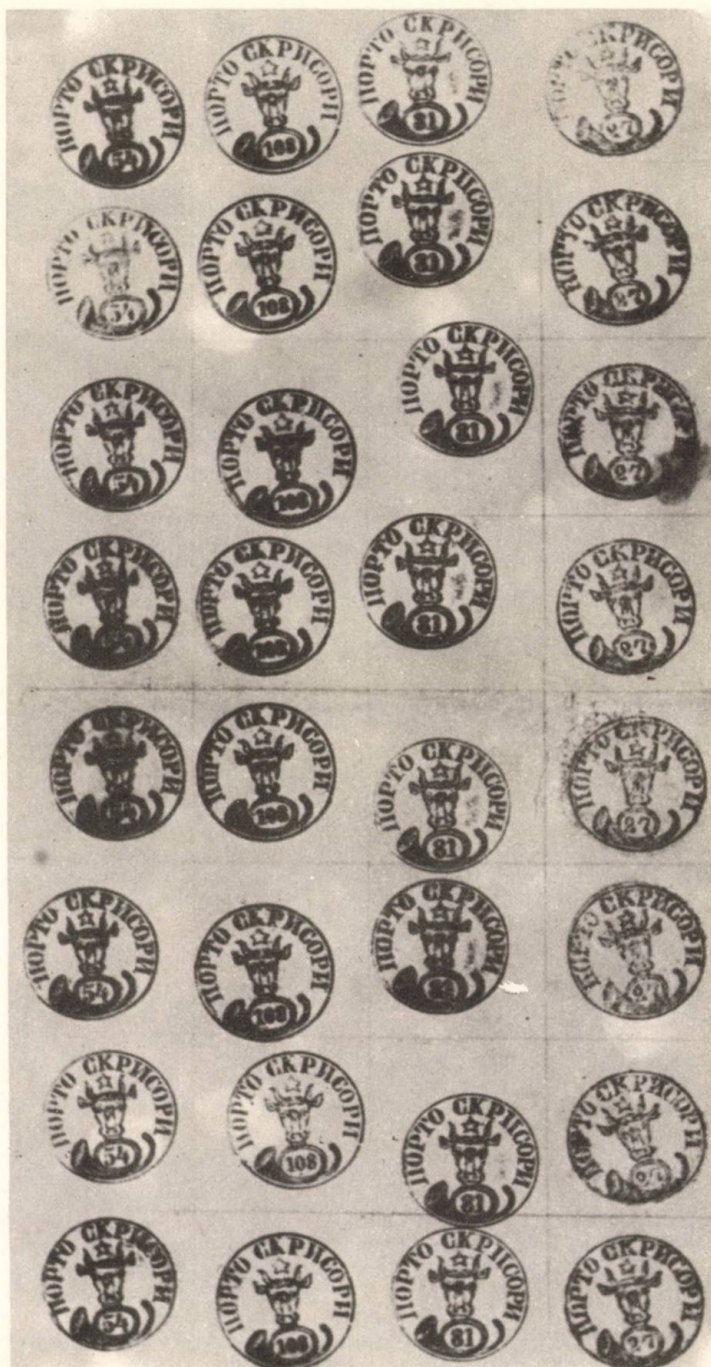

Fig. 2

MARCI POSTALE ROMANEȘTI

CU INSCRIȚII

*machetate
greșit*

GREȘITE

dr. ing. M. ȘAPIRA

Mărcile cu „inscripții greșite” apar ca urmare a unor confuzii sau neatenții în procesul de creație a unor machetatori, după cum se cunosc și cazuri în care asemenea „greșeli” s-au făcut deliberat.

Caracteristica acestor mărci este că ele apar în coli și tiraje întregi și circulară ca atare. Ele nu trebuie confundate cu „erorile”.

Istoricul mărcilor cu „inscripții greșite” începe odată cu prima marcă Mauritius, în anul 1847. Această marcă poartă inscripția greșită POST OFFICE (oficiul poștal) în loc de POST PAID (echivalent cu franco).

Dar aceste inscripții greșite pe mărci au continuat să apară, astfel că la Roma în anul 1961 s-a organizat o expoziție care cuprindea circa 2000 mărci poștale, din întreaga lume, ale căror machete au cuprins greșeli în desenele lor.

În cele ce urmează am să arăt care sînt emisiunile de mărci românești cu inscripții greșite:

1) Seria mărcilor românești cu inscripții greșite începe odată cu prima emisiune „CAP DE BOUR” — Moldova 1858. Pe aceste mărci apare inscripția greșită PORTO SCRISORI în locul celei corecte FRANCO SCRISORI.

2) Aceeași inscripție greșită se păstrează și la a doua emisiune „CAP DE BOUR” și va fi rectificată numai odată cu apariția emisiunii „PRINCIPATELE UNITE”.

Val. Tebeica, în lucrarea „Primele mărci poștale românești”, arată că funcționarii poștei moldovene au fost preocupați încă din anul 1859 de îndepărtarea acestei greșeli, care permitea interpretări greșite în manipularea mărcilor și reproduce trei acte păstrate în Arhivele Statului din București, acte din care rezultă această preocupare, precum și faptul că întimplările au rămas fără un rezultat imediat.

3) În anul 1927 apare emisiunea „Cincentenarul Independenței”. În cadrul acestei emisiuni valoarea de 4,50 lei este cunoscută și cu inscripția greșită „450 lei” (fig. 1).

Mai puțin cunoscut este faptul că la operația (separată) de tipărire a valorii de „4,50” lei unele plăci au avut inscripția greșită „450”. Observindu-se această greșală, aceste mărci au fost distruse, operație de la care au scăpat, prin nu se știe ce împrejurări, câteva jumătăți de coli a cite 25 bucăți mărci. În Revista Societății Filatelice Române nr. 2/1941 este prezentată fotografia unei asemenea semicoale.

Ultimile două cataloage românești prezintă în mod diferit această marcă. În Catalogul mărcilor poștale românești, 1964, marca „450 lei” este prezentată ca o eroare și nu este indicat prețul pentru marca obliterată. În Catalogul mărcilor poștale românești, 1974, prezentarea este ambiguă, indicindu-se doar nr. 418 — corespunzător mărcii — și acordindu-se cotă și pentru marca obliterată.

Viitoarea ediție a Catalogului mărcilor poștale românești va trebui să prezinte marca „450 lei” în funcție de elucidarea problemei utilizării sale efective pentru francarea corespondenței. În cazul în care a circulat efectiv, marca va trebui să primească, conform uzanțelor, un număr de ordine distinct. În caz contrar, urmează să fie prezentată ca o varietate din care un număr de bucăți au scăpat de la distrugerea la care erau sortite.

4) În anul 1928 apare emisiunea „Poșta Aeriană — C. RAIU”. Inscripția de pe avion este eronată. În realitate indicativul de înmatriculare și recunoaștere a naționalității din acea vreme era CV-TRI sau CV-PRA pe fuselaj și CV pe ampenajul vertical.

„Licența” machetatorului și aprobarea forurilor oficiale poate fi pusă în legătură

Fig. 1

Fig. 2

Fig. 3

Fig. 4

Fig. 5

Fig. 6

cu dorința acestora de a eterniza astfel memoria căpitanului aviator Vasile Craiu, erou al aviației noastre în primul război mondial (Mihai Popovici, „Aerofilatelie”, în : revista Filatelia, nr. 10/1964).

5) Emisiunea „Alexandru cel Bun – 500 de ani de la naștere” (fig. 2) poartă inscripția greșită 1406 în loc de 1400, anul urcării pe tron a domnitorului (C.M.P.R. 1974, nr. 520).

Tirajul mărcii a fost de 500 000 bucăți, din care 400 000 au fost distruse atunci când s-a observat greșeala de legendă (după alți cercetători cele 400 000 bucăți pur și simplu nu au mai fost tipărite). Însăși marele nostru istoric Nicolae Iorga a făcut parte dintre personalitățile care au insistat ca această marcă să nu intre în circuitul poștal.

6) „Stema R.P.R. 1948”, C.M.P.R. nr. 1193, a apărut cu inscripția greșită „BANII 0,50”. Marca a circulat efectiv, fiind înlocuită în octombrie 1948 cu o altă marcă, C.M.P.R. nr. 1194, care poartă inscripția corectă „LEI 0,50” (fig. 3).

Marca cu inscripția greșită a fost retrasă din circulație la puțin timp după apariție, ceea ce justifică cota ridicată din cataloage (în special pentru marca uzată), în pofida faptului că inițial cele două mărci au avut aceleași tiraje de 1 000 000 bucăți.

7) Valoarea de 1,55 lei din seria „Grădina zoologică – București” (C.M.P.R. nr. 2427) poartă inscripția greșită „1,55 bani” în loc de cea corectă „1,55 lei” (fig. 4). Marca nu a fost retrasă și a rămas în circuitul poștal, până la epuizare, așa cum a apărut inițial.

8) În anul 1975 a apărut emisiunea „Anul european al ocrotirii monumentelor”, formată din șase valori, nr. 1063 din „Lista de prețuri” 1975.

Valoarea de 1,55 lei poartă inscripția greșită a miliesimilor „97–106” în loc de cea corectă „87–106”. Se pare că greșala a fost sesizată prea târziu pentru ca anumite măsuri de corectare sau retragere să nu mai poată fi inițiate (fig. 5).

Și pentru că acest articol poartă subtitlul „machetate greșit”, în cele de mai jos sint menționate câteva mărci pe care nu partea scrisă ci alte detalii sint greșite.

1) Pe marca C.M.P.R. nr. 1652, „Aniversarea a 100 ani de la nașterea sculptorului I. Georgescu”, este prezentată o statuie al cărei autor este în realitate Vladimir Hegel (V. Micu, „Din eroare în eroare”, în : revista Filatelia, nr. 12/1975).

2) O greșală oarecum asemănătoare, de atribuire greșită a unor detalii, conține și marca de 4,50 lei din emisiunea

„Pentru Ardeleni”, 1945. Pe această marcă în locul portretului lui Samuil Micu este prezentat portretul episcopului Inocențiu Micu-Clain, precursor al școlii ardelenene. De altfel se pare că nici nu există, în arhivele cunoscute, un portret al corifeului școlii ardelenene, Samuil Micu (Dan Florița, „O greșală de concepție”, în : revista Filatelia, nr. 4/1975).

3) În ceea ce privește emisiunea „Căișorii”, 1903, unii specialiști consideră că desenul prezintă o greșală de fond, în sensul că surugiul călărește pe calul din dreapta sa și nu pe cel din stînga, așa cum era obiceiul vremii (fig. 6).

MATTY.

Ce pot să-ți spun precis e că NICIODATĂ nu cred că va figura pe vreun timbru de valoare

DIN REVISTE STRĂINE

Iată deosebirea între un colecționar care face o colecție generală și un colecționar care s-a specializat, făcută de către The Evening Ledger Stamp Club din Philadelphia (U.S.A.), în numărul său pe aprilie 1939 :

„Colecționarul care face o colecție generală este arătat ca un om care știe prea puțin din mult și continuă a ști din ce în ce mai puțin, asupra din ce în ce mai mult, până când știe nimic din tot, în timp ce specialistul este un colecționar care știe mult asupra puținului și continuă a ști din ce în ce mai mult asupra din ce în ce mai puținului până ce află totul asupra nimicului.

EROARE SAU IGNORANȚĂ

Se știe cit de pretențios era cu ortografia numelui său fostul președinte al Franței, Georges Clemenceau, care din cauza felului său repezit purta porecla de „Tigrul”. Vai de acela care i-ar fi scris numele cu un accent ascuțit pe primul „e”. Se pare că acei care au elaborat marca poștală franceză de 90 c. (1939), comemorând cuirasatul ce-i poartă numele, au ignorat acest amănunt, deoarece marca poartă un prea frumos accent ascuțit. Faptul a stîrnit în presă o vie polemică și la un moment dat se vorbea chiar de un nou tiraj corectat, la care însă s-a renunțat.

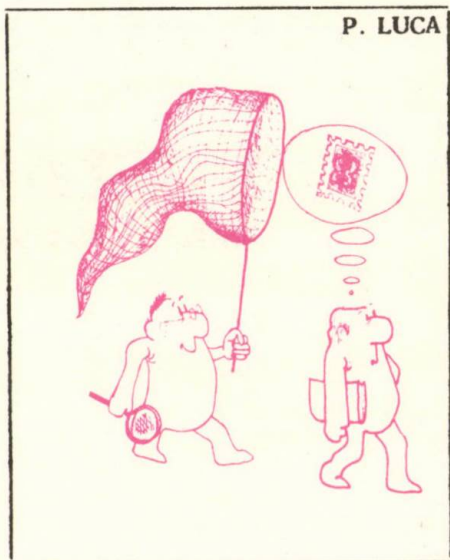
LEUL ȘI SCRISORILE

Inchipuiți-vă uimirea cu care locuitorii unor așezări din Africa de Est, au primit recent scrisori cu o șampilă a poștei menționind : „Deteriorat de colții leului”.

... Poștașul rural a fost atacat de un leu. A încercat să tragă în fiară, dar arma s-a blocat. Nevoit să se salveze prin fugă, poștașul și-a aruncat geanta de scrisori. Leul atras de mirosul pielii a început să rupă geanta, deteriorînd scrisorile pe care le conținea.

Pentru a explica starea scrisorilor care au fost distribuite ulterior, s-a aplicat pe ele o șampilă cu textul de mai sus, probabil unică în istoria poștelor.

Fără cuvinte

„Umbra filatelistului”

**Stiri
și
informații
de
pretutindeni**

**ÎN
ZIARE
ȘI
REVISTE
ROMÂNEȘTI**

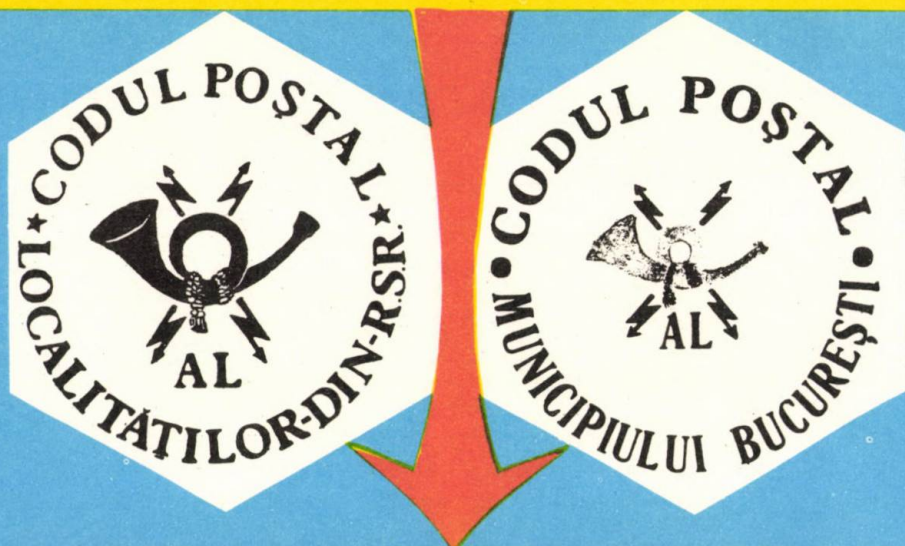
DIFUZAREA PRESEI

**Abonamente la
oficiile și
agențiile P.T.T.R.,
factorii poștali și
difuzorii de presă**

**De vânzare la
magazine și
chioscuri de presă,
librării,
tutungerii și
cooperative**

PENTRU RAPIDITATEA EXPEDIERII
TRIMITERILOR POȘTALE CONSULTAȚI
BROȘURILE CARE CUPRIND
INDICAREA CODULUI POȘTAL AL
LOCALITĂȚILOR DIN R.S.R. ȘI AL
MUNICIPIULUI BUCUREȘTI

Broșurile se pot procura la oficiile P.T.T.R., contra cost

Destinatar Teodorescu
Eugen
Strada Cuza Vadă Nr. 23
Blocul _____ Scara _____ Etajul _____ Apart. _____
Sectorul _____ Județul Ialomi
Oficiul poștal TÎRGU FRUMOS

Codul <u>6750</u>	Localitatea <u>TÎRGU FRUMOS</u>
----------------------	------------------------------------

NUMERELE DE COD SE ÎNSCRIU ÎNAINTEA DENUMIRII
LOCALITĂȚILOR

FALSURI FILATELICE ÎN DAUNA POȘTEI

În istoria filateliei se cunosc mai multe genuri de falsuri, majoritatea fiind făcute în dauna filateliștilor. Unele au fost însă și în dauna poștei.

Toate acestea, din punct de vedere filatelic, constituie curiozități în cadrul istoriei poștale.

Un astfel de caz poate fi întâlnit la emisiunea de mărci de taxare a ziarelor (Zeitungsstempel-marken) austriece din 1 noiembrie 1859.

A fost falsificată valoarea de 1 kreuzer, albastru, în dauna poștei.

Tipărirea s-a făcut cu clișee false, imitate după tipul II al mărcii originale; trăsăturile desenului falsificat și al inscripțiilor sale prezintă deosebiri mai mari sau mai mici față de cele ale mărcilor originale. Pentru semnele distinctive se constată deosebiri la litera K din cuvântul „Kreutzer”; ornamentele din colțuri au cercuri legate (în loc de cercuri libere), iar stema de pe pieptul vulturului bicefal prezintă în loc de trei linii, numai două.

Falsuri de acest gen se cunosc pînă în prezent cu ștampila oficiului poștal din Rovereto (Italia) cunoscute fiind sub denumirea de „falsuri Rovereto”.

În unele cataloage, mărcilor poștale cu aceste falsuri, le sînt atribuite cote mult mai ridicate decît celor originale.

EMISIUNI CELEBRE

Printre emisiunile celebre putem cita valorile de 2, 5 și 13 cenți ale primei emisiuni poștale din Hawaii. Insulele Hawaii — 20 de insule — au constituit pînă în 1893 un regat, apoi o „republică independentă”, pe urmă o colonie a Statelor Unite ale Americii. Din anul 1959, insulele Hawaii au devenit al 50-lea stat al S.U.A.

Prima emisiune a poștei din Hawaii a apărut în 1851, cuprinzînd trei valori și anume 2, 5 și 13 cenți. Mărcile au fost imprimate pe hîrtie foarte subțire, de culoare albastră. Valoarea de 2 cenți era folosită pentru francarea ziarelor, iar cea de 5 cenți pentru francarea scrisorilor pînă la vapor. Francarea pentru S.U.A. costa 13 cenți, din care 2 cenți încasau societățile de navigație. Aceste mărci poștale sînt cunoscute și sub denumirea de „mărci ale misionarilor”, deoarece marea majoritate a mărcilor ajunse pînă la noi provin din corespondența expedită pe vremuri de misionarii care activau în Hawaii.

Cea mai rară dintre valorile primelor mărci poștale hawaiene este cea de 2 cenți, dintre care se cunosc în totalitate 15 exemplare, toate uzate, și un singur exemplar pe plic. Urmează, în raritate, valoarea de 13 cenți și apoi cea de 5 cenți.

Despre valoarea primelor mărci poștale din Hawaii putem să ne dăm seama dacă luăm în considerare prețul obținut la o licitație Caspary din 1956. Atunci, pentru singura marcă de 2 cenți a primei emisiuni din Hawaii cunoscută pe plic, s-a obținut suma de 25 de mii de dolari. A fost cel mai mare preț realizat de o marcă la licitațiile care au avut loc pînă atunci. Această valoare vîrf se explică prin faptul că mărcile sînt mult mai căutate de colecționarii americani, de cînd insulele Hawaii au devenit al 50-lea stat al S.U.A.

Istoria acestor mărci este legată și de o crimă, comisă în 1892. Un cunoscut filatelist parizian din acele vremuri, Gaston Lerroux, a fost găsit asasinat în locuința sa. Cercetările au stabilit că din casă nu lipsea altceva decît o marcă de 2 cenți din prima emisiune a mărcilor poștale, din Hawaii. Pe această bază a fost prins făptașul, un amic al lui Lerroux, care a mărturisit că a comis crima pentru a intra în posesia mărcii mult dorite.

CITEVA MAXIME FILATELICE

- Mărcile poștale sînt ca și vinul: cu cît sînt mai vechi, cu atît sînt mai valoroase.
- Mărcile poștale sînt o enciclopedie ilustrată.
- A colecționa mărci poștale fără a fi înscris într-un cerc filatelic, e ca și cum te-ai aventura în largul oceanului fără busolă.

ȘTIȚI CINE ERA PATRONUL FACTORILOR POȘTALI ?

Din mitologia greco-romană aflăm că Hermes-Mercur fiul lui Zeus, imaginat cu aripi la coif și la picioare, era mesagerul zeilor și al lui Zeus în special. El era ager, neobosit și elocvent, calități necesare unui mesager care aleargă ca vîntul, aducînd știri.

MASA NOASTRA

ADRIAN PĂUNESCU

Să nu ne molipsim de bolile veacului,
Noi sintem tineri și avem multe de făcut, în această zi,
Într-un timp numai ritm, într-un grabnic deceniu,
Scleroza acestui popor nu are de unde veni.

Nu, nu ! Să nu ne amăgim cu vorbe, să nu ne mințim,
Ceasul cel mai fericit n-a venit, nici n-avea cînd să vină,
Povirnișul din fața casei noastre e încă fertil,
Noi mai avem ce aștepta de la lumină.

Știu, compatrioți, nu e lesne de traversat
Momentul în care lipsesc destule pe piață,
Nervii neamului nostru trebuie să fie liniștiți,
Într-un calm bărbătesc, de firești renunțări, ctitorind noua viață.
Nedreptatea se mai insinuează uneori în balanță,
Știu, compatrioți, știu că sinteți copiii răbdării,
De două mii de ani așteptați. Și trebuie să mai așteptați,

Nu putem trăi cu bucurii provizorii.
Nu putem cerși la curțile imperiale,
Nu putem fura la drumul mare sau pe ascuns,
Avem o istorie în sulete – refuzînd atentatul pieirii –
Trebuie să reparăm steagurile pe care ni le-au străpuns.

Trebuie să punem la loc pădurile pe care ni le-au ars,
Trebuie să umplem munții pe care ni i-au prădat,
Trebuie să purificăm memoria pe care ne-au sucit-o,
Trebuie să naștem în locul fiecărui erou omorît un bărbat.
Cînd ducem piinea la gură, n-o ducem, știți și voi,
Numai spre gura noastră, ci și spre gura părintelui flămînd,
Spre gura strămoșului înfometat ; de aceea
La ora mesei, se-aud și mormintele mîncînd.

Dar să nu ne molipsim de bolile veacului,
Ce tineri sintem, mai tineri ca toți,
Nu ne-am născut acum, dar acum ne rostim suveran,
Nici morții noștri nu-s atît de morți.
Piinea e cîtă e, drumul nu e ușor, o simțiți,
Nici greșelile nu au lipsit, de tipar sau de soartă,
N-am văzut pe-a istoriei scenă doar muncitori și țărani fericiți,
De cite-o cîrmă sau alta s-a agățat uneori cite-o mină
mai spartă,

Dar, acum, aici, tot ce se poate face se face,
Aici, în imposibil moment, zidim lumea cea dreaptă,
Fiii noștri se nasc pentru ea, în sacrificiul de sine
Al țării pe care un țăran fericit o așteaptă.

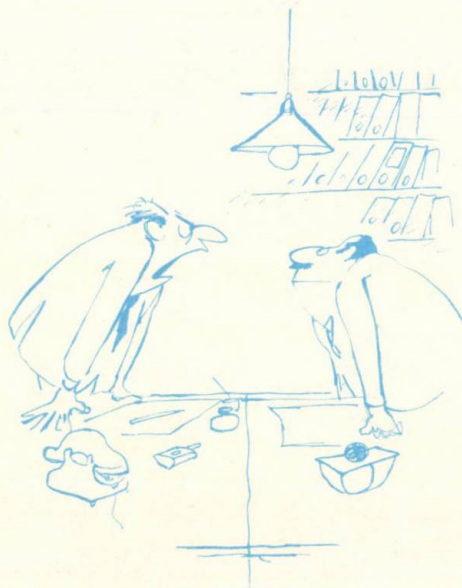
Și liberi, cu capetele pe umeri, liberi – zic –
Cu bucurie zic – liberi, visul nostru urmîndu-l,
Avem măcar orgoliul că la masa noastră săracă
Se-așează : leagănul, ființa și mormîntul.

MIC DICȚIONAR FILATELIC ?

GHEORGHE PAȘA

- Album** = Casă de odihnă pentru mărcile poștale
= Strămoșul clasorului
- Cap de bour** = Cap de... afiș în ierarhia mărcilor poștale românești
= Perla filateliei românești
- Calitate** = Ceea ce lipsește unor mărci
- Cerc filatelic** = Concurentul magazinelor filatelice
- Clasor** = Groparul albumelor
- Emisiunile „Ziua mărcii poștale”** = Suportul „moral” al A.F.R.
- Eroare** = Greșală... scump plătită
- Expert** = Doctor în filatelie ; tu îi dai banii și el îți dă... părerea
- Expertiză** = Sită filatelică ; separă mărcile false de cele... presupuse originale
- Filigran** = Obstacol în calea falsificatorului
- Gumaj** = Element principal al colecției, pentru unii „filateliști”
- Lupă filatelică** = Instrument filatelic pentru văzut paiul din marca altuia, fără să vezi birna din marca ta
- Magazin filatelic** = Local unde „ar trebui” să găsim mărcile poștale ce ne lipsesc
- Marcă poștală** = Bucățiță de hirtie gumată, cu desen multicolor, care folosește uneori și la francarea corespondenței
- Marcă ștampilată** = Pasărea Phoenix a filateliei ; moare ca marcă de francat și reînvie ca marcă filatelică
- Marcă falsă** = Una care se dă drept cine nu este
= Marcă frecvent întâlnită în colecțiile chilipirgiilor
- Mărci cu supratipar** = Mărci poștale... în criză de timp
- Paritate** = Marcă scumpă... la vedere
- Șarnieră** = Capcană întinsă de album pentru a prinde mărcile poștale
- Tiraj** = Cotă probabilă
- Valoare nominală** = Prețul de strigare al mărcilor poștale pentru cine nu le cumpără la timp

MATTY.

— Nefilatelistule !

INSEMNĂRILE UNUI COLECȚIONAR NAIV

- Dacă unele timbre n-au dinți, de ce nu li se pun proteze ?
- Am făcut rost de un timbru rar. Este atât de rar, încât se vede prin el.
- Nu mai colecționez fluturi. Am destui !
- Nu iau timbrele cu penseta, ci cu mina. Ce-i în mină, nu-i minciună.

GABRIEL TEODORESCU

CALEA FERATĂ

DEM. URMA

în filatelie

Calea ferată, poșta și filatelia — iată o triadă ale cărei elemente se află de multă vreme într-o strinsă relație de colaborare. Ea nu ține seamă de frontiere, datorită faptului că puține activități omenești sînt atît de bine armonizate în cadrul aceleiași puternice vocații internaționale ca trenul, poșta și filatelia. Cum ar putea fi acestea imaginate ca trăind și dezvoltîndu-se în circumscrierea limitată a unei singure țări? Și ce ar fi filatelia fără poșta, iar aceasta din urmă fără tren?

O SCURTĂ INCURSIUNE ISTORICĂ

La început a fost poșta, se știe, bătrîna poștă, care s-a ivit o dată cu primele forme de organizare statală, apărute la noi în sec. XIV. Dar ce greu era în trecut să se trimită porunci domnești sau, în sens invers, știri, atunci cînd nu se putea dispune decît de curieri călare sau de acele iuți olacuri pe care le cunoaștem din gravurile, litografiile sau „acquatinte”-le unor G. Asaki, D. A. Lancelot, A. Raffet, W. Michael, J. Laurens sau O. Schreier! De fapt, pe atunci poșta era mai mult un serviciu de călători purtători de mesaje.

Greutățile din lunga perioadă a ceea ce am putea numi nu fără temeii „poșta cabalină” au fost învinse abia atunci cînd a apărut trenul. Nu trebuie uitată data de 15 septembrie a anului 1830, ziua de naștere a erei feroviare, marcată de inaugurarea primei linii ferate din lume, cu locomotive. Ea lega cel mai important port de atunci al Angliei, Liverpool, cu orașul industrial Manchester, aflat la depărtarea de numai 51 de kilometri.

Rețeaua feroviară s-a extins repede în Europa. Desfășurată, ea măsura 98 000 km atunci cînd, în ultimele luni ale anului 1869, s-au deschis în România primele două linii ferate: București-Giurgiu (70 km) și Suceava-Roman (102 km). În principalele stații de pe aceste linii au luat îndată ființă și oficii poștale, cu drept de folosire a vagoanelor și a liniilor telegrafice feroviare. Și totul gratuit, în contul celor două administrații care exploatau liniile — la sud românească, iar la nord austriacă.

Deci, poșta și trenul... Dar filatelia, această manifestare de suprastructură atît de specială, pe care avem motive s-o considerăm soră mai mică a numismaticii, sau mai bine a ramurii ei, medalistica? * Ca orice suprastructură, mai ales dacă exprimă o formă de rafinament artistic-intelectual, de pasiune, filatelia ** a apărut mai tîrziu și nu numai pentru că mai întîi trebuiau să apară... mărcile poștale! În adevăr — dacă marca poștală a fost „inventată” în anul 1841 (și este bine să nu-l uităm pe Rowland Hill, merituosul autor al acestei invenții) — filatelia, ca preocupare și activitate bine conturată, este mai tînără: în anul 1852 a avut loc prima expoziție filatelică, iar în 1862 apare prima revistă filatelică și primul-catalog (la Paris).

* Ca și o medalie, o marcă poștală poate lumina uneori o pagină de seamă din istoria unui popor, cu aceeași capacitate de evocare. Vom da la sfîrșit un exemplu. Aici vrem însă să subliniem faptul insuficient luat în seamă că, întocmai ca și medalistica, filatelia poate fi considerată ca un *auxiliar al istoriei*. Acest punct de vedere este exprimat indirect și în Enciclopedia României (vol. IV, 1943) unde, după capitoul Istoria românilor, urmează în ordine capitole privind stema țării, sigiliul statului, steagurile, decorațiile, numismatică și mărcile poștale, toate acestea conturînd aspecte specifice ale personalității statului.

** Ce curios este acest termen, a cărui semantică nu se prea potrivește cu intenția lui denominativă! În adevăr, filatelia înseamnă ad-litteram „amicul scutirii de taxe, de impozite”: *philos* = amic, iar *ateleia* = scutire de taxe, de impozite. (Taxa tot se plătea, doar că în formă de mărci!). Termenul a fost folosit întîi de francezul Herpin, în 1864, în revista „Collectionneur de timbres-poste”. Înainte se spunea „timbrefille”, „timbrologie” sau chiar... „timbromanie”.

Ne gindim cit material prețios s-a pierdut datorită acestei decalări! Și cit de favorabilă este situația medalisticii, cu suportul ei material metalic, față de filatelie, ale cărei piese sînt de hirtie – materialul cel mai fragil și mai perisabil – dar căruia totuși îi sînt încredințate spre păstrare cultura și știința scrisă, patrimoniul intelectual tipărit al omenirii, cum bine spunea G. Papini.

Intorcîndu-ne la țara noastră, amintim că Principatul Moldovei a fost prima țară din sud-estul Europei care a introdus marca poștală pentru francarea corespondenței. Era ziua de 22 iulie a anului 1858 cînd au intrat în circulație acele mici patruletate de hirtie gumată pe care „Atelia timbrului” din Iași tipărise vestitul „cap de bour” din stema țării, cu inscripția II OPTO CKPICOP I și cu o goarnă în a cărei buclă era indicată una din cele patru valori ale emisiunii, multiplu de 27, adică 27, 54, 81 și 108 parale (40 parale de atunci egalizau un leu). Se știe că aceste mărci au devenit cu timpul nestemate ale filateliei mondiale și sînt evaluate la sume care variază între 30 000 de lei (marca de 54 par. obliterată) și 300 000 de lei (marca de 27 par. neobliterată).

La București, primele mărci poștale au fost tipărite în anul 1862, cu mașina acționată manual, adusă de la Iași. Desenul lor reprezenta stema Principatelor Unite: la stînga vulturul cu crucea în cioc, iar la dreapta capul de bour. În țările apropiate de noi mărcile poștale au fost introduse cu întîrzieri simțitoare și anume: Grecia, 1861; Turcia, 1863; Serbia, 1866; Ungaria, 1871; Muntenegru, 1874; Bulgaria, 1879 și Albania, 1913.

PRIMELE MĂRCI POȘTALE CU MOTIV FEROVIAȚ

Cu tot acest vechi și frumos trecut, primele mărci poștale românești purtînd o imagine feroviară apar abia în anul 1928. Este drept că multă vreme o emisiune feroviară nici nu era posibilă, deoarece în perioada clasică (1858–1872), după piesele cu cap de bour și în cea postclasică (1872–1900), toate mărcile emise purtau desenat capul domnitorului țării. Abia de la 18 apr/1 mai 1903, cînd începe perioada modernă a filateliei românești, apare la noi prima marcă fără capul domnitorului. Ea cuprindea un motiv din transporturi, un releu de poștă de la care pleca un olac tras de patru cai în goană mare. Între anul 1903 și 1928 s-au emis destule mărci fără efigia șefului statului, dar nici una dintre ele nu a conținut vreun subiect feroviar, deși nu au lipsit evenimentele de seamă din viața C.F.R., care să merite a fi imortalizate și în formă filatelică. * Desigur că asemenea mărci sînt cu mult mai importante decît cele emise pe o temă neferoviară și care doar întîmplător conțin motive feroviare. În cele ce urmează vom căuta să arătăm clar în care din aceste două categorii se înscriu piesele descrise.

Ce ciudate sînt însă căile contradictorii ale istoriei! Nu s-a emis la noi vreo marcă cu motiv feroviar pînă în 1928 și totuși se înregistrează un primat european absolut în materie de marcă poștală cu o vedere de cale ferată! Unde, cînd și în ce fel s-a produs această prioritate? Trebuie mai întîi să știm că, la 4 octombrie 1860, compania engleză D.B.S.R. (Danube & Black Sea Railway Company, deci Compania căii ferate Dunăre-Marea Neagră), condusă de sir John Trevor Barkley, a început exploatarea liniei Constanța-Cernavoda (prima cale ferată construită în imperiul otoman). O dată cu aceasta, compania exploata și porturile Constanța și Cernavoda, cum și comerțul de import-export respectiv.

Ei bine, pe străvechiul pămînt al lui Mircea cel Bătrîn – cel care, în hrîsovel din 1387, se intitula, printre altele, cu cuvintele „Eu, ... de amîndouă părțile de peste toată Dunăre pînă la Marea cea mare și cetăței Dîrstorului stăpînitor” – politentacularea companie a lui Barkley a înființat și o poștă locală, care a emis, probabil în anul 1867, o marcă de 18,5 × 22,25 mm, cu valoarea de 20 „paras”. Ea purta pe marginea din stînga inscripția DBSR, sus LOCAL-POST, în dreapta inscripția KUSTENDJIE & CZERNAWODA, iar jos 20 PARAS. Pornind din primul plan spre fund, desenul reprezenta marea, o corabie, un tren în portul Constanța și în fine malurile din spatele portului, înalte de parc-ar fi fost niște munți!

Primatul la care ne refeream mai sus constă în faptul că aceasta este cea dintîi marcă poștală emisă în Europa în care centrul tematic este axat pe o imagine feroviară (un tren alergînd pe linia sa ferată).

Trebuie să întorcem filele a 61 de calendare anuale pentru a întîlni, după 1867, o a doua marcă cu motiv feroviar în România. Și ce interesantă coincidență! Ea pre-

* Putem cita aici ca exemplu inaugurarea în mai 1912 a tunelului Berești de lîngă Galați, care este și astăzi cel mai lung din țară pentru cale simplă (3 000 de metri). Cu acea ocazie s-a bătut o frumoasă medalie de bronz de 50 mm diametru, dar nu s-a emis nici o marcă poștală.

zenta tot o vedere legată de Dobrogea multisecular românească : podul peste Dunăre, inaugurat la 14/26 septembrie 1895, privit dinspre portalul cu cei doi falnici dorobanți. Este prima piesă de care vorbeam ceva mai înainte, emisă la 1 octombrie 1928 împreună cu alte două mărci.

Puțina atenție dată mărcilor feroviare în trecut a făcut ca abia după 11 ani să putem înregistra o nouă emisiune. Ea a fost prilejuită de „Ceferiada 1939”, când s-a sărbătorit împlinirea a 70 de ani de la așternerea primei linii ferate pe teritoriul statului român, așa cum era el în anul 1869. „Timbrele jubiliare ale Ceferiadei 1939” — cum s-a spus atunci — au format o serie de șase valori (1, 4, 5, 7, 12 și 15 lei), de diferite culori, primele cinci reprezentând locomotive și automotoare în diverse situații, iar ultima o vedere în perspectivă aeriană a Palatului administrativ C.F.R., astăzi sediul Ministerului Transporturilor și Telecomunicațiilor.

Modelele acestei serii au fost desenate de arh. N. Nedelescu și de G. Chiriac, iar seria însăși constituie un alt primat, de astă dată intern : este cea dintâi serie de mărci poștale din țară închinată în întregime unui sector tehnic de activitate. Rar, dar bine, adică trei emisii (1867, 1928 și 1939) și în același timp trei premiere !

Mărcile Ceferiadei din 1939 nu au prins nici un om, nici un element viu din munca feroviarilor. Această lipsă va fi corectată în anii puterii populare.

Înainte de a părăsi trecutul îndepărtat al filateliei feroviare și cerind îngăduința de a ne referi la triada cale ferată-poștă-filatelie, menționată în primul rînd al acestor creionări, credem că nu este lipsit de interes a aminti că la începutul perioadei post-clasice a filateliei — și anume, la 28 martie 1875 — a luat ființă primul serviciu de poștă ambulantă,* între București și Suceava, cu cartare internă și directă cu serviciile ambulante străine. Iar cu doi ani mai înainte, 1/13 iunie 1873, fuseseră introduse la noi cărțile poștale. România a fost una din primele țări care au folosit acest comod mijloc de comunicare scrisă între oameni, mijloc apărut întâi în Franța, în timpul războiului din 1870, când cenzura poștală dorea să poată controla mai ușor corespondența.

FILATELIA FEROVIARĂ ÎN ANII REPUBLICII

După eliberare, emisiunile de mărci poștale cu tematică feroviară sînt mult mai dese și mai bogate în conținut. Apare și elementul uman. Emisiunile sînt legate de diferite comemorări și evenimente din viața căilor ferate, uneori și de evenimente colaterale.

Urmind criteriul succesiunii cronologice, înregistrăm la 26 septembrie 1945 apariția mărcii comemorative de 80 de lei, emisă cu ocazia împlinirii unei jumătăți de secol de la inaugurarea podurilor dintre Fetești și Cernavodă, iar după cinci zile apariția mărcii de 10 + 490 lei, cu desenul unei locomotive electrice remorcînd vagoane, una din cele cinci mărci emise în cinstea celui de-al XVI-lea Congres al A.G.I.R. (Asociația Generală a Inginerilor din România).

Peste trei ani, în 1948, în seria „Munca în construcții”, marca de 15 + 15 lei este dedicată transportului pe căile ferate, purtînd pe ea imaginea unui tren în viteză, cu locomotiva văzută din față. Un alt eveniment, tot colateral, Conferința de constituire a Uniunii Internaționale a Muncitorilor din Transporturi, prilejuiește, în 1949, editarea mărcii roșii de 20 de lei, în care jos, în dreapta, se vede o locomotivă, în stînga un autobuz, iar deasupra un avion. În subimpresiune se străvede globul pămîntesc, simbol de largă colaborare internațională.

Înțelegînd să sărbătorească pe ceferiști, detașament de frunte al clasei muncitoare, partidul și guvernul înființează în anul 1952 „Ziua feroviarilor”, prilej binevenit pentru emiterea mărcii brun-sepie de 55 de bani. În prim plan, cu bustul ieșit afară din ghereta locomotivei, un tinăr mecanic salută voios. În anul următor, comemorîndu-se luptele muncitorilor de la Atelierele Grivița (1933–1953), evenimentul este subliniat filatelic prin ti-

* Vagonul poștei ambulante concretizează forma cea mai strînsă de colaborare dintre administrațiile respective. Dar de acest vagon se leagă și împrejurări care ar merita o amplă evocare. Astfel, acum multe zeci de ani, în localitățile „unde nu se întîmpla nimic”, după vorba lui M. Sadoveanu, lumea venea la gară nu numai ca să-și potrivească ceasul sau să ia contact cu posibilul și mai ales cu imprevizibilul, ci și pentru a depune scrisori într-o deschizătură anume făcută în peretele vagonului poștal, deasupra căreia era desenată goarna, vechi simbol vestitor al sosirii misivelor... Mai sînt apoi și episoade de care astăzi luăm cunoștință cu zîmbete. De exemplu, în anul 1887, directorul general al C.F.R., G. Cantacuzino, se plîngea guvernului că Direcția poștelor și telegrafului dădea statului beneficii false (1 mil. lei aur la 4 mil. lei buget anual) deoarece, folosind *gratuit* vagoanele, liniile telegrafice și birourile căilor ferate, nu scădea din beneficii suma pe care ar fi fost drept s-o plătească pentru serviciile gratuite. Insuși bugetul statului era falsificat prin acest mod de procedare, iar administrația C.F.R. era păgubită — ceea ce nu a împiedicat ca această situație să dureze pînă în anii puterii populare, cînd s-a făcut ordinea cuvenită.

părerea unei mărci brun-roșcat de 55 de bani, cu un aranjament grafic realizat de Leonida Nazarov, după cunoscutul tablou al lui G. Miklossy, „Grivița 1933”, o zguduitoare evocare a momentului dramatic în care jandarmii trimit gloanțe ucigașe asupra cefeștilor.

Figura lui Anghel Saligny (1854–1925), ale cărui opere ingineresti au culminat prin crearea lucrărilor de artă dintre Fetești și Cernavoda, avea să fie evocată pe marca de 1,55 lei emisă în 1961, în seria „Oameni de știință români”. Graficianul Vincențiu Gri-gorescu a reușit să redea cu multă expresivitate chipul celui mai însemnat dintre inginerii români din trecut.

Emisiunea comemorativă din anul 1963 – intitulată „30 de ani de la luptele eroice ale muncitorilor cefești și petroliști” – constă din marca multicoloră de 1,75 lei, care înfățișează un moment simbolic petrecut în Atelierele Grivița în ziua de 16 februarie 1933.

Lată-ne acum în anul 1969 – moment important din istoria C.F.R. Se împliniseră atunci 100 de ani de la deschiderea liniei București (gara Filaret) – Giurgiu (gara Smirna) și, fiind vorba de primul drum de fier așternut pe plaiurile românești, centenarul lui a însemnat *ipso facto* și centenarul căilor noastre ferate.* S-a emis atunci o marcă de 55 de bani, de format mare (33 × 54 mm), cu fond gri-argintiu. În prim plan, graficianul I. Dumitrana a înfățișat, în tonuri albastru-deschis, o locomotivă electrică, iar în spate, în albastru-închis, vestita locomotivă „Călugăreni”, prețioasă relictă din 1869, cu vagoanele de epocă. Sus se vede, în roșu, inscripția „1869 – (emblemă) CFR – 1969”. Este una din cele mai izbutite piese de filatelie feroviară, prin armonia compoziției și a îmbinării cromatice, prin eleganța sobră a ansamblului.

Din acest an jubiliar, mulțumită colaborării rodnice dintre Muzeul căilor ferate (responsabil ing. George Andrei) și Filiala București a Asociației filateliștilor din România (președinte Lucian Belcea), s-au editat și alte piese filatelice, așa-numitele „întreguri poștale” și „plicuri prima zi”. Asemenea manifestări au avut ca puncte de plecare tematică diferite comemorări: Centenarul liniei București-Giurgiu și al C.F.R., Centenarul Gării de nord din București (1872–1972) sau Centenarul Poștei ambulante feroviare (1875–1975). Alte tematici au fost împlinirea a 80 de ani de la inaugurarea marelui pod de la Cernavoda (1895–1975), excesiv sărbătorit, și Expoziția feroviară itinerantă organizată de Uniunea internațională a căilor ferate (U.I.C.), expoziție care în România a fost găzduită de Muzeul căilor ferate, între 5 și 21 martie 1976.

Apropiindu-ne de sfârșitul acestui scurt istoric al filateliei feroviare românești – primul, după știința noastră – dorim să subliniem faptul că anul 1972 se înscrie ca cel mai fecund în emisiuni. Astfel, la 20 mai, în acel an, s-a editat marca de 55 bani roșu, negru, galben și auriu (machetator D. Dănilă), sub emblema „50 de ani de la înființarea U.I.C.”, în semn de omagiu pentru valoroasa activitate de largă colaborare interstatală a acestui organism. În mod indirect s-a adus un merit omagiu și celui care, în 1921, la o conferință ținută la Porto Rose (pe atunci în Italia, mai jos de Trieste) a propus și a susținut fondarea U.I.C. Este vorba, cum se știe, de inginerul Al. Periețeanu, în acel an director general al C.F.R. în funcție. Trebuie să recunoaștem că a fost o regretabilă scăpare faptul de a nu i se fi dedicat și lui Periețeanu o marcă jubiliară. Care altă țară decît România trebuia să vină cu o asemenea marcă?

În luna următoare, la 25 iunie 1972, înregistrăm emisiunea intitulată „Poduri”, formată din marca de 1,35 lei cu podul de la Cernavoda, marca de 1,75 lei cu podul rutier Giurgeni-Vadul Oii, construit în anul 1970 și marca de 2,75 lei cu podul mixt (feroviar-rutier) Giurgiu-Ruse, construit în anul 1954. Peste puține zile, la 4 iulie, se emite marca policromă „Centenarul Gării de nord din București”, de 55 de bani, în heliogravură pe hirtie cromo, după macheta graficienei Aida Tasgian-Constantinescu, unde este redată fațada gării, cu lungile ei coloane și cu turnul cu ceas din dreapta.

Terminăm această lungă și poate obositoare trecere în revistă cu marca multicoloră de 40 de bani reprezentînd un vagon poștal, una din cele șase mărci editate la 15 mai 1974, cu ocazia „Centenarului Uniunii Poștale Unievrsale” (U.P.U.) Compoziția întregii serii are ca numitor comun emblema U.P.U. și milesimele 1874–1974.

Din cele spuse reiese cu pregnanță marile progrese realizate de filatelia românească feroviară în anii de după '44. La calitatea superioară a pieselor tipărite se adaugă nu numai frecvența mult sporită a emisiunilor, ci și tirajele mari respective. Este pe deplin edificatoare o singură comparație: de la tirajul de 100 200 de serii al celei mai

* Dar nu și al administrației C.F.R., care a fost constituită printr-un decret din 11/23 aprilie 1880. Menționăm că cea mai veche linie ferată de la noi, în mod absolut, este linia care în anul 1856 a legat portul Baziaș de localitatea Oravița. Din aceasta avem astăzi porțiunea Iam-Oravița.

importante emisiuni din trecut – „Ceferiada 1939” – s-a ajuns la tirajul de 4 milioane de exemplare al mărcii „Centenarul Gării de nord din București” !

Cîteva cuvinte despre ștampile. După cum se știe, pentru obliterări cu caracter filatelic se aplică pe unele trimiteri poștale ștampile speciale, purtînd desene sau mențiuni legate de evenimentul căruia îi sînt consacrate trimerile respective, de exemplu un plic „prima zi”. S-au aplicat asemenea ștampile – în orele unei singure zile – pe mărcile poștale cu tematică feroviară puse în circulație la datele de 16 februarie 1952, 1953 și 1963, cum și, mai des, pe piese filatelice emise din anul 1969 înainte.

UN VIS FRUMOS DREPT INCHEIERE ...

Cititorii vor fi interesați să afle că filatelia noastră feroviară este apreciată și în străinătate, unde unele reviste de cale ferată publică pagini adresate colecționarilor specializați. Dintre exemplele pe care le avem la îndemînă vom alege unul a cărui tematică generală nu este strict feroviară. Ni-l oferă revista franceză „La Vie du Rail” (Viața drumului de fier) în nr. 1150 din 14 iulie 1968, în paginile intitulale „Philatélie ferroviaire”. Aici, în rubrica „Nouveautés” (Noutăți), revista citată publică cu detalii știrea că din anul 1967 a fost emis treptat un set de 22 de valori, care ilustrează diferitele mijloace de transport ale poștei și telecomunicațiilor din România. În text se descriu apoi cele patru valori cu temă feroviară din set : marca de 20 de bani, gri (un vagon poștal marcat la mijloc de tradiționalul corn de anunțare), cea de 60 b, maron (un electrotrocar poștal în fața vagonului respectiv), marca de 1 leu, verde-deschis (o locomotivă modernă văzută din față) și, în fine, cea de 4 lei, roză (un tren remorcat de o locomotivă electrică). Se dau și numerele corespunzătoare din catalogul „Yvert et Tellier”.

Revista mai citează și seria emisă la 28 noiembrie 1967 sub titlul „Expoziția mondială de la Montreal”, insistînd asupra mărcii de 55 b care ilustrează micul drum de fier din expoziție ce transporta pe vizitatori. „Catal. Y. et T. n 2341”, scrie la sfîrșit revista menționată. Sînt măturii de interes care nu pot decît să ne bucure, semne de prețuire a unei activități valoroase.

După cum se vede din expunerea concentrată în rîndurile de mai sus, în cursul a aproape 120 de ani de circulație a mărcilor poștale în România – și mai ales în ultimele decenii – filatelia noastră feroviară s-a dezvoltat în ritm accelerat, prezentînd motive de apreciere și peste hotare. Se consideră, pe drept cuvînt, că un album de mărci poștale – completat cu alte piese filatelice – constituie o mică enciclopedie ilustrată care, dezvoltînd cultura generală și promovînd spiritul de ordine, întărește în același timp disciplina mintală, îmbogățește și rafinează gustul estetic și mărește capacitatea de observație. Am fi tentați să spunem că ramura feroviară a filateliei este încă și mai mult decît toate acestea, pentru că un comentariu amplu și sistematizat al mărcilor poștale cu tematică feroviară poate echivala cu o mică istorie ilustrată a dezvoltării treptate a căilor ferate. Se știe oare că, în iconografia feroviară, marca DBSR de 20 paras constituie singura ilustrație, așa cum este ea, a liniei Constanța-Cernavodă din epoca anterioară retrocedării provinciei transdunărene ?

Vitaminizat de ideile expuse, scriitorul acestor rînduri mărturisește cu capul sus că ar vrea să aibă etatea de 12 ani numai pentru a avea timpul să alcătuiască o colecție completă de piese filatelice naționale și internaționale feroviare, colecție care s-ar putea să nu existe încă. Și cît de mîndru ar fi de o asemenea înfăptuire, dacă el ar atinge în final vîrsta pe care o are acum !...

O MONEDĂ CURIOASĂ

Republica Haiti se deosebește de celelalte țări din America Latină, atît în ce privește limba cît și populația. Populația acestei mici republici din Marea Caraibilor este formată aproape în exclusivitate din negri, iar limba oficială este „gourde” – care în limba noastră înseamnă dovleac.

Originea denumirii ne duce la răscoala din 1804 a sclavilor negri împotriva stăpînirii franceze. În lipsa unei monezi naționale, conducătorul statului eliberat, Henri Cristophe, a introdus dovleacul (care crește din belșug în această țară) drept unitate de schimb. Cînd, mai tirziu, a fost introdusă moneda, s-a păstrat vechea denumire de „gourde” care amintea de perioada luptelor eroice pentru eliberare. Această denumire apare și azi pe mărcile poștale ale țării.

PICTORI ROMÂNI AI MĂRII,

ANGELA MITRICĂ

reprezențați în filatelie

Omul și marea. O atracție veșnică desfășurându-se de-a lungul secolelor, de-a lungul generațiilor.

Omul, atras de nesfârșita întindere marină, a visat și a creat și prin munca sa a luat de la ea tot ceea ce îi poate oferi pentru viață. Este familiară imaginea omului pescuind, navigând sau pur și simplu a omului admirând marea. Admirația omului pentru mare și-a găsit expresia în toate formele de reprezentare artistică și, poate, cea mai grăitoare, cea mai spectaculoasă este pictura. Pictorii au cîntat marea în izbucnirile coloristice ale paletelor lor, lăsînd pe pînză o parte din sufletul lor de îndrăgostiți.

În filatelia română, reprezentarea mării este realizată prin reproducerea unor opere valoroase a unor mari pictori, în a căror operă marea ocupă un loc de frunte, ca Dă-răscu și Petrașcu, cărora marea le-a inspirat pinze valoroase, precum și Ștu-bei, care adoptă peisajul marin ca unic motiv de inspirație. În viața acestor mari artiști marea este o veșnică pasiune, o veșnică atracție.

Pinzele cu temă marină create de Dă-răscu sînt rezultatul călătoriilor făcute de pictor pe diferite mări și în diferite porturi, rezultatul călătoriilor pe care și le-a dorit și făcut toată viața.

Dă-răscu apare ca un îndrăgostit -statornic de mare, fie că este Marea Neagră, Mediterană sau Adriatică, un îndrăgostit care-și cîntă dragostea în culorile roșu, galben, verde. Dă-răscu cunoaște „apa” la Giurgiu, orașul în care s-a născut. O cunoaște și-i va rămîne credincios în toată activitatea sa artistică de mai tirziu. În pinzele sale a preluat mijloacele impresionismului și neoimpresionismului printr-o exprimare plină de căldură. Pe marginea expoziției sale din 1913, Tudor Arghezi spunea despre tablourile lui Dă-răscu: „Tablourile lui, priveliștile, marea, zarea sînt însă toate adîncite și un suflet bate în fiecare, ca și cum ar fi niște ființe gînditoare.” Din 1906, Dă-răscu

este preocupat continuu de o călătorie pe Marea Mediterană și se angajează ca desenator la ziarul Excelsior pentru a-și realiza acest vis. Pictează Sena, Saint Tropez și descoperă Veneția în 1909, o Veneție plină de pitorescul trecutului, o Veneție plină de palate, apă și bărci, o Veneție căreia i-a redat maiestruozitatea trecutului imprimîndu-i din vigoarea sa.

Emisiunea de mărci poștale „Reproduceri de artă - Veneția”, pusă în circulație la 20.X.1972, alături de tablouri ale lui Petrașcu, M. Bunesco, reproduce două tablouri ale lui Dă-răscu: „Palat Venețian” (Ca' d'Oro) valoarea 2,75 L, Zm nr. 3126 (fig. 1) și Marina (de fapt „Gondole”), valoarea 20 bani, Zm. nr. 3123. În cele două tablouri Dă-răscu prezintă Veneția în maniera sa proprie, cum spunea Șirato la deschiderea expoziției „Veneția” din 1927... „din pete de culoare glutinate, bătrîna cetate a dogilor, Veneția, se intruchipează în feerie -splendoare”. De altfel, întreaga emisiune reproduce tablouri valoroase, într-o prezentare deosebită, fapt ce a determinat ziarul „Le Figaro” să-i acorde premiul pentru cea mai frumoasă emisiune de timbre dedicată Veneției.

Nu putem trece peste reprezentarea Veneției în filatelie fără să amintim de reproducerea tabloului „Bărci pe lagună” al lui

Fig. 1

Dărăscu pe colița emisiunii „Reproduceri de artă 1971—Marina” (Zm. 3022), în încadramentul lui Ion Dumitrana. Tabloul este pictat în timpul popasului făcut de pictor în 1926 la Veneția și reprezintă o explozie de albastru și roșu. O explozie fantastică a roșului pinzelor pe fondul cerului albastru, o explozie a bucuriei de a porni în larg. Demn de menționat din punctul de vedere al colecționarilor de timbre este faptul că la această coliță s-au găsit și câteva erori. Este vorba de depistarea citorva colițe nedantelate din cele 300.000 de colițe dantelate (fig. 2).

În pictura românească, Dărăscu, Petrașcu, Bunesco și Baba au tratat insistent tema Veneției în maniere cu totul deosebite.

Opriindu-ne la Petrașcu, acesta a fost la Veneția de peste zece ori, așa cum reiese de pe datele consemnate pe lucrările sale. Este atras de palatele maiestuoase de pe Canal Grande. Peisajele sale venețiene au în paleta lor roșu venețian, verde smarald și albastru cobalt, alternând în mod fascinant albul cu negru, căpătînd patina vremii după dorința pictorului. Petrașcu abstractizează realitatea, transferîndu-ne într-o lume de fascinație. „Venețiile” sale sînt prezente în emisiunea „Reproduceri Veneția”, prin trei tablouri valoroase și semnificative, valoroase prin însăși existența lor și semnificative în sensul manierei în care Petrașcu a văzut Veneția. Cele trei tablouri : „Vedere din Veneția” 10 bani, Zm. 3016, (fig. 3) „Palatul Molibieri”, 55 bani, Zm. nr. 3124 (fig. 4) și „Peisaj Chioggia” reprodus pe colița

de 6 L., Zm. nr. 3128, dau imaginea unei Veneții istorice peste care a trecut patina vremii fără să-i ia din strălucire. Este de remarcat roșul, auriul și mai ales griurile care înobilează imaginea, dîndu-i o grandoare dramatică. În coloristica sa este influențat de Greco, Rembrandt, Velasquez, Tintoretto, Basano și Goya, dar tablourile lui Petrașcu sînt profund originale. În încadramentul realizat de Aida Constantinescu, cele trei tablouri sînt prezentate pe o fontă alcătuită din nuanțe de griuri.

Cu ocazia prezentării valorilor de 10 bani, 55 bani și a coliței de 6 L., semnez greșeala care apare pe marca de 55 bani la titlul tabloului. Denumirea corectă este „Palatul Molibieri” și nu „Palatul Moliberi” cum a fost trecut pe marcă. În sprijinul acestei afirmații dau câteva din detaliile tabloului : pe verso, pe șasiu este scris cu creionul „Palazzo Molibieri”.

Alături de Petrașcu îndrăgostit de mare, Marius Bunesco realizează peisaje marine pline de sensibilitate, dintre care două „Veneții” sînt reproduse pe valorile de 1,55 L și 6,40 L din emisiunea cu același nume (Zm. nr. 3125 și 3127).

Vorbînd de reprezentarea mării în filatelie, se impune să vorbim de cel care deține supremația în emisiunile filatelice cu subiect marin. Este vorba de pictorul Ștubel. Dacă la alți pictori marea reprezintă unul din motivele de inspirație, la Ștubel ea reprezintă unicul motiv de inspirație, temă care l-a fascinat de mic copil pînă în ziua de azi. S-a născut la Bacău, departe de întinderile marine și cunoaște revelația mării și

Fig. 2

Fig. 3

Fig. 4

este fascinat de ea atunci cind era un copil de cîțiva ani.

Iată cum prezintă Radu Tudoran, un alt mare îndrăgostit de mare, revelația întîlnirii pictorului cu marea: „Un copil de cinci, șase ani, venind pentru prima oară la Constanța și ieșind din gară, a văzut deodată marea, în lungul unei străzi, printre două rînduri de case care alcătuiau cadrul peisajului. A fost o revelație în alb și albastru care și-a păstrat intensitatea pînă astăzi, mai multe decenii de la această dată”.

Prima emisiune filatelică cu temă marină care reproduce desene ale lui Dimitrie Ștubei este în anul 1931, cu prilejul aniversării a 50 de ani de la înființarea marinei române. Ele înfățișează nava școală „Mircea”, monitor pe Dunăre, crucișător și contratorpilor (patru valori: 6,10, 16 și 20 L, Zm. nr. 525-528).

Urmează emisiunea din anul 1936, prilejuită de prima expoziție marinărească (trei valori: 1+1 L; 3+2 L; 6+3 L; Zm. nr. 642-644), în 1948 „Marina” (patru valori: 2+2 L; 5+5 L; 8+8 L; 10+10 L; Zm. nr. 1270-1273), în 1954 „Ziua marinei” (o valoare de 55 bani; Zm. nr. 1603), în 1961 „Marina” (șase valori: 20 b; 40 b; 55 b; 1 L; 1,55 L; 1,75 L; Zm. nr. 2074 - 2079) și în 1971 seria de mărci uzuale „Marina” (opt valori, Zm. nr. 3224-3231).

Fost ofițer de marină, Dimitrie Ștubei a reprezentat în desenele sale pentru emisiunile filatelice diverse vase marine, de la nava școală Mircea, pînă la vase de pasageri, cargouri, motonave, mineri- liere și petroliere.

Și dacă Dimitrie Ștubei are cea mai mare pondere în reprezentarea temelor marine în filatelia românească, aceasta se datorește faptului că este singurul pictor din istoria picturii românești care a rămas credincios și cu aceeași dragoste unei singure teme — marea.

Reîntorcindu-ne la prezentarea pe care Radu Tudoran o face pictorului în 1968 cu prilejul expoziției de la sala Dalles, acesta spunea: „Nu cred că există în toate artele un caracter care să fi rămas, în aceeași măsură, credincios unui singur subiect și mai ales să-l fi înregistrat pînă la maturitate cu sensibilitatea de la început. Ajuns demult la deplinul său meșteșug și deplină sa artă — de altminteri neegalată și nici poate încercată — D. Ștubei rămîne cel mai vechi și cel mai tinăr pictor al mării noastre, care și astăzi îl fascinează ca pe copilul de odinioară. Pictura lui marină este o vilegiatură neînteruptă pe malul mării, prelungită peste anotimpuri, este o contemplație fără termen, o navigație continuă”.

Peste aceste cuvinte ale lui Radu Tudoran despre pictura lui D. Ștubei, cu-

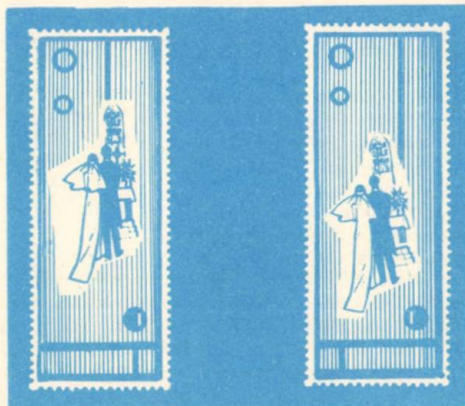
vinte care prind esența picturii sale, nu se mai poate spune nimic. Marele iubitor al mării, scriitorul Radu Tudoran, a spus totul despre marea pictată de D. Ștubei. Ne rămîne nouă admirația pentru pictura sa.

De-a lungul veacurilor, de-a lungul generațiilor, omul a iubit marea și s-a simțit atras de ea. A iubit-o pentru frumusețea ei, pentru tot ce dăruiește oamenilor.

Reprezentarea mării în pictura românească este departe de a fi epuizată de filatelie. În emisiunile de pînă acum au fost însă reprezentați pictorii și picturile cele mai reprezentative. Preocuparea Poștei Române în a da emisiunilor sale filatelice reprezentativitate și aspect grafic îmbunătățit este evidentă, limitindu-ne și exemplificînd prin emisiunile cu temă marină.

Pentru viitoarele emisiuni, propun să se studieze posibilitatea reproducerii tablourilor cu temă marină din multele „Veneții” ale lui Dărăscu, „Veneția”, „Ponte Rialto” și „Puntea cu trei arcuri, Veneția” ale lui Petrașcu, precum și marinele lui Arnold.

Găsiți diferența dintre cele două timbre (în număr de 10)

GRUPUL ÎNTEPRINDERILOR DE INDUSTRIE LOCALĂ A MUNICIPIULUI BUCUREȘTI

Calea Rahovei nr. 54

Telefon : 41.15.11 ; 23.84.20/902

Telex : 11117/Giil r

Grupul întreprinderilor de industrie locală a Municipiului București, produce și exportă prin întreprinderile din subordinea sa : I.I.L. METALURGICA, I.I.L. PRECIZIA, I.I.L. VICTORIA, I.I.L. ARTA MOBILEI, I.P.L.M., NUFĂRUL, I.P.A. și Fabrica instrumente muzicale DOINA, bunuri de consum în ramurile metal, chimie, lemn, textile, instrumente muzicale etc.

Întreprinderile mai sus prezentate vă oferă prin magazinele de prezentare și desfacere :

METALUX

str. Smirdan nr. 41

Articole de menaj, lustre podoabe etc.

SUPERUTIL

str. Smirdan nr. 39

Produse chimice, mase plastice și articole de papetărie, luminări ornamentale etc.

NUFĂRUL

str. 30 Decembrie nr. 40

și

str. Smirdan nr. 24

Confecții pentru copii și femei, pleduri matlasate, serii mici de stofe și țesături

MOBILAROM

str. 30 Decembrie nr. 46

și

ARTA MOBILEI

str. Bărăției nr. 41

Șos. Mihai Bravu nr. 27

Mobilier, garnituri și piese de mobilă

EXPORTATOR : ILEXIM
BUCUREȘTI - ROMANIA

str. 13 Decembrie nr. 3

Telefon 15.76.72

Telex 226

VA INVITĂM SĂ VIZITAȚI CU ÎNCREDERE
ACESTE MAGAZINE

Cercurile filatelice la orașe și sate

Cercurile filatelice reprezintă o formă de îndrumare organizată a filateliștilor maturi și tineri din țara noastră, sub egida filialelor A.F.R. constituite pe județe. Acestea au luat ființă din inițiativa unor filateliști, care prezintă garanția îndrumării în cele mai bune condiții a celorlalți membri, conducându-i la o practică onestă a filateliei și contribuind într-o măsură din ce în ce mai mare la educarea cetățenească și patriotică a tuturor filateliștilor.

Preocupările filatelice din cercuri creează condiții propice pentru desfășurarea unor discuții sau dezbateri cu conținut instructiv sau informativ în legătură cu tematica mărcilor poștale, precum și a altor elemente care constituie obiectul filateliei, pentru ajutarea și îndrumarea metodică a filateliștilor pe linia constituirii unor colecții și expozate de înaltă ținută filatelico-artistică și instructiv-educativă.

Activitatea în cercurile filatelice o constituie :

1) Informarea, orientarea și îndrumarea filatelică a membrilor prin : mici biblioteci, procurarea de prospecte ale emisiunilor de mărci, alcătuirea unui catalog tematic pe cele mai importante probleme ale teoriei și practicii filatelice, pe baza depistării materialului bibliografic, alcătuirea unei liste cu lucrări filatelice de bază.

2) Organizarea de acțiuni și manifestări filatelice, expoziții filatelice interne, bilaterale între orașe, activități competitive etc.

Aceste acțiuni filatelice care contribuie la informarea și îndrumarea membrilor cercurilor se realizează prin :

a) expuneri pe marginea imaginilor pieselor filatelice ;

b) conferințe despre caracterul instructiv educativ al filateliei ;

c) prezentarea unor comunicări în legătură cu observațiile și studiile unor piese filatelice ;

d) recenzarea și prezentarea unor lucrări filatelice apărute în țară sau în străinătate ;

e) referate pe probleme de filatelie teoretică, tematică și narativă etc.

Organizarea de expoziții filatelice constituie o activitate foarte importantă, care trebuie să fie executată de cercurile filatelice cu forțe proprii și sprijinite fie de alte cercuri filatelice, fie chiar de filialele A.F.R. de care aparțin.

Activitatea competitivă se execută prin : organizarea unor concursuri de genul „cine știe filatelie răspunde”, acordarea de premii pentru cel mai bun exponat filatelic, pentru cea mai bună povestire sau compunere despre o emisiune de mărci poștale și pentru desemnarea celei mai reușite mărci a anului.

3) Instruirea și educarea colecționarilor prin utilizarea mărcilor și a altor elemente filatelico-poștale ca : plicuri „prima zi a emisiunii”, colițe, întreguri poștale, francaturi filatelice, obliterations speciale, documente poștale, ilustrate maxime etc.

4) Popularizarea și propagarea filateliei prin difuzarea de materiale filatelico-poștale ca :

a) afișe și pliante bogat ilustrate și expuse la locuri vizibile, cu afluență de public ;

b) fotomontaje amplasate pe o arteră circulatorie importantă în interiorul uzinelor, instituțiilor, facultăți și școli ;

c) presă, radio, televiziune etc. ;

d) difuzarea și propagarea conținutului revistei „Filatelia”.

5) Stabilirea unor legături de colaborare între cercurile filatelice din aceeași localitate, județ sau din țară cu scopul de a le îmbunătăți și îmbogăți activitatea acestora, prin :

a) întâlniri cu filateliști colecționari marcanți, care să expună crîmpeie din viața lor filatelică ;

b) întâlniri cu machetatori de mărci, care să informeze filateliștii despre modul în care au conceput și machetat miniaturile poștale (mărcile).

6) Schimbul filatelic de mărci poștale și de piese filatelico-poștale.

Pentru efectuarea schimbului filatelic, sînt necesare în primul rînd explicații referitoare la structura și utilizarea cataloagelor filatelice, precum și:

a) indicații în legătură cu modalitățile și criteriile de bază în efectuarea schimbului filatelic;

b) completarea carnetelor de schimb filatelic;

c) studierea prescripțiilor regulamentului de schimb A.F.R. cu străinătatea;

d) redactarea anunțurilor de schimb filatelic etc.

Correspondența filatelică este mijlocul prin care filateliștii propun oferte de schimb, cereri de schimb, răspuns la oferte de schimb etc.

Majoritatea cercurilor filatelice se conduc în activitatea lor după punctele enumerate mai sus.

Rezultatele acestora sînt oglindite în tematicile expozitelor prezentate în cadrul expozițiilor interne și internaționale la care colecționarii au obținut numeroase premii, medalii și diplome.

Edificatoare, îndeosebi pentru realizările tineretului pe această linie, a fost participarea la expoziția filatelică „Națională 74”, unde s-a desprins concluzia că marea majoritate a tinerilor expozanți au prezentat colecții cu un pronunțat conținut instructiv-educativ și un bogat material filatelic. Un singur exemplu este concludent: tinărul Georgescu Serghei din Ploiești care a prezentat expozatul „Patria mea omagiată de poeți și prozatori”. Expozatul a demonstrat străduința de a prezenta versurile cele mai semnificative pentru subiectul fiecărei mărci expuse, care reprezenta imaginea unui poet român. În continuare, expozatele reflectau pe mărci: geografia țării, frumusețile naturale (minerale, floră, faună). Participarea tineretului la expoziții a mai fost reflectată și de expoziția filatelică „Te slăvim patrie iubită”, unde patru expozate au fost alcătuite de cercurile filatelice de tineret de pe lângă școlile generale nr. 3 și 94, casele pionierilor din sectoarele 1 și 4 și biblioteca pentru tineret „Mihail Sadoveanu”.

La expoziția de „maximafilie” „Vilcea 75” au fost prezentate 35 colecții aparținînd tinerilor filateliști, respectiv 20% din numărul expozitelor. În primul rînd s-au situat expozatele colective prezentate de cercurile filatelice din Bacău, Constanța, R. Vilcea, școlile generale nr. 1 Slatina și nr. 89 București.

Expoziția filatelică a „Cravatei roșii” ajunsă la cea de-a 5-a ediție, în

anul 1975 a prezentat 438 de cadre cu 182 expozate din 32 de județe după ce s-a făcut deja o selecție riguroasă. Expoziția a dovedit încă o dată preocupările multiple educative și culturale ale tineretului.

Filiala A.F.R. București a desfășurat o activitate rodnică, participînd la expozițiile filatelice organizate pentru tineret, ca: Juventus, Luxemburg, cele două expoziții bilaterale R.F.G. — R.S.R. și R.S.R. — R.F.G., la bilaterala de maximafilie România — Franța etc. În activitatea competitivă s-au remarcat: tineretul din Cercul filatelic C.C.A., Casa pionierilor din Sect. 4 etc.

De asemenea, Filiala A.F.R. București a inițiat o formă de atragere a tinerilor în activitatea filatelică, înființînd la sediul filialei, ședințe de schimb cu tinerii. Aici filateliștii cu îndelungată experiență expun tinerilor cum să colecționeze, cum să păstreze, cum pot fi manipulate mărcile. Inițiativa trebuie adoptată de către toate filialele A.F.R.

În capitală se pot da multe exemple de școli generale care se remarcă prin activitatea filatelică, ca de exemplu: Școala generală nr. 24, 26, 56, 79, 99, Liceul nr. 36 etc.

Există însă și cercuri filatelice cu activitate slabă, cu acțiuni filatelic-educative sporadice, mărginindu-se mai mult la schimbul filatelic.

Activitatea în cercurile filatelice va fi interesantă și cu rezultate mai bune cînd ele vor fi dotate cu aparatură modernă pentru cercetare și studiu al emisiunilor de mărci de toate categoriile și din toate perioadele de apariție. Aceasta înseamnă că începînd cu Asociația Filateliștilor din România, filialele A.F.R. să creeze condiții de spațiu. Este necesar ca cercurile filatelice să afișeze lista mărcilor necomercializabile, să anunțe mărcile indezirabile-speculative, fanteziste, — cele emise de particulari fără acordul administrației poștale respective etc.

Un rol deosebit de important îl au cercurile de studii și documentare filatelică, unde se prezintă comunicări în legătură cu istoria poștală, documente și piese filatelice deosebite. În capitală există asemenea cercuri de studii, precum și la Timișoara, Sibiu etc.

Cercurile filatelice de tineret trebuie îndrumate cu atenție deosebită, neprecupețînd timpul de către cei care le au în supraveghere, în direcția diversificării preocupărilor filatelice, a ex-

tinderii ariei geografice și a perioadei de apariție a mărcilor colecționate, a alcătuirii unor colecții valoroase, cu o mare putere de atracție și o notă de originalitate, atestând o minuțioasă informare filatelică și abilitate în concepție.

O sarcină importantă a cercurilor de tineret trebuie s-o constituie orientarea activității filatelice a elevilor și a studenților spre îmbogățirea cunoștințelor de cultură generală, canalizarea atenției în direcția studierii și cercetării multilaterale a pieselor filatelico-poștale și a literaturii filatelice. De asemenea, conducerile cercurilor filatelice nu vor precupeți nici un efort pentru ca acțiunile inițiate să contribuie activ la educarea tinerilor în spiritul cultului muncii, al respectului față de creatorii bunurilor materiale, de a forma și dezvolta în rîndul filateliștilor conștiința responsabilității sociale, a angajării entuziaste în procesul de dezvoltare și perfecționare a societății noastre socialiste.

În stațiunea balneoclimaterică Vatra Dornei, cercul filatelic a organizat expoziții filatelice cu numeroase expozate și piese filatelice axate pe diferite manifestări locale.

Cu ocazia aniversării luceafărului poeziei românești M. Eminescu, a sărbătoririi Unirii Principatelor Române, filateliștii au prezentat expozate care s-au bucurat îndeosebi de aprecierile oamenilor muncii veniți la odihnă și tratament în stațiune.

De asemenea activitatea filatelică la Focșani se desfășoară axată pe teme din istoria patriei, prezentînd expozate cu subiectul „Războiul de independență în filatelie”.

O veche tradiție o are cercul filatelic de la Palatul Pionierilor din București, care încă din prima perioadă a înființării sale a început să desfășoare o fecundă activitate în rîndul celei mai tinere generații.

Activitatea filatelică în rîndul studenților se consemnează în ultima vreme prin organizarea de expoziții filatelice. De curînd a fost inițiată expoziția filatelică „Studentșila 1976”, unde au participat studenți filateliști de la majoritatea facultăților din țară. La această expoziție filatelică studenții au prezentat expozate la un nivel destul de apreciat atît de membrii juriului cît și de publicul vizitator.

Activitatea filatelică din mediul rural este mult mai slabă, fapt pentru care filialele A.F.R. trebuie să desfășoare

o muncă organizatorică și de popularizare a filateliei în rîndul sătenilor. Activitatea se poate desfășura în bune condiții pe lîngă căminele culturale, școli și întreprinderi agricole de stat, la care trebuie să contribuie alături de activiștii filateliști, responsabilul cu probleme culturale, cadrele didactice, medicale etc.

Cercul filatelic din satul Vad, comuna Șercaia, județul Brașov, pe al cărei cuprins se găsește vestita „Poiană a narciselor”, a organizat mai multe expoziții filatelice locale cu teme legate de istoria și frumusețile patriei noastre.

Cercul filatelic de tineret din Vișeu de Sus, în cinstea aniversării „Republicii” a organizat prima sa expoziție filatelică, polarizînd în jurul ei întreg tineretul din comună. La Cîmpulung Moldovenesc pionierii au prezentat o expoziție filatelică cu subiecte pionierești pe 36 panouri.

Calitatea expozatelor, varietatea tematicilor, marele număr de participări dovedesc influența educativă și patriotică pe care filatelia o exercită în rîndul pionierilor și școlarilor.

Un aport considerabil la munca de îndrumare și informare a filateliștilor de toate vîrstele din țară l-a adus revista „Filatelia”, care de la începutul existenței sale și pînă în prezent a publicat materiale de îndrumare și studii a activităților filatelice.

Activitățile cercurilor filatelice de toate categoriile trebuie să sădească în rîndul membrilor săi sentimentul de datorie cetățenească și patriotică, să făurească și să dezvolte trăsăturile moral-politice ale omului nou, militant pentru triumful ideilor marxism-leninismului, pentru înfăptuirea politicii interne și externe a țării noastre.

Refaceți corect acest timbru !

ANGELA MITRICA
NIC. RĂDULESCU

BRÂNCUȘI, simplitate și esență

La Hobița, lângă Tirgu Jiu, s-a născut la 19 februarie 1876 dintr-o familie de țărani săraci, cel mai de seamă reprezentant al artelor plastice românești, Constantin Brâncuși, acela care prin minunata sa creație a reușit să facă cunoscut lumii întregi numele de România.

Arta sa — chintesență a artei străvechiului nostru popor — relevă cum nu se poate mai bine setea sa de libertate și de cunoaștere. Este arta țărânului român care tinde spre universalitate, surprinzând tot ce este simplitate și esență. Nici o operă de artă modernă nu ne dă poate o viziune a timpului și a eternității, ca cea a lui Brâncuși, perfecțiunea operelor sale constând tocmai în absența unui stil, în rara și rafinată lor simplitate care ne relevă sensul universului, al absolutului. Sculpturile sale își au izvorul în esența însăși. După cum afirma criticul de artă Mircea Deac, Brâncuși eliberează sculptura de orice normă sau restricție, redând-o naturii, făcând-o să poarte în sine spiritul eternității, ca și natura însăși. El nu este numai artistul unei epoci, este cel al tuturor timpurilor. Creația brâncușiană este poate cel mai viu exemplu de dăruire totală a artistului, de contopire a sa cu opera pe care a creat-o, operă ce ne dezvăluie o perfectă armonie între volum și spațiu, idee și sentiment, formă și conținut, particular și universal.

Reușind să dea viață materialului pe care l-a sculptat (piatră, lemn, metal), fiind un deplin cunoscător al modelajului clasic, Brâncuși, după cum mărturisise el însuși, a dat la o parte anatomia pe care o studiasse atât de bine și s-a luat la trîntă cu materia, uitînd în această înclăștare tot ceea ce învățase.

Marele nostru sculptor este fără îndoială acela care în secolul nostru a demonstrat cel mai bine dragostea față de natură, corelația dintre opera de artă și mediul înconjurător. El a fost în stare să modifice artele plastice tradiționale dînd naștere unor sculp-

turi nemuritoare, din formele aparent cele mai simple, mai elementare.

Brâncuși a urmat o serie de școli, a frecventat diferite ateliere de sculptură, a studiat tot ceea ce se poate studia în sculptură, pentru ca în final să ajungă la o manieră cu totul originală.

Studiile și le începe prin Școala de arte și meserii din Craiova, unde se remarcă ca un elev foarte bun la secția de sculptură în lemn. După terminarea școlii, în 1898, Brâncuși execută portretul lui Vitellius și bustul lui Laocoon, acesta din urmă pentru concursul de admitere la Școala de arte frumoase din București, unde îl are profesor pe Ion Georgescu și Vladimir Hegel. Primele sculpturi ale sale, în afara celor amintite mai sus, „Bust antic“, „Cap de expresie“, „Nud de bărbat“, „Cap de copil“, „Bustul lui Ion Georgescu — Gorjan“, „Bustul generalului doctor Carol Davila“, poartă amprenta spiritului neoclasic care domnea în Școala de arte frumoase din București. Din perioada sa de început au rămas foarte puține lucrări, dar unele cunoscute din descrieri, schițe, fotografii și se poate spune că Brâncuși poseda deja o perfectă cunoaștere a meșteșugului sculpturii. Terminînd cursurile școlii din București în anul 1902, în anul 1904 pleacă la Paris și se înscrie la Școala de arte frumoase (1905), frecventînd atelierul sculptorului Antonin Merciér. Execută în această perioadă „Cap de fetiță“, „Cap de adolescent“, „Cap de copil“ și în 1906 expune la Salonul Societății Naționale a Artelor Frumoase din Paris lucrarea „Portret de bărbat“. Realizează „Supliciul“, „Muză adormită“ (Somnul), „Portretul pictorului Nicolae Drănescu“, „Copil dormind“. Este remarcat de către Rodin și invitat de către aceasta să sculpteze în atelierul său de la Meudon. După scurtă vreme, în anul 1907, Brâncuși, deși fascinat de sculptura lui Rodin, părăsește atelierul acestuia rostind: „la umbra unui mare stejar nu poate crește nimic“.

Este anul cînd tînărul Brîncuși își dă seama că trebuie să-și croiască singur drum în artă. Începe o perioadă de căutări, o perioadă de încercări, o perioadă de frămîntări, cu atît mai

Fig. 1

CONSTANTIN BRÂNCUȘI
SCULPTORUL ROMÂN
CONSTANTIN BRÂNCUȘI (1876 - 1957)

Fig. 1

Destinatar	
Strada	Nr.
Local	Scara
Scara	Etaj
Scara	Etaj
Scara	Etaj
Scara	Etaj
Scara	Etaj
Scara	Etaj

mult cu cît la Paris, în acel prim deceniu al secolului XX, se plămădeau noile curente și tendințe artistice, care aveau să-i dea înfățișarea artistică atît de pestriță și diferită față de secolele anterioare. Este vorba de fovism, cubism, suprarealism, nabism, abstracționism.

Anul 1907, anul ce reprezintă pentru Brîncuși anul mării cotituri, constituie eliberarea de spiritul academismului, ajungerea la o originalitate subliniată de cei care s-au ocupat de opera sa, la un limbaj sculptural de o mare puritate, la o artă de simbol de sinteză.

El a fost primul care a încercat și a reușit cu succes să elaboreze principiile moderne ale sculpturii contemporane, înnoind, înnoind și modificînd structural arta tradițională. Artei sale îi conferă un sens filozofic, simbolic, sintetizînd tot ceea ce i se părea esențial, caracteristic, definitoriu.

Comemorînd 10 ani de la moartea sculptorului, Poșta Română a pus în circulație la 27 aprilie 1967 o emisiune formată din șapte valori (Zm. nr. 2643—2649), într-un tiraj de 200 000 serii filatelice, care reproduce cîteva din cele mai cunoscute sculpturi ale lui Brîncuși. Incadramentul mărcilor este realizat de Eugen Palade, iar sistemul lor de imprimare este tiefdruck (heliogravură), în trei culori și lac.

Emisiunea „10 ani de la moartea sculptorului Constantin Brîncuși”, reunește sculpturi realizate în diverși ani, cuprinzînd perioada de început și terminînd cu magnifica „Poartă a sărutului”.

Prima valoare din emisiunea mai sus-amintită reproduce pe marca de 5 bani sculptura „Orgoliu”, operă realizată în anul 1905. Semnalăm că pe această marcă titlul lucrării a fost trecut greșit „Cap de fată”, greșală care nu mai este repetată pe imaginea plicului editat în 1976, unde lucrarea apare sub adevăratul său nume „Orgoliu” (fig. 1).

„Muza dormind”, executată în 1910, este reprodusă pe valoarea de 10 bani, pe o fontă verde albastruie. Sculptura este realizată plecîndu-se de la tema femeii visătoare, cu ochii deschiși („Adolescență” 1905), apoi adormind („Somnul” 1906). Muza reprezintă o evocare magică a visului, capul puțînd fi foarte bine sprijinit pe umăr sau culcat, imaginația privitorului fiind lăsată liberă. Ea este sculptată în maniera în care Brîncuși ne-a obișnuit după 1907.

Următoarea valoare de 20 bani are ca temă, pe o fontă albastru ceruleum, „Coloana fără sfîrșit”, piesă care face parte din ansamblul de la Tîrgu Jiu, realizat de Brîncuși în anii 1937—1938.

Brîncuși avusese de mult intenția de a înălța un monument în cinstea eroilor români căzuți pe cîmpul de luptă

pentru apărarea patriei, dorința îndeplînindu-i-se în 1935, cînd a primit comanda pentru executarea unui asemenea monument pe meleagurile natale. Coloana are o înălțime de aproape 30 de metri și domină cu autoritate întreg ansamblul, fiind parcă o punte aruncată între cer și pămînt. După cum atrage atenția renumitul critic de artă american Sidney Geist, Coloana nu este o sculptură în sensul în care ne-a obișnuit Brîncuși, ci mai curînd o operă decorativă, care nu face altceva decît să repete motivul pedestalelor sale. Acest motiv apare pentru prima dată în 1905 cînd Brîncuși a executat opera „Pasăre”. Scriitorul italian Marjo de Micheli spunea despre Coloana fără sfîrșit: „Numai cînd am văzut-o așa înaltă, puternică și dreaptă, fișînd în sus dintr-o dată fără postament din cîmpia goală, mi s-a părut că am smuls, că am înțeles dintr-o dată tot secretul artei brîncușiene”.

„Sărutul”, reprodus pe valoarea de 40 bani, pe o fontă albă și roșcat deschis, este mai apropiată de aspectul filozofic al temei, de esența de simbol al sărutului. Nu este doar sărutul care și-l dau două ființe care se iubesc, este un monolit în care bărbatul și femeia strîns îmbrățișați alcătuiesc o singură ființă, cei doi ochi alăturîndu-se și devenînd parcă unul singur. „Sărutul” parcă te face să crezi că timpul s-a oprit în loc, creează o stare de pace și calmitate. Despre această capodoperă a sa Brîncuși spunea: „Am vrut să fac un lucru care să pomenească nu despre o singură pereche, ci despre toate perechile de oameni ce s-au iubit și s-au perindat pe acest pămînt înainte de a-l fi părăsit”.

O operă care la vremea respectivă a dat naștere la discuții contradictorii, „Cumîntenia pămîntului”, apare pe valoarea de 55 bani, pe o fontă albă și oliv verzui. Vlahuță scria în Universul în anul 1910 despre Cumîntenia pămîntului: „... o momîie cioplită în piatră care ar închipui o femeie goală... modelată cu o sugestivă naivitate de primitiv. Ai zice o divinitate ciudată, găsită sub dărîmăturile vreunui templu antic”. Se observă într-adevăr o mare asemănare între „Cumîntenia pămîntului” și opere de artă neagră sau precolumbiană, care prindeau teren în Europa începutului de secol XX. Atitudinea ca și numele lucrării simbolizează aderența la pămînt, înțelepciunea acestui simțămînt mut.

Fig. 2

Pe marca de 1,20 L apar ochii conturați cu precizie ai domnișoarei Pogány, pe o fontă violet albastruie. Celebrul portret al „Domnișoarei Pogány” a fost conceput în 1912 și prezentat în 1913 la New-York, unde a creat un mare scandal în rîndul criticilor și publicului. Este unul dintre cele mai celebre portrete nu numai ale lui Brîncuși, dar chiar ale secolului. A fost realizat de către artist în peste 20 de variante, în diferite materiale, stilizarea detaliilor fiind accentuată de la lucrare la lucrare. Ochii mari, gura mică, nasul cu trăsături foarte fine, încadrați de un oval perfect al feței, o reprezintă pe pictorița maghiară Margit Pogány, care dacă nu a ajuns celebră prin pictura sa, a cunoscut celebritatea ca model a lui Brîncuși.

„Poarta sărutului” apare pe valoarea de 3,25 L pe o fontă albă și verde. Este o operă care poate fi considerată ca avînd nu numai o semnificație ornamentală dar și spirituală, pentru unii însemnînd chiar un arc de triumf.

Fig. 3

Este înaltă de peste 5 m și realizată în piatră. Împreună cu întreg ansamblul de la Tirgu Jiu este cea mai vie mărturie a legăturii artistului cu arta populară.

Seria de mărci este completată în același an prin editarea a șase plicuri dedicate lui Brâncuși. Ele reproduc autoportretul sculptorului și cinci din operele sale: „Cumințenia pământului”, „Poarta sărutului”, „Sărutul”, „Domnișoara Pogany”, „Coloana fără sfârșit”. Toate cele șase plicuri de un leu poartă o marcă fixă de 55 bani care reproduce autoportretul lui Brâncuși.

Centenarul nașterii lui Constantin Brâncuși a prilejuit o serie de manifestări în țară și peste hotare. Dintre manifestările din țară amintim Expoziția filatelică organizată la Tirgu Jiu „Centenarul Constantin Brâncuși”, precum și expozițiile filatelice ce au avut loc în alte orașe și expoziția filatelică din toamnă de la București.

La toate aceste expoziții a fost prezentă seria de mărci pusă în circulație la 15 februarie 1976 cu prilejul centenarului nașterii lui Brâncuși. „Rugăciunea” și ansamblul de la Tirgu Jiu („Masa tăcerii”, „Coloana fără sfârșit”, „Poarta sărutului”). Fantastica „Rugăciunea”, reprodușă pe valoarea de 55 bani a fost concepută ca monument funerar cu portretul defunctului P. Stănescu, pentru cimitirul din Buzău. Ea poate fi considerată printre primele lucrări în care Brâncuși începe să stilizeze imaginea, renunțând la maniera neoclasică și impresionistă. El a vrut să scoată în evidență o idee, un simbol, tendința de sintetizare manifestându-se prin eliminarea unor detalii anatomice. Într-o imagine cu puternice rezonanțe bizantine, artistul reprezintă figura umană numai cu o mână la piept, în semn de reculegere, cealaltă mână fiind suprimată. Este femeia înghenunchiată cu smerenie, care parcă goliță de tot ceea ce este pământesc, deși fără veșminte, te face să te gîndești la ceva ascet. Prin alungirea formelor și prelungirea chipului, lucrarea este stilizată în spiritul tradiției bizantine. Privirea plină de meditație, arcadele ochilor puternic pronunțate, conferă „Rugăciunii” o austeritate canonică. „Rugăciunea”, poem al conștiinței, a fost după cum spunea Ion Vlasiu la colocviul Brâncuși, care a avut loc în luna octombrie 1967, fla-

căra care a aprins în sufletul artistului ideea care avea să-l conducă de-a lungul întregii sale activități (fig. 2). Tema valorii de 1,75 L este ansamblul arhitectural de la Tirgu Jiu. Dacă „Poarta sărutului” și „Coloana înfiniului” au apărut în emisiunea din 1967, „Masa tăcerii” apare pentru prima dată. Avînd un diametru de peste 2 m, executată în piatră, cuprinde de fapt două bucăți suprapuse, cea mai mare fiind deasupra și constituie legătura sculptorului cu arta populară. Mesele oltenesti se pot lesne recunoaște în „Masa tăcerii”, cu scaunele din aceeași regiune a țării, care sugerează parcă suprapunerea a două căușe.

Este de remarcat portretul lui C. Brâncuși (fig. 3) realizat pentru valoarea de 3,60 L de către artista plastică Rodica Coteanu, autoarea de altfel și a altor emisiuni reușite (Apollo 16, Conferința pentru securitate, ndt.).

În ceea ce privește întregurile poștale, au fost editate 11 plicuri de 1 leu, avînd ca temă opera lui Brâncuși. Ele au încrustată o marcă de 55 bani, reprezentînd portretul sculptorului. Cele 11 imagini reproduc o serie de opere ce și-au găsit locul în cele două emisiuni filatelice din 1967 și 1976, precum și alte opere valoroase ca: „Pasărea în spațiu”, „Cocoșul salutînd soarele”, „Somnul”, „Carol Davila” și celebrul „Început al lumii”, alături de portretul lui Brâncuși realizat de R. Coteanu.

Reprezentarea operei lui Brâncuși în filatelia românească este un omagiu adus celui ce nu și-a uitat nici o clipă patria, omului care a considerat arta poporului său cel mai viu și nesecat izvor de inspirație.

Alături de creația celor mai de seamă reprezentanți ai sculpturii secolului nostru, creația marelui Brâncuși se înscrie la un loc de frunte, prin originalitatea sa, prin spiritul său de sinteză, printr-un limbaj sculptural de o neasemuită puritate și limpezime, prin puterea de a se transmite generațiilor viitoare adevărate simboluri. Temele pe care sculptorul le tratează sînt simple, primare, vitale, esențiale, fără să conțină nimic patetic. Formele sale sînt pure, fără a fi geometrice, supra-realiste, fără a fi morbide, abstracte, fără calambur. Sihastrul din Montpar-

nasse, a acela care a trăit într-o solitudine greu de imaginat în mijlocul marei metropole europene, a dus o viață simplă ca și operele pe care le-a creat, opere care tind spre esență și sinteză.

Brâncuși și-a îndreptat privirea spre izvoarele nesecate și dătătoare de viață ale artei țării sale, o artă sobră, care adesea se materializează în forme stilizate sau geometrizate și căreia el îi va conferi un sens filozofic profund, integrând-o în felul acesta în marele circuit al valorilor universale.

UMBRA VISULUI

FANUȘ NEAGU

Eram mic și visam munți, fete frumoase, castele și mai ales niște cai inhămați la o sanie. Am avut parte, atunci, de un cal murg, care m-a trinit mai mult decît trebuia și din clipa aceea m-au bintuit, în urechi, în temple și în sînge, alizeele. Mult mai tîrziu, cînd eram aproape un bărbat trecut (spre alte țeluri), am ajuns în Asia, și la malul Oceanului Indian, într-o noapte cînd ploua fierbinte și plantele creșteau, într-o oră, mai înalte decît ar crește la noi porumbul, am înțeles că puteam să visez pe un centimetru pătrat lumea a cinci continente. Eu m-am folosit de timbre, întîia oară, pentru scrisori. Plecasem de acasă, îmi era dor, nu aveam bani și, din sărăcie, am început să privesc în lumea timbrului. Dacă zeii dorm în salcimi (așa se spune la Brăila), eu am trecut să adorm în basmul fără asemănare al unei lumi zugrăvite pe o lancie de stea: chipul nemuritor al visului pus pe un petec de hirtie, care-ți stăpînește inima pînă-n zorii veacului ce vine.

Mergînd pe linia reprezentării în filatelie a tot ceea ce este valoros românesc, sperăm că și în viitor, Poșta Română va emite timbre care să reproducă operele valoroase ale lui Brâncuși („Începutul lumii“, „Păsările“, „Cocoșul salutînd soarele“) și ne gîndim să sugerăm o emisiune care să prezinte variante ale operelor de bază brâncușiene, în scopul popularizării operei ce a dat o nouă viziune asupra dragostei, vieții și artei, printr-unul din cele mai puternice fenomene — ca putere de atracție — filatelia.

CEA MAI MARE INVENȚIE din toate timpurile

ALEX. TEODORU

Trebuie să încep prin a vă face o confidență : sint tată. Vă rog să mă credeți. O pot declara și sub prestare de jurământ. Am un copil. Veți spune că nu e cine știe ce. Alții au mai mulți. Eh, tocmai aici e problema. Căci nu numai numărul e cel care contează, ci și calitatea. Nu că e al meu, dar e frumos, deștept, cultivat. Dar mai ales are o educație aleasă. Modestia mă obligă să recunosc că este meritul meu exclusiv. Ce mai, sint un pedagog excelent. I-am citit din scoartă-n scoartă pe Pestalozzi, pe Makarenko, pentru a nu mai vorbi de contemporani. Nimic de zis. Destul de pricepuți, dar s-a făcut prea multă zarvă în jurul lor. Ori în materie de pedagogie, esențialul este modestia. Nu mă repet, vreau numai să subliniez această condiție „sine qua non”.

La baza educației, am pus rațiunea (am uitat să vă spun că sint un cartezian prin vocație). Și cind spun aceasta, mă refer în primul rînd la o gîndire logică, ordonată, în care toate lucrurile sint efectul unei cauze și că la rîndul lor devin cauze pentru alte fenomene, lucruri, întîmplări. Lumea văzută ca un sistem perfect coerent creează în copil o personalitate echilibrată, clădită pe un fundament solid (dacă aș fi inginer, aș zice, de beton armat). Dar mai ales stîrnește

curiozitatea, trăsătură caracteristică a savanților și marilor creatori din toate domeniile și din toate timpurile (inclusiv desigur moștenitorul meu).

Așa dar, copilul meu (sper că nu ați uitat că e deștept) mă bombardează de la cea mai fragedă vîrstă cu tot soiul de întrebări. Și nu există întrebare care să nu aibă răspuns, căci altfel se prăbușește tot sistemul pedagogic de care vorbeam. Cît timp era mic, a mers — cum se spune — strună. El trebuia, eu răspundeam. Conștient de propria sa inteligență n-a spus niciodată că nu înțelege vreo explicație de a mea. Dădea grav din cap, ca un pinguin, semn nu numai că răspunsul meu e perfect clar, dar și că este în întregime de acord cu punctul de vedere expus.

Cu trecerea anilor, lucrurile au început să se complice puțin. Să tot fi avut șase ani, cind dintr-o dată mă întrebă : „Măi tată (ați sesizat relațiile prietenești), de ce cind merge vecinul de la etajul V prin cameră, auzim și noi ?” Întrebare, aparent simplă. Dar copilul nu trebuie implicat în chestiuni delicate de conviețuire în bloc și nici în atît de puțin controversata (din păcate) problemă a calității construcțiilor. Așa că i-am răspuns pe un ton peremptoriu : din cauza undelor vibratorii transversale. Băiatul meu — că băiat

am — se uită la mine (mi s-a părut mie că în privire era un ușor dispreț ?), îmi întoarce spațele și mormăie : „mai bine mi-ai spune ce-s undele alea ale tale, iar vecinul nostru ar face bine să tropăie mai puțin”.

Acum, băiatul meu este mare. Are 12 ani. Urmărește la televizor cu egală pasiune meciurile de fotbal și emisiunile despre tehnica secolului XXI. Dacă ar fi numai atît, ar fi bine, că nu i-ar răpi prea mult timp, televizorul meu fiind perfect, dar nu cine știe ce. Dar emisiunile de televiziune combinate cu sistemul pedagogic aplicat, îl fac să fie mereu în centrul dezbaterilor cu prietenii săi și să abată asupra acestora un noian de întrebări, care trec de la căutarea cauzei pentru care Tamango nu mai e portarul naționalei de fotbal, la forma căștii actuale a cosmonauților, comparată cu cea pe care o vor purta oamenii ce vor locui în case subacvatice.

Mie îmi rezervă mai puține întrebări. Dar ce întrebări..... De pildă, vine la mine cu un aer foarte preocupat, și, pe nepregătite, deschide atacul :

— Tată, știi ce vreau să te întreb ?

— Ca să fiu sincer, deocamdată, nu.

— Tată, care este cea mai mare invenție a tuturor timpurilor ?

Îmi cunosc copilul, și-mi dau seama că răspunsul meu îl interesează în mod deosebit. A avut probabil vreo dispută cu prietenii lui pe această temă.

Întrebarea mă tulbură. Trăiesc într-o epocă în care au fost realizate 95% din invențiile mari și mici ale omenirii, ca să mă refer numai la domeniul tehnic. Încerc, deci, o eschivă cu tentă filozofică.

— Știi, dragul meu, unul dintre cei mai mari inventatori spunea odată: „Poate că cea mai mare invenție dintre invenții este firul de iarbă; are structura deosebit de simplă și totuși e teribil de funcțional”.

Fac o pauză, să văd efectul. Și-l aud:

— Uite, tată, lasă-te de goange (am uitat să vă zic că de capitolul limbaj nu m-am ocupat eu, ci celălalt părinte). Te întreb serios și vreau să-ți cunosc părerea: televiziunea? rachetele spațiale? telescopul? alfabetul?

Pus la zid, trebuie să mă dau bătut. Nu e grav și nici nu e prima oară:

— Bine pușor (măcar așa să se releve superioritatea mea), am să mă gîndesc și am să-ți spun.

Și de atunci nu mai am liniște. Citesc ziarul și nu înțeleg nimic. Mă duc la o comedie, lumea ride în jurul meu și eu, nimic. Nici măcar meciurile comentate cu atita trăirism de Cristian Țopescu nu-mi mai pot reține atenția.

Intr-adevăr. Care e cea mai mare invenție? Îmi trec prin minte șiruri nesfîrșite de invenții, de la ideea folosirii pietrei ca unealtă și pînă la cele mai recente năstrușnicii ale minții omenști și laboratoarelor. Dar nu mă pot opri la niciuna, pe

care să o așez pe un soclu înalt și să zic: Privește fiule, aceasta este cea mai mare.

Dificultatea cea mai mare este că ceea ce i se pot părea lui invenții spectaculoase sînt de fapt un ansamblu de invenții, că fiecare dintre ele se bazează pe alte invenții, nici ele. neglijabile. Așa încît gîndul meu se îndreaptă în primul rînd spre invenții cu aer mai modest, dar mai sigur și care au făcut mult bine omenirii.

Aș putea să-i propun cuțitul de conserve. Ești ocupat, nevasta ți-e — doamne ferește — bolnavă, „Alimentara” din întimplare nu are tocmai ce cauți, cutia de conserve te scoate din toate încurcăturile. Dar de unde să scot eu cuțitul care să funcționeze bine, ușor, sigur și fără ajutorul ciocanului.....

M-am gîndit și la șireturile de ghetă. Se zice că inventatorul lor ar fi murit multimilionar. Și pot să și înțeleg de ce. Dar cum să-i spun asta fiului meu, pe care chiar ieri l-am auzit (el nu știa că sînt prin apropiere) spunînd nu cele mai delicate cuvinte la adresa propriilor sale șireturi, căroră le căzuse cilindrul din capăt și încerca să răsucescă firele, doar-doar vor pătrunde prin gaura respectivă.

O clipă m-am deschis la tranzistori. Miniaturizare, aparate portabile, comode (mai mult sau mai puțin) ușoare etc. etc. Dar nu este educativ. Ar însemna să-l încurajez să tulbure liniștea oamenilor și a animalelor. O face destul și așa, fără concursul meu.

Am cerut sprijinul soției. În definitiv, zic, e și copilul tău. Dă și tu o idee. S-a gîndit puțin,

fața i s-a iluminat și a zis: fermoarul, proslăvind-mi virtuțile sale și explicîndu-mi ce simplificări uriașe a adus în confecționarea rochiilor, fustelor (mai ales) și chiar a fețelor de pernă. Ce putem face decît să zîmbesc. Ce să vă mai explic, că știți și singuri: dacă lungimea e bună, nu se potrivește culoarea, dacă merge culoarea, e de metal și nu de plastic și dacă toate sînt întrunite, fiți siguri că peste două săptămîni pur și simplu nu mai funcționează.

În timp ce eram la birou și redactam o scrisoare politicoasă dar energică unor furnizori care nu se grăbiseră să-și respecte contractul, am tresărit. Sigur. Marca poștală. Vă inchipuți ce ar fi viața fără ea? Scrii o scrisoare și vrei să o expediezi. Gratuit? Sigur că nu. Poșta are cheltuielile ei. Ar trebui deci să te duci la oficiul poștal, să predai scrisoarea unei funcționare și banii afevenți. Dar dacă incasează bani, trebuie să dea chitanță. Musai în trei exemplare: unul pentru tine, unul la cotor și unul pentru scrisoare. Ar trebui să completeze numele și prenumele („se scrie cu un singur s, sau cu doi, tovarășe?”), adresa, suma în cifre și litere, destinatarul, ar trebui să semnezi, că în adevăr i-ai dat 55 (cincizeci și cinci) bani, adică nu: 0,55 lei. În timpul anului, trecă-meargă, dar de Anul Nou, cînd orice om bine crescut expediază acolo vreo sută, două sute de felicitări..... S-ar face o coadă mai mare ca la un film de aventuri. Dar ce poate să înțeleagă din toate astea un copil de 12 ani? Că sînt frumoase, diverse, că mai afli despre flori, animale, eveni-

SERVICIU DE POȘTĂ AERIANĂ

În antichitate, numele învingătorilor la jocurile olimpice se răspindea foarte repede în toată Grecia, cu ajutorul porumbeilor.

Rîndunelele au fost și ele utilizate pentru transmiterea veștilor sportive. Astfel, Pliniu povestește că antreprenorii carelor pentru jocuri aduceau rîndunele la Roma și le trimiteau înapoi ca să vestească prietenilor rezultatul curselor. În acest scop, rîndunelele erau retrimise la cuiburi, însemnate cu culoarea învingătoare.

În epoca înfloritoare a civilizației arabe, porumbeii-mesageri erau întrebuințați cu multă pricepere și folos. După istoricul arab Khalil Dhaheri, exista la Mosul, pe la sfîrșitul veacului al VII-lea, poșta cu porumbei-mesageri. În primii ani ai veacului al VIII-lea, principalele orașe ale imperiului arab din Asia comunicau regulat între ele prin mijlocirea porumbeilor-mesageri, care se schimbau din distanță în distanță, în turnuri anume construite.

Ulterior, aceste organizații de poștă se întinseră pînă în Egipt. Califii fatimiți dînd o importanță deosebită acestui serviciu de poștă aeriană, au făcut din el una din ramurile administrației lor.

BOTEZ

Acum mai bine de o sută de ani, revista franceză „Le collectionneur de timbres-poste”, editată de Arthur Maury, publica un articol – sau, mai binezis – un apel al marelui colecționar Herpin.

Intitulat „Botez”, articolul începea cu următoarele rînduri :

„Nu este oare curios că deși au trecut șase sau șapte ani de cînd mulți se ocupă de stringerea și studierea mărcilor poștale, nimeni nu s-a gîndit încă să dea o denumire potrivită acestei îndeletniciri atrăgătoare, care aduce atîtea bucurii unora și cîștiguri altora ?”.

După ce arată că denumirea de „timbromanie” care începuse să capete pe atunci răspîndire, apărea ca o formă peiorativă și chiar ușor injurioasă, autorul articolului propunea să se creeze o nouă denumire, formată din elementele latinești și grecești. El continua astfel :

„Urmînd exemplul numismaticii, să creăm termenul „filatelie”. El este format din două cuvinte grecești : „philos” (prieten, amator) și „atele” (vorbind despre un obiect) : liber de orice sarcină sau impozit, liberat, al cărui substantiv ar fi „ateleia”. Filatelie a însemnat deci dragostea de cercetare a tot ceea ce se leagă de francare.

În încheiere, autorul se adresa cititoarelor revistei, cerîndu-le să fie – după moda vremii – nașele cuvîntului nou-născut.

Apelul n-a rămas fără ecou și azi – după trecerea unui veac – denumirea de filatelie s-a încetățenit în lumea întregă. Creatorul noii denumiri, Herpin – lucru rar pe pe vremea lui – colecționa numai mărci uzate. În 1865 colecția sa a fost vîndută unui amator englez pentru 10.000 franci aur, o cifră impresionantă pe vremea aceea, mai ales țînd sema că, pe atunci, numărul de mărci era încă destul de mic în comparație cu cele apărute în deceniile care au urmat.

mente, sigur, e ceva. Dar cea mai mare invenție ?

Și iată-mă în mare încurcătură. În definitiv de ce să nu o spun în gura mare. Oamenii mai ceva ca mine (ce să fac au fost și din ăștia) au trecut prin încurcături mai mari. Ce s-ar fi făcut Cezar, dacă nu-i dădea un centurion niște zaruri ? Cum ar mai fi trecut el Rubiconul ? Dar Newton ? 40 de ani s-a tot gîndit el la legea gravitației universale și dacă nu era prăpăditul ăla de măr

(cu siguranță putred, că altfel nu ar fi căzut singur din copac), o mai scotea el la capăt ? Sau Napoleon. Dacă i-ar fi dat cineva o idee (sau, să zicem un helicopter), mai murea el pe Sfînta Elena ?

Așa că m-am hotărît. Oameni buni, dați-mi o mină de ajutor. Să vă dau telefonul meu ? Nici o dificultate. Dar aveți grijă : dacă sună și nu răspund, nu înseamnă că nu sînt acasă ; dacă sună

ocupat, nu vă îngrijorați : nu vorbesc nici eu nici cuplajul (că n-am așa ceva). Aveți răbdare și mai formați o dată și încă o dată și mai o dată. Că doar nu sînt decît 100 de ani de cînd a fost inventat Trebuie să meargă.

Poate că totuși să-mi scrieți. N-aveți nevoie de adresă : sînt bine cunoscut și scrie și pe coperta Almanahului. Dar e bine să aveți nițel lipici prin casă. Parcă poți să știi cînd ai nevoie de el ?

UNDE DAI ȘI UNDE C R A P Ă

— scenetă —

Acțiunea începe și se termină într-un compartiment de tren.

Personaje :

- Un „filatelist“
- Un simplu călător
- Un curios

SIN ARION

FILATELISTUL : (deschide o servietă din care cade, pe podea, un clasor cu timbre)
— Aoleu ! Să nu se murdărească, să nu se rupă vre-un zimțisor, că sînt un om pierdut.

CĂLĂTORUL : De ce ?

FILATELISTUL : Cum de ce ? Păi, știți ce valori am în acest clasor îmbrăcat în piele de căprioară ?

CĂLĂTORUL : Nu, nu mă pricep ; dar dacă spuneți dv.

FILATELISTUL : Păcat ! Poate reușesc eu să vă fac filatelist. Nu e greu de loc. Schimbăm niște timbre.

CĂLĂTORUL : Nu am timbre.

FILATELISTUL : Nu-i nimic. Am eu destule, așa că, dacă mă rugați, vă cedez câteva exemplare rare. Pînă unde călătoriți ?

CĂLĂTORUL : Pînă la Buzău.

FILATELISTUL : M. da ! Cale lungă ! Buzău ați spus ?

CĂLĂTORUL : Da.

FILATELISTUL : Eu pînă la Ploiești (încet). Ia-o mai ușurel !

CĂLĂTORUL : Ați spus ceva ?

FILATELISTUL : Nu ! Adică ... ziceam că pentru binele și prosperitatea filateliei, merg cu dv. pînă la Buzău și ... ia priviți acest unicat : zimț fără cusur, gumă specială și ce mai vedeți ?

CĂLĂTORUL : Un lup.

FILATELISTUL : Perfect. Ați și devenit filatelist. Un lup alsacian cu ștampilă la glezne. În asta constă valoarea timbrului. Dacă avei ștampilă pe burtă, nu făcea doi bani. Așa face doi poli. Îl luați ?

CĂLĂTORUL : Doi poli ?

FILATELISTUL : Dacă era tigru bengalez, valora cinci, dar aveți noroc. Mai dați dv., mai las eu și ne înțelegem. Că doar n-o să vă faceți filatelist cu un singur timbru nu ? Vedeți-l și pe acesta. Șeicat cu ștampilă dreptunghiulară.

CĂLĂTORUL : Șei cum ?

FILATELISTUL : Șeicat. Salam alecum. Timbru de milioane. Ce știți ? Trei bucăți în toată lumea. Unul la mine și două la cumnatul meu. Ia priviți : o oază și la mijloc un palmier.

CĂLĂTORUL : Parcă am mai văzut undeva acest palmier. Pot să jur că e teiul din Copou.

FILATELISTUL : Iluzie optică, domnule. Ce să caute un tei într-o oază ?

CĂLĂTORUL : Și ștampilă seamănă cu cea pe care o aplică controlorul de calitate. Scrie clar : C.T.

FILATELISTUL : E clar că nu vă pricepeți. C.T. înseamnă cămilă turbată. Adică înnebunită de căldura mare de acolo.

CĂLĂTORUL : (mirat) În limba română ?

FILATELISTUL : Da... de ce vă mirați ? Arabii umblă mult și peste tot.

CĂLĂTORUL : Umblă, dar

FILATELISTUL : (grăbit) Ce faceți îmi luați ceva ? Se apropie Ploieștiul. Eu cobor la Ploiești. M-am hotărît. Să vă dau un plic, 560 lei. Ieftin. Ce plic ?

FILATELISTUL : Aoleu ! Nici de „plic filatelic“ n-ați auzit ?

CĂLĂTORUL : Nu !

FILATELISTUL : E o adevărată comoară. De la Vașington și Napoleon pînă la fauna și floarea patogeniologică și altele, găsești în acest „pachet“. Dai 560 lei și dacă ai noroc la cunoscători de timbre, îți cumperi o „Dacia 1300“.

CURIOSUL : (intră în vorbă) Se vede că ești „filatelist versat“. Faci parte dintr-un cerc filatelic ?

FILATELISTUL : Nu umblu pe la așa ceva. Singur. Eu cu valorile mele indispensabile.

CURIOSUL : (il corectează) Inestimabile.

FILATELISTUL : Fie și așa (către călător). Ei, ce facem ? Peste două minute cobor. Se vede Ploieștiul.

CURIOSUL : Câte timbre ai ?

FILATELISTUL : Vreo 300, unul și unul. V-ar interesa ceva ?

CURIOSUL : Da ! Tot clasorul cuservietă cu tot.

FILATELISTUL : (bucuros, către călător) Ați văzut ? Cine se pricepe se pricepe.

CĂLĂTORUL : O fi și dumnealui filatelist expert.

FILATELISTUL : (către curios) Și cit imi dați pentru toate astea ?

CURIOSUL : Cit ? Asta nu mai știu, că nu dau eu sentința.

Dragă redacție, de când am insuflat băieților mei pasiunea pentru filatelie, ei s-au cumișit brusc, nu se mai ceartă...

— Până acum am studiat cu băieții noua serie „Struguri“, albastră, cu suprap-tip...

CURIOZITĂȚI

Mulți filателиști se vor fi întrebat cum se face că primele mărci poștale din lume — vestitele „Penny black“ — au fost comemorate de Guatemala printr-o emisiune poștală nu în 1940 — la o sută de ani de la apariția lor (așa cum ar fi fost firesc) — ci abia în 1945, când se împlineau 105 ani.

Acest fapt mărunț are o poveste care merită să fie amintită. Seria fusese comandată din timp, la cunoscuta imprimerie de mărci poștale „Enschede en Zonen“, din Haarlem, Olanda, din ale cărei tiparnițe au ieșit nu puține serii de o remarcabilă realizare grafică.

Ocuparea Olandei de către naștiști a împiedicat însă livrarea mărcilor la timp. În această situație, poșta din Guatemala nu a comandat alte mărci și a preferat să aștepte, până ce — după izgonirea ocupanților — imprimeria i-a putut în sfârșit preda comanda. Și astfel — fie chiar cu o întârziere de cinci ani — mărcile și-au putut găsi locul în colecțiile din lumea întreagă.

După cincisprezece ani, ieri a fost prima zi când m-am certat cu nevastă-mea. Aproape c-ași emite o „COMEMORATIVĂ“ !

MACHETE „FILATELICE“
în pilule, servite de MATTY

STATISTICA

— O statistică făcută de Uniunea Poștală Universală care și-a sărbătorit în 1974 o sută de ani de existență, arată că în întreaga lume există în prezent aproximativ 550 000 de birouri poștale în care lucrează aproximativ 4,5 mil. de salariați. În ce privește volumul total al corespondenței, el depășește cifra astronomică de 250 miliarde de scrisori pe an.

— Revista vestgermană „Scala“ a efectuat o anchetă în legătură cu modul în care își petrec timpul liber locuitorii din R.F. Germania. Iată câteva date cu privire la pasiunile vestgermanilor, la care au răspuns mai bine de 5% din populație : două milioane sînt filателиști, din care o sută de mii sînt femei ; patru mii cultivă cactuși ; un milion agreează pescuitul ; douăzeci și cinci de mii se ocupă cu radioamatorismul, două mii sînt astronomi amatori și douăzeci de mii sînt pasionați numismați.

— Se poate ? Tu băiatul unui filatelista să nu știi unde e Mauritania ?

ȘTIAȚI CĂ...

— În celebra închisoare Sing-Sing din America, s-a înființat în anul 1935 un cerc de filателиști, la început cu 10 membri. Acum, după patruzeci și unu de ani, ei numără, cu toate fluctuațiile pensionarilor săi, circa 65 membri. Care sînt cercurile sau organizațiile filatelice care ar îndrăzni să le trimită carnete de schimb ?

— Autorul gumării mecanice a mărcilor poștale este un scoțian ?

Într-adevăr, acum 130 de ani, lui James Chalmers, librar din Dundee, îi veni ideea gumării mecanice a mărcilor poștale, în care scop inventă cea dintîi mașină de gumat, a cărei importanță a fost covârșitoare.

Datorită invenției sale, combinată cu aceea a irlandezului Archer, care a inventat mașina de dantelat mărcile, Administrația poștei din Marea Britanie a putut realiza tipărirea acestora în cantități cu adevărat industriale.

DIN ISTORIA FILATELIEI

— Prima serie de mărci poștale a apărut în Anglia, la 6 mai 1840 (formată din două valori). Inventatorul lor a fost Rowland Hill.

Sir Rowland Hill s-a născut la 3 octombrie 1795, în localitatea Kidderminster din Anglia.

Începuturile activităților lui din tinerețe — în domeniul destul de variate — apar sub semnul unor idei originale, dar cu prea puțini sorți de reușită. În vîrstă de numai șaptesprezece ani, înființează o școală, inventînd totodată un curios sistem de educație, în care elevii trebuiau să se conducă singuri, pe baza unei constituții proprii și a unui cod sui-generis, ceea ce l-a făcut celebru în toată Europa. A creat și un falanster; și apoi — datorită înclinărilor lui spre mecanică — o societate pentru noi invenții de mașini și instrumente industriale, printre care și o presă rotativă. Între 1832 și 1834 publică lucrări cu caracter social.

Văzînd greutățile pe care le întâmpina, pe acea vreme, în corespondența cu familia lui, din cauza unui tarif poștal prea ridicat, în mintea lui Rowland Hill încolții ideea unei reforme radicale a sistemului poștal din Marea Britanie, ducîndu-l la elaborarea și publi-

carea unei lucrări intitulate „Post Office reform, its importance and practicability” în 1837, lucrare care a stîrnit o enormă senzație. Prin aceasta, Rowland Hill preconiza desființarea complicațului tarif poștal, atunci în vigoare și introducerea unui tarif unic de un penny și a unei mărci poștale corespunzătoare, pentru toate scrisorile pînă la o greutate de o jumătate de uncie, în interiorul întregului regat unit; de asemenea înlăturarea odiosului sistem de control practicat de funcționarii poștali asupra scrisorilor, prin care cercetau numărul de foi de hîrtie cuprins în scrisoare, cu scopul de a mări plata taxei poștale de transmitere.

R. Hill, prin reforma preconizată de el, mai întrevădea și o creștere a traficului poștal și în consecință, un considerabil spor al veniturilor administrației poștale. Ideile expuse de el au întâmpinat, la început, ostilitatea oficialității, ele avînd, însă, un puternic răsunet în masele populare. Sub această presiune, proiectul de reformă a intrat în studiul respectivei comisii parlamentare, fiind apoi legiferat și introdus în buget, la 1839.

Administrația poștală britanică fiind ea însăși ostilă introducerii reformei lui Rowland Hill, acesta fu chemat,

în 1840, la aplicarea ei. Abia terminase punerea la punct a mașinilor de fabricat mărci poștale, din care s-a născut celebrul „penny black”, cînd fu îndepărtat din funcție, în 1842, fără a i se aduce nici măcar o mulțumire. Împotriva ingratitudinii din partea oficialității au reacționat tot masele populare, care în 1846 i-au oferit o recompensă de 13.000 de lire sterline, provenită din subscripția publică.

Între timp, mai ocupase și funcția de director de cale ferată. la Brighthon, pentru ca în 1846 să fie rechemat în administrația poștală, în calitate de secretar al postmasterului general, post din care a demisionat în 1864, fiind surmenat.

În optsprezece ani, Rowland Hill transformase toată administrația poștală britanică. Numărul scrisorilor expediate pe teritoriul țării, în 1838 cifrate la 76.000.000, se ridicase la 642.000.000, făcînd ca veniturile poștale să crească de la 2.346.000 lire sterline la 3.870.000. Aceasta a determinat parlamentul să-i voteze o recompensă de 20.000 de lire sterline, în afară de pensie.

În 1865, R. Hill fu numit în Comisia regională a căilor ferate.

În colaborare cu frațele său, Arthur, a scris o „History of Penny Postage” (Istoria poștei

de un penny), în două volume, publicate postum de nepotul lor, G. Birkbeck Hill, cu o biografie (1880).

Sir Rowland Hill a încetat din viață la 27 august 1879, la Hampstead, lângă Londra, de unde, ca o deosebită cinstire, a fost transportat, la 4 septembrie 1879, la Westminster Abbey unde, la 4 mai 1881, i s-a așezat și un bust de marmură. Alt monument i s-a ridicat în Londra, în fața clădirii monumentale a Bursei, dezvelit la 17 iunie 1882.

În multe țări, chipul lui Rowland Hill a fost eternizat pe mărci poștale și colițe, cu ocazia diferitelor date comemorative.

— Dantelarea mărcilor a fost întrebuințată pentru prima dată în 1848. Mașina pentru dîntat a fost inventată de irlandezul Henry Archer în 1847 și perfecționată tot de el în 1852, cînd i-a fost cumpărată de poșta engleză pentru 4.000 lire sterline.

— Arta colecționării mărcilor poștale — „timbromanía” cum i se spunea pe atunci — a luat naștere prin anul 1849.

— Prima expoziție filatelică a avut loc la Bruxelles în 1852.

La noi în țară, primele expoziții au avut loc: în 1891 la București, în 1919 la Timișoara, în 1920 la Sibiu, în 1951 la Constanța.

— Prima serie de mărci poștale românești — „Capul de bour” format din patru valori: 27, 54, 81 și 108 parale — a apărut în Moldova la 8 iulie 1858.

— Guma de lipit la plic se întrebuințează abia din anul 1859.

— Prima revistă filatelică a apărut la 15 decembrie 1862, la Liverpool, sub titlul „The Monthly Advertiser”.

În România, prima revistă filatelică a apărut la 1 ianuarie 1881, la București, cu titlul „Timbrophilo — jurnal philatelic român”.

La Constanța, în anul 1900, apărea publicația „Timbrul” — ziar timbrologic și literar.

Actuala revistă „FILATELIA” — organ al Asociației filateliștilor din Republica Socialistă România — apare din anul 1950.

— Prima lucrare filatelică apare la Bruxelles în anul 1862, un studiu al lui J. B. Moëns asupra falsificării mărcilor poștale.

— Primul catalog apare în 15 decembrie 1862 în Franța și este editat de Lohand.

— Primul album de mărci poștale este editat de Justin Lollier, la Paris, în 1863.

— Prima licitație de mărci a avut loc în 1865, la Paris, la Hotel Drouot.

— În ziua de 11 iunie 1871, printr-o lege specială s-a introdus la noi în țară francarea telegramelor cu timbre așa-numite telegrafice, după următorul tarif:

a) Pentru o telegramă de maximum 20 cuvinte taxa de 1 leu.

b) Pentru o telegramă ce depășea 20 cuvinte se percepea peste taxa de 1 leu, cîte 50 bani pentru fiecare serie de 10 cuvinte. Aceste timbre erau vîndute particularilor numai de către birourile telegrafo-poștale și erau luate de expeditor pe blancheta originală a telegramei. Prin aceste timbre se achitau și

toate celelalte cheltuieli legate de expedierea telegramelor.

Seria acestor timbre a fost retrasă la 1 ianuarie 1874, cînd s-a decretat că toate taxele telegrafice se vor plăti în numerar.

Se bănuiește că aceste timbre ar fi fost imprimate la Viena.

— Primele mărci poștale porto românești au fost emise în 1881.

— Promotorul mărcii de binefacere, sau — în limbajul curent al filateliștilor — al mărcilor cu suprataxă, a fost statul Magdalena din Columbia. Acolo a fost lansată în anul 1867 prima marcă cu suprataxă.

Exemplul a fost urmînd urmat de multe țări europene și din alte continente.

În țara noastră, mărcile de binefacere au apărut pentru prima oară în anul 1906.

— Odontometrul a fost inventat de filatelistul doctor Légrand și a intrat în uz prin anul 1884.

— Prima marcă poștală de „Cruce Roșie” a apărut în 1889.

— Transportul corespondenței poștale pe cale aeriană în România a început în 1920. Transporturile se făceau cu avioanele A.R. P.A. (Asociația Română pentru Propagarea Aviației). Prima marcă poștală românească specială pentru poșta aeriană a fost emisă însă abia la 1 septembrie 1928 (cele trei valori din seria „C. Raiu”).

— Prima mașină automată de francat corespondența a fost pusă în funcție în 1910, în Franța. La noi în țară în 1927.

— Primul monument istoric a cărui imagine

a apărut pe o marcă poștală românească este cel de la Adamclisi, emis în 1927.

— Imaginea portului Constanța a apărut pentru prima dată într-o serie în anul 1928.

— Primul magazin filatelice de tip socialist a fost deschis la București, în 1950.

— Prima „ilustrată maximă” a apărut în țara noastră la 25 iunie 1951, cu ocazia emisiunii „Centenarul morții pictorului Ion Negulici”.

— Primul „plic” pentru scrisori a fost inventat prin anul 1710. Acesta nu era propriu-zis un plic, hîrtia scrisorii era împăturită ca un plic de astăzi. În forma actuală a fost inventat în 1820 de Brevier, un comerciant de hîrtie din Brighton — Anglia.

— Primele ștampile poștale au apărut în Franța în jurul anului 1750.

La noi în țară primul „șteplu”, de formă dreptunghiulară, a fost folosit în Muntenia în 1853. Ștampilele rotunde apar în Moldova odată cu prima emisiune de mărci poștale, adică la 8 iulie 1858, iar în Muntenia în 1861.

— Cel care a reușit să impună folosirea cărții poștale tip, așa cum a fost adoptată de poșta internațională și care are o francatură redusă față de corespondența închisă, a fost profesorul de tehnologie Emanuel Herman din Viena, iar prima poștă care a adoptat-o a fost aceea austriacă.

În țara noastră, primele cărți poștale au fost tipărite la 15 iunie 1873, prevăzute încă de la 31 martie 1873 în Legea Poștelor.

Pe lângă uniformizare și ușurință în folosirea lor, primele cărți poștale au marcat și o ieftinire a corespondenței, deoarece taxele au fost de 5 bani, adică micșorate cu 10 bani față de taxa corespondenței închise. În continuare descriem primele cărți poștale apărute în țara noastră pînă la 1900 :

1) 15 iunie 1873. Cartea poștală cu timbru de 5 bani, într-un cadru oval, încadrat într-o ramă de opt laturi, în culoare albastră, încrustat în relief, iar textul negru, totul pe carton de calitate inferioară, cu dimensiunile 140/88 mm.

2) 1877. Cartea poștală are același timbru de 5 bani încrustat, însă de culoare brun-închis, fără a mai avea cifra 5 în relief; au fost imprimate pe carton fin subțire și perforat pe margini, iar textul împreună cu timbrul închise într-un cadru de dimensiunile 115/78 mm.

3) 1878. Cărțile poștale au același timbru de 5 bani, în culoare albastră, fără a fi în relief, imprimat pe un carton foarte fin de culoare roz spălăcit și dințat pe margini.

4) 1879—1882. C.p. au tot acest timbru, însă de culoare neagră, pe carton fin de diferite nuanțe, de dimensiuni mai mari și dințat pe margini.

5) 1890. Alt model de timbru de 5 bani, tot într-un cadru oval, însă într-o ramă dreptunghiulară, încrustat negru pe carton foarte fin, roz pe față și alb pe spate, cu dimensiunile 100/106 mm și dantelat pe margini.

6) 1891. Prima carte poștală jubiliară cu timbru de 5 bani, mo-

delul primelor timbre poștale românești jubiliare din anul 1891, încrustat în negru, pe carton foarte fin, roz pe față și alb pe spate, cu dimensiunile 100/160 mm și dantelat pe margine.

7) 1893. Cu timbrul la fel ca la numărul 5, însă de culoare verde și împreună cu tot textul încrustat pe un carton subțire, de o calitate inferioară, de culoare închisă și dimensiunile 105/140 mm.

8) 1893. Același model imprimat în negru cu timbrul de 5 bani, încrustat pe carton mai tare, de culoare roz.

9) 1894. Un model din emisiunea comună a timbrelor anului 1894. Timbrul de 5 bani este încrustat în culoare albastră și textul pe carton alb, cu dimensiunile 83/52 mm.

10) 1899. Prima carte poștală specială pentru felicitări, cu același timbru de 5 bani ca cel precedent, însă de culoare verde, încrustat pe carton cu aceleași dimensiuni; avea pe verso subiecte pentru felicitări.

-butu

Intre filатели

CURIOZITĂȚI

MULȚI știu că Franklin Delano Roosevelt a fost un filatelist pasionat. În cartea „Așa a văzut-o el”, fiul său povestește cum Roosevelt căuta și găsea în filatelie clipe de răgaz, în perioadele cele mai încărcate și mai grele ale activității sale politice.

Mai puțin cunoscut este un amănunt care adaugă o notă interesantă : cu prilejul conferinței de la Yalta – Stalin dorind să-i facă un cadou plăcut lui Roosevelt – i-a oferit în dar un exemplar din emisiunea cu supratipar răsturnat, pregătită pentru zborul peste pol al lui Lewanevsky. (U.R.S.S. 1936).

Marca cu supratipar a avut un tiraj de numai 10.000 exemplare. Dintre acestea, mare parte au fost pierdute cu prilejul întreruperii zborului în regiunea polară, din cauza înghețului.

Una sau cel mult două coli din tiraj au apărut cu supratiparul răsturnat ; aceste mărci constituie o mare raritate.

De reținut, că în coala de 25 exemplare, la un rînd de mărci, denumirea de San Francisco apare cu litera „f” cu caracter mai mic. Aceasta este o varietate care devine rarisimă atunci cînd este situată în supratiparul răsturnat. Dacă supratiparul răsturnat a fost aplicat pe o singură coală, ar trebui să existe numai cinci asemenea mărci. Dar au fost două coli cu supratipar răsturnat, numărul posibil de supratipare cu „f” mic ar fi de numai zece. Exemplarul dăruit lui Roosevelt purta supratiparul răsturnat. Nu însă și „f” mic.

Problema a dat loc la vii discuții în rîndul specialiștilor. Pînă în prezent se cunosc două asemenea exemplare : unul apărut în anul 1960 la o licitație din New York și al doilea în colecția de mărci ruse și sovietice a doctorului Lavrov din Praga.

CE SE ASCUNDE DUPĂ O MARCĂ

În filatelie sînt cunoscute – în diferite țări – mărci poștale emise de conducătorii unor administrații poștale locale, fie în locuri unde nu ajunsese încă difuzarea mărcilor poștale ale statului, fie în perioada în care nu s-a putut asigura aprovizionarea cu mărci poștale.

În situații de acest fel, s-a recurs uneori la tipărirea locală a mărcilor. Unele dintre aceste mărci, datînd mai ales din primele decenii ale filateliei, sînt cunoscute sub denumirea de „emisiuni ale căpitanilor de poștă”. Această denumire se explică atît prin faptul că, de cele mai multe ori, ele au fost tipărite din inițiativa și pe răspunderea conducătorilor poștelor locale (engl. Postmaster = căpitan de poștă) cit și prin aceea că, uneori, vinietele sau mărcile tipărite reproduceau semnătura sau parafa acestor funcționari (exemplu : marca de 5 cenți emisă în anul 1864 de Postmasterul James M. Buchanan din Baltimore, în S.U.A., azi una din marile rarități filatelice mondiale). Rostul acestei parafe era de a stabili un semn de control ușor de realizat cu mijloacele rudimentare ale tiparnițelor locale, cit și de a evita pe cit posibil contrafacerea, întrucît pe vremea aceea puțini dădeau importanță falsificării unei mărci, dar toți știau că imitarea unei semnături se pedepsește.

Emisiunile de acest fel formează un capitol aparte în filatelie și sînt mult căutate prin raritatea exemplarelor ajunse pînă în zilele noastre.

Cu totul de altă natură este cazul unei mărci apărute în 1860, în colonia engleză Noul Brunswick (1). Conducătorul poștei locale Charles Connel, a găsit nimerit, nici mai mult nici mai puțin, să-și popularizeze propriul său chip, tipărindu-l pe o emisiune poștală, în locul celui al reginei Victoria. Astfel, lumea filatelică a căpătat o marcă de 5 cenți pe care apare portretul acestui șef de poștă imaginativ.

Inițiativa plină de megalomanie nu putea să treacă neobservată și s-a soldat, scurt timp după aceea, prin destituirea din funcție. Ceea ce nu o împiedicată însă ca marca să-și ia locul printre emisiunile poștale, în rîndul cărora formează un caz aparte și curios.

¹⁾ Teritoriu din America de Nord, care forma, pe vremea aceea, o colonie engleză distinctă din punct de vedere administrativ și poștal, ulterior încorporat în 1868 în Canada.

ÎN CONCEDIUL DV. I

Vă invităm să vizitați atractivele unități turistice ale cooperației de consum :

Hanul Caraș din orașul Oravița, pe drumul național Moravița – Oravița – Naidăș (D. N. 57)

Hanul Tibiscum din Caransebeș (D.N. E 94) care dispune de 92 locuri de cazare în camere cu încălzire centrală

Hanul Ana Lugojana la 9 km de Lugoj spre Făget, pe drumul național Lugoj-Făget – Deva (D.N. 68 A, km 9)

Hanul Vinga din localitatea cu același nume, pe drumul național Arad-Timișoara (D.N. 69, km 23). Unitatea dispune de 74 locuri de cazare

Hanul „Poiana Florilor” la 20 km de localitatea Aleșd, pe drumul Aleșd – Pădurea Neagră. Unitatea dispune de 80 locuri de cazare și restaurant cu 260 locuri la mese

Turiști, în drumul dvs. vizitați magazinele cooperativelor de consum ! Veți găsi un bogat sortiment de articole de îmbrăcăminte, textile, încălțăminte, aparate electrotcasnice, electrotehnice sau de uz gospodăresc.

Vă recomandăm :

Complexul comercial Recaș (jud. Timiș) și magazinele universale de la Vinga și Sagu (jud. Arad).

VIZITAȚI MAGAZINELE COOPERATIVELOR DE CONSUM !

Bine aprovizionate cu o gamă largă de articole vă oferă posibilitatea să alegeți produsele pe care le doriți !

Magazinele cooperației de consum dispun de raioane specializate unde se desfac o mare varietate de articole de îmbrăcăminte și încălțăminte pentru adulți și copii, articole electrotehnice, electrocasnice și de uz gospodăresc, articole cultural-sportive etc.

Iată câteva adrese :

- Magazin tip **Supercoop Măgurele** – în comuna suburbană Măgurele – Municipiul București
- Magazin tip **Supercoop Ovidiu** din Jud. Constanța – pe D.N. 22, la km 12
- **Supermagazin Voluntari** – Jud. Ilfov – pe drumul București-Constanța la ieșirea din Municipiul București
- **Supercoop Lehliu** – Județul Ialomița, pe șoseaua București-Călărăși-Constanța km 70
- **Supercoop Puchenii Mari** – Județul Prahova (șoseaua București-Ploiești la 15 km înainte de Ploiești)
- **Supercoop Drăgănești-Vlașca** – Județul Teleorman (șoseaua București – Alexandria, la km 50)
- **Supercoop Ghimpați** – Județul Ilfov (pe șoseaua București-Alexandria km 40)

**INTREPRINDEREA
DE CALCULATOARE
ELECTRONICE
BUCUREȘTI**

Str. Ing. G. Constantinescu nr. 2, sect. 2

FELIX

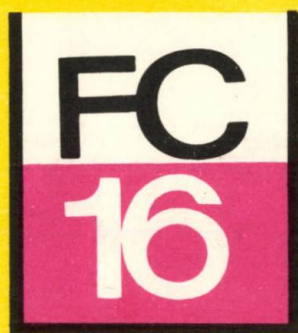

Datorită posibilităților mari de programare și operare, mașina de facturat și contabilizat FC 16 este imediat utilizabilă, avînd o operare similară cu a unui calculator de birou și a unei mașini electrice de scris.

Tipul evoluat al acestei mașini este Felix FC 64 care dispune în plus de un cititor de bandă.

FELIX

Concepută într-o tehnologie modernă, mașina Felix FC 16 este realizată cu circuite integrate, ceea ce îi asigură o construcție compactă, caracteristici tehnico funcționale ridicate și o înaltă fiabilitate.

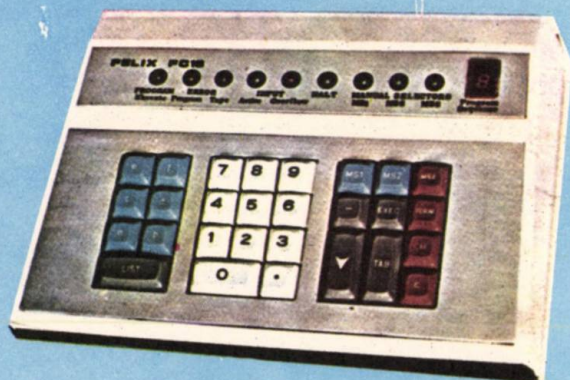
Mașina de facturat și contabilizat FC 16 cuprinde în configurația sa procesul electronic conectat prin cabluri cu perifericele – tastatura operativă și mașina de scris electrică. Opțional mașina se poate prevedea cu posibilitatea înregistrării datelor pe purtător, prin atașarea unui perforator pe bandă P 16.

Datorită posibilităților mari de programare și operare, mașina de facturat și contabilizat FC 16 este imediat utilizabilă, avînd o operare similară cu a unui calculator de birou și a unei mașini electrice de scris.

Tipul evoluat al acestei mașini este Felix FC 64, care dispune în plus de un cititor de bandă.

I.P.R.S. Băneasa

Str. Erou Iancu Nicolae nr. 32
Telefon : 33.38.30

72996 BUCUREȘTI
Telex : 11.203 iprs r

În cincinalul revoluției tehnico-științifice, tineretul, prin elanul, puterea de muncă și spiritul său de invenție are un rol deosebit.

Pentru a pune la îndemina tinerilor posibilitatea de a se familiariza cu o tehnică de vîrf ca electronica, I.P.R.S. BĂNEASA realizează, începînd din 1977, jocuri electronice tehnico-educative ce vor cuprinde :

- „SIMPLU TEST ELECTRONIC” destinat inițierii în electronică prin încercări calitative ale dispozitivelor semiconductoare.
- Set piese pentru construcții aparate de radio cu tranzistoare și circuite integrate.
- „BINAR 1” destinat inițierii în tehnica circuitelor de comutație.

Seturile sînt însoțite de instrucțiuni detaliate elaborate de specialiștii noștri.

Produce :

CONDENSATOARE

- electrolitice
- stiroflex
- poliester
- poliester
- hîrtie
- auto

SEMICONDUCTOARE cu GE

- diode punctiforme
- tranzistoare de mică putere
- tranzistoare de medie putere
- tranzistoare de mare putere

SEMICONDUCTOARE cu Si

- diode stabilizatoare de tensiune
- diode redresoare de mică putere
- diode redresoare de medie putere
- diode redresoare de putere
- tiristoare
- tranzistoare planare de mică și medie putere
- diode varicap

CIRCUITE INTEGRATE

- logice
- liniare

FILATELIA

față în față cu ea însăși

— MASĂ ROTUNDĂ —

I. O. CEPRAGA

Motto :

„Filatelia constituie azi unul din mijloacele de dezvoltare spirituală și culturală și în același timp de propagandă activă a realizărilor regimului nostru, a socialismului și a colaborării internaționale”.

Gen. col. rez. CONSTANTIN SMIRNOV

Președinte al Asociației Filateliștilor din R.S.R.

În dorința de a afla câteva lucruri despre „fenomenul” filatelic în general și problemele lui în special, am invitat în jurul unei mese rotunde câțiva filateliști mai vechi, cunoscuți participanți la expozițiile naționale și internaționale, promotori frecvenți ai filateliei în rindurile tinerei generații. Să facem, deci, cunoștință : Lucian Belcea, judecător, președintele Filialei București a A.F.R. ; Teodor Melnic, tehnician tăbăcar, președintele cercului filatelic al sectorului 5 din Capitală ; Alexandru Dincea, funcționar ICEMENERG ; Horațiu Isac, analist la Centrul de calcul al Centrului Sticlei ; Lt. col. Constantin Florea.

Reporter :

Cum credeți că ar trebui să se desfășoare această masă rotundă ?

Lucian Belcea :

În primul rând, să nu fie colțuroasă, adică să lăsăm deoparte problemele personale și să abordăm problemele de interes general, cele care constituie o preocupare comună între masa de filateliști și Direcția Generală a Poștelor.

Reporter :

Credeți că este oportună această masă rotundă ?

Lucian Belcea :

Fără îndoială că da. În primul rând pentru că noi cei prezenți aici sintem o mică parte din cei peste 25.000 filateliști bucureșteni și peste 40.000 filateliști din toată țara și fără îndoială că avem câteva doleanțe, câteva observații de făcut și este foarte bine că ați ales această modalitate. În decursul acestei activități filatelice noi sintem primii care observăm succesele cit și carențele și cred că scopul mesei rotunde este să le evidențieze, pentru a le face cunoscute pe această cale Direcției Generale a Poștelor.

Reporter :

Deci, primul act al mesei rotunde a și început cu dumneavoastră în scenă. Vă rog să vă conturați mai bine pasiunea pentru filatelie.

Lucian Belcea :

Sînt filatelist de aproape 40 de ani, de cînd am intrat în clasele primare. Mama fiind ea însăși filatelistă, am crescut într-o „atmosferă” propice pentru filatelie și ca atare pot să spun că odată cu clasa I, cînd am învățat să citesc, am început să descifrez și mărcile poștale.

Reporter :

Cred că ar fi interesante câteva amintiri din acea perioadă.

Lucian Belcea :

Dacă le privesc prin prisma filatelistului de astăzi, atunci amintirile sînt puțin ilariante. Pe vremea aceea mama „colecționa” mărcile numai de pe plicuri, comerțul filatelic fiind prea puțin cunoscut. Apoi lua aceste mărci și le lipa temeinic cu gumă arabică veritabilă, în caiete. Una lingă alta, le lipa traicin de tot. Mai am și acum asemenea caiete pe acasă, mărci care practic nu se mai pot deslipi niciodată. Astea sînt primele amintiri despre filatelie. În decursul acestor aproape 40 de ani am avut ocazia să cunosc evoluția mărcilor poștale și a pieselor filatelice și în mod obiectiv vreau să subliniez faptul că emi-

siunile noastre filatelice an de an au cunoscut o creștere, an de an calitatea și conținutul lor s-au îmbunătățit, iar astăzi, într-adevăr avem piese poștale, piese filatelice care pot să stea cu cinste alături de oricare alte emisiuni ale lumii. Este o realitate pe care noi filателиștii o recunoaștem. Dar în acești 40 de ani am constatat și niște carențe care au fost în parte remediate, dar totuși unele dintre ele continuă să existe. Fără îndoială că timpul le va rezolva, dar noi credem că discuția aceasta și altele care se vor mai purta pe această temă sînt de natură de a contribui la rezolvarea acestor deficiențe cu cel puțin un ceas mai devreme.

Reporter :

Să trecem deci, la actul al doilea. Doleanțe, propuneri, inițiative.

Alex. Dincea :

Aș dori să mă refer la filatelia tematică. După cum se știe, ea a început să prindă din ce în ce mai mulți adepți la noi în țară. Ei bine, în cadrul filateliei tematice, mă interesează în mod deosebit maximafilia. Este cunoscut că maximafilia necesită citeva cunoștințe suplimentare : trebuie să știi ce înseamnă o ilustrată, o ștampilă, un timbru pentru a găsi concordanța deplină dintre cele trei și trebuie recunoscut că atunci cînd ai reușit, realizarea este mai spectaculoasă decît la o colecție de timbre propriu-zisă. Colecționarii de cărți poștale „maxime” întîmpină însă unele dificultăți. Este știut că Direcția Generală a Poștelor a emis cărți „maxime”, unele foarte interesante, altele mai puțin, dar că numărul lor și tematica este mult sub așteptările noastre. Colecționarii întîmpină greutăți la ilustrarea unei teme. Poșta nu scoate ilustrate pe care colecționarii să le aibă în vedere și cînd apare timbrul corespunzător să realizeze o ilustrată „maximă”.

Reporter :

Alex. Dincea :

Adică, ce ar trebui să facă Direcția Generală a Poștelor ?

Ar fi bine să ne ofere ilustrate corespunzătoare tematic în funcție de evenimentele importante ale omului și a bogăției tezaurului nostru cultural-artistic, sau să scoată emisiuni de timbre realizate pe ilustrate „maxime”, care să reprezinte temele cele mai actuale (politică, artă, cultură, istorie, știință etc.). O a doua problemă pe care vreau să o ridic este că încă nu există o preocupare constantă a Direcției Generale a Poștelor pentru ștampile speciale, care să illustreze un anumit eveniment. Căci nu este suficient să iei timbre dintr-o anumită temă, trebuie să illustrezi tema și cu o serie de ștampile speciale, publicitare, plicuri speciale.

Lucian Belcea :

Rămînînd în aria filateliei în general, noi am vrea să existe o gamă mai variată de teme și subiecte. Am vrea ca subiectele emisiunilor filatelice să fie mai profunde în ceea ce privește conținutul lor.

În decursul acestor ani s-au scos la noi în țară emisiuni filatelice deosebit de bine realizate, dar și altele nițel mai stîngaci obținute. Gama colecționării filatelice, știți foarte bine, s-a extins de la simpla acumulare de mărci poștale la acumularea a ceea ce se numește piese poștale, adică întregurile poștale, cărțile poștale, plicurile „prima zi”, plicurile omagiale, plicurile ocazionale, ilustratele „maxime”, impresiunile ștampilelor și multe altele.

Nu există un sistem de a te aproviziona, spre exemplu, cu întregurile care apar în sistemul poștei. Aceste întreguri se distribuie nu știu după care criterii, dar noi filателиștii nu avem ocazia să le obținem în seturi complete.

Este încă un deziderat asupra căruia poate într-un viitor apropiat poșta să-și spună cuvîntul în mod hotărît. Spre exemplu, poate ar fi util ca pe raza Municipiului București să existe un oficiu poștal unde toate întregurile poștale, pe măsura apariției lor, să se desfacă pentru toți filателиștii ; să le găsim acolo la data apariției lor ; poate un sistem de abonament.

Teodor Melnic :

Aș vrea să adaug și eu ceva la modul de difuzare a emisiunilor poștale. Este necesar ca Direcția Generală a Poștelor să generalizeze, dacă este posibil, sistemul de difuzare a mărcilor poștale așa cum a făcut-o cu colița „Mihai Viteazul”, în sensul, să se asigure fiecărui membru filatelist cel puțin o singură emisiune.

Să-mi permiteți să mă refer la o altă problemă care ne frământă pe noi filateliștii : **marca uzuală**. Marca uzuală, cea folosită curent în legăturile poștale, este încă din punct de vedere calitativ la un nivel scăzut. Aș vrea să dau exemplul a o serie de țări, mai ales din Africa, în care mărcile poștale uzuale sînt realizate la un nivel calitativ superior, cu o prezență grafică remarcabilă, tipărite policrom pe sistem tipar adînc. Ridic această problemă pentru că o serie de monumente de artă și lucruri de valoare în general constituie tema multor timbre uzuale și le vedem redată în culori cenușii, prezentate în execuții grafice modeste, care nu reflectă nici pe departe posibilitățile fabricii noastre de timbre. După cum se știe bine, fabrica de timbre a scos în ultimul timp emisiuni filatelice excelente, cu o înaltă ținută grafică și de execuție. Deci, există condiții pentru ca și în acest domeniu să se facă mai mult.

Reporter :

Dar să revenim puțin la meseria dumneavoastră și la pasiunea pentru filatelie. Mi se pare interesantă apropierea dumneavoastră cu pasiune spre micuțele și delicatele mărci poștale.

Teodor Melnic :

Sînt tehnician tăbăcar. Sînt dintre aceia care dovedesc că și în rindurile muncitorilor, această pasiune prinde viabile rădăcini, mai ales că pasiunea are un profund caracter cultural-educativ.

Reporter :

Fără îndoială că „fenomenul” de masă filatelic se constituie în mișcarea culturală a unei țări.

Teodor Melnic :

Și trebuie arătat că este atras, pe lîngă tineret (în treacăt fie spus, se consideră că filatelia este o preocupare numai a tineretului), mulți oameni de diverse profesii.

Reporter :

Aș dori să știu dacă filatelia vă obligă să citiți, să vă completați cunoștințele de cultură generală ?

Teodor Melnic :

Vreau să dau un singur exemplu. Colecția mea pe tema „Istoria luptei antifasciste”, care a figurat la mai multe expoziții interne și internaționale (pentru care am primit 25 de medalii) m-a obligat să studiez istoria primului și celui de-al doilea război mondial, m-a obligat să citesc toată literatura legată de al doilea război mondial, istoria mișcării muncitorești din țara noastră, lupta Partidului Comunist Român. Prin compoziția ei, consider că această colecție este ca o frescă a luptei antifasciste. Am citit foarte atent lucrarea „Conflagrația sec. XX”, această monumentală lucrare de istorie a celui de-al doilea război mondial, pentru a putea ilustra cu mărci principalele momente ale luptei popoarelor dusă împotriva fascismului. Prin acest exemplu am vrut să răspund la întrebarea, dacă filatelia te obligă să studiezi. Categorie, da.

Horațiu Isac :

Sînt foarte mulți oameni care se ocupă de filatelie fără ca să știe ce este filatelia, fără a ști ce este o tematică consacrată. Se prezintă undeva la ghișeu poștal, ridică o serie, două, le așază într-un clasor, se uită, le satisface pentru moment gustul estetic, abandonează după o lună, două, nu studiază nimic, nu au nici o idee de conținutul filatelic, de evenimentul pe care îl sintetizează marca.

Reporter :

Și atunci, ce trebuie făcut ? Cum pot fi atrași tinerii spre această frumoasă pasiune ?

Horațiu Isac :

În primul rînd printr-o popularizare, o răspîndire a ideilor care stau la baza colecțiilor filatelice și a filateliei, în general. Eu am încercat acest lucru prin organizarea unui cerc filatelic

la Centrala Sticlei unde lucrez. Acum, acest cerc are peste 300 de membri ; tineri pe care îi educ în spiritul unui bun colecționar filatelic, arătându-le ce înseamnă filatelia, cum trebuie să o facem, ce satisfacții urmărim și cum să le dobândim. Numai așa pot fi atrași tinerii.

Lt. col. Constantin Florea :

În fiecare zi zeci și sute de tineri cumpără „plicuri filatelice cu ciștiguri”, mărci care de fapt sînt preobliterate și care nu își au locul într-o colecție serioasă, într-o colecție de adevărat filatelist. Dar, pentru un tinăr, cel mai mare ciștig este de a înțelege mesajul pe care îl transmite marca poștală, chiar dacă ea pentru un colecționar avansat nu are o valoare filatelică mare.

Reporter :

Și cum îl putem face pe tinăr să înțeleagă de la început mesajul ?

Constantin Florea :

Părinții ar trebui de la început să privească cu simpatie înclinațiile tinărului pentru filatelia și nu de a le stopa cu replici de felul : „Lasă prostiile și treci la carte” sau altele în modul acesta.

Mai bine s-ar interesa mai îndeaproape de această pasiune, încercînd să le explice tema desenului de pe marcă ; pe marginea unei teme filatelice se poate vorbi mult, se poate chiar indica o carte care descrie evenimentul în acțiune, evenimentul reprodus schematic pe timbru.

Reporter :

Deci, părinții să fie mai receptivi. Este adevărat că, copiii n-au prea așteptat inițiativa părintească și s-au apucat pur și simplu din plăcere de filatelia.

Constantin Florea :

Este cunoscut faptul că familia reprezintă celula de bază a societății și ea deci are un caracter social, are un rol instructiv-educativ. De aceea, așa cum copilul este educat și învățat de mama, așa cum se cultivă patriotismul pe diferite căi, dragostea de învățătură, tot așa și prin filatelia se poate cultiva patriotismul explicîndu-se frumusețile, bogățiile patriei noastre, eroii patriei, luptătorii pentru independență, căci tematici avem foarte multe în filatelia, cu caracter social-politic, teme angajate cum le numim noi. Acesta ar fi primul pas. În continuare un rol important îl are școala. În multe școli din București avem cercuri filatelice și mulți profesori sînt și ei înșiși filателиști.

Reporter :

Foarte interesante problemele pe care le-ați ridicat dv. la această masă rotundă. Dar să încercăm o revenire la doleanțele exprimate pînă acum. S-a discutat despre temele filatelice, despre maximafilie, despre necesitatea unor ștampile speciale ocazionale în funcție de evenimentul ce constituie tema unei emisiuni, s-a discutat despre sistemul de aprovizionare cu produse poștale. Aș vrea să știu, dacă asemenea discuții aveți și cu cei răspunzători din Direcția Generală a Poștelor ?

Lucian Belcea :

Asemenea discuții mai puțin au loc între noi și Direcția Generală a Poștelor. Relațiile oficiale se desfășoară la nivelul conducerii Asociației Filateliștilor din România și poștă. Există un reprezentant al A.F.R. care lucrează în mai strînsă legătură cu poșta, dar ar trebui ca această relație să fie mai activă, mai viabilă, mai directă între noi beneficiarii și Direcția Generală a Poștelor. Să discutăm împreună planurile tematice ale emisiunilor filatelice. Aceasta ar constitui, după părerea mea, un schimb de experiență util și pentru poștă și pentru noi. Ar trebui să colaborăm mai strîns. Iată, un deziderat mai vechi al nostru care s-a rezolvat acum, poate și datorită insistențelor noastre. Este vorba de plicurile filatelice care aveau ca marcă fixă încrustată (de obicei timbrul de 55 bani) stema republicii. Foarte frumoasă stema republicii, dar nu avea nimic comun cu subiectul total pe întregul poștal. După multe insistențe din partea noastră, iată că acum au început să apară întreguri poștale în care marca fixă are concordanță cu subiectul plicului. Este o realizare care

ridică foarte mult calitatea filatelică a acestor produse poştale. Marca poştală, piesele poştale româneşti circulă în toată lumea. Cu cât piesele pe care le scoate poştă sînt mai bine realizate, cu cât ele răspund mai bine cerinţelor Federaţiei Internaţionale a Filateliştilor, cu atît ele vor fi mai apreciate pe plan mondial. Aprecierea lor pe plan mondial este o realizare şi un succes al poştei, dar implicit este o satisfacţie pentru noi filateliştii români. Creşterea nivelului calitativ al tuturor pieselor poştale emise la noi în ţară şi creşterea prestigiului în lume înseamnă şi creşterea prestigiului mişcării filatelice româneşti.

TIMBRE FRUMUSEŢI SOLARE

TRAIAN REU

*Timbre – frumuseţi solare cu gravuri din primăveri,
Clipă-naltă a bucuriei şi lumină în tăceri,
Cu mult cer impodobite şi contur de filigran
Adunate cu mîgală şi cu rîvnă, an de an ;
Universul pe-o hîrtie ca o aripă de dor.
File mici de poezie între file de clasor.*

*Iată chipul de lumină-al patriei de bucurii
De la Decebal spre zarea comunistelor ţări
Cu istoria-ncrustată-n serii sau în unicate :
Mircea, Mihai, Ştefan, Tudor, eroi pentru libertate,
Podu-Nalt, Vaslui sau Plevna, Mărăşeşti, Oituz, Carei,
Pagini scrise-n nemurire de vitejii „pui de lei” ;
Flamuri purpurii se-nalţă peste timp şi peste zări,
Comuniştii cheamă-n luptă fiii glorioasei ţări
Şi Partidul brav conduce către soare şi-mpliniri
Mindra, socialistă glie, vatra noilor zidiri.*

*Iată-acum munţi şi ape ca un brîu albastru-al zării
Orizont de frumuseţe din nord pîn-la poarta-mării
Cu flori unice-n culoare, cu păduri şi păsări rare,
Poduri zvelte înălţate peste-a apelor viltoare,
Monumente şi palate cît e necuprinsul gliei
Avîntate calm spre stele ca-ntr-o odă-a bucuriei ;
Iată oamenii de seamă, ctitorii de împliniri
Mînji de aur strălucite-n plaiul marilor iubiri
Eminescu, Sadoveanu, Vuia, Vlaicu şi Brâncuşi,
Racoviţă sau Enescu cu al lui dîvin arcuş
Şi alături prinşi în muncă fiii acestui sfînt pămînt
Ce dau strălucire zilei, înfrăţiţi sub zări de cînt.*

*Intorci filă după filă de clasor, cu bucurie,
Inima-ţi tresaltă-n faţa filelor de poezie,
Giuvaer de curcubeie în hîrtie dantelată
Îţi suride şi-ţi fac clipa sinceră şi minunată.
Universul pe-o hîrtie – ca o aripă de dor
File mici de poezie între file de clasor.*

Oameni de știință și cultură români în marca poștală românească

Marca poștală românească are un trecut mai vechi de un secol.

Evenimentele economice și sociale pe care le-au cunoscut Țările Române în timpul primei jumătăți a secolului al XIX-lea (abolirea monopolului comercial al Imperiului Otoman, revoluția de la 1848, Unirea Principatelor Române în 1859) au favorizat largirea schimburilor comerciale atât cu străinătatea cit și în interiorul țării. A rezultat în mod firesc necesitatea transformărilor și în serviciul poștal, care s-a modernizat și dezvoltat datorită condițiilor create.

Nu ne vom referi la evenimentele istorice care au urmat independenței de stat a Țărilor Române în 1877 — România stat național unitar în 1918 — ci vom sublinia în mod deosebit transformările revoluționare care au urmat după 23 August 1944, care au dus la instaurarea socialismului în România și aceasta pentru că, concomitent cu construirea noii orânduiri în patria noastră și mărcile poștale românești au făcut un evident salt calitativ.

Prof. univ. dr. C. DANCIU

Filatelicia se numără printre mijloacele utilizate de statul nostru pentru a populariza patrimoniul științific și cultural al patriei. Savanții și oamenii de cultură cei mai iluștri din trecutul României, care au adus o contribuție remarcabilă la progresul științei și culturii pe plan național și mondial, au fost onorați prin emisiuni de mărci speciale.

Fără a avea pretenția selectării celor mai semnificative figuri de oameni de știință și cultură români, care au adus contribuții de seamă în știință și cultura românească și universală, vom încerca să prezentăm în cele ce urmează câteva mărci reprezentative, nu înainte însă de a sublinia importanța pe care au avut-o înaintașii noștri, care au creat condiții de muncă oamenilor de cultură și știință, ei înșiși animați de dragostea de țară, militind pentru progresul ei economic și social.

Cu ocazia Centenarului Universității din București, în 1964, au fost emise mărci poștale, printre care menționăm pe cea care reprezintă figurile (valoarea de 20 de bani) domnitorului Constantin Brîncoveanu și stolnicului Constantin Cantacuzino (care au fondat Academia Domnească din București), precum și a profesorului Gheorghe Lazăr (care a introdus învățămîntul în limba română) cu inscripția „Academia domnească (1694—1864)”. Cu același prilej a mai fost emisă o marcă ce înfățișează portretul domnitorului Alexandru Ioan Cuza, decretul prin care se anunță fondarea Universității din București și medalia Cen-

tenarului profilată pe clădirea care adăpostea Universitatea (valoarea 40 bani). Mărcile sînt date : 14 octombrie 1964.

În domeniul științelor tehnice, contribuția pe care au adus-o savanții români este de o importanță incontestabilă.

În construcțiile de mașini, Traian Vuia (1872—1953) a reușit primul în lume să zboare cu un aparat mai greu decît aerul, construit de el, întrebuiînd pentru decolare mijloace de bord. Cu prilejul împlinirii a 50 de ani de la primul zbor al lui Traian Vuia, în 1956 s-a emis o marcă cu portretul inginerului român, iar pe sol avionul construit de el (valoarea 55 bani).

În același domeniu un rol deosebit l-a avut inginerul român Aurel Vlaicu (1882—1913), care la 10 iulie s-a ridicat la bordul unui aparat construit de el și a realizat o remarcabilă performanță mondială. Cincizeci de ani mai tîrziu, în 1960, o serie filatelică a fost dedicată „Zilei aviației” și cuprindea între altele o marcă reprezentîndu-l pe Aurel Vlaicu și avionul său (valoarea 10 bani).

Un alt om de știință român, care a contribuit la dezvoltarea științelor noastre tehnice, a fost Anghel Saligny (1854—1921), inginer constructor, renumit prin construirea podului care traversează Dunărea la Cernavodă. Acest pod, care impune prin dimensiunile și soliditatea sa, era la vremea aceea considerat cel mai mare din Europa și al doilea din lume. În cadrul mărcilor dedicate oamenilor de știință români, una dintre acestea îl reprezintă pe Anghel Saligny în cadrul emisiunii

de la 30 martie 1961 (valoarea 20 bani).

În cadrul aceleiași emisiuni s-au mai emis următoarele mărci :

— Una (valoare 10 bani) reprezentându-l pe Petre Poni (1841–1925), chimist de renume mondial, care a studiat solul și subsolul României, în particular mineralele și pământurile moi. Pornind de la lucrările sale s-au pus bazele cercetărilor asupra petrolului românesc.

— O alta dedicată celebrului matematician Gheorghe Țițeica (1863–1938), ale cărui studii de geometrie superioară sint cunoscute în lumea întreagă (valoarea 1,55 lei).

În domeniul științelor medicale remarcăm pe doctorii : Gheorghe Marinescu (1863–1938), fondatorul școlii românești de neurologie, Ion Cantacuzino (1863–1934), cunoscut în lumea întreagă pentru cercetările sale asupra imunității naturale, omul de știință care a fondat la București primul institut de seruri și vacciniuri din România și Victor Babeș (1854–1927), cel care are un loc de onoare în știința medicală mondială prin inventarea seroterapiei moderne, prin cercetările sale în bacteriologie, inframicrobiologie etc. Ei sint popularizați prin mărcile poștale emise la 5 mai 1957 cu prilejul Congresului național de științe medicale de la București (valorile 20 bani, 35 bani și 55 bani). În științele naturale Emil Racoviță (1868–1947) a pus bazele speologiei și biospeologiei și a fondat la Cluj primul institut de speologie din lume. Cu ocazia comemorării a 10 ani de la moartea sa, în 1958, au fost emise două mărci ce-l reprezintă

pe savant, avînd valorile de 55 bani și 1,20 lei.

Desigur, știința românească numără în rîndurile savanților săi și alte figuri ilustre, care au făcut și fac cînte științei din țara noastră și din lumea întreagă.

Mai mult de 100 de academicieni și membrii corespondenți ai Academiei Republicii Socialiste România sint aleși membri ai academiilor de științe din R.D.G., Polonia, U.R.S.S., Franța și ai altor societăți științifice naționale și internaționale.

Literatura română contemporană este ancorată într-o puternică tradiție. Ea continuă valorile progresiste și democratice ale trecutului. Acestea sint oglindite și în colecții de mărci poștale, care ilustrează mari figuri de oameni ai culturii românești.

Sfîrșitul secolului XIX și începutul celui de-al XX-lea înseamnă perioada cea mai fecundă a creatorilor de poezie și proză românească. Atunci au trăit și au creat Mihail Eminescu, Ion Creangă, Alexandru Vlahuță, Vasile Alecsandri, Barbu Delavrancea, precum și scriitorii revoluționari printre care la loc de frunte se situează Nicolae Bălcescu. Acestora Poșta Română le-a dedicat o emisiune datată : 31 martie 1958, ca și alte emisiuni din anii 1964, 1965, 1968.

Cu prilejul Centenarului nașterii lui I. L. Caragiale au fost emise mărci cuprinzînd trei valori, date : 28 ianuarie 1952. La 20 ianuarie 1960 au fost emise mărci în care pe lingă I. L. Caragiale sint cuprinși George Coșbuc, Grigore Alexandrescu, Dimitrie Bolintineanu, A.

Donici și Costache Negruzzi.

Artele plastice românești au de asemenea o veche tradiție realită. Ideile revoluției de la 1848 se găsesc reflectate în operele pictorilor C. D. Rosenthal, Gh. Tattarescu, Ion Negulici ș.a. Continuătorului operelor lor este Theodor Aman (1831–1891). Se afirmă tot mai mult școala românească de pictură prin operele lui Nicolae Grigorescu (1858–1907) și Ion Andreescu (1850–1882). Artele plastice au fost și sint în continuare reprezentate de o întreagă pleiadă de pictori care fac cînte oricărei școli cu renume.

Menționez cîteva mărci poștale emise cu prilejul unor evenimente prilejuite de : aniversarea a 125 ani de la nașterea lui Theodor Aman, o emisiune de o singură valoare ; a 50-a aniversare a morții pictorului român Nicolae Grigorescu, care a fost marcată de o emisiune cuprinzînd trei valori datate 29 iulie 1957, precum și centenarul nașterii pictorului Ion Andreescu, marcat printr-o emisiune cuprinzînd trei valori, datată 25 martie 1950.

Cîteva mari aniversări istorice sint reflectate de mărcile românești prin reproduceri după picturile lui Grigorescu, cum sint : 75 ani de la proclamarea independenței prin „Bătălia de la Smîrdan”, „Dorobanțul” sau după „1907” a lui Octav Băncilă, cu ocazia a 50 de ani de la răscoalele țărănești din 1907.

În cultura românească un loc aparte îl ocupă muzica, care se distinge prin remarcabili compozitori și interpreți care fac cînte poporul nostru. Numele lor se rostește cu

admirație și sint cunoscuți nu numai în țară ci și peste hotare. Personalitatea românească cea mai cunoscută în muzică, atât ca compozitor cât și ca interpret, este George Enescu. Printre mărcile poștale ce poartă efigia marelui muzician român sint cele emise cu ocazia deschiderii și continuării ani la rînd în capitală a Concursului și Festivalului „George Enescu”. Astfel, spre exemplu, la al III-lea Concurs și Festival Internațional „George Enescu” 1964, au fost emise mărci poștale de patru valori diferite, cu portretul lui George Enescu (emisiunea din 5 septembrie 1964). El a fost sculptat de Gheorghe Anghel și

la tema „Sculpturi românești” a fost prezentat pe o marcă din emisiunea din 16 februarie 1961.

Cu ocazia centenarului nașterii binecunoscutului compozitor român Ciprian Porumbescu a fost emisă o marcă de o singură valoare, la 17 noiembrie 1953. Numărul mare al muzicienilor români ale căror compoziții și artă interpretativă sint cunoscute în țară și peste hotare nu ne dă posibilitatea de a-i menționa datorită spațiului restrîns, dar nu trebuie să uităm emisiunea „Figuri de seamă din trecutul operei românești”, care ne redă amintirea marilor cîntăreți Haricleea Darcle, George Folescu, Jean Atanasiu,

Traian Georgescu, N. Leonard etc.

În sculptură strălucește prin opera sa monumentală, recunoscută în întreaga lume, titanul de la Hobița, Constantin Brîncuși. Cu prilejul împlinirii a 100 ani de la nașterea marelui sculptor, deschizător al școlii de sculptură modernă, a fost emisă o serie de trei mărci, una dintre ele reprezentîndu-l pe Constantin Brîncuși.

Prezentarea succintă a oamenilor de știință și cultură imortalizați pe mărcile poștale românești, celebrii prin activitatea lor, ne-a dat posibilitatea de a menționa poate pe cei mai iluștri dintre ei, dar mulți alții pot fi încă ogîndiți pe mărcile poștale.

MATTY.

Paraschivee,... unde-ți ții tu colecțiile ?...

MATTY.

Visul filatelistului

ȘTIINȚELE EXACTE, ACTIVITATEA DIRECT PRODUCTIVĂ ȘI FILATELIA

Dr. ing. OCTAVIAN MANGIUREA

Literatura filatelică de specialitate prezintă în general aspectele legate de caracterul educativ al filateliei, care contribuie la creșterea nivelului de cunoaștere în toate domeniile de activitate, dezvoltă simțul estetic, își aduce aportul într-o măsură însemnată la cunoașterea evenimentelor politice, culturale, sportive și a celorlalte manifestări ale vieții economico-sociale contemporane. De asemenea, ea își aduce un important aport în prezentarea evenimentelor istorice, a folclorului și artei populare, la cunoașterea și apropierea dintre popoare.

Legăturile dintre științele exacte, dintre activitatea direct productivă și filatelie au fost mai puțin analizate, aceasta neîmpiedicând ca ele să se manifeste indirect și direct cu mare intensitate, contribuind la educarea științifică a maselor, dezvoltând aptitudini și deprinderi indispensabile analizei și cercetării, ca și activității direct productive.

DEZVOLTAREA APTITUDINILOR TEHNICO-ȘTIINȚIFICE ALE TINERETULUI

Economia complexă a țării noastre cunoaște în ultimul timp modificări structurale de mare importanță, orientându-se spre domeniile de vîrf ale tehnicii mondiale : electronica, mecanica fină, chimia. Aceste schimbări structurale implică educarea multilaterală a tineretului, dezvoltarea spiritului de observație, a atenției, precum și exersarea practică în vederea efectuării unor operații manuale de mare finețe. Aceste deprinderi se învață din tinerețe și filatelia acționează puternic în sensul însușirii lor, înlocuind de timpuriu joaca obișnuită și utilizarea unor instrumente necorespunzătoare cu preocupări care dezvoltă atenția și spiritul de analiză, alături de folosirea unui instrumentar de finețe sporită.

Penseta și lupa, instrumentele de bază ale filatelistului, sînt totodată instrumente ale tehnicianului electronist. Minuirea pensetei în filatelie pentru manevrarea mărcilor într-un claser se face cu aceeași atenție cu care tehnicianul electronist prinde terminalele unui tranzistor ce urmează a fi conectat la un circuit imprimat.

Această minuire, ce implică precizie și finețe, este un factor determinant în realizarea calității produselor industriale. Circuitele miniaturizate din electronică, mecanismele minuscule din mecanica fină (ceasornicărie, servomotoare etc.) necesită utilizarea lupei sau chiar a microscopului, ca și la expertiza filatelică. Odontometrul, accesoriu indispensabil oricărui filatelist pentru determinarea dantelurii mărcilor, necesită un exercițiu de precizie, care poate fi oricînd comparat cu citirea unui șubler sau a unui micrometru.

Exemplele enunțate scot în relief suficient de pregnant apropierea care există între activitatea direct productivă și deprinderile pe care filatelia le formează în rîndurile tineretului. Aceste apropieri nu se limitează numai la exersarea unui mod de lucru manual, ci ele formează aptitudinile de atenție și sistemul de analiză și cercetare ale tineretului.

Utilizarea cataloagelor de mărci este comparabilă cu aceea a cataloagelor de tranzistoare și tuburi electronice sau de piese de schimb ; depistarea erorilor filatelice impune atenția și spiritul de observație necesar depanării mecanismelor și circuitelor ; multitudinea emisiunilor filatelice este comparabilă cu complexitatea pieselor componente ale produselor moderne.

Însăși condițiile de depozitare a pieselor și produselor electronice, de automatizări și de mecanică fină sînt comparabile cu cele necesare pentru depozitarea clasoarelor filatelice.

Toate aceste deprinderi fac ca tinerii să-și exerseze corespunzător memoria, spiritul de analiză, lucrul de mîgălă necesar practicii de laborator, activității impusă de asamblarea

și testarea produselor de mare complexitate, cum ar fi calculatoarele electronice și echipamentele lor periferice, centralele telefonice automate, televizoarele, elementele de automatizare și altele.

Relația dintre dezvoltarea filatelică a unei țări și dezvoltarea ei economico-socială este evidentă și demonstrată de numărul mare de filателиști existenți tocmai în țările a căror economie s-a orientat de timpuriu spre ramurile de vîrf ale producției materiale; în unele dintre acestea filatelia este consacrată ca o disciplină școlară, tocmai datorită faptului că formează de timpuriu deprinderile amintite.

FILATELIA CREEAZĂ ȘI EXERSEAZĂ APTITUDINILE DE ANALIZĂ ȘI CERCETARE

Formarea unei colecții filatelice presupune dezvoltarea aptitudinilor tehnico-științifice specificate; evoluția activității filatelice impune participarea la expoziții interne și internaționale, realizarea unor colecții orientate pe anumite tematici.

Perfectarea unei colecții tematice corespunzătoare solicită aptitudini de analiză și cercetare superioare. Calitățile generale necesare cercetătorului, cum ar fi perseverența, tenacitatea, analiza și atenția, sint create și exersate din plin de activitatea filatelică.

O colecție tematică de mare valoare se realizează după o activitate perseverentă de analiză și căutări, care se poate desfășura ani de zile și perfectă continuu. Au fost generalizate aceste calități, deoarece ele se pretează oricărui domeniu de cercetare.

Realizarea unei colecții valoroase pentru o tematică tehnică necesită profunde cunoștințe în domeniu, perfectarea însăși a nivelului de cunoaștere a celui ce se angajează într-o astfel de activitate.

Exemplificînd, vom formula titlul unor colecții tematice: Cosmos, Atomul, Telecomunicațiile, Petrol-Chimie și altele. Ele trebuie să cuprindă mărci din toată lumea, care tratează subiectele respective, evoluția în timp a disciplinelor abordate, figurile reprezentative care au influențat progresul tehnicii mondiale în domeniu. Valoarea colecției va fi direct proporțională cu nivelul cunoștințelor științifice în domeniu al celui care o realizează, în cazul cînd se pornește de la colecții generale echivalente.

Cîștigul cel mai mare în acest domeniu îl are de asemenea tineretul, care odată cu perfectarea aptitudinilor de analiză și de cercetare își multiplică cunoștințele de specialitate.

Nu este întîmplător faptul că multe colecții tematice bune sînt realizate tocmai de specialiști în domeniile abordate.

DECONECTARE ACTIVĂ, UTILĂ MENȚINERII UNUI NIVEL RIDICAT DE CREAȚIE PENTRU TOATE VÂRSTELE

Una din problemele esențiale ale tehnicii moderne este aceea a fiabilității, a proprietății produselor de a funcționa un timp cit mai îndelungat la parametrii proiectați, în condițiile unei întrețineri minime. Cu cit produsele sint mai complexe, cu atît problemele de fiabilitate sint mai importante.

Ființa umană, din punct de vedere al constituției, se poate compara cu cele mai complexe produse pe care tehnica mondială le-a putut realiza sau imagina. Menținerea funcționalității acestei ființe în condițiile unui nivel ridicat de creație, menținerea capacității de muncă în ultimă instanță este o problemă multidisciplinară, deoarece ea este legată atît de problemele medicale cit și de cele ale psihologiei muncii, sociologiei, condițiilor geografice, istorice etc.

Indicatori ai performanțelor activității umane, ca randament, productivitate, timp de recuperare, sint deconectări active.

Metodele de deconectare se impart în două grupe mari: fizice și intelectuale. Filatelia, prin varietatea și complexitatea ei, constituie un mijloc de deconectare activă pentru toate vîrstele și pentru toate categoriile de pregătire. Datorită acestei calități, filatelia s-a consacrat alături de alte metode intelectuale de deconectare, ca șahul, pictura, muzica, diferențiate enorm ca mijloc de manifestare, dar apropiate din punct de vedere al rezultatelor obținute asupra spiritului uman.

Calitățile neasemuite ale filateliei explică faptul că în prezent în lume există peste 100 milioane filателиști care se deconectează activ organizînd colecțiile lor pe baze științifice, reușesc să-și recupereze într-un mod plăcut forța de muncă și puterea de creație, în cîștig fiind întreaga societate.

Confesiunea UNUI POSTAȘ FILATELIST

Poșta a creat marca, iar din colecționarea acesteia s-a născut filatelia.

Omul a inventat marca poștală așa cum a născocit sculele și mașinile, la început din necesitatea de a-și ușura munca, de a obține mai mult și mai bun cu eforturi mai mici. O simplă figurină, aplicată pe mesaj, constituie un pașaport care permitea acestuia să călătorească de la expeditor la destinatar, constituind dovada că fusese achitat costul transportului.

Acestui scop pur utilitar i s-au alăturat însă curind și semnificații mai nobile, mai umanitare. Marca poștală a devenit foarte curind un simbol al tendinței de apropiere între popoare, promovind cel puțin în fașa idealul de egalitate între ele. Crearea Uniunii Poștale Universale în anul 1874 și stabilirea de taxe unice pentru francarea scrisorilor destinate oricărei țări din lume, constituie poate prima manifestare de a realiza, este adevărat numai din punct de vedere poștal, din întreg globul un teritoriu unic, cu reguli comune liber consimțite, cu respectarea drepturilor fiecărui popor, fără nici un amestec sau ingerință în ceea ce constituie independența, aspirațiile proprii sau interesele sale economice. Țara noastră se mândrește că a dovedit spiritul său progresist și umanitar, fiind una din

cele 14 state care au pus bazele Uniunii Poștale Universale. Rolul mărcii poștale a început să crească, să capete și alte aspecte nebănuite și nescontate. Creată pentru atestarea faptului că expeditorul unei scrisori a achitat costul transportului și distribuirii ei, devine încetul cu încetul un instrument prețios al cunoașterii între popoare. Cîți dintre noi, în copilăria noastră, n-au aflat de existența unor teritorii îndepărtate, pierdute în imensitatea oceanelor, numai datorită mărcilor poștale. Cit de mult ne-au ajutat la școală aceste figurine mici de hirtie, frumos colorate, să învățăm geografia? Cîte animale și plante exotice nu ne-au devenit familiare numai datorită faptului că le-am văzut pe mărci? Marca poștală a devenit astfel, pe nesimțite, un prețios instrument de cultură, distribuitor de cunoștințe variate, însușite fără efort, de plăcere.

Dar, în lume a existat de întotdeauna o „categorie” ciudată de oameni: COLECȚIONARI. Acele ființe care duc aceeași viață ca toți ceilalți, muncesc alături de noi, dar care în timpul liber sînt stăpîniți de o pasiune, aceea de a stringe, de a aduna tot ce-și pot procura din ce există într-un anumit domeniu. Nu există un criteriu, o regulă, care să stabilească cît de vag, ce anume se pretează a constitui o colecție. Se poate

colecționa de la bețe de chibrituri pînă la obiectele cele mai valoroase. Natural, în funcție de gusturi și mai ales de posibilități. Mărcile poștale, nu mult după apariția lor, au fost descoperite ca putînd satisface pe deplin dorința de a colecționa. Piese necesare erau accesibile chiar pungilor modeste, în general aveau un aspect plăcut și ocupau un volum mic. Așa s-a născut filatelia.

Dezvoltarea pe care a luat-o o cunoaștem cu toții.

Pasiunea de a colecționa timbre a cuprins curind oameni de toate vîrstele, de la copii la buni și a dat naștere la un fenomen probabil unic.

Colecționarii de mărci poștale au obligat poșta să țină seama de pasiunea lor. Și astfel s-a ajuns la situația care, sînt convins că, nu se mai regăsește în nici un domeniu. Poșta emite în continuare timbre pentru francarea trimiterilor poștale, menirea lor de bază, dar în realizarea lor trebuie să țină seama și de dorințele filateliștilor.

Rezultatele acestei obligații neprevăzute au fost din cele mai fericite. Filateliștii deveniți un factor de care administrațiile de poștă trebuiau să țină seama, au început să ceară cu hotărîre ca în albumele lor să nu se adune simple bucățele de hirtie, reprezentînd orice și colorate oricum.

Au insistat și au reușit ca adeseori mărcile poștale să fie mici opere de artă, instructive și plăcute la vedere. Astfel au apărut, la început timid și apoi ca un torent, mărci comemorând evenimente din viața popoarelor, cinstind memoria oamenilor de seamă, a marilor genii din toate domeniile, artistic desenate, variat și armonios colorate.

Au apărut de asemenea mărcile popularizând tot ce fiecare țară are mai frumos și mai caracteristic în toate domeniile: pictură, sculptură, arhitectură, faună, floră etc.

Filateliștii au avut astfel la dispoziție un material bogat, prea bogat poate, dat fiind numărul enorm de mărci ce apar anual în fiecare țară. Materialul trebuia cit mai bine valorificat, aranjat în clasoare, astfel încât să prezinte un aspect cit mai plăcut și în același timp cit mai instructiv. Soluția a fost găsită. Colecționarii au început să-și grupeze timbrele după subiectele tratate. Au apărut colecțiile tematice. Un filatelist adună separat numai mărcile cu subiecte din faună, din floră, altul din sport și așa mai departe. Rezultatele sînt excepțional de frumoase.

Admirînd colecțiile tematice ale citorva prieteni am fost atît de entuziasmat, încît am hotărît să pășesc și eu pe această cale, nu pentru mine, fiind, spre regretul meu prea bătrîn pentru o astfel de pasiune, ci pentru nepotul meu în vîrstă de opt ani.

Rămînea să aleg tema. Ca orice începător, a fost greu să mă hotărăsc. Ambiția de neofit mă îndemna la lucruri mari. Să aleg o tematică nouă, ceva cu totul inedit. Dar cu

toate strădanile mele nu am reușit să găsesc așa ceva. Și atunci m-am hotărît. Ca foarte vechi poștaș, ca omagiu instituției care a creat filatelia, m-am hotărît să încep pentru nepotul meu colecția cu mărci din țara noastră, avînd ca subiect poșta și telecomunicațiile. Mi-am procurat un catalog și am început plin de elan să mă documentez. Dar vai, pe măsură ce pătrundeam mai adînc în tainele catalogului, entuziasmul meu scădea. Filatelia, copil ingrat, cam neglijase să-și cîntească părintele. De la apariția mărcilor pînă în anul 1945, adică în decurs de 88 ani, n-am găsit decît șapte emisiuni care să amintească de realizări în domeniul poștei și încă trei care comemorează, la diferite date, construcția noului Palat al Poștelor inaugurat în 1902, iar două, realizări în domeniul asistenței sociale. Nimic care să popularizeze, să cîntească munca pe care slujbașii ei o prestează, sau cel puțin serviciile pe care le îndeplinesc. Dezamăgit eram pe cale să renunț, să caut altă temă, cînd în emisiunile anului 1945, am avut prima surpriză plăcută: emisiunea „Munca P.T.T.”, formată din șapte valori, care reprezintă un factor poștal distribuind corespondența, un radiotelegrafist și un linior pe stîlp. Apoi, în 1948, emisiunea „Munca în comunicații”, cuprînzînd și aspecte din poștă. Editarea unor emisiuni care să ilustreze activitatea poștală s-a continuat la diferite intervale, cu ocazia unor evenimente deosebite ca: „Jubileul de 75 ani al Uniunii Poștale Universale (1949)”, „Semicentenarul Palatului

Poștelor (1953)”, „Centenarul telegrafului român (1954)”, „Centenarul Poștei Române în Moldova (1958)”, „Centenarul telecomunicațiilor (1965)”, „Inaugurarea noului sediu al Uniunii Poștale Universale (1970)” și a unor conferințe internaționale de poștă sau telecomunicații (1965, 1969). Aceste emisiuni chiar dacă nu reprezentau aspecte caracteristice poștei, aminteau cel puțin de ea.

Și iată că în anul 1967, surpriză, apare o emisiune de timbre uzuale reprezentînd ceea ce speram mai de mult să găsesc, aspecte concrete din serviciile de poștă și telecomunicații. Sînt 19 valori înfățișînd vagoane poștale, electrocare, telefonul, teleximprimatorul, reful de televiziune, adică utilaje de bază pentru executarea prestațiilor P.T.T.R. Exemplul bun este reeditat în 1971, cînd tot o emisiune de timbre uzuale de șase valori, reprezentînd factori poștali și clădirea unei moderne centrale automate, este pusă la dispoziția filateliștilor.

În sfîrșit, în 1974, cu ocazia Centenarului Uniunii Poștale Universale, apare iar o emisiune jubiliară cu specific într-adevăr poștal. Cele șase valori plus colițele, frumos și artistic executate, înfățișează colecționarului mijloacele de transport utilizate pentru transportul poștal, modele de oficii poștale, centrul de cartare al corespondenței și un factor poștal golînd o cutie de scrisori.

Începutul era bun, dar insuficient pentru a constitui o colecție chiar modestă. Era să renunț din nou, dar m-a salvat tot filatelia. Din 1963, în fiecare an, de obicei în

(continuare în pag. 113)

CATRENE CU ZIMȚI

BARBU ALEXANDRU

FILATELIȘTII

*Cînd le lipsesc din gură dinții,
Ei fac ce pot să-i completeze,
Cînd le lipsesc la timbre zimții,
Nu fac nimic, căci n-au... proteze.*

UNUI SPECULANT

*Parcă-mi stă pe limbă
Să i-o spun așa:
Mărcile le schimbă,
Dar năravul ba!*

GABRIEL TEODORESCU

CLASORUL

*Stau zebre și girafe-aici pe coale,
Și totuși leii nu le dau tircoale.
Filateliștii noștri nu sînt lei,
Dar ce se mai mănîncă între ei!*

INȘELATUL

*Ai dat bani pe-un timbru „nou”,
Să iei falsul „cap de bou”.
Păi, cu banii ce i-ai dat,
Luai un bou adevărat.*

SERII CU PĂSĂRI

*Are păsări călătoare
În colecție, buluc,
Care nu cer de mîncare,
Ba, din contră, îi aduc.*

C. CONSTANTINESCU

INGIMFATUL

*Filatelistu-avea păcatul
De-a se fâli cu toată gura:
În casă eu sînt „unicatul”,
Nevastă-mea este „dublura”*

SIN ARION

UNUI PRETINS FILATELIST

*Altfel cum e-n realitate,
Ca să pară el încearcă,
Dar se vede – din păcate –
Că nu este om de marcă.*

SCOPUL NU SCUZĂ...

*Ești filatelist sadea,
Foarte pasionat... socot.
Scoți și din cutia mea
Timbre, cu scrisori cu tot.*

ION VLADIMIR

FĂRĂ DEOSEBIRE

*Cînd ai de gînd să iei un cal,
Îl cauți mai întîi la dinți.
Cînd iei un timbru vechi poștal,
Îl cauți mai întîi la zimți.*

CATRENE AD-HOC

ILIE C. IANCU

PIONIERI FILATELIȘTI

*Zic, văzînd cu ce migală
Își pun timbrele-n clasor:
„Asta e curată școală
De „valori” în viitor”.*

FILATELIST PĂTIMAȘ

*Mort după filatelie,
Toată noaptea, cu penseta,
Scoate timbre din cutie
Și peri albi soției Veta.*

DE GUSTIBUS...

*Investesc de multe ori
Bani în micile valori.
În hirtii mai mari, consoarta
Le-ar depune la... „Romarta”.*

ANIVERSĂRI

	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
1	C	L	O	S	C	A		A	V	I	O	N
2		A	R		N		R		A		T	
3	A	Z				C	H	E	C		A	C
4		A			A		A	M	A	N		
5	A	R			A	R	C		I	R	E	A
6				C	I	A		E	N	E	S	C
7	L		A		B	A	B	E	S		T	L
8		A	T		A	R	E	S	C			
9			E	M	A		E		C	H	E	A
10	B	A	L	C	E	S	C				I	L
11	S	T	I	I	N	T	E			I	N	O
12	C	I	N	T	A		A				A	T

ORIZONTAL : 1) Unul din cei trei capi ai războaielor din 1784 (pe numele său Ioan Oargă), care apare pe marca de 62 + 138 lei din seria „Figuri ardeleni” (1943) – Aparatul de zbor al lui Aurel Vlaicu, care este reprodus pe marca de 5 + 5 lei a emisiunii speciale din 1948. 2) Sărbătoritul din 1931, cu ocazia unui semicentenar, când s-a emis o serie de patru valori toate cu ilustrații adecvate – Oferă tematici diverse emisiunilor filatelice. 3) Ana Zamfir – Prăjitură – Bold. 4) O colecție de animale devenită legendară – Clasic al picturii noastre, celebrat filatelic în 1956, cu ocazia a 125 de ani de la naștere, printr-o marcă dantelată. 5) Acar! – Arma lui Cupidon prezentă... într-o marcă! – E... de basm. 6) Vechiul nume al insulei Keos – Geniul muzicii românești, care apare atît pe marca de 80 de lei din seria „A 25-a aniversare a societății muzicale Filarmonica” (1946) cit și pe cele două valori din seria emisă cu ocazia împlinirii a 75 de ani de la naștere (1956). 7) Polițai turc (od.) – Mare medic român (Victor), la al cărui centenar – 100 de ani de la naștere – s-a emis o marcă comemorativă (1954) – Telegraf, telefon (abr.). 8) Pictor clasic de factură realistă care apare pe o marcă de 55 de bani emisă cu ocazia împlinirii a 60 de ani de la moarte (tot în 1954). 9) Oraș în Austria – Primul domn al Țării Românești și al Moldovei, al cărui chip este prezent pe o serie de mărci din

1865, precum și pe două mărci emise, una în anul 1959 și alta în 1970. 10) Mare revoluționar de la 1848, al cărui portret este redat pe mărcile seriei „Centenarul revoluției de la 1848”, precum și pe cele două mărci emise în 1953 cu prilejul centenarului nașterii acestuia – Inițialele (și unul din frecvențele sale pseudonime) ale marelui nostru dramaturg, la al cărui centenar (1952) s-a emis o serie comemorativă. 11) Geografia, celebrată filatelic în 1927 (50 de ani de la înființarea Societății de geografie), medicina, un alt domeniu de inspirație filatelică („Congresul medical de la București”, 1932) ș.a. – Sportul reprezentat de ilustrația primei valori (20 de bani) a emisiunii „Jocurile olimpice de la Roma” (1960) – Verb în temă cu seria „Instrumente muzicale populare” (1961) – Cu ocazia centenarului său (1931) s-a emis o serie comemorativă de șapte valori.

VERTICAL : 1) Comandament aeronautic (abr. mil.) – „La...”, tablou al lui Ion Andreescu (cu ocazia împlinirii a 100 de ani de la naștere – 1950 – s-a emis o serie cu subiecte diverse) – Baccalaureus scientiae (abr. lat.). 2) Personalitate marcantă a culturii neamului românesc, prezent pe marca de 51 + 99 lei a seriei „Figuri ardeleni” emisă în 1943 (Gheorghe) – Orașul dunărean în care a avut loc greva docherilor și de la a cărei desfășurare s-au împlinit, în 1956, 50 de ani, când s-a emis o marcă omagială. 3) Ore! – Personaj eminescian din capodopera „Luceafărul”. 4) O altă personalitate prezentă în seria „Figuri ardeleni”, sub portretul căreia apar cuvintele „Pînă la moarte credincios istoriei neamului” (1943) – Istoric român. 5) Con gol! – Din Asia Mică (fem.) – Oraș în Italia. 6) Abreviație latină cu referiri temporare – Reținere. 7) Riu în nordul Sarmăției – Hebe! – Acea. 8) Marele nostru poet național reprezentat în diferite emisiuni filatelice românești (amintim pe cea emisă cu ocazia împlinirii a 50 de ani de la moarte – 1939 – și pe cea din 1950, care celebrează centenarul nașterii sale). 9) Poet român (Enăchită 1740–1799) al cărui portret apare în seria „Scriitori” emisă în anul 1955 – Nămol. 10) Alifie moldovenească – Lac în Olanda – Reprezintă simbolic clasa muncitoare în ilustrația de pe marca emisă în 1962 cu ocazia im-

plinirii a 15 ani de la proclamarea Republicii. 11) În total ! — Prima atestare a oraşului Bucureşti, imagine de pe prima valoare a seriei emise cu ocazia a 500 de ani de existenţă documentară a capitalei noastre (1959) — Calotă centrală ! 12) Poetul muncitor apărut în medalion pe o marcă (în 1954) la împlinirea a 50 de ani de la moarte — Constanţa (abr.), al cărei port apare pe o marcă de 2 lei emisă în 1928.

Dicţionar: CIA, LAA, ENA, RHA, NES.

TOMA MICHINICI

HOBBY ! De ce filatelia ?

ION GHIŢULESCU

Ar fi trebuit ca aceste rinduri să se constituie într-o declaraţie „de dragoste”, de pasiune pentru această, plină de farmec, indelelticire a colecţionării de timbre — minusculele petice de hirtie — ce încintă ochiul, dezvăluie cunoştinţele, apropiie oamenii, popoarele ţărilor... Aşa ar fi trebuit...

Eu însă, tocmai acum cind îmi adun gindurile, încerc o teribilă părere de rău..., a omului care la un moment dat a renunţat, a trădat migala aşezării timbrelor în clasor...

E mult de atunci, e drept ; eram copil încă în clasele primare.

Începusem a colecţiona... şi adunasem cîte ceva în clasoare... mărci

româneşti mai vechi, mărci străine dintre cele două războaie mondiale ; timbre dreptunghiulare, triunghiulare, rombice... culori frumoase.

Şi apoi... Apoi a venit războiul, cu întreaga sa suită de greutăţi... cu teamă... cu zilele pline de gravitate, de durere... De timbre am uitat... Păcat...

După ani însă cind cerul s-a limpezit... cind anii s-au mai adunat peste fiinţa noastră, mi-am amintit de cele uitate şi am încercat a repara cîte ceva.

A fost aceasta cu 15 ani în urmă, cind s-a născut fiul meu... Şi pentru ca să nu-l pindească aceeaşi greşeală a inconsecvenţei, s-a hotărît tatăl să-i alcătuiască o colecţie

de timbre româneşti din anul naşterii lui.

E puţin faţă de cît au alţii, dar e la zi şi e a noastră... E a noastră şi împlineşte acea legătură ce va rămîne peste ani între tată şi fiu... şi poate cine ştie, mai departe peste ani spre viitori urmaşi...

Vechea şi reinnoita pasiune a tatălui a început a da roade... pentru că fiul a ţinut să aibă colecţia sa tematică : „Fauna şi flora României” şi „Arta populară românească”.

Iar părerea de rău începe a se estompa cind văd aceste mici colecţii ce nu înseamnă numai filatelie, ci şi dorinţa de a cunoaşte mai bine acest pămînt al nostru, dragostea pentru prinosul nostru românesc !

(urmare de la pag. 110)

luna noiembrie, se comemorează ziua mărcii poştale. Printr-o interpretare largă am considerat că aceste emisiuni sînt dedicate tot poştei şi le-am admis în colecţia mea. Dar n-am pierdut speranţa că în viitor poşta şi telecomunicaţiile nu vor căuta să valorifice cît mai multe aspecte interesante din munca atît de utilă

a salariaţilor ei şi că filatelia, în semn de omagiu şi recunoştinţă pentru instituţia care i-a dat viaţă şi o face să trăiască, nu va insista ca emisiunile dedicate anual mărcii poştale să cuprindă şi subiecte din activitatea lor.

Şi aceste subiecte n-ar lipsi.

Găsiţi drumul care ajunge la timbru

ÎNTEPRINDEREA INDUSTRIEI DE STAT

„EMAILUL ROȘU“

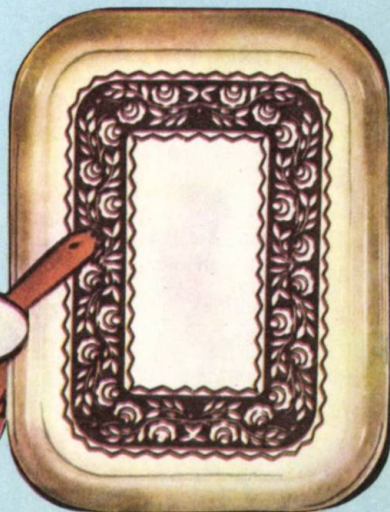
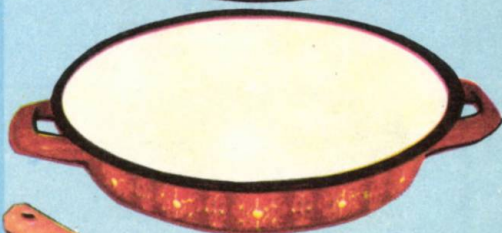
MEDIAȘ

Str. Carpați nr. 19

Tel. 13330 – 13331 – 13332

Telex 038724

Produse ale întreprinderii „Emailul Roșu” Mediaș, a cărei activitate se desfășoară de mai bine de o jumătate de secol, vasele emailate românești s-au remarcat pe piața mondială și internă datorită calității lor superioare, precum și liniei moderne și variate de fabricație.

Întreprinderea „Emailul Roșu” este vizitată de către reprezentanții a numeroase firme străine din Italia, Anglia, R.F.G., Belgia, Grecia, Franța, Canada, Liban, Siria, Tunis, Zair, Australia și altele, cu care întreprinderea întreține relații comerciale.

Dotată cu instalații industriale moderne, folosind materii prime de calitate superioară și fiind servită de către maiștrii specialiști cu o înaltă calificare profesională, Întreprinderea „Emailul Roșu” asigură în permanență îmbogățirea gamei sortimentelor, folosește emailuri rezistente în cele mai variate culori și cu decorațiuni moderne.

Livrarea vaselor emailate se face în condiții de ambalare care asigură transportul optim la destinație.

STUDIU

ASUPRA CELOR DOUĂ EMISIUNI DE MĂRCI POȘTALE „PRINCIPATELE UNITE” ȘI A „POȘTEI DE SCRISORI” DIN PERIOADA ANILOR 1862 — 1864

CORNEL SPINEANU

Un număr important de cercetători s-au ocupat cu studierea celor două emisiuni de mărci poștale cunoscute sub denumirea de „Principatele Unite”.

Munca lor a fost concretizată fie prin articole publicate în diverse reviste românești și străine (R. Poncelet, Dorning Bekton, R. Zocsak, V. Bobeica, D. Pasalega și alții), fie prin lucrări de specialitate: C. Minescu în „Istoria poștelor române”; G. Brunel în „Les timbres du Royaume de Roumanie” Paris 1913; F. Serrane în „Vade-Mecum” Nisa 1926; P. Murea în „Istoricul timbrelor poștale românești”; J. Wertheimer în „Cartea mărcilor Principatele Unite”; I. Schiffer în „Contribuție la studiul emisiunilor de timbre Principatele Unite”; V. Tebeica în „Primele mărci poștale românești”; Gr. Racoviceanu în „Stampilele poștale folosite în țările române până în anul 1881”.

În prezent se găsește în curs de elaborare importanta lucrare a Asociației Filateliștilor din România „Monografia mărcilor poștale românești”, în care K. Dragomir și V. Bobeica tratează aceste mărci în capitolul III din volumul I.

Cu toate acestea, unele probleme importante sînt insuficient clarificate, fiind prezentate pe alocuri confuz.

Dacă aceste confuzii ar rămîne în paginile revistelor sau lucrărilor în care au fost publicate nu ar avea poate prea mare importanță, dar în domeniul filatelic confuziile și erorile ajută pe falsificatori să transforme prin ștampilare mărcile neuzate ieftine în mari rarități.

Dintre mărcile clasice românești, mărcile „Principatele Unite” au corespuns cel mai bine scopului urmărit de falsificatori, deoarece ele au circulat o perioadă scurtă de timp, iar cantitățile destul de mari rămase neuzate, vindute la licitație de Ministerul de Finanțe în anul 1885, se găseau la negustori la prețuri foarte mici. Pe aceste mărci a fost folosită aproape întreaga gamă de falsuri prin oblitterare cu ajutorul ștampilelor contrarefăcute și chiar cu ștampile originale sau cu ștampile ale unor birouri poștale inexistente în perioada respectivă.

Deoarece există asemenea mărci cu oblitterări false în colecțiile din țară și din străinătate și cum în ultimul timp a fost reluată discuția asupra perioadei în care acestea au circulat și a birourilor poștale care le-a manipulat și oblitterat, am considerat necesar să prezint acest studiu, care în prima parte va trata problemele asupra cărora adevărul a fost definitiv stabilit, iar în partea a doua o analiză a problemelor insuficient clarificate.

Denumirea mărcilor „Principatele Unite”

Cataloagele internaționale prezintă mărcile „Principatele Unite” ca o singură emisiune cu două tipuri, primul tip denumit „imprimare de mină” pentru emisiunea 1862 și al doilea tip denumit „imprimare de tipar” pentru emisiunea din 1864. La fel le prezintă P. Murea și V. Tebeica. Greșeala a fost preluată și în catalogul mărcilor românești, dar ea va fi probabil înlăturată în monografie. Denumirea este greșită, deoarece ambele emisiuni au fost imprimate cu mașina, prima cu un singur clișeu iar a doua cu

o planșe (matriță) care conținea 40 de clișee reproduse prin galvanoplastie după clișeul emisiunii din 1862.

La emisiunea din 1864 existau într-adevăr diverse tipuri. Inițial R. Zocsak, apoi V. Bobeica au demonstrat existența a opt tipuri la mărcile de 3 și 6 parale și 40 de tipuri care la rindul lor pot fi grupate în trei tipuri generale la marca de 30 parale.

În concluzie, denumirea exactă pentru cele două emisiuni este „Emisiunea Principatele Unite 1862” și „Emisiunea Principatele Unite 1864”.

Imprimarea mărcilor

Modul cum a fost imprimată emisiunea din 1862, interesant de cunoscut pentru a explica apariția celor opt tête-bêche, a dat naștere la numeroase controverse. Autorii care s-au ocupat de această problemă pot fi împărțiți în două grupuri. Din prima grupă fac parte R. Zocsak și P. Serrane, care au considerat că imprimarea s-a făcut prin ștam-pilare, respectiv prin aplicarea clișeului fiecărei valori, cu mina. Această ipoteză a fost înlăturată definitiv de argumentele aduse în special de R. Poncelet.

În cea de-a doua grupă se situează autorii care admit că emisiunile „Cap de bour” și emisiunea „Principatele unite” 1862 au fost imprimate cu o mașină cu un singur clișeu, care folosea manual tipărea marcă cu marcă. Inițial, din cauza suprafeței foarte mici a mesei pe care se așeza coala se tipăreau primele două rinduri a opt mărci, după care coala era întoarsă cu 180°, tipărindu-se și celelalte două rinduri de opt mărci (R. Poncelet, O. Tulbendjean și alții).

Este puțin important dacă inițial se tipăreau rindurile 1 și 2 și apoi 4 și 3, cum susține O. Tulbendjean, ipoteză normală și plauzibilă, deoarece în acest fel coala de hirtie se introducea în mașină numai de două ori, sau dacă ordinea tipăririi era „sepa-rat rindurile marginale și separat rindurile centrale” (C.M.R. 1974 pagina 36), sistem în care coala se introducea în mașină de patru ori, cum susțin K. Dragomir și V. Bobeica. Nici una din aceste ipoteze nu va putea fi confirmată practic deoarece mașina cu care s-au tipărit mărcile nu mai există.

Hirtia folosită

Toți autorii influențați de faptul că cele două emisiuni de mărci „Cap de bour” au fost imprimate pe hirtie de origine engleză „Bath-Somerset”, au considerat că și la mărcile Principatele Unite s-a folosit aceeași hirtie.

Această afirmație a fost înlăturată de expertul O. Tulbendjean, care a arătat că sint cunoscute mărci din aceste emisiuni care poartă filigranul de fabricație „L” și „C”. Sint cunoscute două bucăți de 30 parale și o altă bucată de 3 parale toate emisiune 1862, primele două obliterate cu ștampilele Zimnicea 15/5 și Oltenița 1½, marca de 3 parale fiind neobliterată. Aceste litere sint componente ale numelui fabricii de hirtie sau inițiale indicind această fabrică.

Data punerii în circulație a emisiunii 1864

Datele cînd au fost puse în circulație cele două emisiuni au fost mult timp obiec-tul discuțiilor diverșilor cercetători. Dacă asupra emisiunii din 1862 aceste discuții s-au dus pe un ton rezonabil, cele în legătură cu emisiunea din 1864 au depășit această tonalitate, dar au încetat odată cu descoperirea la Arhivele Statului a documentului „Socoteala mărcilor de scrisori primite de Casa Direcției Poștelor de la Departamentul de Finanțe și tratare birourilor poștale din ținuturi pe anul 1864” (Dosar D.P.T. 171/1864). Din acest document rezultă fără dubii, că emisiunea de mărci 1864 a fost pusă în cir-culație separat, pe valori. Astfel marca de 3 parale a fost primită de la Atelierul Tim-brului la 23 septembrie 1864, iar cea de 30 parale la 1 septembrie 1864. Distribuirea acestora s-a făcut la birourile poștale și la datele prevăzute în tabelul 1 și 2. Deci, obliteratele cu ștampilele altor birouri poștale sau cu date care nu corespund celor din tabele sint categoric false.

Același document mai demonstrează că cea de a treia valoare a emisiunii din 1864, marca de 6 parale, nu a fost primită de Direcția Generală a Poștelor și deci nu a fost distribuită birourilor poștale.

Primii care au demonstrat acestea pe baza documentelor sint I. Schiffer și V. Tebeica.

În consecință, orice obliterate pe această marcă este categoric falsă, indiferent de atestul care însoțește aceste mărci.

Retragerea din circulație a emisiunilor de mărci „Principatele Unite”

Cele două emisiuni au circulat concomitent în perioada 13 septembrie (30 parale) – 1 octombrie (3 parale) până la 1 ianuarie 1865, cînd în conformitate cu „Regulamentul pentru ficsarea taxelor telegrafico-poștale a corespondențelor interioare din România” sancționat și promulgat de domnitorul Cuza la 5 decembrie 1864 (M.O. nr. 281 din 16 decembrie 1864) urma să intre în vigoare un nou tarif poștal, mai redus (2, 5 și 20 parale) și noua emisiune de mărci cu efigia domnitorului.

Cu toate că de data aceasta Direcția Telegrafelor și Poștelor și Ministerul de Finanțe au luat măsuri din timp pentru tipărirea noilor mărci, din diverse considerente care nu fac obiectul acestui studiu, ele nu au fost puse în circulație decît la 21 ianuarie 1865 (stil nou), respectiv 9 ianuarie stil vechi, prin biroul poștal din București (dosar D.P.T. 277/1865).

Prin circulare adresate birourilor poștale și publicului, Direcția Telegrafelor și Poștelor a luat măsuri ca mărcile „Principatele Unite” să fie retrase în ziua de 31 decembrie 1864. Birourile poștale au primit instrucțiuni ca „Socoteala mărcilor” din cele două emisiuni să fie lichidată pe „sămă lunii decembrie 1864”, instrucțiuni care au fost executate întocmai, astfel că în perioada 1/13 ianuarie – 9/21 ianuarie 1865, scrisorile au circulat fără mărci, taxa trimitărilor poștale fiind plătită în numerar.

În consecință, mărcile din cele două emisiuni „Principatele Unite” și din emisiunea, Cuza 1865”, purtînd ștampile cu data între 1–21 ianuarie 1865 sînt obliterate fals.

II

Probleme importante, cum sînt : data punerii în circulație a emisiunii 1862 „Principatele Unite”, tirajul celor două emisiuni pe valori, distribuirea acestora și consumul pe birouri poștale, birourile poștale care au manipulat și obliterate mărci în perioada anilor 1862–1864, sînt prezentate confuz în întregime sau parțial.

Pentru a înlătura confuziile care s-au creat sau se pot crea, în analiza care urmează concluziile vor fi trase exclusiv pe baza documentelor existente la Arhivele Statului.

1. Data punerii în circulație a emisiunii „Principatele Unite” din 1862

Intr-un articol publicat în revista „Timbrofilul” din 1891 se afirmă : „Mărcile din 1862 au fost puse în circulație la 6 iunie 1862”, iar în continuare : „au fost în curs pînă la 20 ianuarie 1865” (J. Wertheimer, Cartea mărcilor Principatele Unite, pag. 23).

C. Minescu lasă să se înțeleagă că emisiunea Principatele Unite formată din valorile de 3, 6 și 30 parale a fost pusă în circulație odată cu intrarea în vigoare a noului tarif poștal, la 1 mai 1862. R. Poncelet scrie mai – iunie, fără a stabili ziua exactă. F. Seranne – mai 1862 ; J. Wertheimer, mai – iunie în Muntenia și august în Moldova, P. Murea și K. Zocsak 25 iunie, V. Tebeica 26 iunie în Muntenia și iulie în Moldova. K. Dragomir, 26 iunie 1862 în Catalogul mărcilor poștale românești, pentru ca într-o comunicare făcute la Cercul de studii și documentare A.F.R. să prezinte ipoteza punerii în circulație a mărcii de 30 parale emisiunea 1862 la 1 mai la birourile poștale din București și Galați, iar pentru restul birourilor poștale date începînd cu 26 iunie 1862, la fel cu mărcile de 3 și 6 parale.

Schimbarea punctului de vedere al autorului catalogului a fost determinată de faptul că în ultimul timp a apărut o scrisoare francată cu două mărci de 30 parale obliterate cu ștampila de plecare Galatz Moldova 2/5 (2 mai) și Receptise și de sosire cu ștampila București 5/5 (5 mai) pe care o consideră originală, precum și de următoarele argumente :

Prima comandă pentru tipărirea mărcilor Principatele Unite a fost lansată de Direcția Generală a Poștelor (București) Ministerul de Finanțe cu raportul nr. 826 din 17 aprilie 1862. Ministerul la rîndul său, cu ordinul nr. 6891 din 19 aprilie 1862, dispune Atelierului Timbrului care era în București „tipărirea noilor mărci necesare de la 1 mai 1862 ambelor principate”. Atelierul Timbrului cere cu raportul nr. 19 din 20 aprilie banii necesari pentru cheltuielile ce se vor face cu imprimarea mărcilor, inclusiv plata a 3 peceti (clișeele pentru imprimarea mărcilor de 3, 6 și 30 parale). Ca urmare, consideră că la 25 aprilie Atelierul Timbrului putea să realizeze „tirajul primei zile” de circa 200 de coli (6400 mărci).

Valoarea care ar fi avut prioritate la tipărire ar fi fost 30 parale, fiind marca cea mai solicitată.

Pînă la 1 mai, Atelierul Timbrului ar fi putut tipări cu presa autografă, manuală, care avea o capacitate de circa 200 de coli pe zi, circa 30.000 de mărci (200 coli $\times$ 32 mărci $\times$ 5 zile), jumătate din cantitatea prevăzută în comandă pentru valoarea de 30 parale.

Se consideră că nu era posibil ca timp de circa două luni (25 aprilie – 25 iunie 1862) Atelierul Timbrului să nu fi livrat nici o marcă.

„Deoarece s-au întîlnit scrisori cu francaturi și obliterate încă din mai 1862, se naște ipoteza că mărcile Principatele Unite hotărîte a fi puse în circulație la 1 mai 1862, odată cu intrarea în vigoare a noului tarif poștal, au fost totuși, în pofida controverselor, emise și puse în circulație la data hotărîtă, în special la București și Galați, datorită unor considerente de ordin politic și comercial, cînd de la unire s-a urmărit atracția Galaților în sfera noii capitale” se scrie în Monografie.

Pentru a putea stabili data reală de punere în circulație a mărcilor emisiunii 1862 Principatele Unite vom analiza argumentele respective pe baza documentelor existente.

Este adevărat că prima comandă pentru aceste mărci a fost dată de Ministerul de Finanțe Atelierului Timbrului cu ordinul nr. 6891 din 19 aprilie 1862 (D.G.P. dosar 189/1862, fila 5), dar în ordin nu se prevede că mărcile trebuie livrate pînă la 1 mai 1862, așa cum se subliniază în Monografie. Iată textul ordinului :

Domnului Controlor al Ateliei Timbrului

Nr. 6891, în 19 aprilie 1862

Urmînd trebuința a se imprima un număr de 120.000 mărci spre a se aplica pe scrisori, vă invit Domnule Controlor, de a regula imprimarea menționatului număr de marce, din care 60.000 va fi de cîte 1 leu, 40.000 de cîte 2 lei și 20.000 a 5 parale despre a căror cost supunîndu-mi lămurire voi regula liberarea banilor, aceasta cit se poate mai de grabă fiind trebuitoare. Priimiți Domnule...”

La dosar există și ciorna acestui ordin, care începea cu următorul text :

„Dupe dispoziția luată, urmînd ca de la 1 mai viitoriu a se constitui serviciul por-tei de expediție a scrisorilor în contul statului, pentru care finit consider trebuință de...”

Acest text a fost șters, ciorna adresei continuînd cu conținutul ordinului 6891 al căru text a fost redat mai sus, ordin care s-a transmis Atelierului Timbrului sub sem-nătura ministrului de finanțe.

V. Tebeica are dreptate cînd afirmă că ciorna este importantă, deoarece din ea rezultă că ordinul 6891 se referă la mărcile Principatele Unite (cu toate că se indică greșit valorile de 40, 80 și 5 parale).

Dar numai atît se poate deduce din această ciornă ?

Analizînd comparativ textul șters cu textul ordinului, constatăm că dispoziția ca mărcile să fie livrate la 1 mai („pentru care finit consider trebuință de.....”) este înlocuită în ordin prin : „cit se poate mai de grabă fiind trebuitoare”.

Din această comparație rezultă că Ministerul de Finanțe a renunțat să fixeze data de 1 mai 1862, ca dată a livrării mărcilor, deoarece și-a dat seama că acest lucru nu poate fi executat.

De ce nu era posibilă livrarea la 1 mai 1862 ? Vom vedea în continuare.

A doua zi după primirea ordinului, Atelierul Timbrului prezintă Ministerului de Finanțe următorul raport (D.G.P. dos. 189/1862 fila 11 și 12).

Atelierul Timbrului

Nr. 19

București 20 aprilie 1862

RAPORT

Conform ordinului dvs. sub nr. 6891 cu respect vă anecsezi pe lingă aciasta lista obiectelor și a drogurilor necesare pentru pregătirea a 120.000 marce în serviciul poș-telor și vă rog, Domnule Ministru, să binevoiți a ordona eliberarea banilor pentru cum-părarea tuturor obiectelor în primirea domnului Ștefan Poenariu șeful preselor.

Totodată, vă rog Domnule Ministru, binevoiți a regula ca să se dea domnului Poenariu și o despăgubire pentru plata trăsorii, fiind că are curse în cuprînsul capitalei, pentru căutaria și cumpărarea acestor obiecte.

Pentru controloru timbrului

Dimitrie Morfu

Acest raport avea anexată o listă cu următorul text :

Lista

de obiectele necesare pentru facerea marcelor 120.000 dupe ordinul sub nr. 6891.

- 1) Hirtie purpurium
- 2) Tinober roșu
- 3) Pari zincblaum
- 4) Cremeter Vais
- 5) Gumi arabicum
- 6) Ulei de in fert

Toate aceste materii și droguri s-au calculat aproximativ că vor costa 16 parale pentru 100 marce, în total Lei 480

Osebit de aceasta mai trebuesc uneltele următoare care rămîn pururea.

3 stempluri de oțel ce urmează a se face din nou, a 5 galbeni unul Lei 472,20

1 piatră de marmoră pentru frecatul drogurilor, care se va putea

găsit cu lei 64

1 cazan idem lei 16

1 pinsoru idem lei 3,20

2 vase pentru muiaț gumia lei 5

Lei 1041

una mie patru zeci și unu, somă aproximativă

Pentru controloru timbrului

Dimitrie Morfu

În urma primirii acestui raport, Ministerul de Finanțe trimite Biroului de ordonan-
țate următoarea dispoziție (D.G.P. dos. 189/1862 fila 10)

PRINCIPATELE UNITE
MINISTERIULU FINANCIOR
Nr. 7137
Secția Regiilor Financiare

București
1862 aprilie 24

Domnule Sefu al Biroului de Ordonansare,

Comunicindu-vă pe lingă aceasta raportul primit de la domnul Controlor al Ate-
liei Timbrului Nr. 19 dimpreună și cu lista anexată pe lingă el cuprinzatoriu de costul
cu aproximație a articulelor necesarii asse cumpăra pentru imprimarea a 120.000 marce
trebuitoare în serviciul poștal, vă invit domnule șefu, de a emite mandatul convenit pentru
liberarea sumei de una mie patruzeci și unul lei (1.041) arătată prin ace listă, în pri-
mirea domnului Stefan Poenariu, șeful Preselor.

Primiți domnule Șefu, asigurarea deosebitei mele considerațiuni.

Ministru,

Din raportul Atelierului Timbrului și din lista anexată acestuia, precum și din
ordinul M. de Finanțe nr. 7137, rezultă că la 24 aprilie 1862, Atelierul Timbrului nu
poseda uneltele, materialele, drogurile și nici cele 3 stempluri necesare tipăririi mărcilor.
Deci, afirmația că în ziua de 25 aprilie Atelierul Timbrului putea realiza 200 de coli
(6.400 mărci) de 30 parale este eronată.

Admitem, cu toate că e puțin probabil, că ordinul ministrului de finanțe 7137 a
fost primit de Biroul Ordonanțării în aceeași zi 24 aprilie și că suma s-a ardonanțat
de asemenea în aceeași zi.

Admitem de asemenea că Stefan Poenariu, Șeful Preselor, a putut incasa cei
1041 lei în ziua de 25 aprilie și că tot în aceeași zi a cumpărat uneltele, materialele și
drogurile necesare și a comandat cele 3 stempluri care trebuiau confecționate din oțel.
Se putea trece în ziua de 26 aprilie la imprimarea mărcilor ? Desigur că nu, pentru că

nu existau cele 3 stempluri de oțel cu care să se poată tipări mărcile. Nu a fost descoperit pînă în prezent nici un document sau o dovadă din care să reiasă data procurării stemplurilor, pentru a se putea deduce cît timp a durat confecționarea lor. În schimb însă Arhivele Statului din București ne pun la dispoziție o serie de documente care dovedesc că mărcile Principatele Unite nu au fost puse în circulație la 1 mai 1862.

Astfel, în ziua de 27 aprilie 1862 Ministerul de Finanțe trimite Direcției Generale a Poștelor din București și Direcției Poștelor din Iași circulara nr. 7388 :

Nr. 7388
1862, april 27

Ministerul Financelor
căt-re Dir. Poștei din Iași

București 1862 april 27

Domnule,

În virtutea votului Onor Camerei Legislative de la 31 martie expirat prin care se lasă în facultatea guvernului a regula administrarea serviciului poștal de scrisori din toată România, cu începere de la 1 mai viitor, hotărîndu-se a se administra în regie și dincoace de Milcov serviciul poștei de scrisori și gropuri, cu această ocazie și pentru motivul ca asemenea urmează să existe o uniformitate de taxe de pe acest serviciu și de pe acel al dilijanselor, s-a dresat anexata aici în copie publicația sub nr. 7390 de taxele ce urmează a se preleva din acest venit în toată România de la 1 mai viitor.

Prin urmare sinteți invitat domnule, ca avînd în vedere taxele ce s-au hotărît a se preleva de la zisă dată, să și luați cuvenite precauțiuni a face să se aducă la îndeplinire ad-litteram, punînd pentru acest sfîrșit, îndatorire prin telegraf tuturor birourilor poștale de peste Milcov a se conforma întocmii de la 1 mai.

Recomandîndu-vi-se cu osebire aceste dispoziții, îmi place a crede, Domnule, ca nu veți cruța toată supravegherea și zelul cerut în asemenea natură pentru aducerea lor la întocmai îndeplinire.

Îndată veți insera aceasta și în Monitorul oficial, făcînd și avizuri pe care le veți lipi pe ulițe.

p. Ministru, A. S. Cociu
Șef de secție
T. Augustin

Dosar D.G.P. 241/1862 fila 13

Noul tarif poștal este adus la cunoștința publicului prin inserarea în „Monitorul, jurnal oficial al Principatelor Unite”, nr. 93 din 28 aprilie 1862 a ordinului M.F. nr. 7390 din 27 aprilie.

Ordinul M.F. 7388 din 27 aprilie, privitor la aplicarea noului tarif ajuns la Direcția Generală a Poștelor din București, în aceeași zi, nu a pus probleme birourilor poștale din Muntenia care l-au putut aplica începînd cu data de 1 mai practicînd în continuare încasarea în numerar a noilor taxe poștale.

Cu totul alta a fost situația în Moldova, deoarece ordinul a ajuns la Iași, tirziu, la 30 aprilie 1862. Pe acest ordin directorul poștei din Iași pune următoarea

Rezoluție
foarte urgentă

Se va comunica îndată D. Casier central spre a începe urmarea manipulației de la 1 mai după tarifele anecstate, asemenea și la expeditorul central a urma întocmai după povătuirile ordonate.

Grigoriu

Fiînd pus în situația de a nu putea executa ordinul începînd de la 1 mai decît la Iași, directorul poștei dă în aceeași zi următoarele trei telegrame, cu același număr : 1662, una birourilor poștale în subordine și două Ministerului de Finanțe.

Telegrama Nr. 1

Nr. 1662
30 april 1872

Prin telegraf (circulară)
La biroul poștal de :

Vaslui, Iassy, Cahul, Ismail, Bărlad, Tecuci, Focșani, Huși,
Golatz, Roman, Bacău pentru : Fălticeni, Focșeni, Dorohoiu
și Mihăileni.

De la 1 mai manipulația scrisorilor francate se va face fără marce pînă la trimi-
terea unor marce nouă, marcele ce vor rămîne față se va trimite direcției cu sama lunii
April.

Directorul Poștelor Iassy
Grigoriu

N.B. Asămănea să va face ordin Caseriei și expediției centrale
(D.G.P. dosar 241/1862 fila 11)

Telegrama Nr. 2

Nr. 1662
30 april 1872

Direcția Poștelor la Iassi

cătră Domnul Ministru de Finanțe
la București

Tarifere nouă nu se pot aplica pînă la 5 mai 1862 fiind primite tirziu și prin tele-
graf este cu neputință a se da toate cuprinderile pe la birourile poștale din Moldova
Ele sint date la tipar și la ziare arătate. Vor fi puse în aplicație la Iassi mai re-
gulat de la 1 mai.

Sinteți rugat a aproba aceasta
Directorul Poștelor Iassi
Grigoriu

(D.G.P. dosar 241/1862 fila 13)

Telegrama nr. 3

Nr. 1662
30 april 1862

Ministerul de Finanțe, la București

Spre aplicarea noii tarife de scrisori marcele cerute prin depeșa nr. 1509 nu mai
sint trebuitoare și în locul lor sinteți rugat a ordona fabricarea a 2000 de valoră 3 parale,
5000 de 30 parale, 4000 de 60 parale și 3000 de 90 parale și trimiterea lor aicea

Directorul Poștelor Iassi
Grigoriu

(D.G.P. dosar 241/1862 fila 12)

Depeșa 1509 se referea la o comandă făcută anterior din emisiunea II-a Cap de
bour care era în circulație.

La telegrama nr. 2, privitoare la cererea amînării aplicării noului tarif în Moldova,
Ministerul de Finanțe răspunde cu următoarea telegramă :

Depeşe telegrafică

nr. 31
din 2/5.1862

D. Director al Poştelor, la Iassi

Răspund la depeşa nr. 1662. Aprobu propunerea. Noile tarife poştale se vor pune în aplicare la 5 mai.

p. Ministrul Finanţelor

ss. A. Cociu

pe care airectorul poştelor din Iaşi pune rezoluţia :
3/5.1862 spre ştiinţă

Grigoriu
(D.G.P. dosar 217/1862, fila 121 şi foto 1).

Iar la telegrama nr. 3, prin care se cerea tipărirea şi expedierea noilor mărci, Direcţia Generală a Poştelor a răspuns în aceeaşi zi cu telegrama :

Nr. 3114/5341
2/5 1862

Depese telegrafică

D. Director Poştelor Iassi

Insemnările arătate în depesa 1662 îndată ce se va face se va trimite, pînă atunci vă veţi servi cu mărci manuscrise pe scrisori.

Director general
Sevescu

Directorul Poştelor din Iasi pune următoarea rezoluţie :

Nr. 21 din 3 mai 1862

Să se facă cunoscut tuturor birourilor că pînă la primirea marcelor să se însemne pe scrisori taxa ce ar primi ca francate

Grigoriu

(D.G.P. dosar 217/1862, fila 126)

Primind cele două răspunsuri în aceeaşi zi, Direcţia poştelor din Iaşi dă următoarea circulară prin 20 depeşe telegrafice către :

Prin telegraf (circulară)

nr. 1675
din 3/5 1862

La toate birourile poştale precum şi casieriei expediţiei centrale, poştă Tirgului Ocnei, Leova, Tirgul Frumos şi Podul Iloaiei.

De la 5 mai curent tarifele poştale de pînă acum sînt desfiinţate şi primirea taxelor se va face după alăturatul exemplar de tarife ce s-au primit cu ordinul Ministerului de Finanţe nr. 7388.

Cu privire că mărcile cu care s-au făcut manipulaţia scrisorilor pînă acum nu se mai pot aplica şi după noua tarifă, veţi întocmi socoteala unor asemenea şi îndată cu prezentarea semei pe luna aprilie să se trimită şi toate mărcile ce vor mai rămîne spre desfiinţare iar pînă la trimiterea marcelor noi, scrisorile vor fi francate fără marce.

Recomandîndu-vă cu osebire această dispoziţie, sinteţi chemat domnule expeditor a aplica toate întocmai fără cit de puţină schimbare.

(D.G.P. dos. 241, fila 13)

Dir. Poştelor
Grigoriu

De asemenea, la 8 mai 1862, Direcția Poștelor Iași transmite și circulara nr. 1718 către „toți domnii expeditori”

„Până ce se vor primi mărcile de scrisori pentru tarifele nouă precum v-am arătat prin ordinul 1662 ca acele de până acum sînt desființate, semnați pe scrisori taxe ce veți primi ca francate”.

(D.G.P. dosar 217/1862, fila 127).

Actul de naștere „al emisiunii Principatele Unite 1862” este semnat de Directorul General Sevescu în ziua de 26 iunie 1862, cînd se transmite Direcției Poștelor din Iași următoarea telegramă sosită la Iași a doua zi, 27 iunie ora 12,58 :

Depeșe telegrafică

nr. 1946/1057

București, 1862, iunie 26

D. Director poștelor din Iași

Mărci de câte 30, 6 și 3 parale a câte 32 la foaie, sînt imprimate, Dați D. Cassieru a cere cît trebuința reclamă pentru Moldova de la cassiera biroului poștal de București prin regula adevîrîntelor nr. 28 și 29.

**Dr. General
Sevescu**

Pe această telegramă Directorul Poștelor din Iași pune următoarea rezoluție :
28 iunie 1862

D. Casier va referii de cîte mărci trebuie și să trimită comanda cu prima diligență.

V. Grigoriu

(D.G.P. dosar 213/1862 fila 16)

Concomitent cu telegrama trimisă Direcției Poștelor din Iași, Directorul general al Poștelor București trimite și următoarea circulară :

**DIRECTORUL POȘTELOR
BUCUREȘCI
Nr. 417**

Circulară

Către toate administrațiile redacțiilor jurnalelor din București și foilor periodice

- La Românul
- La Vocea Romaniei
- La Gazeta Tribunalului
- La Natura
- La Revista română
- La Spectatorul
- La Corespondenta

Dle Administrator

Mărcile destinate spre a se lipi pe fie care obiectu postal pentru înlesnirea francării punînduse astăzi la dispoziția biroului poștal și conform regulamentului de manipulare poștală, ne mai putînduse primi spre expediere nici unu obiectu franco fără marcă, cu onoare sînteți rugat domnule administrator să bine voiți a ve invita la biroul expediției centrale, podul Mogoșoaiei, localul Ștefănescu de la orele 8 dimineața pînă la 1 după amiază, ori în ce zii, afară de duminici, pentru a cumpăra unu numeru de mărci potrivit cu necesitatea ce aveți.

Tot de odată vi se anecsează pe lîngă aceasta un exemplar din tarifa pentru serviciul poștal de ziare. Pentru mai multă familiarizare cu lucrări veți trimite la biroul poștal un ampioiantu căruia i se va da de subscrisulu toate deslușirile cuvenite.

Primiți Domnule Administrator încredințarea distinsei mele considerațiuni.

Instructorul poștelor
I. Manovarda

(D.G.P. dosar 94/1862, fila 2).

Din documentele prezentate rezultă :

1) La 25 aprilie 1862, ștemplurile necesare imprimării celor trei valori nu erau confecționate (ordinul M.F. 7137).

2) Noul tarif poștal a fost transmis Direcției Generale a Poștelor (București) și Direcției poștelor din Iași în ziua de 27 aprilie 1862, fără a fi însoțite de mărci (ordinul M. F. 7388).

3) La Iași ordinul M. F. cu noul tarif a ajuns la 30 aprilie 1862. În aceeași zi Direcția poștei din Iași transmite tuturor birourilor în subordinea ordinul nr. 1662 telegrafic, prin care se dispune că începând de la 1 mai manipularea scrisorilor să se facă fără mărci până la trimiterea noilor mărci. Ordinul nu prevede schimbarea tarifului.

4) În Muntenia noul tarif intră în vigoare la 1 mai 1862, scrisorile circulând în continuare fără mărci.

În Moldova, conform aprobării Ministerului de Finanțe, noul tarif intră în vigoare la 1 mai la Iași și începând de la 5 mai 1862 în restul Moldovei (Telegrama M.F. nr. 31 și ordinul nr. 1675).

5) La 2 mai 1862 mărcile Principatele Unite nu erau tipărite, deci nu puteau fi expediate birourilor poștale din Muntenia și Moldova (Telegrama 3114/5341 a D.G.P.).

6) Deoarece până la 8 mai 1862, Direcția poștelor din Iași nu primise mărcile noi și nici nu se întrevedea cît timp va mai dura această situație, este obligată să completeze ordinul 1662 din 30 aprilie, dînd dispoziție birourilor poștale în subordine „că pînă se vor primi mărcile de scrisori pentru tarifa nouă” să se înscrie pe scrisori taxele primite pentru francare (ordinul telegrafic 1718 din 8 mai 1862).

7) Data certă a punerii în circulație a emisiunii Principatele Unite 1862 este 26 iunie 1862 la biroul poștal din București (ordinul D.G.P. nr. 1946/1057 și circulara 417).

Datele cînd mărcile au fost puse la dispoziția publicului la fiecare birou poștal, nu sînt cunoscute. Nu există nici un document care să ateste prima expediție a acestor mărci la birourile poștale existente în principate la 26 iunie 1862 și nici confirmările de primire ale acestora. În această situație, considerînd că mărcile au fost expediate birourilor muntene în ziua apariției, data cea mai timpurie care poate fi admisă pentru acestea este 28-29 iunie 1862.

Pentru birourile moldovene, considerînd că rezoluția directorului poștelor din Iași a fost executată și comanda a fost expediată cu prima diligență (28 iunie), data cea mai timpurie care poate fi admisă este 4 iulie la Iași și 6-7 iulie la celelalte birouri moldovene.

Orice marcă ștampilată cu o dată anterioară datelor arătate mai sus este obligată fals, iar scrisorile pe care sînt aplicate asemenea mărci sînt truate.

Atestarea ca originală a scrisorii francate cu cele două mărci de 30 parale obligate cu ștampila de plecare Galați 2/5 1862 și sosire București 5/5.1862, care a determinat pe unii cercetători să concluzioneze că cel puțin valoarea de 30 parale a fost pusă în circulație la București și Galați la 1 mai 1862, este categoric infirmată de documentele poștale arătate mai sus.

Arhivele Statului București ne mai pun la dispoziție un document „Sama veniturilor birourilor poștale din Principatul Moldovei pe anul 1862, din expediția scrisorilor francate și cu porto” (dosar 236/1862 fila 219 și următoarele) întocmit de Direcția poștelor din Iași. În acest document sînt înscrise pe luni veniturile birourilor poștale și ale stațiunilor de poștă provenite din : portul scrisorilor ; vinitul din marce ; vinitul din grupuri, vinitul din poșta pasagerilor, venituri extraordinare etc.

Acest document confirmă că în luna mai 1862 biroul poștal Galați nu a produs nici un „vinit din marce”, în schimb a produs 2.389,03 lei din porto, deci scrisorile plecate de la acest birou nu au fost francate cu mărci.

Prin prezentarea acestui ultim document considerăm complet clarificată problema datei punerii în circulație a emisiunii Principatele Unite 1862.

Birourile poștale existente în perioada anilor 1862-1864 ; birourile care au manipulat și obligat Principatele Unite în această perioadă

Marea majoritate a cercetătorilor „au fugit” de tratarea acestei probleme deosebit de dificile și au făcut mai bine decît alții care au prezentat-o superficial sau

chiar eronat, permițind astfel falsificatorilor să creeze „mari rarietăți” prin aplicarea unor ștampile originale sau contrafăcute îndeosebi pe mărcile de 3, 6 și 30 parale emișiune 1864, care fiind comune în stare neuzată, se găseau în cantități mari la prețuri mici.

Confuziile constau în indicarea unor stații de poștă drept birouri, a unor birouri poștale inexistente sau în afirmația că toate birourile poștale au avut ștampiluri, au minuit și obliterat mărci.

I. Schiffer, Gr. Racoviceanu, V. Tebeica și K. Dragomir sînt cei care au prezentat studii deosebite în legătură cu birourile poștale din perioada circulației mărcilor Principatelor Unite.

Primii trei au marele merit de a fi înlăturat definitiv cele mai grave erori făcute de unii din înaintașii lor, erori pe care nu le mai prezentăm, iar ultimul aprofundînd problema a precizat numeroase puncte rămase în suspensie și s-a preocupat în mod deosebit la stabilirea birourilor poștale care au manipulat și obliterat mărci.

Totuși mai sînt încă neclarități și imprecizuni pe care ne propunem să le înlăturăm analizînd documentele poștale, singurele în măsură să stabilească adevărul.

Concluziile la care au ajuns trei din autorii citați sînt următoarele :

Grigore Racoviceanu în lucrarea sa la paginile 19, 20 și 34–42 precizează că în anul 1862–1863 existau 44 birouri poștale : 1) Bacău, 2) Bîrlad, 3) Botoșani, 4) Dorohoi, 5) Fălticeni, 6) Focșani, 7) Galați, 8) Huși, 9) Iași, 10) Mihăileni, 11) Piatra, 12) Roman, 13) Tecuci, 14) Tg. Neamț, 15) Vaslui, 16) Cahul, 17) Bolgrad, 18) Ismail, 19) Brăila, 20) Buzău, 21) București, 22) Calafat, 23) Ciîneni, 24) Caracal, 25) C. Lung, 26) Craiova, 27) Giurgiu, 28) Oltenița, 29) Ploiești, 30) Pitești, 31) R. Vilcea, 32) Slatina, 33) T. Severin, 34) Tîrgoviște, 35) T. Măgurele, 36) Tg. Jiu, 37) Zimnicea, 38) Bechet, 39) Gruia, 40) Predeal, 41) R. Sărat, 42) Știrbeiu (Călărași), 43) Țîntăreni, 44) Vîrciorova.

În anul 1864 mai adaugă încă patru birouri poștale : 45) Cîmpina 46) Fălcui, 47) Găești, 48) Mizil.

G. Racoviceanu nu precizează dacă toate birourile poștale au minuit și obliterat mărci, dar lasă să se înțeleagă aceasta. Prezintă ștampilile folosite în aceeași perioadă, autorul mai arată că „stațiile poștale” Adjud, Tg. Frumos, Tg. Ocna și biroul poștal Tîrgu Neamț posedau ștampiluri din anul 1859 dar nu manipulau mărci, iar Ciîneni poseda stemplu din 1862–1863.

V. Tebeica în lucrarea sa, la paginile 32–33, arată că în anul 1862 au existat 45 birouri poștale „deservite de expeditori salariați” : 1) Bacău, 2) Bechet, 3) Bîrlad, 4) Botoșani, 5) Brăila, 6) București, 7) Buzău, 8) Calafat, 9) Caracal, 10) Ciîneni, 11) Cîmpulung, 12) Craiova, 13) Dorohoi, 14) Dimnicea (Zimnicea), 15) Fălticeni, 16) Focșani, 17) Galați, 18) Giurgiu, 19) Gruia, 20) Huși, 21) Iași, 22) Mihăileni, 23) Oltenița, 24) Piatra Neamț, 25) Pitești, 26) Ploiești, 27) Predeal, 28) R. Sărat, 29) R. Vilcea, 30) Roman, 31) Slatina, 32) Știrbeiu (Călărași), 33) Tecuci, 34) Țîntăreni (azi Filași), 35) Tîrgoviște, 36) Tg. Frumos, 37) Tg. Jiu, 38) Tîrgu Neamț, 39) Turnu Măgurele, 40) Turnu Severin, 41) Vaslui, 42) Vîrciorova, 43) Cahul, 44) Ismail, 45) Bolgrad, precizînd că 39 au manipulat mărci. În anul 1863 numărul acestora se mărește la 47 prin înființarea birourilor poștale în localitățile : 46) Adjud și 47) Tg. Ocna, dar nu arată care sînt birourile poștale care au minuit mărci.

În anul 1864, precizează V. Tebeica la pagina 34, au început să funcționeze unități de poștă ale scrisorilor și la : 48) Ciîneni, 49) Gruia, 50) Predeal, 51) Țîntăreni, 52) Vîrciorova, 53) Zimnicea, 54) Cîmpina, 55) Fălcui, 56) Găești, 57) Mizil, iar mai departe afirmă : „numărul total al unităților care au deservit efectiv poșta scrisorilor s-a ridicat la 95, din care 54 au avut venituri atît din vânzarea mărcilor poștale cît și din încasarea portului, iar 41 numai din porto”.

Din cele zece birouri poștale pe care le arată V. Tebeica că au început să funcționeze numai în 1864, șase și anume : Ciîneni, Gruia, Predeal, Țîntăreni, Vîrciorova și Zimnicea figurează și printre cele 45 birouri poștale pe care le-a considerat existente în anul 1862. În această situație cum rămîne cu afirmația că „54 unități poștale” au avut venituri din vânzarea mărcilor, cînd erau toate 51 de birouri poștale ? Vom lămuri aceste confuzii mai tîrziu, deocîmdată trebuie reținut că față de G. Racoviceanu, V. Tebeica consideră că mai existau următoarele birouri poștale : Tîrgu Frumos din 1862, Adjud și Tîrgu Ocna din 1863.

K. Dragomir a studiat și s-a preocupat în mod deosebit de stabilirea birourilor poștale care au minuit și obliterat mărci, ajungând la următoarele concluzii :

— În anul 1862 au primit mărci poștale Principatele Unite :

1) Bacău, 2) Birlad, 3) Botoșani, 4) Brăila, 5) București, 6) Buzău, 7) Cahul, 8) Calafat, 9) Caracal, 10) Cîmpu-Lung, 11) Craiova, 12) Dorohoi, 13) Fălticenu, 14) Focșani, 15) Galați, 16) Giurgiu, 17) Huși, 18) Iași, 19) Ismail, 20) Mihăileni, 21) Piatra-Neamț, 22) Pitești, 23) Ploești, 24) Rimnicu-Sărat, 25) Rimnicu-Vilcea, 26) Roman, 27) Slatina, 28) Știrbeiu (Călărași), 29) Tecuci, 30) Țințăreni, 31) Tîrgoviște, 32) Tîrgu Frumos, 33) Tîrgu Jiu, 34) Turnu Măgurele, 35) Turnu Severin, 36) Vaslui și 37) Zimnicea.

În anul 1863 :

38) Bechet, 39) Bolgrad, 40) Predeal, iar,

În anul 1864

41) Cîmpina (stație telegrafo-poștală din 1864), 42) Găești (stație telegrafo-poștală din 1864), 43) Leova, 44) Mizil (stație telegrafo-poștală din 1864), 45) Oltenița, 46) Țințăreni, 47) Tîrgu Frumos (birou telegrafo-poștal din 1864), 48) Tîrgu Neamț (birou telegrafo-poștal din 1864) cu denumirea prescurtată de Neamțu, 49) Tîrgu Ocna (birou telegrafo-poștal din 1864), 50) Vîrciorova (birou vamal poștal), 51) Reni.

Analizînd atent modul cum au fost indicate birourile, constatăm că Țințăreni și Tîrgu Frumos apar de două ori, atît în anul 1862 cit și în anul 1864. Unde este greșeala ? Cînd au devenit birouri poștale Țințăreni și Tg. Frumos, în 1862 sau în 1864, și cînd au primit ele mărci ? Acesta este un lucru foarte important, deoarece numai avînd calitatea de birouri poștale puteau minui și oblitera mărci dacă posedau ștempluri. Stațiile de poștă (de cai) nu primeau mărci și în conformitate cu regulamentul serviciului diligențelor și instrucțiunilor Direcției Generale a Poștelor, căpitanii de poștă erau obligați să îndeplinească și serviciul de expeditori poștali „pe la punctele pe unde nu vor fi servicii poștale ale guvernului, urmînd a se conforma reglementelor și instrucțiunilor poștale cu privire la scrisori, obiecte de valoare, bani și altele”, dar ei manipulau scrisori numai „cu porto” și numai pentru localitățile cu birouri poștale.

Deoarece birourile poștale Țințăreni și Tg. Frumos sînt trecute de două ori, rezultă că cercetătorul a stabilit că în perioada 1862–1864 au fost 49 birouri poștale care au primit mărci, nu 51, cu precizarea că „Leova, Mizil și Reni nu au avut ștampile de zi proprii” și deci n-au obliterat mărci.

Lăsînd la o parte deosebirile dintre cei trei autori, ca și confuziile pe care le-am sesizat chiar la același autor, vom prezenta pe ani organizarea poștei de scrisori din perioada 1862–1864 pe baza documentelor poștale.

În anul 1862 poșta de scrisori din Moldova, la 1 mai 1862, cînd a intrat în vigoare organizarea serviciului poștal din principate, avea deja o experiență de patru ani. Existau birouri poștale care funcționau în următoarele localități : 1) Bacău, 2) Birlad, 3) Botoșani, 4) Cahul, 5) Dorohoi, 6) Focșani, 7) Fălticeni, 8) Galați, 9) Huși, 10) Iași, 11) Ismail, 12) Mihăileni, 13) Piatra Neamț, 14) Roman, 15) Tecuci, 16) Vaslui.

Existența continuă a acestor birouri poștale și a ștemplurilor cu care obliterau mărci nu poate fi pusă la îndoială, ea fiind dovedită prin numeroase documente poștale, inclusiv scrisorile cu mărci circulate în perioada 1858–1862. Dealtfel ele sînt înscrise și în bugetul poștei moldovene pe anul 1862 (dosar D.G.P. 542 filele 6–8).

În același buget sînt prevăzute încă două birouri poștale 17) Bolgrad și 18) Tîrgu Neamț, care posedau ștempluri din anul 1859, dar care n-au primit mărci din emisiunea II Cao de bour și nici din emisiunea Principatele Unite în anul 1862 (dosare D.G.P. 870/1859).

Trecînd în Muntenia, constatăm că pentru executarea dispozițiilor prevăzute în „Proiectul de lege pentru înființarea serviciului poștal comun în ambele principate” se înființează șapte birouri poștale independente :

1) București, 2) Brăila, 3) Craiova, 4) Calafat, 5) Giurgiu, 6) Oltenița și 7) Ploești (dosar D.G.P. nr. 205/1862, fila 29) și 12 birouri poștale districtuale, la care casierii generali ai județelor dețineau și funcția de șefi ai birourilor poștale :

8) Buzău, 9) Caracal, 10) Cîmpu-Lung, 11) Pitești, 12) Rimnicu-Sărat, 13) Rimnicu-Vilcea, 14) Slatina, 15) Știrbeiu (Călărași), 16) Tîrgoviște, 17) Tîrgu Jiu, 18) Turnu Măgurele, 19) Turnu Severin (dosar D.G.P. 205/1862, fila 29).

La 30 aprilie 1862, cu telegrama nr. 7750 către Prefectura Mehedinți, nr. 7751 către Prefectura Prahova, nr. 7772 către Prefectura Dolj și nr. 7753 către Prefectura Vilcea se înființează birouri poștale la punctele vamale : 20) Ciineni, 21) Predeal, 22) Bechet, 23) Gruia și 24) Vîrciorova (Monitorul oficial nr. 168 din 1 august 1862, dosar D.G.P. nr. 104/1862 filele 49, 161 și 206 și dosar M.F. 182/1862 fila 186).

În sfârșit din analiza dosarului Ministerului de Finanțe nr. 258/1862, filele 1 și 2 constatăm că în creditul deschis pentru plata salariilor, chiriilor, mobilierului, ștemplelor etc. a birourilor poștale muntene de 756.066 lei sînt înscrise cele 19 birouri poștale independente și districtuale, la care se mai adaugă încă două birouri poștale :

25) Țîntăreni și 26) Zimnicea, care au luat într-adevăr ființă în cursul anului 1862 (adresa D.G.P. din 3 ianuarie 1863 către M.F. publicată în lucrarea lui J. Wertheimer pagina 72 și dosar D.G.P. 103/1863).

Ștemplurile pentru birourile poștale muntene au fost comandate pecetarilor : H. A. Oruda, H. Cromberg, Moise Lanet și Menehem Carniol (dosar M. F. 258/1862, fila 5) și livrate celor șapte birouri poștale independente și celor 12 birouri districtuale în mai 1862. Dovada livrării o avem prin folosirea noii ștampile (rotundă cu stea) de către biroul poștal București la 3.05.1862 (dosar D.G.P. 99/1862).

Pentru birourile vamalo-poștale comanda s-a făcut în august 1862. Nu este cunoscută data livrării lor, dar există documente că Bechetul poseda ștemplul la 24.09.1862 (dosar D.G.P. 104/1862), Virciorova la 31.01.1863 (dosar D.G.P. 103/1863), Predeal la 5.09.1863 (colecție) și Ciineni la 30.09.1863. Această dată rezultă din cheltuielile oficiului care prevede la această dată : „1 leu și 5 parale pentru o sticlă cerneală neagră și de ștemple”, documentul publicat în volumul II al lucrării lui J. Wertheimer, pagina 90).

Existența ștemplului biroului vamalo-poștal Gruia nu este cunoscut în perioada anilor 1862-1864.

Ștemplul biroului poștal Zimnicea este cunoscut la 23.01.1863 (dosar D.G.P. 103/1863) iar al lui Țîntăreni numai la 30.11.1864.

Din documentele prezentate rezultă că în anul 1862 poșta de scrisori era deservită de 44 birouri poștale : 18 în Moldova și 26 în Muntenia (din care cinci birouri vamalo-poștale), dar nu toate aceste birouri au primit, manipulat și obliterat mărci.

Astfel din cele 18 birouri poștale moldovene, nu au primit și nu au obliterat mărci în anul 1862 biroul poștal Bolgrad (prima livrare la 22.02.1863, (dosar D.G.P. 107/1863 fila 16) și Tîrgu Neamț (prima livrare la 9.03.1864 - dosar D.G.P. 114/1864, fila 34).

Din cele 26 birouri poștale din Muntenia, șapte nu au primit și obliterat mărci : 1) Ciineni și 2) Gruia, pentru care nu există vreun document care să ateste că au primit mărci în perioada anilor 1862 - 1864 ; 3) Bechet (prima livrare la 10.10.1863, dosar D.G.P. 113/1862 fila 37), 4) Predeal (prima livrare la 5.10.1863, dosar D.G.P. 113/1863, fila 37), 5) Oltenița (prima livrare la 20.01.1864, dosar 338/1864 fila 2 și 3) ; 6) Țîntăreni (prima livrare 28.04.1864, dosar D.P.T. 171/1864 fila 60) ; 7) Virciorova (prima livrare 19.12.1864, dosar D.P.T. 171/1864, fila 170).

Deci, din cele 44 birouri poștale existente în Principatele Unite în anul 1862, au manipulat și obliterat mărci numai 35 de birouri.

Gr. Racoviceanu nu a greșit cînd a indicat existența a 44 birouri poștale care deserveau poșta de scrisori în 1862, dar trebuie să menționăm că birourile poștale Bolgrad, Tg. Neamț, Ciineni, Oltenița, Bechet, Gruia, Predeal, Țîntăreni și Virciorova nu au manipulat și obliterat mărci în anul 1862.

V. Tebeica a indicat eronat existența a 45 birouri poștale, deoarece a considerat stația de poștă Tg. Frumos ca birou poștal.

De asemenea greșește cînd specifică printre birourile poștale care au fost aprovizionate cu mărci în anul 1862 și birourile Bechet, Oltenița și Tg. Ocna.

Curios e faptul că la pagina 32 unde prezintă organizarea poștei de scrisori, Tg. Ocna nu este enumerat printre birourile poștale existente în 1862, în schimb apare la pagina 144 printre birourile poștale aprovizionate cu mărci.

K. Dragomir nu-și precizează punctul de vedere în legătură cu numărul de birouri care a deservit poșta scrisorilor în anul 1862 și indică greșit (poate este numai o scăpare) printre birourile poștale care au primit și obliterat mărci în 1862 și oficiile Țîntăreni (Filiași) și Tîrgu Frumos.

Trecînd la anul 1863 constatăm transformarea stației de poștă Adjud în birou poștal, cu precizarea că n-a primit și n-a obliterat mărci Principatele Unite nici în anul 1863, nici în anul 1864, avînd venituri numai din scrisori cu porto (M. F. dosar 388/1864, fila 2 și următoarele).

V. Tebeică indică eronat existența în anul 1863 a biroului poștal Tîrgu-Ocna, care a rămas în continuare stație de poștă, devenind birou telegrafo-poștal în august 1864 (D.P.T. dosar 171/1864, fila 122).

Neindicînd Predealul printre birourile poștale aprovizionate cu mărci în 1863 și nici în anul următor, implicit se atestă că mărcile obliterat cu ștampila acestui birou sînt obliterat fals, ceea ce este o greșeală. Acest birou vamalo-poștal a primit pentru prima dată mărci la 5 octombrie 1863 și anume 320 bucăți de 30 parale emisiunea 1862.

Confirmarea livrării și primirii se găsește în dosarul D.G.P. nr. 113/1863 fila 37. Din documentul „Contul veniturilor birourilor poștale din Principatele Unite” (M. F. dosar 338 fila 2) rezultă că în anul 1863, biroul Predeal are venituri din mărci de 32,20 lei. Aprovizionarea cu mărci a continuat și după 5 octombrie 1863, astfel că la 1 ianuarie 1865 biroul Predeal avea un stoc de 4.025 mărci de 30 parale pe care le returnează la 23 ianuarie 1865.

Cercetătorul K. Dragomir nu indică apariția altor birouri în 1863, în schimb studiind cu deosebită atenție activitatea birourilor poștale din perioada 1862–1864 ajunge la concluzia că 3 birouri poștale în ființă încă din anul 1862 au primit și obliterat mărci în anul 1863 : Bechet, Bolgrad și Predeal (M. F. dosar 338, fila 2 și următoarele).

Ne însușim această constatare, concluzionând că în anul 1863 poșta de scrisori din Principate era deservită de 45 birouri poștale, din care 38 au manipulat și obliterat mărci.

În anul 1864 numărul birourilor poștale se mărește de la 45 la 53. Noile birouri poștale sînt : Cîmpina, Fălcui, Găești, Leova, Mizil, Reni, Tg. Frumos și Tîrgu Ocna, toate fiind birouri telegrafo-poștale (D.P.T. dosar 114/1864).

De asemenea și numărul birourilor poștale care au primit mărci în anul 1864 se mărește de la 38 la 49, nu 54 cum afirmă V. Tebeica în lucrarea sa la pagina 33.

Cele 11 birouri sînt precis indicate de cercetătorul K. Dragomir. Acestea sînt :

- 1) Cîmpina (D.P.T. dos. 114 fila 237) ;
- 2) Găești (D.P.T. dos. 114, fila 199) ;
- 3) Leova (D.P.T. dos. 171, fila 151) ;
- 4) Mizil (D.P.T. dos. 94, fila 101) ;
- 5) Oltenița (M.F. dos. 338/1864, fila 2) ;
- 6) Țîntăreni (D.P.T. dosar 171, fila 60) ;
- 7) Tîrgu Frumos (D.P.T. dosar 171, fila 32) ;
- 8) Tîrgu Neamț (D.P.T. dosar 171, fila 44) ;
- 9) Tîrgu Ocna (D.P.T. dos. 171, fila 122) ;
- 10) Vîrciorova (D.P.T. dosar 171, fila 170) ;

11) Reni (din documentul poștal „Consemnare mărcilor poștale rămase prin Stații la 1 ianuarie 1865 și predate onor Ministeriu de Finance prin Direcția Generală a Telegrafelor și Poștelor” care prevede toate cele 11 birouri poștale).

Privitor la faptul, dacă toate cele 11 birouri poștale au obliterat mărci, K. Dragomir afirmă că numai Leova, Mizil și Reni nu „au avut ștampile proprii”, deci celelalte opt birouri poștale au obliterat mărci.

Ne însușim afirmația că birourile telegrafo-poștale Leova, Mizil și Reni nu au avut ștempluri în anul 1864, dar numai acestea ?

Documente care să dovedească existența în anul 1864 a ștemplurilor avem numai pentru : Oltenița (D.G.P. dosar nr. 117/1862) ; Țîntăreni (documentul în lucrarea lui J. Wertheimer, pagina 80), Tîrgu-Frumos (D.G.P. dos. 867/1859), Tîrgu Neamț (D.G.P. dosar 870/1859), Tîrgu Ocna (D.G.P. dosar 559/1859) și Vîrciorova (D.G.P. dos. 103/1863). Nu sînt documente care să ateste existența ștemplurilor birourilor poștale Cîmpina și Găești în perioada 1862–1864, ca și a ștemplurilor birourilor poștale Leova, Mizil și Reni.

De aceea consider cel puțin hazardată indicarea în Catalogul mărcilor românești ediție 1976, pagina 57, în tabelul „cota ștampilelor (coeficienți)” a cotei atribuită mărcilor de 30 parale, emisiune 1864, obliterate cu ștampila Cîmpina.

În concluzie, birourile poștale care au primit mărci Principatele Unite și au fost în măsură să le oblitereze, deoarece posedau ștempluri, sînt următoarele :

a) Din emisiunea Principatele Unite 1862 :

În anul 1862 :

- 1) Bacău, 2) Birlad, 3) Botoșani, 4) Brăila, 5) București, 6) Buzău, 7) Cahul, 8) Calafat, 9) Caracal, 10) Cîmpu-Lung, 11) Craiova, 12) Dorohoi, 13) Fălticeni, 14) Focșani, 15) Galați, 16) Giurgiu, 17) Huși, 18) Iași, 19) Ismail, 20) Mihăileni, 21) Piatra Neamț, 22) Pitești, 23) Ploiești, 24) Rimnicu Sărat, 25) Rimnicu Vilcea, 26) Roman, 27) Slătina, 28) Știrbeiu (Călärași), 29) Tecuci, 30) Tîrgoviște, 31) Tîrgu Jiu, 32) Turnu Măgurele, 33) Turnu Severin, 34) Vaslui, 35) Zimnicea ;

În anul 1863 :

- 36) Bechet, 37) Bolgrad, 38) Predeal ;

În anul 1864 :

- 39) Cîmpina, 40) Găești, 41) Mizil, 42) Oltenița, 43) Țîntăreni, 44) Tîrgu Frumos, 45) Tîrgu Neamț, 46) Tîrgu Ocna (documente de livrare în dosarul D.P.T. 171/1864 filele 32, 60, 106, 122 și dos. nr. 114/1863 filele 34, 100, 199 și 237).

b) Birourile poștale care au primit mărci Principatele Unite emisiune 1864 și au avut posibilitatea să le oblitereze (mai puțin Leova, Mizil și Reni), precum și datele cînd

s-au livrat aceste mărci de către casieria centrală a Biroului poștal București sint prevăzute în tabelele 1 și 2.

Prin expresia „au avut posibilitatea să oblitereze” mărcile din emisiunea 1864, folosită mai sus, nu trebuie să se înțeleagă că există asemenea mărci obliterate autentice de toate cele 33 birouri poștale care au primit mărci din emisiunea 1864. De aceea colecționarii trebuie să țină seama de afirmația expertului O. Tulbengean : „în toată activitatea mea de studiu și expertiză n-am cunoscut nici o marcă Principatele Unite obliterate autentice Adjud, Ciineni, Cimpina, Gruia, Găești, Leova, Mizil, Reni, Țințăreni și Virciorova, iar cu ștampila Șirbeiu cunosc o singură marcă de 30 parale emisiune 1862”.

3. Tirajul celor două emisiuni „Principatele Unite” pe valori. Citeva concluzii despre consumul mărcilor pe birouri poștale și despre data primei zile de circulație pe birouri poștale

Din lipsă de informații, G. Brunel și R. Poncelet consideră că tirajul emisiunii 1862 ar fi de 120.000 mărci pentru toate cele trei valori, ambii susținând eronat că începând din anul 1863 s-a trecut la imprimarea emisiunii cu ajutorul planșelor tipografice prin galvanoplastie.

Ei evită să se pronunțe asupra tirajului celei de-a doua emisiuni „Principatele Unite” denumită de R. Poncelet „tiraj mecanic”, arătând numai că spre deosebire de prima emisiune care a fost imprimată în coli de 32 mărci, emisiunea a doua s-a tipărit în coli de 40 de mărci.

J. Wertheimer consideră că tirajul valorilor emisiunii în 1862 este necunoscută, iar pentru emisiunea din 1864 precizează : 368.000 pentru valorile de 3 și 6 parale împreună și 400.000 bucăți pentru valoarea de 30 parale.

Ionel Schiffer, probabil pentru a nu greși, evită să dea tirajele separat pe emisiuni, prezentând un tiraj care să le înglobeze pe amândouă :

- 3 parale : 631.600 bucăți
- 6 parale : 452.800 „
- 30 parale : 1.106.400 „

În schimb, V. Tebeică prezintă o situație completă, dând tirajul total, tirajul pe emisiuni și cantitățile mărcilor consumate. Cităm din lucrarea sa, pagina 142 :

„Pe baza actelor găsite pînă astăzi, putem stabili tirajul total pentru cele trei valori ale emisiunii „Principatele Unite” (vezi tabelul 3) :

- 3 parale - 637.600
- 6 parale - 452.800
- 30 parale - 992.120

din care tipul I (1862) :

- 3 parale - 585.600
- 6 parale - 264.000
- 30 parale - 751.200

și tipul II (1864) :

- 3 parale - 52.000
- 6 parale - 188.800
- 30 parale - 240.920

K. Dragomir își însușește cifrele prezentate de V. Tebeica asupra tirajului total cit și a tirajului pe emisiuni și valori și implicit justificarea acestora.

În privința cantităților de mărci consumate și a stocului rămas neconsumat, pe valori, sint mici deosebiri între cei doi cercetători, asupra cărora vom reveni.

În clarificarea problemei tirajelor vom adopta aceeași metodă folosită pînă aici, concluziile urmînd să fie trase pe baza documentelor.

Pentru a se putea urmări cu ușurință cifrele care vor fi comentate, am întocmit tabelul nr. 4, care cuprinde comenzile date Atelierului Timbrului din București, cantitățile care s-au livrat din comenzile respective pe emisiuni și valori. Pentru fiecare cifră este indicat documentul care confirmă cantitățile de mărci livrate Direcției Generale a Poștelor. Nici un document care poate fi verificat n-a fost omis.

Pe baza acestor documente, spre deosebire de cifrele date de V. Tebeica și K. Dragomir (tabelul 3), tiraje celor două emisiuni, pe valori, este următorul (tabelul 4) :

	Tiraj pe baza documentelor	Tiraj indicat de V. Tebeica și K. Dragomir
<i>Emisiunea 1862 :</i>		
3 parale	585.600 buc.	585.600 buc.
6 parale	<i>tiraj necunoscut</i>	264.000 buc.
30 parale	751.200 buc.	751.200 buc.
<i>Emisiunea 1864 :</i>		
3 parale	52.000 buc.	52.000 buc.
6 parale	<i>tiraj necunoscut</i>	188.800 buc.
30 parale	<i>tiraj probabil 355.200 buc.</i>	240.920 buc.

Din datele prezentate mai sus, rezultă că sînt deosebiri la valoarea de 6 parale emisiune 1862 și la valorile de 6 și 30 parale emisiune 1864.

Analizînd comparativ datele prezentate în tabelul 3 cu cele prevăzute în tabelul 4, constatăm :

a) Cantitățile livrate Direcției Generale a Poștelor din primele patru comenzi și din comanda 6 sînt identice ; deosebiri fiind numai la comanda 5 pentru marca de 6 parale emisiune 1862 și 6 parale emisiune 1864 și la comanda 7 pentru 30 parale.

b) La comanda 5 în tabelul 3 sînt înscrise ca livrate Direcției Generale a Poștelor 195.200 bucăți din marca de 6 parale emisiune 1862 (denumită tip I), fără a se prevedea documentul pe baza căruia s-a făcut această înscriere, pe cînd în tabelul 4 este prevăzută numai cantitatea de 67.200 bucăți, indicîndu-se și documentul care atestă livrare. În ceea ce privește diferența pînă la acoperirea comenzii de 384.000 mărci de 6 parale, respectiv 188.800 bucăți este prevăzută în tabelul 3 ca predată Ministerului de Finanțe ca mărci din emisiunea 1864 (denumită tip II), indicîndu-se ca dovadă documentul din dosarul M. F. 338, fila 113.

În tabelul 4 nu este prevăzută nici o cantitate în afară de 67.200 buc., justificîndu-se aceasta prin lipsa documentelor care să ateste o altă livrare din comanda 5 fie Direcției Generale a Poștelor, fie Ministerului de Finanțe.

În legătură cu comanda 7 de 400.000 mărci de 30 parale, în tabelul 3 este prevăzută livrarea către Direcția Generală a Poștelor a 44.800 bucăți din emisiunea 1862 și 166.000 mărci din emisiunea 1864, total 210.800 mărci, indicîndu-se documentele dovăditoare. Din diferența de 189.200 mărci pînă la acoperirea integrală a comenzii, se prevede o livrare de numai 74.920 mărci emisiune 1864 care s-ar fi predat Ministerului de Finanțe, indicîndu-se ca dovadă același document prevăzut și pentru marca de 6 parale, care se găsește la dosarul M. F. 338, fila 113.

În tabelul 4 (cu tirajele prezentate pe bază de documente) sînt prevăzute cele 44.800 bucăți emisiune 1862 și 166.000 bucăți emisiune 1864, dar în loc să se prevadă ca livrate Ministerului de Finanțe numai 74.920 bucăți, se indică o livrare probabilă de 189.200 mărci de 30 parale 1864.

Acestea fiind deosebirile să vedem care este într-adevăr tirajul real.

a) Să începem cu marca de 6 parale, emisiune 1862.

În perioada 26.05.1862 – 11.12.1862, ca urmare a comenzilor 1, 3 și 4 (comanda 2 se referea la mărci de 30 parale), s-a livrat D.G.P. cantitatea de

68.800 bucăți

Între 17.03.1864 și 18.08.1864 există documente care atestă livrări din comanda 5 numai pentru

67.200 bucăți

TOTAL 136.000 bucăți

Nu există documente care să ateste că începînd de la data de 11.12.1862, data cînd s-a lansat comanda 5 pînă la 17.03.1864 s-a mai făcut vreo livrare și nici după data de 18.08.1864.

În această situație ar fi deci normal să concluzionăm că tirajul mărcii de 6 parale este de 136.000 bucăți și nu tiraj necunoscut așa cum am arătat mai înainte. Există însă

documente care demonstrează că tirajul de 136.000 bucăți nu este just și că, totuși, în perioada de 11.12.1862 până la livrarea din 17.03.1864, Casieria Centrală a mai primit mărci de 6 parale emisiune 1862, cu toate că documente prin care să se confirme primirea acestora nu s-au găsit. Există însă documente din care rezultă indirect că în afară de cele 67.200 mărci de 6 parale emisiune 1862 s-au mai primit și alte cantități de mărci în anul 1863. Aceste documente sînt :

1. Raportul nr. 5 „foarte urgent” al casierului central (care constituie comanda 4) pe care acesta îl face chiar în ziua de 5 noiembrie 1862, în care primește cantitatea solicitată prin comanda 3/128.000 mărci de 6 parale.

PRINCIPATELE UNITE

CASIERUL POȘTAL

București, 5 noemvrie 1862

f. urgentă

Nr. 5

Domnule,

Mărcile de scrisori de culoare roșie, a parale șase, ce am primit de la atelierul timbrului, *predîndu-le toate dupe cererile ce am întîmpinat* din partea oșebitelor Birouri poștale, mă grăbesc a face cunoscut despre aceasta dv. și tot deodată sînteți invitat să binevoiți a pune la cale nezăbovit imprimarea a numărului de una mie file mărci din cele arătate aici, fiind trebuincioase pentru întîmpinarea serviciului.

Primiți, Domnule, și cu această ocazie, încredințarea deosebitei mele considerațiuni.

Casier T. Dumitrescu

(dosar D.G.P. nr. 94/1862, fila 110)

Această comandă de 32.000 de mărci fiind considerată exagerată de către șeful biroului poștal central, acesta cu raportul nr. 451 din 6 noiembrie 1862 reduce comanda la 16.000 mărci. (D.G.P. dosar 94/1862, fila 7).

Raportul nr. 5 dovedește că la data de 5 noiembrie 1862 Casieria Centrală nu mai avea în stoc mărci de 6 parale, pentru că cele primite, așa cum se afirmă în raport, au acoperit comenzile birourilor poștale, motiv care determină transmiterea celei de a 4-a comenzi foarte urgentă.

2. Al doilea document este raportul din 30 noiembrie 1862, prin care se confirmă primirea celor 16.000 de mărci de 6 parale comandate cu raportul nr. 5 (D.G.P. dosar 94/1862, fila 94). Din acest document reiese că la data de 30 noiembrie 1862 Casieria Centrală avea în stoc maximum 16.000 de mărci de 6 parale.

3. Al treilea document este „Poșta 27. Socoteala marcelor de scrisori primite de casa Direcției Poștelor de la Departamentul de Finance și trădarea birourilor poștale din ținuturi pe anul 1863”, care din păcate este ținut numai de la 1 august 1863 (D.G.P. dosar 113/1863).

Din acest document aflăm că la 1 august 1863 se găsea în stocul Casieriei Centrale 2.153 coli a 32 buc., deci 68.896 mărci de 6 parale.

De unde această cantitate, cînd la 30 noiembrie 1862 avea numai 16.000 bucăți, la care se mai adaugă livrările pentru care avem documente din perioada 13.03 – 1.08.1864 și anume : 16.000 buc. primite la 17.03.1864 ; 16.000 buc. la 25.04.1864 și 19.200 buc. la 6.06.1864 ? Chiar dacă în 14 luni (11.12.1862 – 17.03.1864) nu ar fi livrat birourilor poștale nici o marcă de 6 parale, trebuia să aibă în stoc numai 57.200 bucăți. De unde avea, așa cum reiese din documentul „Poșta 27”, 68.896 mărci ?

Este deci sigur că în perioada 11.12.1862 – 13.03.1864 (14 luni Atelierul timbrului a mai livrat Casieriei Centrale o anumită cantitate de mărci de 6 parale, dar cit ?

V. Tebeica și K. Dragomir spun 128.000 bucăți, cantitate reieșită „din calcule”. În ce constau aceste calcule ? Cităm din lucrarea lui V. Tebeica :

„Ultimele livrări făcute în martie, aprilie, iunie și august 1864 totalizînd 2100 coli adică 67.200 bucăți și ținînd seama de soldul Casieriei Centrale la 31.12.1863, ca și de totalul rămășițelor contabilizate la 31.12.1864, putem admite (din lipsă de documente) că totalul livrărilor efectuate de Atelierul Timbrului în cursul anului 1863 s-a ridicat la cel mult 128.000 de mărci de 6 parale”.

Adăugînd aceste „cel mult” 128.000 bucăți la cantitatea de 67.200 livrări certe pe bază de documente, se concluzionează că din comanda 5-a s-au livrat 195.200 bucăți 6 parale emisiune 1862, cantitate pe care o înscris în tabelul nr. 3. La aceste 195.200 buc. se mai adaugă 68.800 buc. livrări din comenzile 1, 3 și 4 și astfel se stabilește mărccii de 6 parale emisiune 1862 un tiraj de 264.000 bucăți.

Existind certitudinea, așa cum am văzut, că în afară de cele 136.000 bucăți, Casieria Centrală a D.G.P. a mai primit și alte cantități, care însă nu se pot determina, tirajul acestei mărci nu poate fi stabilit. În consecință tirajul este necunoscut.

b) În legătură cu marca de 6 parale emisiunea 1864 (denumită impropriu tipul II) cei doi autori îi stabilesc un tiraj de 188.800 bucăți (tabelul 3).

Acest tiraj a fost determinat pe baza următorului raționament: Prin comanda 5-a se solicită livrarea a 384.000 mărci de 6 parale. Din această comandă, așa cum am văzut, se consideră livrate în anul 1863 cele 128.000 bucăți „din calcule”, la care se adaugă livrarea a 67.200 bucăți pentru care există documente, total 195.200 mărci din emisiunea 1862, care se înscrie în tabelul 3 ca livrate Direcției Generale a Poștelor. Scăzând această cantitate din comanda 5-a (384.000–195.200), se dă tirajul de 188.800 bucăți de 6 parale emisiune 1864.

Cum s-a stabilit că aceste 188.800 mărci sînt din emisiunea 1864 și nu din emisiunea 1862? Pe baza raționamentului următor: Din moment ce începînd de la 1.09.1864 Atelierul Timbrului a livrat numai mărci din emisiunea 1864, iar ultima livrare a mărcii de 6 parale este la 1.08.1864, urmează că diferența pînă la acoperirea comenzii a 5-a s-a tipărit din emisiunea 1864.

Ce s-a întîmplat cu cele 188.800 mărci de 6 parale emisiune 1864, pe care documentul „Poșta 27 Socoteala marcelor de scrisori primite la Casa Direcției Poștelor” din anul 1864 nu le menționează?

„Considerăm că diferența de la cca 195.000 la 384.000 a fost cu siguranță tipărită. Dar ea n-a fost niciodată livrată Poștei, ci, așa cum reiese din documente, direct Ministerului de Finanțe, care a primit-o în februarie 1865. *Livrarea aceasta a conținut probabil numai coli de 40 buc. ; 472 coli $\times$ 40 = 188.800*” („Primele mărci poștale românești” pagina 138).

Și mai departe, la pagina 162:

„Există și o adresă din 15 februarie 1865, prin care Atelierul Timbrului a trimis la Ministerul de Finanțe cele 188.800 mărci de 6 parale, rămășiță din comanda inițială de 384.000 din 14.12.1862”. Se referă la documentul menționat în tabelul nr. 3 (dosarul M.F. 338, fila 113).

Să lămurim în primul rînd ce este cu documentul din dosarul M.F. 338 fila 113. Cercetîndu-se dosarul M.F. 338, se constată că el conține un număr mult mai redus de file decît 113 și că în acest dosar nu există nici un document care să facă cel puțin aluzie la vreo cantitate de mărci predată de Atelierul Timbrului la Ministerul de Finanțe.

Dacă acest document ar exista, problema tirajelor n-ar mai fi făcut obiectul acestui studiu, deoarece el ar fi dovedit că Atelierul Timbrului a livrat Ministerului de Finanțe 188.800 mărci de 6 parale emisiune 1864. Livrîndu-se această cantitate, era clar, de data aceasta într-adevăr, prin calcul, că în anul 1863 s-au livrat Direcției Generale a Poștelor cele 128.000 de mărci pentru care nu există documente ($188.800 + 67.200 = 256.000 + ? = 384.000$, cantitatea comandată).

Dacă acest document a existat și poate că a existat din moment ce este citat de autor, trebuia publicat în lucrare, dat fiind importanța lui mult mai mare decît a multor alte documente publicate. Ne gîndim însă că poate el conținea date interpretabile nu atît de precise, din moment ce autorul folosește în justificarea stabilirii tirajelor termeni atît de nesiguri ca aceștia: „a livrat poștei *circa* 195.000 mărci”; „putem admite din lipsă de documente că livrarea din cursul anului 1863 s-a ridicat la cel mult 128.000 bucăți” etc.

În continuare rămîne să mai lămurim dacă s-au tipărit într-adevăr mărci de 6 parale emisiune 1864 și dacă ele au fost tipărite, în ce cantitate?

Există dovada că mărcile de 6 parale emisiune 1864 au fost tipărite și chiar în cantități mari, pe care Ministerul de Finanțe le-a vîndut la licitația din 1881, așa cum ne aduce la cunoștință revista „Timbrofilul” din 1885.

Există și azi coli întregi în țară și în străinătate, precum și în Conservatorul Poștei.

Ele au fost într-adevăr tipărite așa cum arată V. Tebeica, deoarece Ministerul de Finanțe achitase prețul de cost încă de la sfîrșitul anului 1862 și mărcile trebuiau predate, după cum vom vedea că s-a petrecut și cu mărcile de 30 parale emisiune 1864.

Cîte s-au tipărit? Care e tirajul acestei mărci emisiune 1864?

El nu poate fi determinat din următoarele motive:

– nu se cunoaște cantitatea livrată Casieriei Centrale și nici livrările făcute birourilor poștale în perioada 11.12.1862–17.03.1864, din marca de 6 parale pînă la 1862.

– nu se cunoaște ce cantitate a mai tipărit Atelierul Timbrului după ultima livrare pe care a făcut-o la 1.08.1864;

— nu se cunoaște dacă între 1.08—1.09.1864 nu s-a mai tipărit din valoarea de 6 parale emisiune 1862, pentru că într-adevăr după 1 septembrie 1864, Atelierul Timbrului a tipărit numai mărci din emisiunea 1864.

c) Relativ la valoarea de 30 parale emisiune 1864.

V. Tebeica și K. Dragomir afirmă că tirajul acesti mărci este de 240.920 bucăți. Stabilirea acestui tiraj este bazată pe următoarele considerente :

Din comanda 7 (17.06.1864) de 400.000 mărci, s-au primit de Casieria Centrală 44.800 buc. de 30 parale emisiune 1862 și 166.000 buc. de 30 parale emisiune 1864, total 210.800 mărci. Într-adevăr aceste primiri sînt confirmate de documentele existente în dosarul D.G.P. filele 89, 106, 122, 136, 154 și 170.

La cantitatea de 210.800 bucăți se adaugă 74.920 mărci de 30 parale emisiune 1864, care s-ar fi predat Ministerului de Finanțe la 15 februarie 1865, motivat de faptul că se achitase prețul pentru confecționarea întregii comenzi. Pentru documentare se indică tot dosarul M. F. 338 fila 113 și dosarul 173/1864.

Deoarece documentul din dosarul M.F. 338 nu s-a găsit așa cum am arătat, să vedem ce conține documentul din dosarul D.P.T. 173/1864, fila 35.

PRINCIPATELE UNITE
MINISTERUL DE INTERNE
AGRICULTURĂ ȘI LUCRĂRI PUBLICE

Direcțiunea Generală a Telegrafelor
și Poștelor
Serv. Contabilității

Nr. 1386 din
1865, martie 17
București

Domnule,

Fiindcă șeful presei autografe din Ministerul de Finance cu mandatul nr. 3255, i s-au eliberat suma de 1600 pentru confecționarea a 400.000 mărci poștale ce au fost lucrate pînă la finele anului pendent 1864, și în privire că nu s-a primit întreaga cantitate pe valoarea, summa menționată și spre a nu lăsa o urmă Curții de Compturi de a se pronunța în această direcțiune, să îngrijești pentru primirea întregului materialu devreme ce cheltuiala s-a efectuat pe întreaga cantitate, sunteți invitat a face d-a se primi de la Atelierul Presei Autografe și restul mărcilor pe care împreună cu celelalte rămase neintrebuințate le veți prezenta la comptulu lunei decembrie

Director General
C. Liebrecht

Domnului Sefu Stației Poștale București.

După ce reproduce acest act, se face în continuare următorul comentariu (pagina 136)

„Din conținutul unui act în același dosar (fila 36) reiese că la 19 martie 1865 delegatul poștei s-a prezentat la Atelierul Timbrului pentru a ridica mărcile nelivrate în 1864. Acestuia i s-a comunicat însă, că ele au fost trimise în luna februarie Ministerului de Finanțe iar în continuare, la pagina 135, se precizează și data cînd Atelierul Timbrului a predat mărcile Ministerului de Finanțe : cităm :

„La 15 februarie, Atelierul Timbrului a trimis Ministerului de Finanțe pe lîngă 74.920 de 30 parale și 188.800 mărci de 6 parale”.

Vom reda mai jos documentul la care se face trimitere, din dosarul D.P.T. 173/1864, fila 36. Înainte însă trebuie să arătăm că pe ordinul 1286, prezentat mai înainte, se găsește următorul

Referat

„Mergînd la atelierul presei nau voit ami libera restul Marcilor ce mai au făcute sub cuvînt ca să să facă din partea Direcții adresa a cunoaște și din partea punere la cale ce șau luat și să mi se dea ordin de urm.

C. Presan

(D.P.T. dosar. 173/1864, fila 35 verso).

În același dosar, la fila 36 găsim cel de-al doilea document care a fost indicat.

Biroul Poștal Central

Nr. 221

1865 aprilie 4

Domnule Director General,

Potrivit ordinului cu nr. 1286, însărcinînd pe D. Controlor Presan de a primi de la Atelierul presei restul mărciloru plătite cu mandatul nr. 3255, Dlui arată că i s'au refudat predarea lor sub cuvînt că Atelieru nu ar avea încunoștințare specială din partea Onor Direcțiunii în privința aceasta și stăruind a i se comunica deadreptul dispozițiunea în questie.

Binevoiți vă rog a da deslegare de urmare

Șeful Presei Autografe

Analizînd referatul lui C. Presan și documentul indicat din dosarul 173/1864 fila 36, respectiv raportul 221, se constată că cele două acte nu confirmă faptul că s-ar fi comunicat trimisului Poștei, că restul mărciloru nelivate din comanda 7 s-au predat Ministerului de Finanțe în luna februarie 1865, așa cum se afirmă de V. Tebeica.

În schimb din cele două documente rezultă că Atelierul Timbrului cere Poștei o dispoziție scrisă a Direcției Telegrafelor și Poștelor, pe baza căreia acesta să poată elibera cele 189.200 mărci de 30 parale (400.000 comanda — 214.800 mărci livrate deja) care erau deci tipărite la 17.03.1865 cînd s-a prezentat delegatul Poștei; fiind tipărite după 20.12.1864, este cert că ele erau mărci emisiune 1864.

Faptul că în anul 1881, cantități mari de mărci de 30 parale și 6 parale, emisiune 1864, au fost vindute la licitație de către Ministerul de Finanțe, constituie încă o dovadă a existenței lor.

În concluzie, din documentele existente nu rezultă că s-ar fi predat Ministerului de Finanțe numai 74.920 mărci de 30 parale emisiune 1864, ci toată cantitatea care nu se predase pînă la data de 17.03.1865.

Această cantitate era de 189.200 mărci.

Pentru a stabili tirajul mărcii de 30 parale emisiune 1864, va trebui să scădem din totalul comențit de 400.000 cele 44.800 mărci de 30 parale emisiune 1862, livrate în lunile iulie și august 1864, constatînd astfel că tirajul probabil al acestei mărci este de 345.280. L-am denumit probabil deoarece nu există documente precise din care să rezulte efectuarea livrării la Ministerul de Finanțe, dar există în schimb documente care atestă plata confecționării celor 400.000 de mărci, precum și tipărirea întregii cantități de mărci comandate la 17.06.1864.

* * *

Stabilirea consumului fiecărei mărci în parte, precum și a consumului fiecărei valori pe birouri poștale este o problemă excepțional de importantă, deoarece cunoscînd aceste date și ținînd seama de frecvența apariției mărcilor și în special a plicurilor pe care sînt aplicate asemenea mărci clasice la licitații și existența lor în colecții, se poate stabili valoarea reală a mărcilor neobliterate și obliterate, a rarității stămpilelor pe fiecare marcă, a varietății plicurilor, precum și a primei zile de circulație a fiecărei mărci pe birouri poștale.

V. Tebeica s-a străduit să dea consumurile pentru fiecare marcă, iar K. Dragomir mergînd mai departe le dă și pe birouri poștale, prezentînd și tabele cu „coeficienții de preferință în raport de frecvența circulației mărcilor poștale de 30 parale emisiune 1862 și 1864”.

Munca depusă de cei doi cercetători a fost enormă și ea trebuie relevată. Din păcate dorința de a rezolva această problemă i-a făcut să înlocuiască lipsa unor documente cu aprecieri personale pe care le-au transformat apoi în cifre, care nu au bază reală. De altfel și V. Tebeică este convins de acest fapt cînd afirmă, cităm :

„Totalul retururilor făcute l-am putut stabili la 10.059, cifră la care ar mai putea fi adăugate și retururile posibile ale birourilor poștale Buzău, Iași și Fălticeni, care probabil că au înapoiat pe lingă mărci de tip II și din tip I”.

„Am putut aprecia de asemenea că au fost făcute retururi și pentru valoarea de 3 parale într-un total de circa 3.500 bucăți”.

Nici azi și nici în viitor nu vor putea fi date cifre precise în legătură cu consumul fiecărei mărci, cu toate că la îndemîna cercetătorilor se găsesc azi două documente foarte importante în care sînt prevăzute retururile pe birouri poștale. Acestea sînt :

1) „Consemnarea marcelor poștale remase prin Stații la 1 ianuarie 1865 înapoiate Onor Ministeriu de Finance prin Direcția generală a Telegrafelor și Poștelor și 2) Raportul nr. 21 al Casieriei biroului poștal central, care la 11 august 1865 returnează „toate marcele rămase după cea din urmă socoteală” (D.T.P. dosar 173/1864 fila 39).

Din păcate, ambele documente prevăd cantitățile returnate numai pe valori : 3, 6 și 30 parale, dar nu și pe fel de emisiuni. Acest lucru este explicabil deoarece pe expeditorii birourilor poștale nu-i interesa emisiunea din care face parte fiecare marcă, ci numai valoarea.

Folosind cele două documente am putea prezenta un consum pe valori, dar acest lucru este fără importanță din punct de vedere filatelic.

K. Dragomir, însușindu-și tirajele și consumul pe valori și emisiuni dat de V. Tebeica cu foarte mici deosebiri, folosind și alte documente pe care le-a descoperit la Arhivele Statului, a întocmit tabele cu repartitia și consumul tirajelor mărcilor din ambele emisiuni, pe birouri poștale.

Cel puțin la ora actuală asemenea tabele nu pot să conțină cifre reale pentru mărcile emisiunii 1862, deoarece nu s-a descoperit până în prezent (nici cel puțin pentru biroul poștal din București) vreun document din care să rezulte cantitățile repartizate birourilor poștale la apariția emisiunii. Este posibil ca prima repartitie să nu se fi făcut pe bază de cereri cu adevărurile „Poșta 28 și 29”, așa cum s-a procedat ulterior, ci printr-un distribuitor, care n-a fost încă descoperit.

În cazul când acest distribuitor nu va fi găsit în viitor și dacă nu se va descoperi nici registrul „Poșta 27”, perioada 26 iunie 1862 – 1 august 1863 (de la 1 august – 31 decembrie 1864 există) nu se va putea întocmi și folosi cu încredere un tabel care să cuprindă „coeficienții de preferință în raport de frecvența circulației mărcilor emisiune 1862”.

În baza acestei afirmații nu trebuie să se tragă concluzia că astăzi și în viitor nu se va putea aprecia valoarea reală a unor mărci obliterate de anumite birouri poștale. Experții care prin studiu și experiență au ajuns să cunoască raritatea unor mărci sau plicuri obliterate autentic, cu anumite ștampile sînt cei care pot stabili valoarea acestora.

Pentru birourile care au luat ființă în anul 1863 și în anul 1864 și din acestea numai pentru birourile poștale care au primit mărci de 30 parale numai din emisiunea 1862 sau numai din emisiunea 1864 pot fi stabiliți coeficienți pe baza consumului mărcilor, de asemenea și prima zi de punere în circulație la birourile respective.

Aceste birouri poștale sînt :

a) pentru 30 parale emisiunea 1862

– Găești, livrat la 27.08.1864. 384 mărci, din care a returnat 138 ; consum 246 bucăți.

– Țințăreni, livrat la 28.04.1864, 160 bucăți, din care a returnat 64 ; consum 96 bucăți.

– Tirgu Neamț, livrat la 9.03.1864, 1600 bucăți, din care a returnat 471, consum 1129 bucăți.

– Tirgu Ocna, livrat la 1.09.1864, 640 bucăți, din care a restituit 592 bucăți, consum 48 bucăți.

b) pentru emisiunea 1864

– Leova, livrat 27.09.1864, 1600 buc., din care a restituit 1499, consum 101 bucăți.

– Virciorova, livrat 19.12.1864, 1600 buc., din care a returnat 1599, consum 1 bucată.

În afară de aceste birouri, mai este cunoscută prima zi de circulație pentru mărcile din emisiunea 1862, la București 26 iunie 1862 (D.G.P. dosar 94/1862) și Cîmpu Lung 2 iulie 1862 (din raportul biroului nr. 4, din 4 septembrie 1862, cînd solicită din nou mărci, dosar D.G.P. 94/1862, fila 39).

În concluzie, distribuirea cantitativă a mărcilor din emisiunea „Principatele Unite 1862” ca și precizarea primei zile de circulație pe birouri poștale nu este cunoscută, cu excepțiile arătate mai sus.

Indicarea unor „coeficienți de preferință în raport de frecvența de circulație a mărcii poștale de 30 parale emisiune 1862” (Catalogul mărcilor poștale românești ediție 1974, pagina 53) care se bazează numai pe consumuri și acestea la rîndul lor determinate pe bază de aprecieri nu pot duce decît la stabilirea unor cote (valori) eronate.

Cîteva exemple de cote indicate pe această bază pe mărcile de 30 parale emisiune 1862 :

– Budeu (stampila rară în special pe scrisoare) coeficientul 6 sau Oltenița coeficientul 11 față de Huși 25, Roman 12,5, Fălticeni 11, Dorohoi 9 ; ultimele trei ștampile sînt fără semnificație filatelică. De altfel aceste trei obliterate cu aceeași valoare, deci ar trebui să posedे același coeficient, fără nici o diferențiere.

Ismail cota 7 pe scrisoare față de Mihăileni 25, Huși 26 sau Dorohoi 12, cînd ultimele trei obliterate sînt comune față de Ismail, care este într-adevăr rară.

Marca de 30 parale cu ștampila birourilor poștale T. OKNA și T. NEAMZU nu sînt cunoscute pe scrisori obliterate autentice ; se cunoaște numai cîte o marcă obliterate cu ștampila B 3 Franco, nu cu ștampila B 2 rotundă așa cum se arată în catalog.

Așa cum am arătat mai înainte, este cunoscută o singură marcă obliterate. Știrbeiu (Călărași), cu toate acestea sînt indicate cote pentru marca simplă 6, pe fragment 9 și pe scrisoare 30.

Exemplificări de cote indicate pentru ștampilele birourilor poștale pe 30 parale emisiune 1864 :

– Din nou Știrbeiu (Călărași) cota 4 pentru marca obliterate, cota 5 cînd marca e pe fragment de scrisoare și 12 cînd e pe scrisoare, față de Bacău (ștampila obișnuită) care are cotele 5,6 și 15 pe scrisoare.

– Giurgiu cota 1,5 pe marcă, 2 pe fragment și 6 pe scrisoare, față de Roman, Bacău, etc. care au cote mai mari.

– Ismail cota 3 pe marcă, 10 pe scrisoare, față de Bacău 15, Turnu Severin 13, Ploiești 11 etc.

În încheierea articolului trebuie relevată totuși valoarea deosebită a lucrărilor lui I. Schifter și V. Tebeica, care pe baza studiului documentar au înlăturat erori grave în legătură cu mărcile emisiune 1864, precum și munca deosebită depusă de cercetătorul K. Dragomir în descoperirea de noi documente poștale, care urmăresc clarificarea, rezolvarea problemei consumurilor și a primei zi de circulație pe birouri poștale a celor două emisiuni Principatele Unite.

Fig. 1. Din colecția Witzleben — ultima zi de circulație cunoscută : 3/5 1862

NOTA

- D.G.P. = Direcția Generală a Poștelor
- D.T.P. = Direcția Generală a Telegrafelor și Poștelor. (Prin jurnalul Consiliului de Miniștri din 29 august 1864 (Decretul domnesc 1093) Direcția Poștelor din Ministerul de Finanțe se contopește cu Direcția Telegrafelor din Ministerul de Interne.
- M.F. = Ministerul de Finanțe
- C.M.P. = Catalogul mărcilor poștale românești ediție 1974.

TABEL Nr. 2

cu distribuirea pe birouri poştale a mărcii de 30 parale emisiune 1864 (40 mărci pe coală)

Biroul poştal	Septembrie		Octombrie		Noembrie		Decembrie		Total	
	Ziua	Cantit.	Ziua	Cantit.	Ziua	Cantit.	Ziua	Cantit.	Coli	Bucăţi
1. Bacău	—	—	—	—	—	—	13	100	100	4.000
2. Birlad	25	40	—	—	6	40	—	—	80	3.200
3. Botoşani	18	48	—	—	15	100	—	—	148	5.920
4. Brăila	18	100	—	—	15	60	15	200	360	14.400
5. Bucureşti	—	—	1 18	200 20	1 28	200 20	1	200	640	25.600
6. Buzău	25	100	—	—	—	—	—	—	100	4.000
7. Cahul	—	—	—	—	—	—	8	32	32	1.280
8. Călăraşi (Ştirbeiu)	14	20	—	—	—	—	9	20	40	1.600
9. Cîmpina	—	—	—	—	—	—	10	4	4	160
10. Cîmpulung	—	—	6	24	—	—	10	38	62	2.480
11. Craiova	25	160	—	—	—	—	8	200	360	14.400
12. Fălticeni	22	80	—	—	—	—	21	32	112	4.480
13. Focşani	—	—	12	80	—	—	—	—	80	3.200
14. Galaţi	18	80	20	80	22	100	—	—	260	10.400
15. Giurgiu	—	—	7	32	25	32	—	—	64	2.560
16. Huşi	28	40	—	—	—	—	—	—	40	1.600
17. Ismail	27	40	—	—	—	—	13	40	80	3.200
18. Iaşi	—	—	4	400	—	—	21	400	800	32.000
19. Leovă	—	—	—	—	27	40	—	—	40	1.600
20. Mizil	—	—	5	6	—	—	—	—	6	240
21. Olteniţa	—	—	—	—	25	20	—	—	20	800
22. Piatra	13	40	—	—	—	—	20	50	90	3.600
23. Ploeşti	—	—	—	—	15	40	—	—	40	1.600
24. Predeal	—	—	—	—	5	100	—	—	100	4.000
25. Reni	—	—	13	20	—	—	—	—	20	800
26. R. Sărat	—	—	8	48	—	—	—	—	48	1.920
27. Roman	—	—	13	40	25	20	—	—	60	2.400
28. Slatina	25	40	—	—	—	—	—	—	40	1.600
29. Tîrgovişte	—	—	—	—	12	32	—	—	32	1.280
30. Tg. Frumos	—	—	—	—	25	20	—	—	20	800
31. Tg. Jiu	—	—	—	—	3	14	23	15	29	1.160
32. Tr. Severin	—	—	14	32	—	—	—	—	32	1.280
33. Vîrciorova	—	—	—	—	—	—	19	40	40	1.600
T O T A L									3.979	159.160

Data zilei este data expediţiei de către casieria Biroului Poştal Central Bucureşti.

Obliterările cu ştampilele altor birouri poştale sau anterioare datelor indicate mai sus sînt categoric false.

TABEL Nr. 1

cu distribuirea pe birouri poștale a mărcii de 3 parale emisiune 1864 (40 mărci pe coală)

Biroul poștal	Octombrie		Noiembrie		Decembrie		TOTAL	
	Ziua	Cantit.	Ziua	Cantit.	Ziua	Cantit.	Coll	Buc.
1. București	1	400	25	100	4 13.	200 100	800	32000
2. Craiova	10	100	—	—	—	—	100	4000
3. Iași	—	—	—	—	21	200	200	8000
TOTAL							1100	44000

Data zilei este data expediției de către casieria Biroului poștal central București.

Obliterările cu ștampilele altor birouri poștale sau anterioare datelor indicate mai sus sînt categoric false.

TABLOU RECAPITULATIV Nr. 3

cu livrările de mărci din emisiunea „Principatele Unite” 1862/1864

Actul cu care s-a comandat	3 par.	6 par.	30 par.	tip.	Actul de confirmare a primirii livrării
Adresa DP 862 din 17.4.1862	20.000	40.000	60.000	I	din 26.6.62
Adresa Cas. Centr. 20228 din 9/1862	—	—	6.400	I	Adr. MF 22.449/8.10.62
Raport Cas. Centr. nr. 1 din 6/10.62	32.000	12.800	—	I	rap/ din 5.11.62
Adr. BP 451/6.11.62	—	16.000	—	I	adr. din 30.11.62
Rap. Cas. Centr. 7 din 11.12.62	384.000	195.200	640.000	I	pt. 3 par. adr. 27 din 26.11.63 pt. 30 par. adr. 15 din 15.06.64
idem	—	188.800	—	II	At. T la MF dos. 308 fila 113
Adr. DP 1958 din 27.11.63	16.000	—	—	I	ref. 525 din 2.4.64
idem	133.600	—	—	I	jurnal casă din lunile 4—8.1864 (DPT 171/64)
idem	52.000	—	—	II	idem 9—12.1864
Adr. 911 din 15.6.64 400.000 buc.	—	—	44.800	I	idem 7—8.1864
idem	—	—	166.000	II	idem 9—12.1864
idem	—	—	74.920	II	At. T. la MF dos. 308 fila 113
TOTAL TIRAJ	637.600	452.800	992.120		

NOTA Acest tabel este reprodus după lucrarea „Primele mărci poștale românești” de V. Tebeica. Autorul denumește emisiunea 1862, tip I, iar emisiunea 1864, tip II.

TABEL Nr. 4

cu comenzile și livrările de mărci poștale ale emisiunilor „Principatele Unite”
1862 și 1864 și tirajul acestora pe valori, întocmit pe baza documentelor existente
în Arhivele Statului București.

Numărul, data și cantitatea comandată de Dir. Generală a Poștelor sau a raportului de necesitate a Biroului central poștal București	Confirmarea livrării	Cantitățile livrate (număr de mărci) Emisiunea 1862			Cantitățile livrate Emisiunea 1864			Observații
		3 par.	6 par.	30 par.	3 par.	6 par.	30 par.	
1	2	3	4	5	6	7	8	9
<i>Comanda 1</i> Raport nr. 862 din 17.04. 1862 și D.G.P. nr. 6891 din 19.04.1862 pentru : 60.000 mărci de 1 leu 40.000 mărci de 2 lei 20.000 mărci de 5 parale (D.G.B. dos. 189/1862 fila 5)	Telegrama D.G.P. 1946/1059 din 26 iunie 1862	20.000	40.000	60.000	—	—	—	
<i>Comanda 2</i> Raportul Biroului poștal central nr. 20.228 din 9.09.1862 pentru 6.400 mărci de 30 parale. (D.G.P. dos. 168/1862 fila 1)	D.G.P. nr. 22449 din 8.10.1862	—	—	6.400	—	—	—	
<i>Comanda 3</i> Raportul Biroului poștal central nr. 323 din 11.10.1862 (D.G.P. dos. 94/1862 fila 68) de 30 mărci din (D.G.P. dos. 94/1862 fila 4 și dos. 119/1862 fila 14) 3 parale și 12.800 de 6 parale	Raportul nr. 5 din 5.11. 1862 a Bir. poștal central care 44.800 în coli mărci din (D.G.P. dos. 94/1862 fila 4 și dos. 119/1862 fila 14)	32.000	12.800	—	—	—	—	

Tabel 4 (continuare)

1	2	3	4	5	6	7	8	9
<i>Comanda 4</i>								
Raportul Bir. poștal central nr. 451 din 6.11.1862 pentru 16.000 mărci de 6 par. (D.G.P. dos. 94/1862 fila 7)	Raportul Bir. poștal central din 30.11.1862 (D.G.P. dos. 94/1862 fila 94)	—	16.000	—	—	—	—	
<i>Comanda 5</i>								
Raportul nr. 7 al casierului Bir. poștal central din 11.12.1862, repetat cu nr. 9 din 14.12.1862. D.G.P. intervine la M.F. cu referatul nr. 697 și 699 din 11 și 17.12.1862 pentru 384.000 mărci de 3 par. 384.000 mărci de 6 par. 640.000 mărci de 30 par. (D.G.P. dos. 119/1862, fila 6, 18 și 20 și dos. 114/1863 fila 143)	Raportul Bir. poștal central nr. 27 din 26.11.1863 (D.G.P. dos. 107/1863 filele 187 și 188) pentru 384.000 mărci 3 parale. Raportul casierului central poștal nr. 15 din 15.06.1864 pentru 640.000 mărci 30 parale (D.G.P. dos. 114/1863 fila 142) „Socoteala mărcelor, Poșta 27” (D.G.P. dos. 171/1864 pentru 67.200 buc. de 6 parale	384.000	67.200*)	640.000	—	**) —	—	*) Din comanda de 384.000 mărci de 6 parale s-au livrat Bir. poștal central cert. 67.200 mărci emisiunea 1862, livrările fiind în perioada 17.03 — 1.08 1864 (D.G.P. dos. 171 filele 46,60, 74 și 106.) Din documentul „Poșta 27, Socoteala mărcelor de scrisori” (dos. 113/1863), reiese că la 1.08. 1863, casa D.G.P. din M.F. avea în stoc 68.896 mărci de 6 parale, deci mai mult decât se primise din comenzile 1, 3 și 4, din care se satisfăcuse deja comenzile birourilor poștale. Rezultă deci că pînă la 17.03.1864, Atelierul Timbrului mai livrase din această comandă o

Tabel 4 (continuare)

1	2	3	4	5	6	7	8	9
								cantitate X pentru care nu s-au găsit documente. **) Vezi nota de la sfârșitul tabelului.
<i>Comanda 6</i>								
Raportul Bir. central postal nr. 1958 din 27.11.1863 pentru 384.000 mărci de 3 parale. Cerearea se repetă cu nr. 2124 din 28.12.1863 (D.G.P. dos. 107/1863 fila 189 și 196).	Din „Socoteala mărcilor primite”, formular „Poșta 27” (D.G.P. dos. 113/1863 fila 3) și dos. 171/1864 filele 46, 60, 74, 89, 106, 122 și 170) rezultă că s-au livrat Bir. postal central numai 201.600 mărci 3 parale, din care 149.600 emisiune 1862, iar începînd cu data de 23 sept. 1864 se livrează 52.000 în coli de 40 bucăți, deci din emisiunea 1864.	149.600***)	—	—	52.000***)	—	—	***) Diferența de 182.400 mărci (384.000 comandă — 201.600 livrate) nu se mai tipărește, deoarece M. Finanțe cu nr. 14015 din 28.04.1864 nu aprobă decît 736 lei cheltuieli pentru confecționare, în loc de 1.472 lei cît era necesar pentru întreaga comandă. (Document în posesia lui J. Wertheimer — vezi lucrarea acestuia pag. 119).
<i>Comanda 7</i>								
Raport 911 din 17.06.1864 al instructorului D.G.P. Manovarda pentru 400.000 mărci de 30 parale (D.G.P. dos. 114/1864, fila 143)	Din această comandă Bir. postal central primește numai 210.800 mărci din care 44.800 în coli de 32 mărci, deci emisiune 1862 (D.G.P. dos. 171/1864 filele 89 și 106) și 166.000 mărci în	—	—	44.800	—	—	166.000	*) Cantitatea de 189.200 mărci, diferența pînă la acoperirea comenzii de 400.000 s-a tipărit în coli de 40 mărci (deci emisiune 1864) și s-a predat probabil în 1865 Ministerului de Finanțe care achitase Atelieru-

Tabel 4 (continuare)

1	2	3	4	5	6	7	8	9
	coli de 40, deci emisiune 1864. Prima livrare 1 sept. 1864. în coli de 40 mărci este 1 sept. 1864 iar ultima la 20 dos. 171/1864 filele 122, decembrie 1864 (D.G.P. 136, 154 și 170).						189.200	lui Timbrului costul confecției pentru întreaga comandă (D.G.P. 173 filele 35 și 36)
T I R A J		585.600	tiraj necunoscut	751.200	52.000	tiraj necunoscut	355.200	

**) Nu există documente din care să rezulte precis cantitatea de mărci de 6 parale tipărită din fiecare emisiune, deci nu se poate preciza tirajul acesteia pe emisiuni. Pe bază de documente s-a stabilit precis că marca de 6 parale impresiune 1864 a fost tipărită dar nu a fost pusă în circulație. Dovada tipăririi ei cit și livrării M.F. este existența acesteia în cantitate, în coli originale de 40 bucăți provenite din licitația ținută de M.F. în anul 1881.

Cooperativa
ARTIZANATUL
ILFOV

VREȚI SĂ ȘTIȚI CUM SE FACE O MĂRCĂ POSTALĂ ?

O zi obișnuită de muncă ! În holul oficiului poștal, multă forfoaleală ! La un ghișeu, o tină ră își verifică conturile. Un bărbat cu un băiețel de mină se apropie de ghișeu : „O marcă pentru francat o scrisoare recomandată externă, vă rog” și oficianta îi întinde o marcă poștală, frumos colorată : „16 lei și 20 bani”. Plătește marca, se așază la masă și o lipește pe un plic. „Tată ! Stai să văd și eu marca !” Și băiețelul ia plicul și se uită atent. Marca reproduce o pictură realizată de un pionier — un aspect din viața de țabără. „Să știi că îmi place ! Oare cum se fac aceste mărci ?”

Și de aici, mii de asemenea întrebări, puse de mulți alți copii, tineri sau vîrstnici, în nenumărate limbi, cutureieră lumea în cunoașterea adevărului : „Cum se face o marcă poștală ?”

Inchipuiți-vă că cineva răsfoiește un calendar și pe una din file citește : „În întîmpinarea sărbătorii a 100 de ani de la cucerirea independenței de stat a României, 1877-1977”.

Este o idee nouă, peritru tematica unei noi emisiuni de mărci poștale românești.

În cele ce urmează am să încerc să arăt cum se realizează o emisiune de mărci.

Această idee a sărbătoririi independenței, ca

și multe altele propuse de instituții, organizații profesionale sau obștești, se integrează într-un plan tematic anual, se analizează în cadrul Comisiei filatelice (Organul consultativ al Direcției Generale a Poștelor și Telecomunicațiilor, formată din cadre de conducere și specialiști în realizarea emisiunilor de mărci poștale) și se supune spre aprobare conducerii Direcției Generale a Poștelor și Telecomunicațiilor (D.G.P.Tc.), devenind astfel plan tematic definitiv.

În legătură cu tema propusă se citesc diferite materiale, se văd fotografii, se studiază monumente și documente, lucrări originale și reproduceri de artă, se vizitează muzee, se vizionează expoziții, se consultă biblioteci cu cărți și reviste de specialitate. În mod obligatoriu, ultimul consult asupra conținutului tematic și a modului de prezentare a ideii se face cu instituția de specialitate specifică temei propuse, astfel ca artistul plastic, machetator de mărci poștale, să poată dispune de toate elementele necesare punerii în valoare grafică a acestei teme, într-o formă cit mai originală.

Împreună cu detaliile tehnice necesare tipării (sisteme de imprimare, număr de culori, format, valori nominale etc.) machetatorul elaborează

PUIU CONSTANTINESCU

schitele de idei în culori, într-una sau mai multe variante și o machetă grafică definitivă, la o scară de două sau trei ori mai mare, pe care le supune Comisiei filatelice spre avizare.

Dacă emisiunea este formată din reproduceri de artă, schitele de idei vor fi reprezentate prin încadramentul grafic al mărcii, compus din : cadru, textele obligatorii, eventuale elemente ornamentale (decorative) și reproducerea ilustrației, care completează compoziția grafică a mărcilor. Ilustrația va fi reprezentată în machetare printr-o reproducere alb-negru sau color, la care se anexează diapozitivul color reversibil, ce va fi întrebunțat în procesul de pregătire a tiparului.

Putem spune că această fază de lucrări reprezintă proiectul grafic al viitoarei mărci poștale, la care se fac observații, atît pentru forma de prezentare cit și pentru conținut, în concordanță cu celelalte mărci, pentru menținerea unității de serie (o serie de mărci poștale este formată din una, două sau mai multe mărci, cu sau fără colije) din punct de vedere grafic și cromatic (color).

Schitele de idei sînt analizate odată cu materialul documentar respectiv, astfel ca discernămintul comisiei să poată fi cit mai judicios.

Avind toate elementele pregătite, machetatorul obține viza de principiu a Fabricii de timbre, în ceea ce privește posibilitățile de imprimare, procedind la corecturile respective în definitivarea machetelor grafice.

Citeodată însă se întâmplă, ca dintr-un studiu sau o analiză mai superficială sau incompletă a materialului documentar și informațional, să se facă unele greșeli de conținut. De aici rezultă necesitatea unor modificări în fabricație, de multe ori dificile de făcut, ceea ce poate duce la repărirea corectă a emisiunii.

În această perioadă, avind toate elementele care concură la definitivarea machetelor grafice, se procedează la elaborarea definitivă a planului anual de emisiuni, care conține toate detaliile necesare tipării, termenele de editare, precum și cel de circulație, aprobat de conducerea Direcției Generale a Poștelor și Telecomunicațiilor.

Și la noi, ca și în toate țările din lume, proiectarea și elaborarea machetelor grafice este o problemă dificilă și comportă un simț artistic deosebit din partea machetatorilor, care în cele mai multe cazuri sînt artiști plastici specializați, obișnuiți să-și îngădească concepția, talentul și practica într-un gabarit obligatoriu și care în final reprezintă într-o formă miniaturală creația operei lor. Așa se explică numărul extrem de mic al artiștilor plastici care pot concura la elaborarea machetelor grafice necesare tipării unei mărci poștale, precum și prestigiul de care se bucură machetatorii de mărci în rindul filateliștilor.

Machetele grafice definitiv elaborate, purtind viza instituției de specialitate — instituția care a indicat materialul documentar și informațional pentru elaborarea, în faza primară, a schițelor de idei — și a Fabricii de timbre, se supune pentru avizul definitiv Comisiei filatelice și aprobării conducerii Direcției Generale a Poștelor. Se poate întâmpla ca schițele prezentate în ședințele comisiei anterioare să fie mai bine concepute și realizate. În această situație, machetele grafice se înapoiază machetatorilor pentru corecturi.

Unitatea de poștă specializată în editarea mărcilor poștale (O.S.E.T. C.M.) obține viza de tipărire pentru fiecare machetă grafică în parte și le depune pentru imprimare la Fabrica de timbre.

* * *

Cine dintre noi nu a avut de nenumărate ori în mîini o bucată de hirtie colorată în diferite feluri? Cine nu a citit o carte cu ilustrații, sau nu a scris într-un caiet liniat? Totul este tipărit. Pe bună dreptate se poate spune că apariția tiparului a grăbit introducerea civilizației în lume.

O dată cu tipărirea primei mărci poștale în lume (Anglia 1840), fiecare țară începe să întrebuințeze acest mijloc ingenios pentru francarea trimiterilor poștale. Ajungind în toate colțurile lumii, mărcile poștale devin an de an adevărate mesaje informaționale, îmbrăcînd diferite forme și culori.

S-a creat astfel necesitatea întrebuințării unor utilaje tipografice, din ce în ce mai perfecționate,

ele încadrîndu-se în ansamblul ultramodern al poligrafiei de astăzi. Toate sistemele poligrafice cunoscute au fost folosite cu succes de-a lungul anilor pentru tipărirea mărcilor poștale, în aproape toate țările lumii.

Așa după cum spun documentele timpului, la 22 iulie 1858, Direcția Poștelor și Diligențelor din Moldova pune în circulație prima marcă românească, de 27 parale, ceea ce corespundea drept chitanță pentru o scrisoare trimisă la opt poște.

Și astfel „ATELIA TIMBRULUI”, primul atelier de tipărit timbre, ia ființă la Iași. Înființat în 1856 de Grigore Ghica Vodă, este completat cu unele utilaje de strictă necesitate din Viena, în 1857. La Iași se tipăresc emisiunea I și II Moldova. La sfîrșitul anului 1861 și începutul anului 1862, „ATELIA TIMBRULUI” se mută de la Iași la București, cînd se tipărește prima emisiune de mărci poștale românești „PRINCIPATELE UNITE”.

În decursul anilor următori, atelierul de tipărit timbre se dezvoltă, îmbracă diferite forme noi după obiceiul timpului și astăzi discutăm de o fabrică de timbre, cu personal și utilaje specializate, capabilă să imprime mărci poștale la nivelul tehnicii mondiale.

Pornind de la marca într-o singură culoare, astăzi timbrele se tipăresc în mai multe culori. În mod curent mărcile poștale românești se tipăresc în sistemul tiparului adînc (tiefdruk — heliografură), în care frumusețea culorilor poate îmbrăca trecerile cele mai sensibile de la semitonurile cele mai fine, la tonurile cele mai intense.

Unele dintre ele, mai puține, se tipăresc în sistemul offset, care poate ajunge până la opt culori, unde separarea culorilor se poate face în treceri mai puțin sensibile, mai dure, păstrând mai mult un caracter decorativ.

S-a mai încercat, cu mult succes, și tipărirea în „tailldouce” (gravură în oțel), adică a mărcilor gravate. Acest sistem de tipărire preocupă astăzi o mare parte din realizatorii de mărci din lume.

Plecând de la macheta grafică, procesul tehnologic al imprimării mărcilor poștale ne poartă prin toate sectoarele normale ale unui sistem de tipărire (imprimare): pregătirea filmelor, copierea lor pe cilindri sau plăci, probele de culoare și în final tipărirea lor. Ca o excepție, imprimarea mărcilor poștale necesită un sistem propriu de multiplicare, de la un film unicat la numărul de mărci existente pe o coală de tipărire (între 15-200 bucăți pe coală), factor important în menținerea echilibrului cromatic pe întreaga coală de mărci. De asemenea, tot ca o excepție se poate considera perforarea mărcilor; posibilitățile tehnice creează formatele tip de mărci, specifice mașinii respective.

Forma și aspectul prezentării unei mărci poștale sînt în funcție de procedeul (sistemul) de imprimare în care se tipărește marca respectivă.

Și iată-ne, cu mai multe coli de mărci poștale ieșite proaspăt din mașina de tipărit, care încă mai emană vapori de diluant. La prima vedere, coala îți face impresia unei perfecte unități cromatice, a unei identități perfecte a desenelor și liniilor, de la prima până la ultima marcă. Și totuși... aceasta rămîne o iluzie... Nicio dată o marcă nu poate fi perfect identică cu cealaltă. Variațiile, sub diferite aspecte, fac plăcere filateliștilor să le studieze cu ochiul liber sau sub lupă, să le compare, să creeze excepțiile pe care cataloagele de specialitate le apreciază în mod evident.

Alteori se poate întîmpla ca emisiunea tipărită cu unele defecțiuni mai evidente să apară în circulație, în țară și bineînțeles și în străinătate. Dacă greșala se repetă numai o dată pe coală de tipar, sau chiar pe întregul tiraj, desigur că amatorii pentru colecționarea de greșeli sînt mai mulți și astfel mărcile devin competitive pe piața filatelică națională și internațională, iar cotele lor ridicate sînt în per-

manentă creștere în toate cataloagele internaționale.

În final, tiparul mărcilor poștale nu este un tipar obișnuit; trebuie pregătit cu mai multă atenție și grijă decît pentru celelalte tipăriri. Complexitatea procesului tehnologic de tipărire a mărcilor creează o identitate proprie fiecărei mărci în parte. Acest lucru îi face pe unii filateliști să considere greșeli unele nepotriviri de linii, unele sublimări de culoare, de cele mai multe ori cauzate de rastel (numărul de puncte de tipărire pe centimetru, caracteristic fiecărui sistem de imprimare și care dă, în final, densitatea culorilor) și pe care fabrica, pe bună dreptate, le consideră maculatură. Dar toate aceste nepotriviri dispar în fața frumuseții unui clasar cu mărci poștale, pe care miinile încă plăpînde ale micuților le răsfoiesc cu timiditate, care învață să se uite la o marcă poștală, să o colecționeze, sau în fața pasiunii maturilor filateliști, pentru care s-a creat în toate țările lumii o industrie cu totul specială, un comerț adevărat, cu o rentabilitate puțin cunoscută.

DENUMIRI ERONATE

SE ȘTIE că celebrele mărci „Cap de bour” ale Moldovei, vreme îndelungată au fost greșit denumite în filatelie „Cap de bou”, datorită greșitei interpretări a figurii heraldice din stema Moldovei.

O altă denumire convențională improprie, intrată în limbajul filatelic curent, este aceea dată celor trei mărci clasice braziliene emise în anul 1843, la o distanță de numai trei ani după apariția primei mărci adevize din lume: „Ochi de bou”. Aceste mărci poartă cifra valorii (30,60 sau 60 r) înscrisă într-un cadru oval, al cărui desen amintește vag de forma unui ochi de bou.

(urmare în pag. 167)

COSMONAUTICA

REFLECTATĂ ÎN FILATELIA

ROMÂNESCĂ

Col. ing. I. RADULESCU

Dacă Jules Verne ar trăi, foarte probabil că s-ar apuca să-și scrie operele din nou. Și ar avea dreptate, căci elementul fantastic al operelor sale a devenit astăzi o realitate.

Este adevărat că viteza cu care s-a desfășurat cucerirea Cosmosului a amețit nu numai pe oamenii care nu au direct de-a face cu tehnica, dar chiar și pe tehnicienii și specialiștii din toate țările lumii.

Hotărât lucru, scriitorii de romane științifico-fantastice trebuie să-și extindă domeniul tematic, să-și îndrepte atenția către noi subiecte, deoarece în domeniul călătoriilor cosmice fantasticul a fost depășit. El s-a transformat cu o viteză fantastică în realitate. Astfel, 4 octombrie 1957 a fost data la care omul a reușit pentru prima dată să creeze un corp ceresc artificial și în același timp a reprezentat semnalul de declanșare a asaltului cosmosului. Anul care a urmat acestei prime realizări a constituit o etapă de o importanță hotărâtoare în tehnica comunicațiilor interplanetare.

Cercetările și concluziile acestei etape au permis lansarea în Cosmos a celui de-al II-lea satelit artificial — Sputnik II — la 3 noiembrie 1957, la bordul căruia s-a aflat cățelușa Laika, prima viețuitoare trimisă de pe Pământ în Cosmos, fapt care a permis verificarea posibilităților de viață timp îndelungat în spațiul cosmic (fig. 1).

Receptivă la realizările mărețe ale cercetărilor spațiale, Poșta Română a marcat acest eveniment printr-o emisiune de mărci poștale, tipărită în coli, numai în tripticuri. Vinetele poartă inscripția „4 octombrie 1957 — 3 noiembrie 1957, Lansarea sateliților artificiali ai pământului de U.R.S.S. o mare victorie a științei și tehnicii universale”. Coala are trei tripticuri în linie și nouă tripticuri pe coloană, în total 27 de tripticuri (C.M.P.R. nr. 1772—1773).

Colecționarea acestei emisiuni se face pe mărci poștale și tripticuri. Tripticurile se pot găsi dispuse și răsturnate unele față de altele; acestea provin din mijlocul colii, ale cărei rînduri au fost tipărite răsturnat, „Tête-bêche”-urile se prezintă în coală numai la valoarea de 3,75 lei. Într-o coală, valoarea de 3,75 lei se poate găsi în poziția „Tête-bêche” numai pe coloane, cu valoare cap la cap (trei tripticuri duble).

Se consideră seria completă, mărcile provenite din cele două coli cuprinzînd cele patru mărci poștale simple (cîte două mărci poștale de fiecare culoare și coală), cele șase tripticuri (cîte trei tripticuri de fiecare culoare și coală), cu vignetă avînd poziție diferită. Într-o colecție specializată se include cel puțin în triptic „Tête-bêche”.

Cu ocazia acestui eveniment au fost elaborate o serie de întreguri poștale, plicuri și obliterate speciale, dintre care menționăm: plic special, plic simplu ilustrat numerotat pe verso, emis cu ocazia „Expoziției filatelice din orașul Cluj” (1—15 decembrie 1957).

Pe plic s-au aplicat numai mărcile poștale de 25 bani și 3,75 lei de culoare verde-albastru în tripticuri, din emisiunea „Sateliții artificiali ai pământului” care au fost obliterate cu o ștampilă ocazională.

De asemenea, au fost emise:

— plicul special și plicul simplu ilustrat, cu ocazia deschiderii „Expoziției filatelice din orașul Constanța”;

— plicul special și plicul poștal ilustrat, avînd încrustată marca poștală din seria „Sateliții artificiali ai Pământului”;

— plicuri prima zi și plicuri ilustrate, cu ocazia „Expoziției universale de la Bruxelles, din 1958“.

La 15 mai 1958, U.R.S.S. lansează un al treilea satelit artificial „Sputnik III“. Acest satelit s-a caracterizat printr-o automatizare complexă a aparaturii de la bord, care a permis a se studia compoziția atmosferei, temperatura, presiunea, razele cosmice, fotonii, micrometeorii, concentrația de ioni, câmpul magnetic și electrostatic și radiația corpusculară.

Cu ocazia acestui eveniment, Poșta Română a emis o marcă poștală de 3,25 lei, negru-gri-portocaliu, care reprezintă Pământul și traiectoria Sputnikului III (C.M.P.R. nr. 1821). De asemenea, s-a emis și un întreg poștal — plic prima zi, plic simplu ilustrat, obliterat cu o ștampilă specială purtând data primei zi de punere în circulație a mărcii poștale referitoare la Sputnik III. Se mai cunosc plicuri pe care a fost aplicată marca poștală de 3,25 lei, obliterată cu următoarele ștampile speciale: ștampila „Centenarul Universității din Iași 1860—1960“, ștampila „Ziua mărcii poștale românești 15.XI.1960“, precum și o carte poștală simplă semiilustrată cu marca incrustată. Ilustrația reprezintă cei trei sputnici pe orbite diferite în jurul globului pământesc.

La 2 ianuarie 1959 a fost lansată racheta cosmică Lunik I, care a avut misiunea de cercetare a spațiului interplanetar (temperatura, presiunea, câmpul magnetic pământesc și lunar, fotonii din radiația cosmică, radioactivitatea Lunii, gazele componente ale materiei interplanetare, radiația corpusculară a Soarelui, micrometeorii).

Piese filatelice emise cu această ocazie au fost următoarele :

— o marcă poștală de 3,25 lei de culoare maro pe fond roz (Pământul, Luna, racheta și traiectoria în jurul Soarelui ;

— plic special, plic simplu ilustrat similar cu Sputnik III ; pe plic s-a aplicat marca poștală emisă cu această ocazie, care a fost obliterată cu o ștampilă jubiliară cu prilejul expoziției : „U.R.S.S., în plin avânt al construirii socialismului“ (februarie 1959).

În septembrie 1959 s-a împlinit un vis al omenirii. S-a inaugurat primul itinerar Pământ-Lună. În ziua de 14 septembrie 1959 pe suprafața Lunii, în apropiere de regiunea Mării Seninătății (la circa 800 km de centrul discului lunar), a aselenizat primul corp trimis de pe Pământ. În afară de aparatura științifică obișnuită, această rachetă a fost prevăzută cu dispozitive speciale, cum a fost altimetru lunar și cu un emițător care a permis înregistrarea distanței rachetei de Lună cu mare precizie.

Poșta Română a marcat acest eveniment printr-o marcă poștală cu suprapapier, de culoare roșie, în valoare de 5 lei, purtând inscripția „Prima rachetă cosmică în Lună și timpul în care, a aselenizat“. Marginea de coală prezintă în partea de sus și jos, inscripția „Prima planetă artificială“ (C.M.P.R. nr. 1852).

La numai doi ani de la trimiterea primului sol al omenirii în spațiul cosmic, a fost lansată prima stație automată interplanetară. Importanța științifică a noii stații a fost imensă. Ea a ocolit Luna și s-a stabilit pe o orbită eliptică alunghită în jurul Pământului. Trecând la numai 7000 km de suprafața Lunii, a fotografiat cu ajutorul aparaturii optice suprafața opusă a Lunii, pe care oamenii nu au văzut-o niciodată, și a retransmis prin televiziune pe Pământ imaginea acestei părți.

Poșta Română a emis o marcă filatelică consacrată acestui eveniment în valoare de 1,60 lei, de culoare albastru închis pe fond roz (partea nevăzută a Lunii cu cele opt denumiri în limbile română și rusă, după fotografiere). O altă marcă poștală emisă a fost de culoare gri-închis, în valoare de 1,75 lei (Pământul, Luna și traiectoria).

La 15 mai 1960 a fost lansată în U.R.S.S. nava Satelit I, care a avut ca sarcină principală pregătirea zborului cosmic al omului prin recuperarea navei, studierea condițiilor de zbor și a datelor privind condițiile fizice ale cabinei, transmisii prin radio, asigurându-se constanța temperaturii și presiunii, regenerarea continuă a aerului, funcționarea aparaturii pentru legătura radio cu Pământul.

Ca piesă filatelică, Poșta Română a emis o marcă poștală de 55 bani de culoare albastru-închis, reprezentând un desen alegoric și prima navă cosmică (C.M.P.R. nr. 1837).

La numai trei luni de la lansarea primei nave, U.R.S.S. a lansat nava Satelit II, care a avut ca misiune o experiență cu ființe vii, având la bord doi ciini (Strelka și Belka). Acesta a fost primul zbor cosmic cu recuperarea ființelor vii transportate la bord, care au suportat cu bine eforturile la care au fost supuse.

La 1 decembrie 1960 părăsește Pământul a treia navă Satelit III la bordul căreia s-au aflat cîinii Pciolka și Mușca.

Zborul omului capătă tot mai mult contur, astfel că la 4 februarie 1961 este lansat satelitul greu al Pământului, Sputnik IV, iar la 12 februarie 1961 s-a realizat un nou satelit artificial greu al Pământului, de pe care s-a desprins în aceeași zi o rachetă cosmică dirijată, ce a plasat o stație interplanetară automată pe o traiectorie în direcția planetei Venus. Această rachetă cosmică inaugurează primul traseu interplanetar spre planetele sistemului solar.

fig. 1

fig. 2

La 9 martie 1961 este lansată în spațiul cosmic a patra navă cosmică „Satelit IV”. Pe această navă-satelit a fost instalată o cabină cu animale de experiență: cîinele Cermușka și alte organisme, precum și aparate telematice și de televiziune.

A urmat apoi, la 25 martie, altă navă cosmică „Satelit V”, după care la 12 aprilie 1961 a fost plasată pe orbită prima navă cosmică-satelit din lume, nava „Vostok”, avînd la bord pe primul cosmonaut al lumii, pe Iuri Alexeievici Gagarin.

Zborul primului om în cosmos a deschis o eră nouă în istoria științei și tehnicii, era zborului interplanetar. Zborul curajosului Iuri Gagarin a demonstrat în mod strălucit posibilitatea ca un om să părăsească Pământul și să se avînte în spațiul cosmic, fără ca viața lui să fie pusă în pericol, nici în timpul lansării nici pe orbită, nici la reîntoarcerea în straturile atmosferice și nici la aterizare.

Poșta Română a dedicat acestui mare eveniment o serie de piese filatelice, dintre care menționăm :

— o emisiune de mărci poștale formată din trei valori (C.M.P.R. nr. 2059—2061) : 1,35 lei albastru deschis, reprezentînd effigia lui Iuri Gagarin în costum de pilot, 3,20 lei ultramarin, reprezentînd Pământul și traiectoria zborului orbital al navei Vostok I și Iuri Gagarin cu cască de cosmonaut și o valoare de 3,20, nedantelată (fig. 2).

Coala fiecărei valori poartă pe margine inscripția „Primul om în Cosmos 12.IV.1961”.

S-au emis o serie de întreguri poștale ca :

— plic prima zi, plic simplu ilustrat, emis cu ocazia lansării navei cosmice Vostok I și a zborului primului om în cosmos Iuri Gagarin, pe care s-au aplicat noile mărci poștale obliterate cu o ștampilă specială pentru prima zi, purtînd data punerii în circulație a noii emisiuni ;

— plic special, plic simplu ilustrat emis de Filiala A.F.R. din Suceava cu prilejul aniversării a doi ani de la zborul orbital al lui Iuri Gagarin, obliterat cu o ștampilă jubiliară de culoare roșie.

La un interval de cîteva luni, la 6 august 1961, a fost lansată nava Vostok II, avînd la bord pe cosmonautul sovietic Gherman Stepanovici Titov. Obiectivele acestui zbor au fost următoarele : studiul influenței zborului de lungă durată pe orbită asupra organismului uman în timpul suprasolicităților la pornire și coborîre și în stare de imponderabilitate, verificarea posibilității de comandă a navei de la bord.

Poșta Română, consecventă receptivității marilor evenimente ale cercetării spațiale, a emis o serie de piese filatelice pe care le menționăm în continuare :

a) O emisiune de trei mărci poștale de 55 bani, 1,35 lei și 1,75 lei (C.M.P.R. nr. 2084—2086). Pe marginea de coală a acestor mărci se află tipărit : „Al doilea om în Cosmos — Vostok II — 6 august 1961”.

b) Întreguri poștale dintre care :

— Plic prima zi, plic simplu ilustrat, emis cu ocazia punerii în circulație a mărcilor poștale de mai sus, obliterated cu tuș de culoare roșie, cu o ștampilă specială.

— Plic special, plicul prima zi obliterated cu o ștampilă specială cu inscripția „Expoziția decadelor filatelice A.F.R. — București 1961”. La cererea filateliștilor, ștampila s-a aplicat și pe plicurile prima zi care se găseau de vânzare la ghișeul expoziției.

— Plic special, plic prima zi, obliterated cu o ștampilă specială cu inscripția „Grivița Roșie”, „Expoziția filatelică București — 1961”.

— Carte poștală maximă, carte poștală ilustrată cu o reproducere după lucrarea pictorului Iosif Cova, pe fața căreia s-a aplicat marca poștală de 55 bani, obliterated cu o ștampilă specială de culoare roșie; reproducerea de pe cartea poștală se deosebește de reproducerea de pe marca poștală din inscripția Vostok II, care este în axa rachetei.

— Cartea poștală maximă, cartea poștală ilustrată din U.R.S.S. reprezentând pe G.S. Titov; pe fața acestei cărți poștale se află aplicată marca poștală românească de 1,35 lei, obliterated cu o ștampilă specială.

Anul 1961 a adus omenirii — printre alte succese ale progresului tehnic — pătrunderea nemijlocită a omului în spațiul cosmic. În condițiile dezvoltării necontenite a sistemului economic-socialist, oamenii de știință sovietici au făcut posibile zborurile navelor Vostok I și II, la 12 aprilie și respectiv la 6 august 1961.

Dacă zborul cosmic al cosmonautului Iuri Gagarin a marcat începutul erei călătoriilor interplanetare ale omului, îndelungatul zbor al lui G.S. Titov a arătat posibilitatea conducerii navelor cosmice și a menținerii intacte a tuturor capacităților de muncă ale omului la bordul cosmonavelor. Ambele zboruri cosmice ale navelor „Vostok” au avut o importanță covârșitoare în elucidarea problemelor de medicină cosmică, de comandă automată și manuală a cosmonavelor.

Și în Statele Unite ale Americii — în această perioadă — s-au făcut încercări de lansare a unor rachete cu pilot la bord. Aceste zboruri ale rachetelor americane de tip „Redstone” au realizat de fapt niște salturi balistice a căror înălțime nu a depășit 190 km și care au durat 15 minute. Spre exemplu, racheta cu pilotul Allan Shepard, de fapt un proiectil balistic, care a atins înălțimea de 115 mile (180 km) și care a străbătut o distanță limitată de la un punct de pe suprafața globului la altul, aterizând după 15 minute în Oceanul Atlantic.

La 11 și 12 august 1962 s-au lansat în Uniunea Sovietică și s-au plasat pe o orbită circumterestră navele cosmice-satelit Vostok III și IV având la bord pe Andrian Grigorevici Nikolaev și respectiv pe P. R. Popovici. Scopul plasării pe orbite apropiate a celor două nave cosmice a fost obținerea de date experimentale cu privire la posibilitatea stabilirii unei legături nemijlocite între două nave, coordonarea acțiunilor piloților cosmonauți și o serie de verificări importante asupra condițiilor de propagare a undelor electromagnetice în cosmos.

Acestui eveniment, Poșta Română i-a dedicat o serie de piese filatelice, printre care menționăm (C.M.P.R. nr. 2187—2189) :

— o marcă poștală de 55 bani, care reprezintă pe A. G. Nicolaev și o rachetă ;

— o marcă de 1,60 lei, reprezentând pământul și cele două nave cosmice în grup ;

— o marcă de 1,75 lei, care reprezintă pe cosmonautul P. R. Popovici și o rachetă.

De asemenea, au fost emise o serie de întreguri poștale ca :

— plic simplu ilustrat, emis cu prilejul punerii în circulație a mărcilor poștale ocazionate de zborurile în grup ale navelor Vostok III și Vostok IV, obliterate ;

— plic simplu, ilustrând zborul în grup al celor două nave cosmice, emis de filiala A.F.R. Oradea cu ocazia unei expoziții ;

— plic special emis de filiala A.F.R. Baia Mare.

La 2 aprilie 1963 în U.R.S.S. a fost lansată o rachetă cosmică pe care a fost instalată stația automată LUNA-4.

Acestui eveniment, Poșta Română i-a dedicat următoarele mărci poștale (C.M.P.R. nr. 2234—2235) :

— o marcă de 55 bani, pe care sînt desenate Luna, o stea în cinci colțuri și stația interplanetară ;

— o marcă de 1,75 lei cu aceleași desene ca și la marca de 55 bani.

Ca întreguri poştale, a fost emis un plic „prima zi“, un plic simplu ilustrat emis cu prilejul punerii în circulaţie a noilor mărci poştale în cinstea lansării staţiei interplanetare automate „Luna-4“. Plicul a fost obliterat cu o ştampilă specială şi una prima zi.

La 14 iunie 1963 a fost lansată în U.R.S.S. nava cosmică Vostok-5, pilotată de cosmonautul Valeri Teodorovici Bikovski, urmată la un interval de două zile (16 iunie) de lansarea navei cosmice Vostok-6, pilotată pentru prima oară în lume de o femeie, Valentina Vladimirova Tereşkova.

Acestor evenimente, Poşta Română le-a consacrat o serie de emisiuni filatelice (C.M.P.R. nr. 2252—2253), dintre care menţionăm următoarele :

— o marcă poştală de 55 bani avînd desenat Pămîntul, traiectoria rachetei şi pe cosmonautul Valeri Bikovski ;

— o marcă de 1,75 lei cu desenul Pămîntului, flori şi pe cosmonauta Valentina Tereşkova (fig. 3) ;

— o colită dantelată în valoare nominală de 2,80 lei, pusă în circulaţie la 6 iulie 1963 ; desenul colitei reprezintă pe cosmonautul Valeri Bikovski şi Valentina Tereşkova şi pe ambele mărci este reprezentat globul pămîntesc şi traiectoria celor două nave cosmice „Vostok-5“ şi „Vostok-6“.

Ca întreguri poştale s-a tipărit un „plic prima zi“, un plic simplu ilustrat emis cu prilejul punerii în circulaţie a noilor mărci poştale ocazionate de zborul în grup al navelor cosmice Vostok-5 şi Vostok-6, obliterate cu o ştampilă specială de prima zi.

La 15 ianuarie 1964, Poşta Română a pus în circulaţie o emisiune intitulată „Navigaţia cosmică“, compusă din 10 valori dantelate, 10 valori nedantelate şi o colită nedantelată. Desenele celor două serii de cîte 10 valori dantelate şi nedantelate reprezintă pe cosmonauţii sovietici I. Gagarin, G. Titov, A. Nikolaev, P. Popovici, V. Bikovski şi Valentina Tereşkova şi pe cosmonauţii americani J. Glenn, V. Carpenter, W. Schirra şi G. Cooper ; colita nedantelată reprezintă globul pămîntesc cu traiectoriile simbolice de rachete cosmice, sub glob o cunună

fig. 3

de lauri, iar deasupra o panglică cu inscripţia „Cosmonauţii lumii“ şi datele 12.IV.1961 şi 16.VI.1963 (primul şi ultimul zbor efectuat în Cosmos de cosmonauţi pînă la această dată).

În toamna anului 1964 (12—13 octombrie) a avut loc zborul orbital de 24 ore al navei cosmice „Voshod“, avînd la bord trei cosmonauţi sovietici. Acest zbor a avut o triplă semnificaţie tehnico-ştiinţifică şi anume :

— a marcat o nouă treaptă, mai înaltă, în metodică explorării spaţiale ;

— a relevat saltul viguros care a fost făcut în tehnica mijloacelor spaţiale ;

— a constituit un pas hotărîtor spre realizarea etapelor — cheie — de pregătire a zborului omului spre alte corpuri cereşti şi în primul rînd spre Lună.

După cum se ştie, nava cosmică „Voshod“ a fost pilotată de cosmonautul Vladimir Komarov, avînd ca membri ai echipajului pe medicul cosmonaut Boris Egorov şi pe omul de ştiinţă cosmonaut Konstantin Feoktistov.

Cu această ocazie, Poşta Română a tipărit o emisiune de timbre filatelice compusă dintr-o serie de şase valori, care a fost pusă în circulaţie la 5 ianuarie 1968 : 30, 40 şi 55 bani, de 1, 1,20, şi 5,00 lei care reprezintă satelitul american Syncom 3, Ranger 7 şi Voshod cu primul echipaj de cosmonauţi.

La 18 martie 1965 o a doua navă cosmică Voshod, pilotată de un echipaj alcătuit din pilotul Pavel Beleaev — comandantul navei și pilotul secund Leonov a fost plasată pe o orbită de satelit terestru. După prima revoluție a navei „Voshod” în jurul globului terestru, Alexei Leonov a ieșit din cabină în spațiu cosmic, s-a îndepărtat de aceasta la o distanță de 5 metri, s-a mișcat liber în condiții de imponderabilitate, efectuând cu succes un complet de cercetări și observații programate anticipat, după care s-a înapoiat cu bine la bordul navei. A doua zi, după 17 rotații în jurul Pământului, după îndeplinirea în întregime a programului, cosmonava „Voshod-2” a aterizat cu bine, la comanda manuală a echipajului acesteia.

La puțin timp după reîntoarcerea navei cosmice „Voshod-2”, în ziua de 23 martie 1965, este lansată nava americană „Gemeni-3”, la bordul căreia s-au aflat cosmonauții Virgil I. Grissam și John W. Young, care au efectuat trei rotații pe o orbită de satelit artificial al Pământului. După îndeplinirea programului de cercetări prevăzut, ei au amerizat în Oceanul Pacific, la nord de arhipelagul Insulelor Bahamas, la circa 60 mile marine de punctul prevăzut. Acestor evenimente, Poșta Română le-a rezervat o emisiune filatelică dintr-o serie de trei valori de 1,75, 2,40 și 3,20 lei. Desenele acestor valori reprezintă navele cosmice „Voshod-2”, „Gemeni-3” și „Early”.

La 30 aprilie 1965, Poșta Română a aplicat pe marca de 1 leu din emisiunea „Cosmonautica 1965” supratiparul „Ranger 9” 24.3.1965, creîndu-se astfel o nouă emisiune denumită „Ranger 9”, cu o valoare nominală de 5 lei, într-un tiraj limitat de 60.000 buc. Această emisiune a fost dedicată navei cosmice „Ranger 9”.

Printre succesele cosmonautice pînă la această dată, se înscrie, că unul dintre cele mai importante, și fotografierea din nou a părții invizibile a Lunii de către stația automată sovietică „Sonda-3”. Această stație a fotografiat pentru prima dată acea zonă a părții invizibile a Lunii, care n-a fost prinsă în obiectiv cu prilejul fotografierii de către „Luna-3” în octombrie 1959. Cu ocazia acestui eveniment s-a emis o serie de cinci valori timbre filatelice de 5, 10 și 15 bani, 3,25 și 5,00 lei reprezentînd „Sonda-3”, „Gemeni-5” și altele. De asemenea, în iunie 1966, Poșta Română a emis încă o serie de mărci filatelice, intitulată „Cosmonautica I”, formată din patru valori de 10 și 20 bani și de 1,60 și 5,00 lei, reprezentînd nava Venus 6, stația automată Luna 9, navele cosmice Gemeni 6, 7 și altele.

Cu prilejul împlinirii a 10 ani de cosmonautică, marcată de lansarea în Uniunea Sovietică de primul satelit artificial al Pământului, Poșta Română i-a dedicat o serie filatelică formată din două valori, ale căror desene reprezintă satelitul Sputnik 1, nava Vostok 5, pe Valentina Tereșkova și navele Vostok 2, 3, 4 și 6, portretele lui A. G. Nikolaev și P. R. Popovici, satelitul Early Bird, Mariner 4, navele Gemeni 6, 7 și 8.

•

Dacă anul 1961 a marcat epocalul zbor cosmic al neuitatului Iuri Gagarin, 1963 — pătrunderea în Cosmos a primei femei — Valentina Tereșkova-Nikolaeva, iar 1965 — prima părăsire a navei cosmice în zbor — Alexei Leonov, anul cosmic 1968 poate fi denumit „anul pregătirii asaltului Lunii”; stațiile sovietice „Sonda 5” și „Sonda 6” realizează prima recuperare a unui aparat revenit din regiunea lunară, iar cei „patru cosmonauți” „Beregovoi, Shirra, Eisele și Cunningham redau încrederea necesară în tehnica spațială. În fine, în decembrie 1968, ansamblul cosmic „Apollo 8” avînd la bord pe cosmonauții aviatori Frank Borman, James Lovell și William Andres a efectuat în premieră un zbor cosmic record de 147 ore (867.000 km), în care s-a „desprins” din zona de atracție a Terrei, a efectuat zece rotații în jurul Lunii și a revenit precis cu aproape 40.000 km/oră pe planeta notată.

Începînd cu luna noiembrie 1967, programul „Apollo” a avut o sarcină tot mai accelerată. Ansamblul „Saturn 5 — Apollo 4” a permis plasarea în noiembrie 1967 a unei sarcini utile de 126,4 tone pe o orbită circumlunară. După aproximativ două luni, la 22 ianuarie 1968, „Apollo 5” a asigurat primul zbor reușit al modului lunar, cu rachete „Saturn 1B”.

La 5 aprilie 1968, ansamblul „Saturn 5 — Apollo 6” lansează o sarcină utilă de 38,5 tone pe orbită circumterestră. Echipajul W. Shira, Eisele și W. Cunningham reușesc în octombrie, la bordul cabinei „Apollo 7” (lansată de „Saturn-1B”) un

zbor circumterestru prelungit (11 zile), avînd un program vast de cercetări și manevre.

Conform planului N.A.S.A. și avînd în vedere succesul expediției „Saturn 5 — Apollo 8”, în februarie 1969, la bordul cabinei „Apollo 9” iau luat loc J. Mc. Divitt, D. Scott și R. Schweikart. Pe o orbită circumterestră au fost modelate operațiile cosmice la care „prima vioară” a fost „modulul lunar”.

La 14—15 iunie 1969 au fost lansate din Uniunea Sovietică navele cosmice „Soiuz 4” și „Soiuz 5” pe orbite circumterestre apropiate. Nava cosmică „Soiuz 4” a fost pilotată de cosmonautul Vladimir Satolov, iar la bordul navei „Soiuz 5” s-a aflat echipajul format din Boris Volinov (comandant), Evgheni Hrunev cercetător și Alexei Eliseev — candidat în științe tehnice.

Aceste două nave au înfăptuit prima stație cosmică.

Programul acestei duble lansări, integral realizat în perioada 14—17 ianuarie 1969, a inclus următoarele sarcini: apropierea celor două nave cosmice, comanda manuală pentru alipirea și joncțiunea navelor în vederea realizării unei stații cosmice experimentale, trecerea a doi cosmonauți dintr-o navă în cealaltă prin spațiul cosmic, cu efectuarea unor experiențe și lucrări spațiale de montare și demontare, verificarea pe traseul spațial a sistemelor navelor și în special a celor care concură la operațiile mai sus-menționate, efectuarea în premieră a unei serii de experimente tehnico-științifice și medico-biologice.

Acest eveniment a fost marcat de Poșta Română printr-o colită de patru mărci în valoare de 3,30 lei. Pe marginile colitelor s-au imprimat, în stînga macheta stilizată a navei și în dreapta principalele date ale zborului celor două nave.

La 20 iulie 1969 ora 22,17 — ora Bucureștiului — primii pămînteni au sosit pe Lună la bordul unui vehicul cosmic, denumit „Vulturul”. Călătoria Pămînt-Lună a fost efectuată în 102 ore, 45 minute și 42 secunde. După alte 6 ore și 39 de minute de la aselenizare, cu toții am văzut primul om pășind pe Lună, iar apoi pe al doilea om urmîndu-l; a fost un spectacol fantastic, petrecut în zorii zilei de 21 iulie 1969 ora 4,56. Primele cuvinte pronunțate de mesagerul Pămîntului, de îndată ce a atins cu piciorul suprafața Lunii, au fost: „Este un pas mic pentru om, un salt uriaș pentru umanitate”.

Cu aceasta, un vis pînă nu de mult de neimaginat, a devenit fapt împlinit, de domeniul istoriei. Cei trei cosmonauți aleși de N.A.S.A. pentru a forma echipajul cosmic „Apollo-11” au fost Michael Collins, Neil Armstrong și Edwin Aldrin.

Receptivă întotdeauna la marile evenimente ale cercetărilor spațiale, Poșta Română a marcat diferite expediții sovietice și americane printr-o serie de emisiuni poștale, epopeea cuceririi cosmosului.

Prima emisiune dedicată programului „Apollo” a apărut cu ocazia zborului lui „Apollo 8”, formată dintr-o singură valoare de 3,30 lei, tipărită în bloc de patru, care reprezintă simbolic drumul parcurs de astronavă de la Pămînt la Lună și înapoi. Mărcile s-au tipărit în colite a cîte patru bucăți, avînd pe marginile colitei datele principalelor faze ale zborului și desenul stilizat al navei „Apollo 8”.

De la această dată, urmărind emisiunile Poștei Române închinat cosmosnauticii, ni se reprezintă o istorie redată cu multă putere de sugestie. Cu excepția emisiunii „Apollo 9” și „Apollo 10”, avînd cîte două valori, tipărite fiecare în cîte 50 mărci, emisiunile „Apollo” au fost alcătuite din cîte o singură valoare, tipărite în grupuri de patru exemplare, completate cu cîte patru vinete, fără valoare de francare.

În ordinea punerii în circulație, au apărut următoarele emisiuni:

— „Apollo 9” și „10”, emisă la 15 iunie 1969, formată din două valori reprezentînd drumul parcurs de astronavă și de modulul lunar în jurul Pămîntului, cu valorile nominale 0,60 și 2,40 lei, într-un tiraj 500.000 exemplare.

— „Apollo 11”, emisiune pusă în circulație la 24 iulie 1969 cu valoarea nominală 3,30 lei. Ilustrația prezintă aselenizarea astronavei, iar vinetele 1, 2 și 3 reproduc portretele cosmonauților, iar a patra emblema astronavei „Apollo 11” (fig. 4).

În Uniunea Sovietică, după organizarea pe orbită a primei stații cosmice experimentale, prin cuplarea temporară (ianuarie 1969) a navelor „Soiuz 4” și „5”, specialiștii sovietici au trimis în zilele de 11, 12 și 13 octombrie 1969 alte trei nave „Soiuz 6”, „7” și „8”. La bordul lor s-au aflat șapte cosmonauți, dintre care A. Eliseev și V. Satolov care au participat și la precedentul zbor.

În S.U.A., stimulați de zborul încununat de succes al echipajului „Apollo 11” precum și de precizia cu care aparatele sovietice de tip „Sonda” au explorat spa-

țiul periselunar, la 14 noiembrie 1969 a fost lansată în direcția Lunii nava spațială „Apollo 12”, care a avut la bord pe cosmonauții Charles Conrad, Richard F. Gordon și Alan L. Bean. La bordul modului lunar care s-a decuplat de cabina „Apollo” s-au aflat Conrad și Bean și coborîrea pe lună a avut loc la 19 noiembrie 1969 ora 06,53 GMT.

Ca și la „Apollo 11”, echipajul de pe „Apollo 12” a continuat să se deplaseze pe jos pe suprafața Selenei și a trebuit să pună în funcțiune aparate și să aducă eșantioane din solul selenar.

fig. 4

fig. 5

Cu această ocazie, Poșta Română a pus în circulație o emisiune sub formă de bloc, la 24 noiembrie 1969, cu o valoare nominală de 1,50 lei. Această emisiune a prezentat aselenizarea astronavei „Apollo 12”, marca fiind tipărită în colițe de câte patru bucăți, cu patru viniete. Vinieta 1 și 4 reproduc modulul lunar, iar vinieta 2 reproduce numele celor trei cosmonauți. Vinieta 3 redă emblema astronavei „Apollo 12”.

În această perioadă, în U.R.S.S., a fost lansată stația automată „Luna 16”, care a transportat vehiculul Selenar „Lunahod 1”.

Acestui eveniment Poșta Română i-a consacrat o serie de două mărci cu o valoare nominală de câte 3,30 lei.

Desenele reprezintă: nava spațială „Luna 16” decolînd pe Selena și vehiculul selenar „Lunahod 1”. Emisiunea a fost tipărită în colițe a patru mărci cu viniete marginale, pe fiecare coliță fiind două mărci ce ilustrează nava „Luna 16” și două mărci ce ilustrează vehiculul lunar „Lunahod 1”.

La 11 aprilie 1970 a fost lansată nava cosmică „Apollo 13”, care a avut la bord următorul echipaj: James A. Lovell, Thomas K. Mattingley și Fred W. Haise. În perioada 11—17 aprilie 1970 cît a durat zborul acestei nave, s-a derulat cea mai dramatică odisee spațială, ai cărei eroi au fost membrii echipajului „Apollo 13”.

În noaptea de 13/14 aprilie 1970, în jurul orei 03,00 GMT, cînd nava se afla la circa 329.00 km de Terra, a avut loc o explozie la unul din rezervoarele cu oxigen ale sistemului de pile de combustibil existente la bordul modului de serviciu. A fost o explozie care avea să compromită complexa misiune a lui „Apollo 13” și totodată să atenționeze asupra faptului că în sistemul de securitate și salvare a navelor spațiale există serioase fisuri.

Acestui eveniment Poșta Română i-a dedicat o emisiune sub formă de bloc, pusă în circulație la 29 iunie 1970, cu valoarea nominală de 1,50 lei, care reprezintă momentul amerizării capsulei astronavei „Apollo 13”. Prima, a treia și a patra vinieta înfățișează portretele și numele cosmonauților, iar a doua vinieta reprezintă emblema lui „Apollo 13” și perioada de zbor.

În perioada 31 ianuarie — 9 februarie 1971 s-a desfășurat cu succes emisiunea lunară a navei „Apollo 14”, al șaselea periplu uman spre Selena și totodată zborul de tranziție între expedițiile precedente și ultimele trei voiajuri, care urmau să încheie ambițiosul program „Apollo” înfăptuit de N.A.S.A.

În cabina „Apollo 14” denumită și „Kitty Hawk”, după regiunea de unde au decolat frații Wright cu aproape șapte decenii în urmă, au luat loc Alan Shepard — comandamentul navei, Stuart Roosa — pilotul modului de comandă și Edgar Mitchel — pilotul modului lunar (LM) numit „Antares”, după steaua cu același nume din constelația Scorpionului, care se găsea pe linia de vizare a echipajului modului lunar cînd acesta a aselenizat.

Acest zbor care nu a fost lipsit de momente dificile, a inclus un program foarte complex de experiențe tehnico-științifice efectuate de astronauți.

Emisiunea filatelică sub formă de bloc, pusă în circulație de Poșta Română cu valoarea nominală de 3,30 lei, înfățișează un cosmonaut împreună cu căruciorul „Rover”. Prima viniță redă emblema „Apollo 14”, iar celelalte trei — portretele cosmonauților și numele acestora.

O nouă expediție selenară a avut loc în perioada 29 iulie — 7 august 1971 când s-a desfășurat cea de-a patra coborîre a omului pe Lună, în cadrul programului „Apollo 15”, apreciată ca una din cele mai dificile și complexe expediții selenare cu echipaj.

Echipajul acestei nave a fost format din David Scott — comandantul navei, James Irwin — pilot al modului selenar și Alfred Worden — pilot al cabinei de comandă și a avut de îndeplinit un amplu program de cercetări spațiale pe Lună, în jurul acesteia și pe traseul Pămînt-Lună-Pămînt.

În timpul celor circa 67 ore petrecute pe Lună, astronauții David Scott și James Irwin au efectuat trei misiuni în afara navei timp de 18 ore, 37 minute și 9 secunde, parcurgînd la bordul automodulului lunar „Rover”, 24 km. Pentru prima dată a fost utilizat un vehicul electric pilotat.

Emisiunea filatelică „Apollo 15” sub formă de bloc dantelat și nedantelat pusă în circulație, cu valoarea nominală de cîte 1,50 lei, reprezintă pe cosmonauții David Scott și James Irwin în vehiculul cu care s-au deplasat pe Lună. Prima și a treia viniță înfățișează pe cosmonauții Scott și respectiv Irwin și silueta modului lunar. A doua viniță reproduce emblema lui „Apollo 15”, iar a patra portretul cosmonautului Worden și silueta cabinei. Emisiunea sub formă de bloc nedantelat este tipărită în grupaj de patru exemplare numerotate. Marca nedantelată prezintă același desen ca și cea dantelată, avînd însă culorile schimbate: verde, portocaliu, negru și broz-argintiu.

Prima stație științifică orbitală pilotată a fost „Saliut-Soiuz 11”. Lansată la Baikonur cu o puternică rachetă purtătoare, nava cosmică „Soiuz 11” s-a plasat pe o orbită de satelit artificial al Terrei. Ea a avut la bord echipajul format din Gheorghi Dobrovolski — comandant, Vladislav Volkov — inginer de bord și Victor Pațaev — inginer experimentator. În vederea efectuării — în comun cu stația „Saliut” a unui ansamblu de cercetări spațiale, a doua zi după lansare a avut loc joncțiunea navelor „Soiuz 11” și „Saliut”, iar echipajul a pătruns în ultimul aparat spațial. În acest fel „Saliut” a devenit prima stație orbitală pilotată, iar „Soiuz” prima navă cosmică de transport.

Acestui eveniment Poșta Română i-a dedicat o coliță filatelică în valoare nominală de 6 lei, de culoare violet ultramarin, negru, gri, argintiu, reprezentînd un omagiu pentru cei trei cosmonauți care și-au pierdut viața la aterizare.

O altă fructuoasă misiune spațială a fost declanșată în cadrul programului „Apollo” la 16 aprilie 1972, prin startul de la Cape Kennedy al zborului spațial al lui „Apollo 16”, cu destinația Lună, care s-a încheiat la 27 aprilie 1972. În decursul celor circa 11 zile cît a durat excepționalul lor periplu spațial, astronauții John Young — comandant, Thomas Mattingly — pilotul cabinei de comandă și Charles Duke — pilotul modului lunar, au efectuat un impresionant volum de cercetări științifice.

Emisiunea filatelică „Apollo 16” sub formă de bloc de patru mărci a fost pusă în circulație la 10 mai 1972, cu o valoare nominală de 3,00 lei. Desenul reprezintă doi cosmonauți în vehiculul cu care s-au deplasat pe Lună. Prima viniță reproduce emblema astronavei „Apollo 16”, iar celelalte trei vinițe redau portretele cosmonauților, pe un fond liniar, cu stele.

Programul „Apollo” s-a încheiat în decembrie 1972, cu zborul complet al navei „Apollo 17”, al cărui echipaj a fost format din Eugen Cernan — comandant, de două ori selecționat să zboare pe navele din „a treia generație”, Roland Evans — pilotul cabinei de comandă și Harrison H (Jouk) Schmitt — pilotul modului de comandă — specialist în geologie. Aceasta a fost cea mai reușită dintre misiunile „Apollo”.

Cu ocazia încheierii programului „Apollo”, Poșta Română i-a dedicat o emisiune retrospectivă, fiind prima din lume care — la data respectivă — a emis o retrospectivă completă a programului „Apollo”. Emisiunea este formată din nouă valori, o coliță dantelată și una nedantelată și a fost intitulată „Încheierea programului Apollo”.

Cele nouă valori ale emisiunii rulează filmul programului „Apollo“, înfățișând fie momente ale zborului cosmic, fie momente ale aselenizării pe Lună și a activității cosmonauților.

Este demn de relevat subiectul valorii de 35 bani, care aduce un omagiu cosmonauților eroi : Grissom, White și Chaffe. Această marcă amintește de frumoasele cuvinte ale cosmonautului Armstrong : „Cred cu tărie că în amintirea acestor oameni, toți colaboratorii și succesorii lor vor împărtăși visele noastre spre o lume mai bună“. Aceste cuvinte dau esență utilității sacrificiului.

Colița dantelată, cu valoarea nominală de 6,00 lei, reprezintă lansarea unei rachete, centrul coliței înfățișând momente ale activității pe Lună. Fondul coliței este bronz-alb.

Colița nedantelată evocă zborurile „Apollo“, Luna figurând în centru, punctată cu locurile în care au aselenizat astronavele ; cu această coliță, Poșta Română încheie șirul mărcilor dedicate programului „Apollo“.

Complexul „Apollo“, cu cele peste 3 milioane de piese, a folosit cea mai puternică rachetă „Saturn 5“, al cărui ultim zbor l-a făcut la 30 aprilie 1973, când „Saturn 5“ a plasat pe orbită primul laborator american „Skylab“.

La 15 decembrie 1974, Poșta Română a pus în circulație o marcă poștală și o coliță, consacrate laboratorului spațial Skylab, lansat de U.S.A. în anul 1973.

Această emisiune, formată din două valori, are următoarele caracteristici :
— marca poștală, cu valoarea nominală de 2,50 lei, reprezintă laboratorul spațial Skylab în culorile albastru, violet roșcat, gri și negru, formatul mărcii fiind 22/42/27.

Marca este tipărită în bloc de patru bucăți, cu patru viniete care reprezintă măpamondul, laboratorul spațial și textele : „Laboratorul spațial“ și „Skylab 1973“.

Colița nedantelată formată dintr-un ștraif alb, marca din colțuri reprezentând nava cosmică Skylab pe un fond de cer senin, completată cu textul „Poșta Română“, „Skylab și valoarea nominală de „10 lei“, este realizată în culorile albastru închis, albastru verzui și brun deschis.

Ultimul eveniment spațial căruia Poșta Română i-a dedicat o emisiune filatelică pusă în circulație la data de 14 iulie 1975, a fost consacrată cuplării în spațiul cosmic a navelor cosmice Apollo și Soiuz.

Emisiunea a fost formată din două valori cu următoarele caracteristici :

— o valoare de 1,75 lei reprezentând navele separate în jurul Pământului, cu indicarea traiectoriilor de zbor pentru cuplare ; compoziția grafică este completată cu textele : Apollo—Soiuz, 1975, Poșta aeriană, lei 1,75 și Poșta Română ;

— a doua valoare de 3,25 lei reprezintă navele cuplate în zbor, în jurul Pământului ; compoziția grafică este completată cu textele : Soiuz-Apollo, 1975, Poșta Română, lei 3,25 și Poșta aeriană.

Mărcile sînt tipărite în sistemul de heliogravură, în blocuri de patru, în color de cîte două bucăți din ambele valori, precum și patru viniete fără valoare care reproduc emblema zborului Soiuz-Apollo ; blocul este dantelat (fig. 5).

Cu aceste emisiuni, Poșta Română a încheiat o activitate prodigioasă consacrată acestei emisiuni nobile de cucerire a cosmosului de către om pe parcursul a circa două decenii.

În această perioadă, Poșta Română ne-a redat cu multă putere de sugestie, etapele cuceririi spațiului cosmic.

Sîntem convinși că și în viitor repertoriul filatelic se va îmbogăți cu noi emisiuni, care să reflecte și alte succese în cucerirea spațiului cosmic.

(urmare de la pag. 147)

Mărcile „Ochi de bou“ se situează printre clasicele filateliei mondiale. Una dintre cele mai vechite colecții din aceste emisiuni — aparținînd doctorului J. Almeida Dias, din Lisabona — a fost dispersată la Londra, într-o serie de licitații ale Casei Harmer Rook. Colecția cuprindea o serie de piese, blocuri și ștreifuri remarcabile prin frumusețea lor și raritatea obliterărilor. Amintim aici, ca o caracteristică a acestei emisiuni, că primul tiraj a fost imprimat în coli cuprinzînd pe aceeași coală cîte 18 exemplare din fiecare dintre cele trei valori. De aceea, piesele care cuprind valori imperechiate constituie mari rarități filatelice.

SPORT FILATELIE

Campionatele mondiale de fotbal

MIRCEA STOIAN

Este de necontestat că fotbalul este cel mai popular sport din lume. Această afirmație poate fi argumentată de marele număr de sportivi legitimați care practică acest sport în mod organizat, de uriașele stadioane care pot primi în tribunele sale zeci și chiar sute de mii de spectatori (stadionul Maracana 200.000 spectatori, Hayd Park 157.000 etc.), precum și de numeroasele competiții cu caracter internațional, începând bineînțeles cu Campionatele mondiale de fotbal și terminând cu competiții cu caracter intern.

Cum este și firesc, acum, când au început meciurile pentru calificarea în viitorul turneu final care se va disputa în anul 1978 în Argentina, din tocul cronicarilor de fotbal va curge multă cerneală. Dar nu numai din tocurile lor ci și din al celor care se ocupă cu filatelia sportivă, deoarece atât fotbalul cit și filatelia sint pasiunea comună „numărul 1” a multora dintre ei.

Cinstea de a organiza primul campionat mondial de fotbal a revenit Uruguayului în anul 1930 la Montevideo. Titlul a fost cucerit de echipa gazdă care, în marea finală din 30 iulie cu Argentina pe Estadio Centenario, a câștigat cu scorul de 4-2.

La această ediție, bătrînul continent a fost reprezentat de numai patru echipe: Belgia, Franța, Iugoslavia, România. Debutul naționalei române de atunci a fost foarte bun, deținînd un rezultat de prestigiu 3-1 cu Peru. În meciul următor, cel cu viitoarea campioană mondială, România a pierdut cu 4-0.

Pe linie filatelică evenimentul nu a fost consemnat prin editarea vreunei emisiuni de mărci.

Ediția a II-a din anul 1934 a fost organizată de Italia. La acest campionat s-au înscris 32 echipe. În optimile de finală naționala României a jucat cu echipa Cehoslovaciei în fața căreia a pierdut, după un meci foarte disputat, cu scorul de 2-1.

În final, Italia, cu Piola în mare formă, a învins Cehoslovacia cu 2-1.

Cu prilejul acestei victorii, Administrația Poștală Italiană editează o emisiune formată din nouă valori (Z. nr. 479-487). În partea de „sus” a tuturor mărcilor este trecut textul „Campionati mondiali di calcio”.

Valorile de 20 c; 25 c; 50 c; 1,25 L; 5 + 2,50 L reprezintă diferite faze ale jocului de fotbal. Celelalte mărci în va-

loare de 50 c; 75 c; 5 + 2,50 L; 10 + 5 L (fig. 1) poartă însemnul poștei aeriene, iar subiectele lor reprezintă imagini ale stadioanelor pe care s-au disputat meciurile acestei ediții a campionatului mondial de fotbal. Administrația Poștală a Insulelor Egee și fostele colonii italiene scot cu acest prilej cite o emisiune de mărci formată din 9 și 12 valori.

Următoarea ediție din anul 1938, s-a disputat în Franța. Fotbalul românesc, care a scăpat marea ocazie de afirmare în Italia, are un nou prilej în Franța. Jucăm cu naționala Cubei, sintem mari favoriți, dar scorul este 3-3. Aproape de necrezut, urmează rejucarea și încă o greșală. O greșală care se repetă de peste 50 ani. Schimbăm fundamental echipa și ... pierdem cu 2-1.

În final victoria a revenit tot echipei Italiei, care în meciul cu Ungaria, disputat la 19 iunie pe Stade Colombes, câștigă cu rezultatul de 4-2.

Consemnăm emiterea de către Administrația Poștală Franceză a unei mărci (Z. nr. 371) reprezentînd plonjonul unui portar la „vinclu”, la mingea „pusă” cu capul de un înaintaș al echipei adverse. Pe marcă sint înscrise cuvintele „Coupe de Monde de Football 1938” iar în colțuri, pentru prima dată apar inițialele forului organizatoric F.I.F.A.

A urmat o perioadă de întrerupere lungă, de 12 ani, din cauza declanșării celui de-al doilea război mondial.

Competiția este reluată apoi în anul 1950, cînd ediția a IV-a este organizată de Brazilia.

La Rio de Janeiro faimoasa echipă de „artiști” a Braziliei pierde în fața micului dar ambițiosul Uruguay. Golul uruguayanului Chiggia a fost fantastic. Toată lumea plînge (220.000 spectatori). Scor final Brazilia-Uruguay 1-2.

Pe linie filatelică consemnăm trei valori editate de Brazilia, iar un an mai tîrziu în 1951, în semn de omagiu, Administrația Poștală din Uruguay editează o emisiune formată din două valori.

Patru ani mai tîrziu, cînd ediția a V-a este organizată în Elveția, nu izbutim să ne calificăm, deși învingem Bulgaria de două ori, dar ratăm victoria în fața Cehoslovaciei la București.

La această ediție, Brazilia aruncă în luptă tot ce avea mai bun fotbalul brazilian la acea oră. Dar din nou înfrîngere: Ungaria-Brazilia, 4-2.

În schimb, echipa Ungariei domină acest campionat mondial, dar totul... se termină cu o adevărată „lovitură de teatru”. R.F. Germania, cu echipa ei de adevărați atleți: Fritz, Walter, Sindelar, Rahn, câștigă finala cu Ungaria cu 3-2, după ce în serii pierduse la aceeași echipă cu 8-3.

Cu această ocazie poșta elvețiană emite o marcă (Z. nr. 319) ce reprezintă harta terei, avînd în partea din dreapta o minge de fotbal. În partea de sus a mărcii sînt trecute însemnele forului organizatoric „1904 F.I.F.A. 1954”, iar în partea de jos „Championnat du Monde de Football” și valoarea mărcii 40 c. Tot în acest an, Liechtenstein editează o serie de patru mărci (Z. nr. 266-269) care reprezintă faze din jocul de fotbal, dar care nu poartă nici o inscripție din care să reiasă că au fost puse în circulație cu prilejul campionatului mondial de fotbal.

Ediția a VI-a din 1958 este organizată de Suedia. La această ediție Brazilia a ajuns la concluzia că apărarea nu trebuie deloc neglijată. Astfel, echipa braziliană se prezintă cu patru fundași în apărare și câștigă la 29 iunie pe Rasunda Stadion mult rîvnita cupă Jules Rimet, învingînd Suedia cu 5-2. Consider însă că nu numai noua schemă tactică „4-2-4” lansată cu această ocazie, a dus la câștigarea primului titlu de campioni mondiali, ci și aportul unui atac format din mari jumători ca Zagalo-Vava-Pele-Garincha. După cum se observă, cu ocazia acestei ediții suedeze, își face apariția în „unsprezecele” brazilian și celebra „perlă neagră” Pele, care pe atunci avea numai 17 ani.

Administrația Poștală Suedeză emite pentru acest campionat mondial o emisiune formată din trei valori (Z. nr. 436-438), care reprezintă faze din joc, avînd în partea din dreapta sus inscripția WM 1958. Mai consemnăm mărcile editate de Cehoslovacia (Z. nr. 979), de U.R.S.S. (Z. nr. 2078-2079). În 1959, în semn de omagiu, Brazilia emite o marcă reprezentînd un jucător în plin efort de a șuta, avînd pe fundal imaginea cupei Jules Rimet.

Beneficiînd în continuare de aportul unor mari jucători pentru care mingea nu prea mai prezintă secrete, Brazilia își înscrie în anul 1962 la ediția a VI-a chiliană, pentru a doua oară, numele pe lista echipelor campioane mondiale.

Finala disputată pe stadionul National Santiago de Chile, între echipele Braziliei și Cehoslovaciei, se termină cu rezultatul de 3-1.

Începînd cu această ediție, numărul administrațiilor poștale care editează mărci

cu această tematică este tot mai mare. Astfel, Cehoslovacia emite o marcă (Z. nr. 1257) cu valoarea de 1,60 k, ilustrînd saltul unui portar pentru prinderea mingiei. Pentru același eveniment, Ungaria emite o frumoasă serie formată din opt valori (Z. nr. 1819-1826). Desenele mărcilor reprezintă un balon de fotbal și drapelele țărilor participante la primul tur eliminatoriu. Emisiunea mai cuprinde și două colițe (Z. nr. 1827 A/B) una dantelată și cealaltă nedantelată. Tot cu ocazia acestui eveniment mai consemnăm următoarele emisiuni: Bulgaria două mărci (Z. nr. 1271 A/B) una dantelată și cealaltă nedantelată, U.R.S.S. (Z. nr. 2583) o marcă, Chile, Brazilia și Paraguay, de asemenea, tot cite o marcă.

La ediția engleză din anul 1966, echipele sud-americane, cu toate că la începerea jocurilor erau foarte bine cotate, au suferit un eșec total. Astfel, celebra echipă de mari vedete (adevărat cam obosite și îmbătrînite) a Braziliei nu reușește la această ediție decît o singură victorie contra Bulgariei, cu 2-0.

Începînd cu disputarea semifinalelor, meciurile se vor desfășura numai între echipe europene. Finala a avut loc pe celebrul „templu al fotbalului” englez Wembley, la 30 iulie, între echipele Angliei și R. F. a Germaniei. Victoria a revenit, după un final dramatic cu prelungiri, echipei engleze, cu scorul de 4-2. La acest campionat mondial de fotbal, cu toate că echipa României nu a fost înscrisă pentru participarea la grupele preliminară de calificare în turneul final, Administrația Poștală Română a pus în circulație, pentru prima dată, o emisiune formată din șase mărci și o coliță avînd ca temă acest campionat.

Desenele celor șase mărci (C.M.P.R. nr. 2588-2593) reprezintă diferite faze de joc, iar valoarea de 4 L cupa Jules Rimet. Fiecare exemplar al coliței nedantelate a emisiunii, executată ofset, pe hîrtie creată, fără gumă, poartă un număr de control imprimat în culoare albastră. Interesant de remarcat este faptul că unele colițe nedantelate au apărut cu erori de tipar (lipsesc steagurile țărilor participante și mingea de fotbal). Machetele după care a fost reprodușă emisiunea au fost executate de A. Alexe, iar tirajul coliței a fost de 75.000 exemplare (fig. 2).

Dintre celelalte țări care au emis mărci cu acest prilej consemnăm: Albania două emisiuni (Z. nr. 958-967 și Z. nr. 993-1000), Ungaria o emisiune (Z. nr. 2222-2230) și două colițe (Z. nr. 2231 A/B), Polonia o emisiune (Z. nr. 1549-1556) și o coliță, Anglia o emisiune (Z. nr. 416-418), iar odată cu victoria în meciul fi-

nal cu R. F. a Germaniei, la valoarea de 4 p, este înscris textul „England Winners”.

În general pe mărci apar faze de joc, și destul de frecvent cupa Jules Rimet. Chipul celui care a instituit cupa mondială cu 46 de ani în urmă poate fi întâlnit pe valoarea de 20 f din seria apărută în Ungaria.

În sfârșit, după aproape 40 ani, echipa României traversează din nou oceanul pentru a participa la ediția a IX-a a campionatului mondial de fotbal, lăsând acasă, în Europa, cîteva formații de clasă ca Iugoslavia, Spania, Portugalia.

Comportarea echipei noastre poate fi socotită onorabilă, avînd în vedere faptul că am făcut parte poate din cea mai grea grupă de calificare pentru fazele superioare ale competiției.

Sîntem învinși de Anglia cu scorul de 1-0 și doar cu 3-2 de viitoarea campioană mondială — echipa Braziliei — și cîștigăm cu 2-1 meciul cu reprezentativa Cehoslovaciei.

Finala s-a disputat între echipele Braziliei și Italiei, victoria revenind primei echipe cu scorul de 4-1. Cucerind pentru a treia oară cupa Jules Rimet, echipa Braziliei va intra definitiv în posesia ei.

Pentru a marca în filatelie memorabilul eveniment al mondialelor de fotbal din Mexic, Poșta Română a pus în circulație o emisiune de mărci poștale formată din patru valori: 40 b; 55 bani; 1,75 L și 3,60 L (C.M.P.R. nr. 2947-2950). Machețele au fost executate de A. Popescu desenele reprezentînd diferite aspecte din jocul de fotbal. Colița emisiunii este formată din patru mărci (C.M.P.R. nr. 2951-2954) cu valori schimbate (1,20 L; 1,50 L; 1,55 L; 1,75 L). Pe manșeta fiecărei valori sînt trecute echipele participante la turneul final, grupate cîte patru.

În seria emisă de Cehoslovacia (Z. nr. 1849-1854) se poate constata că la valoarea de 1 k apare emblema Federației Române de Fotbal împreună cu a celei din Cehoslovacia.

Albania este prezentă din nou cu o emisiune dedicată acestui eveniment (Z. nr. 1342-1348). Desenele mărcilor reprezintă diferite faze de joc, cupa Rimet și stadionul Asteca unde s-a desfășurat finala.

Cu același prilej Administrația Poștală Braziliană emite și ea o serie de mărci denumită: „Brazilia învingătoare în Cupa Mondială de fotbal”.

Trebuie remarcat un fapt deosebit de important pentru filatelia românească: pe una din cele 16 mărci puse în circulație de poșta din El Salvador apare și o imagine cu echipa de fotbal a României (valoarea 1 c, fig. 3).

Cu toate că jucăm aproape cu aceeași echipă folosită în Mexic, nu reușim să ne calificăm pentru turneul final al campionatului mondial de fotbal din R. F. a Germaniei din 1974.

Finala s-a disputat pe modernul stadion olimpic din München, între echipele R. F. a Germaniei și Olandei. Meciul s-a încheiat cu rezultatul de 2-1 în favoarea primei echipe.

Evenimentul a fost consemnat de Poșta Română prin editarea unei emisiuni formată din șase valori (C.M.P.R. nr. 3303-3308) și două colițe (dnt. + ndt., C.M.P.R. nr. 3309-3310). Mărcile în valoare de 0,20; 0,40; 0,55; 1,75; 2,75; 3,60 reprezintă faze de joc. În partea de sus a mărcii sînt înscrise emblema campionatului mondial și textul „München '74”. Colița dantelată, într-un tiraj de 150.000 exemplare, înfățișează privirii o fază de joc, completată cu emblema campionatului mondial. Colița nedantelată, avînd valoarea nominală de 10 L, reprezintă o minge de fotbal, pe un fundal de cer și gazonul terenului de joc. Pe cer este paginat un satelit artificial de telecomunicații. Textele înscrise sînt: Poșta și Poșta Aeriană. Incadramentul coliței reprezintă silueta stadionului olimpic din München. La cele două extreme ale incadramentului ne sînt înfățișate noua cupă mondială și turnul televiziunii Müncheneze. Incadramentul este completat cu textul: „Campionatul mondial de fotbal” și „R. F. a Germaniei 1974”. Tirajul coliței este de 27.000 exemplare.

Dacă la început, primele ediții ale campionatului mondial de fotbal au fost foarte puțin ogîndite în filatelie, această tematică ocupă acum un loc important în filatelia a tot mai multor țări din întreaga lume.

Astfel, avem ocazia să consemnăm: apariția în R. P. Bulgaria a unei emisiuni formată din șase valori (Z. nr. 2279-2284) și a două colițe (Z. nr. 2262-2285); R. F. a Germaniei, două mărci (Z. nr. 820-821); Olanda o marcă (Z. nr. 1052); Polonia două mărci (Z. nr. 2212-2213) și o coliță în care sînt trecute rezultatele reprezentativei Poloniei și numele componenților ei.

Albania editează cu acest prilej două emisiuni (Z. nr. 1579-1586 și Z. nr. 1621-1628), prima serie fiind dedicată în întregime „portarului de fotbal”.

Viitorul campionat mondial de fotbal se va desfășura în anul 1978 în Argentina. Naționala României a prins din nou o grupă foarte grea de calificare pentru turneul final, cu Spania și Iugoslavia.

Să sperăm că atît antrenorii cit şi jucătorii chemaţi să apere culorile tricolorului românesc vor face absolut totul pentru a putea cîştiga un loc la turneul final.

Voi fi, desigur, în asentimentul cititorilor afirmînd că o colecţie completă „Cam-

pionatele mondiale de fotbal” nu poate şi nu trebuie să se rezume numai la mărci poştale. Ea poate fi şi trebuie completată şi cu alt material filatelic, ca : plicuri „prima zi a emisiunii”, „cărţi poştale maxime”, „întreguri poştale” etc.

Fig. 2

Fig. 1

Fig. 3

AFORISME FILATELICE

- Colectionarii sînt oameni fericiţi (Goethe).
- Liniştea sfîrşeşte cînd începe filatelia (A. Pinard).
- Marcă poştală este cartea de vizită a unei ţări.
- Mai bine să ai o marcă poştală de-a doua clasă în loc de a vedea locul gol în album. Dar mai bine e să ai un loc gol în album în loc de a vedea acolo un fals.

A FOST ODATĂ...

Pe copertile cărţilor editate la Iaşi în anul 1896, se puteau citi anunţurile firmei „Fraţii Şaraga”, prin care se făcea cunoscut amatorilor, că firma cumpără mărci poştale uzate, oferind următoarele preţuri :

- Capul de bour din 1858 de la lei 100 în sus bucata.
- Capul de bour din 1859 lei 3 bucata.
- Mărci poştale 1865–1871 lei 15 suta.
- Mărci poştale 1871–1896 lei 2 mia.

MARCA POȘTALĂ ÎMBĂTRÎNEȘTE ?

Dir. ing. EMIL COSTIN

Pe măsura acumulării de cunoștințe, omul își creează posibilități din ce în ce mai consistente de a privi în mod conștient și obiectiv în viitor. Aceasta, nu de dragul viitorului pur și simplu, ci — să spunem lucrurilor pe ade-văratul lor nume — din necesitatea fundamentării acțiunilor prezente tocmai prin prisma rezultatelor, tendințelor, orientărilor viitoare. S-a creat astfel un întreg curent de opinie în favoarea studierii viitorului, pe care, neputindu-l cunoaște în modul în care cunoaștem să spunem faptele noastre de ieri, îl examinăm sub forma de variante posibile sau, cu un nume mai pompos, sub forma de „viitori posibili”.

Dacă scrutarea viitorului este la ordinea zilei în practic în toate domeniile activității umane, considerăm că n-ar fi lipsită de interes punerea în discuție a citorva idei referitoare la evoluția viitoare a mărcii poștale și — în legătură directă cu ea — și a pasiunii care ne animă, filatelia. De sigur că și în acest domeniu, ca și în toate celelalte în care este vorba de cercetarea viitorului, nu poate exista pretenția că acest viitor se cunoaște cu precizie, astfel că rugăm cititorul de la bun început să abordeze ideile ce vom prezenta,

cu același ochi critic care este atât de necesar în toate domeniile schimbului de idei.

Așadar, ce se va întâmpla cu marca poștală în viitor, în următoarele decenii? Pentru ca să putem cel puțin să încercăm a schița un răspuns, să ne reamintim pe scurt cum a apărut și cum a evoluat până astăzi acest mic petec de hîrtie inspirator de mari pasiuni.

Marca poștală a apărut inițial cu rol de chitanță justificativă a plății unei taxe. Dar nu pentru orice taxă, ci pentru taxa de căraușie a unui obiect de anume greutate (mică !), pe anume distanță. Dacă asemenea obiecte ar fi fost puține, obiceiurile rudimentare anterioare diferențiate după cărauș, localitate etc. ar fi rămas probabil valabile. Înmulțirea importantă a nevoii de a transmite informații de cele mai diferite tipuri, dar în special în legătură cu activitățile industrial-comerciale în mare dezvoltare pe la mijlocul secolului trecut, a impus necesitatea unei standardizări a acestei activități pe toate planurile — ea devine monopol de stat.

Urmare a apariției ei, marca poștală a provocat curînd o serie de fenomene pe care le-am putea denumi secundare: mai întîi de toate, au apărut colec-

ționarii acestor pete-cuțe de hîrtie cu proveniențe atât de diverse, care excitau imaginația oamenilor într-o perioadă în care călătoriile, în special cele mai lungi, nu erau de fel la îndemîna oricui, pete-cuțe care vorbeau în limbi neînțelese de țări necunoscute, de locuri ciudate, pomenite doar poate în basme sau în povestiri greu de crezut.

Un alt fenomen care a avut la început un caracter secundar a fost desenul mărcii. Inițial, acesta s-a limitat la cîteva variante: sau numai „valoarea” chitanței, sau această valoare însoțită de insemne reprezentative pentru statul de apartenență — efigia conducătorului, stema țării. Apoi treptat au început să-și facă loc cele mai diverse — uneori chiar năstrușnice — idei. Și odată cu aceste idei, *rolul utilitarist inițial al mărcii poștale a început treptat să pălească, să apună, să moară.* Va apare probabil curioasă această afirmație, conform căreia prima marcă cu desen tematic (s-ar părea că aceasta a fost o marcă apărută pe la 1867 pe meleagurile Dobrogei — emisiune locală utilizată pe traseul Cernavodă — Constanța) a marcat începutul decăderii rolului de atest de plată al mărcii, dar... aveți puținică răbdare !

Cînd a apărut pentru prima dată pe o marcă poștală a unei țări exotice, să zicem, desenul unui elefant, rinocer, zebra ori lebădă, al unei banane, orhidee ori al unui peisaj caracteristic, țara respectivă a început să vorbească lumii și prin intermediul mărcii poștale despre bogățiile pe care le deține, *a început să-și facă propagandă*. Și oricît ar părea de neînsemnat fenomenul la prima vedere, el nu trebuie subestimat, dacă ținem seama de numărul de multe milioane de exemplare în care se difuzează o marcă, în comparație cu mărimea tirajului oricărei lucrări de reclamă, care în secolul trecut nu putea depăși cîteva zeci de mii... Acest fenomen s-a extins destul de repede, de la caracteristici geografice a trecut curînd la istorie — istoria națională, istoria științelor, a artelor, comemorări și aniversări din cele mai diverse etc. etc. Marca a devenit astfel un vehicul al informațiilor între oameni, un mijloc de cultură, a devenit un instrument al apropiării între aceștia, nu numai prin rolul ce i se atribuisese inițial, dar prin însăși prezența sa fizică.

Dacă astăzi privim retrospectiv o colecție de mărci, fie că este organizată cu respectarea cronologiei apariției acestora, fie că este concepută pe principii tematice, avem în față un tablou al unui fragment din istoria țării, ba chiar din istoria omenirii! Este suficient să ne gîndim numai cîte țări marchează si-

multan prin emisiuni de mărci poștale realizările omului în spațiul cosmic, pe cîte mărci din cîte țări apar chipuri de personalități ilustre, mențiuni despre evenimente cruciale din viața umanității.

Cam aceasta este în prezent, în linii mari, poziția pe care marca poștală o ocupă în acest foarte complex angrenaj care este viața socială. Care sînt acum elementele care evidențiază tendințe de modificare a statutului mărcii poștale și ce influențe ar putea avea schimbările de așteptat, asupra filateliei și filateliștilor?

Viața contemporană se desfășoară sub semnul a două mari imperative: diversificare și automatizare; diversificare a necesităților umane și a posibilităților de satisfacere a acestor necesități, automatizare a proceselor activității umane rutiniere. Supusă ambelor acestor imperative, activitatea poștală în general cunoaște noi aspecte care o fac tot mai variată.

Unele din aceste aspecte nu sînt în definitiv chiar atît de noi — cartea poștală a eliminat necesitatea francării cu marcă poștală a unei corespondențe, aproape de la nașterea mărcii. În prezent însă, asemenea aspecte proliferază. Plicurile poștale cu marcă imprimată, prefrancările de diferite feluri, preobliterările sînt tot atîtea exemple ale acestei atitudini simplificatoare. Totodată, devine un obicei tot mai curent pentru o seamă de activități, de a plăti taxele poștale pentru

grupuri de trimiteri poștale în loc de a le plăti individual. Difuzarea ziarelor și revistelor reprezintă un exemplu banal; în unele țări, pe ambalaj mai apare un însemn care specifică achitarea taxelor poștale, în țara noastră s-a renunțat pentru ziare și reviste și la aceasta, difuzarea lor făcîndu-se de către poștă pe bază de liste.

Este știut că o serie întreagă de țări — printre care de curînd a prins a se număra și țara noastră — au înțepins lucrări pentru perfecționarea și automatizarea trierii și cîrtării corespondenței. Pînă în prezent s-au folosit diferite procedee: imprimare suplimentară pe mărci a unor dungi grafitate, alteori a unor dungi fosforescente — marca poștală s-a adaptat și acestui rol. În paralel însă au apărut și se extind francările cu mașini specializate, care îndeplinesc dublul rol al francării și obliterării la plecare, simplificînd astfel parțial munca de cartare.

Aceste acțiuni și încă altele de care nu mai pomenim au determinat o anumită restrîngere a utilizării mărcii poștale în scopul său primar — atest de taxare. Este de așteptat, după părerea noastră, ca acest fenomen să se accentueze în viitor.

Dacă rolul de chitanță al mărcii poștale apare condamnat la dispariție treptată în favoarea unor modalități mai lesnicioase, mai moderne de taxare, nu același lucru poate fi spus despre celelalte roluri pe care marca

poștală le joacă în prezent.

După câte știm, cu toate limitele ce apar pentru folosirea mărcii, încă nu s-a plins nimeni că este necesară reducerea tirajelor acestora. Dimpotrivă, proliferarea colecționarilor de mărci de toate felurile, de feluri ele însele în continuă diversificare, reprezintă o cerere continuu susținută pentru acest „produs“.

În cadrul aceleiași tendințe credem că se situează și dezvoltarea unor ramuri distincte ale filateliei, printre care filatelia tematică ne apare a fi prima, orientare explicită către transformarea pasiunii filatelice în veritabil act de cultură cu semnificații multiple. În continuare, maxima-filia slăbește legăturile directe cu marca poștală, introducând în schimb noi aspecte legate de aprofundarea semnificației imaginii și mesajului cultural al acesteia.

De la maxima-filia la cartofilie este numai un pas, pas făcut de destui colecționari care abandonează marca poștală în favoarea mai variată, mai complexă, uneori mai grăitoare a ilustratelor.

Bineînțeles că procesul nu se va opri aici, ci va continua cu cine știe ce noi obiecte de colecție din categoria reprezentărilor figurative — poate fotografii ori diapozitive, poate imagini tridimensionale, holograme, poate imagini de realizarea

căroră noi azi nu avem încă nici cea mai vagă idee...

Este clar că pe tot parcursul acestui proces de diversificare a modalităților poștale și a pasiunilor legate de marca poștală și de trimerile prin poștă, marca poștală este supusă unui proces de evoluție, într-o anumită măsură de îmbătrânire. Și odată cu marca poștală înaintează în vîrstă și pasiunea ce a slujit-o și o slujește și acum cu nețărmurită credință — filatelia, împreună cu tot cortegiul său de varietăți.

Putem oare să considerăm că, pe acest drum, marca poștală este sortită unei dispariții mai mult sau mai puțin apropiate? Sincer să fim, noi ne îndoi-m. Chiar dacă utilitatea mărcii poștale în circuitul transmiterii corespondenței va fi la un moment dat negată de evoluția tehnicii, aceasta nu credem că va însemna și momentul dispariției mărcilor de pe arena preocupărilor omenesci. Pare mai curînd verosimil că datorită pasiunii colecționarilor, care au ajuns să-și transforme colecțiile în adevărate opere de cultură, marca poștală să subziste, trăindu-și o a doua tinerețe în emisiuni cu scop preponderent filatelic, menite să poposească în albume și clasoare, să încinte ochiul și spiritul în expoziții original concepute, măiestrit executate. Și de ce nu ne-am

putea închipui ghișee filatelice ale serviciilor poștale, care — contra unei taxe suplimentare corespunzătoare — să asigure transmiterea corespondenței francate cu mărci poștale „ca pe vremuri“? De altfel, acestea nu sînt numai pure speculații. Oare colițele filatelice, care apar din ce în ce mai des în ultimele cîteva zeci de ani, de pe la 1925, sînt altceva decît unii dintre prevestitorii — tot mai numeroși — ai unei asemenea evoluții?

Iar pasiunea filateliei, supusă acelorași legi ale evoluției, va suferi probabil diversificări tot mai accentuate: vor apărea colecții de plicuri poștale, circulate ori nu, obliterările vor deveni o preocupare tot mai largă și mai variată, noile mijloace de francare își vor face și ele intrarea în cîmpul interesului colecționarilor. Și pe lîngă toate acestea, va persista și filatelia în forma ei de începuturi, cu colecții de mărci „clasice“ ce amintesc de diligențe și surugli, cu nuanța lor vetustă, patriarhală...

Acesta pare a fi viitorul mărcii poștale, prevestit de atîția auguri, relevat de fenomenele „purtătoare de viitor“ pe care am încercat să le aducem pe scurt în atenția dumneavoastră, cititorule, înregistrat în statisticele mereu crescătoare ale emisiunilor de mărci poștale, remarcat în preocuparea mereu mai largă pentru filatelie, în toată lumea.

INFORMATII UTILE

pentru filateliștii începători

DINU VASILIU

Filatelia constituie una din modalitățile cele mai atractive și recreative de autoeducare și autoinstruire, marca poștală prin desenul ei făcându-ne cunoscut ceea ce o țară are demn de popularizat. Realizările și frumusețile sale, bogățiile materiale și valorile spirituale ale unui popor pot fi larg răspândite prin intermediul mărcilor poștale. O colecție de mărci poștale prezintă în imagini o adevărată enciclopedie.

Filatelia vine de la cuvintele grecești „philos” = prieten și „ateleia” = francare, iar Dicționarul Enciclopedic Român definește astfel filatelia: „Colecționare și studiere a mărcilor poștale; filatelia dezvoltă spiritul de observație și simțul artistic, îmbogățind totodată cunoștințele generale ale filateliștilor”.

Marca poștală — bucată de hirtie de dimensiuni și forme diferite — are imprimată o reproducere grafică, valoarea nominală exprimată în moneda țării emitente și denumirea statului respectiv cu excepția mărcilor poștale ale Marii Britanii, care nu poartă denumirea statului. Mărcile se emit de administrația poștală în scopul francării diferitelor trimiteri poștale.

Emisiunile de mărci poștale pot fi formate din una sau mai multe valori (mărci). Când sîntem în posesia tuturor mărcilor care au făcut obiec-

tul emisiunii respective înseamnă că avem o serie completă. Dacă acestea au fost procurate înainte de a fi fost folosite la francarea trimiterilor poștale, mărcile se numesc neuzate sau neștampilate. Dacă mărcile au fost dezlipite de pe obiectele de corespondență, atunci avem ceea ce în termeni filatelici numim „mărci uzate sau ștampilate”. Pentru acestea se mai folosește și termenul de „mărci obliterate”. Și într-un caz și în celălalt însă, pentru a fi considerate mărci de colecție, este necesar ca acestea să nu prezinte defecte (subțieri, rupturi, zimți rupti, culoare alterată/ pete, indoituri, iar ștampilele să fie clare, corecte). Descriem pe scurt cele mai frecvente defecțiuni întâlnite la mărcile poștale. Astfel, se spune că o marcă poștală este subțiată atunci cînd grosimea ei a suferit o alterare și aceasta se observă cînd examinată — prin transparență — marca poștală prezintă o porțiune mai clară.

Subțierea se produce cel mai adesea cînd șarniera de pe marcă a fost scoasă brusc, prin smulgere. Deprecierea mărcii în această situație este în raport de importanța și mărimea suprafeței subțiate.

Ruptura, de asemenea, depreciază marca poștală și este în raport de felul și locul acesteia. La

o marcă poștală rară poate fi admisă o ruptură ușoară între doi zimți din dantelură.

Indoitura poate proveni din manipularea greșită a mărcii poștale, dînd naștere unei indoituri accidentale. Dacă aceasta se prezintă la un colț, la un dinte din dantelură, piesa filatelică poate figura în colecție. Dacă însă indoitura este pe toată lungimea sau lățimea mărcii poștale, aceasta o face improprie pentru o colecție îngrijită.

Pentru mărcile procurate în stare nouă (neuzate) vom avea grijă ca și gumajul de pe verso să nu aibă pete, plesniri etc.

Odată procurate mărcile poștale se pune problema păstrării lor, pentru a nu le deteriora din lipsă de protecție. De aici începe munca frumoașă a colecționarului de mărci poștale. Ne vom ajuta în activitatea de colecționare de o serie de accesorii filatelice.

Primul accesoriu este clasorul filatelic, în care se păstrează în condiții bune mărcile poștale. În clasor mărcile poștale sînt apărute de pericolul de a se îndoi, păta, rupe, decolora etc. Filele clasoarelor sînt confecționate din carton, pe care se găsesc fixate, pe orizontală, benzi transparente. Mărcile poștale se așază, cu o pensetă, sub aceste benzi, una lingă alta, putîndu-se lăsa spațiu între

ele, după cum fiecare colecționar dorește să dea un anumit aspect clasorului sau clasoarelor sale.

Mărcile poștale mai pot fi păstrate și în albume filatelice. Acestea sînt confecționate din hîrtie groasă, pe care pot fi imprimate imagini de mărci sau amenajate căsuțe de format și dimensiuni ceva mai mari decît ale mărcilor originale. În album mărcile poștale trebuie să fie lipite cu șarniere sau fixate în poșete filatelice. Poșeta filatelică constituie un foarte bun echipament de protecție, apărînd mărcile poștale de influența agenților externi (apă, lumină, praf, umezeală etc.).

Clasorul și albumul asigură condiții bune de conservare a mărcilor poștale colecționate, înlăturînd riscul deteriorării acestora și lăsîndu-ne în același timp plăcerea de a le admira în toată splendoarea lor culorile, formele, inscripțiile și simbolurile pe care le poartă.

Catalogul filatelic constituie un alt accesoriu de trebuință colecționarului de mărci poștale. Cu ajutorul catalogului filatelic identificăm mărcile poștale, cunoaștem numărul de mărci care formează seria completă, aflăm cota, adică valoarea filatelică a mărcilor poștale. Tot în catalog găsim date cu privire la anul emiterii mărcilor poștale, valorile nominale ale mărcilor poștale, dantelura mărcilor și alte elemente în sprijinul cît mai completei identificări a piesei filatelice care ne interesează.

Cele mai uzitate cataloage filatelice pentru colecționari sînt :

— Pentru mărcile emise de administrațiile poștale ale țărilor din Europa ne ajutăm cu catalogul „Zumstein”, care apare anual, într-un singur volum și indică cotele avînd la bază francul elvețion.

— Colecționarii de mărci poștale emise atît de țările europene cît și de țările situate pe alte continente se pot folosi de catalogul „Yvert et Teller”, care apare anual, și este format din trei volume împărțite astfel : volumul I — Franța și fostele colonii franceze ; volumul II — mărcile emise de țările europene, mai puțin Franța și volumul III pentru mărcile emise de țările de pe celelalte continente. Cotarea mărcilor are la bază francul francez.

Acestea sînt cataloagele filatelice cele mai uzitate de colecționarii din țara noastră. Mai poate fi folosit de colecționarii filателиști și catalogul „Michel”, care apare de asemenea în fiecare an și se compune din trei volume împărțite în felul următor : volumul I — mărcile poștale din R.F. Germania, volumul II — mărcile poștale emise de țările din vestul continentului european și volumul III pentru mărcile poștale din țările de est ale Europei. Din doi în doi ani apare și un al patrulea volum, care descrie mărcile poștale ale statelor situate pe celelalte continente. Cotarea se face pe baza mărcii vest-germane.

Nu poate lipsi însă din biblioteca filatelistului român „Catalogul mărcilor poștale românești”, ediția 1974, care cuprinde descrierea pe larg a tuturor emisiunilor de mărci poș-

tale ale României de la 1858 la finele anului 1974. Catalogul, lucrare de bună valoare instructivă, descrie mărcile poștale din perioada clasică și modernă, perioada contemporană și mărcile poștale emise în Republica Socialistă România. De asemenea, această lucrare cuprinde capitole speciale pentru descrierea mărcilor de serviciu, a întregurilor poștale, poștelor locale, poșta română peste hotare, poștele străine în România, precum și un îndreptar pentru folosirea catalogului, lexiconul filatelic, lista culorilor, lista colecțiilor de studiu și altele.

Putem folosi corect cataloagele filatelice numai dacă în prealabil am citit instrucțiunile pe care acestea le conțin la începutul lor. Indicațiile sînt date în catalogul „Zumstein”, în limbile germană, engleză și franceză.

La redactarea cataloagelor filatelice se ține seama în general de următoarele elemente : inscrierea țărilor emitente în ordinea alfabetului latin ; emisiunile unei țări sînt înșiruite pe serii, în ordinea datelor de apariție ; la fiecare emisiune se indică anul de apariție, urmat de denumirea completă a emisiunii respective, dantelura, filigranul, sistemul de imprimare și eventuale explicații în legătură cu desenul mărcii ; fiecare marcă poartă un număr de ordine, urmat de valoarea ei nominală, culoarea, cota pentru marcă neuzată și cota pentru marcă uzată.

La seriile lungi, unele cataloage filatelice indică pe lingă cotele fiecărei valori și cota pentru întreaga serie. Mărcile care

au fost emise în serie sint menționate în ordinea crescândă a valorii nominale. Dacă o valoare a fost tipărită în culori sau nuanțe diferite ale aceleiași culori, catalogul menționează mai întâi culoarea obținută, apoi, cu caractere mai mici variațiile de culoare.

Mai trebuie reținut de colecționar că în cele mai multe cataloage filatelice cotele mărcilor poștale sint orientative.

„Arsenalul” colecționarului de mărci poștale nu este complet dacă nu cuprinde o serie de ustensile filatelice. Aceste ustensile se numesc: pensetă, lupă, odontometru și tabelul de culori. La ce folosește fiecare dintre acestea?

Penseta servește colecționarului la manipularea mărcilor poștale. Folosind penseta ferim piesa filatelică de deteriorare. Punând mina pe mărci riscăm să lăsăm amprente, pete, să îndoiim marca sau să-i rupem o parte din dantelură.

Lupa filatelică ne ajută la studierea imaginii și frumuseții, precum și la observarea eventualelor defecte ascunse ale mărcii, defecte care nu se observă cu ochiul liber. Ne referim la cute, îndoituri, zgîrieturi etc. De asemenea, putem să observăm mai ușor eventualele reparări ale unor mărci care au suferit ușoare accidentări, precum și dacă dantelura mărcii este intactă, putem citi unele inscripții de dimensiuni reduse etc.

Pentru măsurarea dantelurii mărcii poștale se folosește odontometrul. Confectionat din material plastic sau din carton, odontometrul are imprimate semne grafice, cu ajutorul cărora stabi-

lim numărul de dinți existenți pe o porțiune de 2 cm din marca poștală. Determinarea numărului de dinți pe porțiunea de 2 cm a mărcii poștale se face în felul următor: așezăm marca peste cifrele indicatoare ale odontometrului, astfel încît toți dinții să se potrivească perfect în spațiul dintre două puncte negre corespunzând spațiilor albe dintre dinții mărcii respective. Cifrele imprimate pe odontometru în dreptul dințurii, la care dinții mărcii se potrivesc întocmai, ne arată dințatura. Cele mai obișnuite dințaturi — la mărcile moderne — sint cuprinse între 11 și 14, mai frecvente fiind cele între 11 1/2 — 13 1/2. De reținut că sint mărci care n-au aceeași dințatură pe toate laturile.

Tabelul de culori ajută colecționarului să stabilească cu precizie culoarea și nuanța culorilor unei mărci. Folosirea tabelului de culori este simplă. Se introduce marca poștală într-una din ferestrele tabelului; dacă culoarea mărcii este identică cu cea din ferestră, citim pe marginea tabelului culoarea. După prezentarea pe scurt a accesoriilor filatelice și a unor ustensile, în rezumat despre două importante ramuri ale filateliei: filatelia și maximafilia. Prefilatelia este o ramură a filateliei și se referă la colecționarea materialelor și a documentelor poștale care au circulat într-o zonă geografică, într-o țară, pînă la apariția în zona respectivă, țara în cauză, a mărcilor poștale adezive. Este vorba de plicuri cu diferite inscripții privind încasarea taxelor

poștale corespunzătoare prestației. ștampilei care arată rutele de poștă, denumirea localităților de prezentare și de sosire a prestației poștale etc. Maximafilia o altă ramură, pe cît de frumoasă pe atît de interesantă, a filateliei se referă la colecționarea pieselor alcătuite dintr-o marcă poștală aplicată și ștampilată pe partea ilustrată a cărții poștale. La aceste piese filatelice trebuie ținut seama de concordanța obligatorie care trebuie să existe între cele trei elemente constitutive și anume: marca poștală, ștampila de poștă și subiectul ilustratei.

Un mare număr de colecționari de mărci poștale au optat pentru colecțiile tematice, adică pentru mărcile poștale care au legătură cu o anumită idee, cu o temă anume, de unde și numele de colecție tematică. Mărcile poștale cu tematica respectivă pot fi numai dintr-o țară sau din mai multe țări, după cum colecționarul are posibilitatea sau preferința. Dacă colecționarul emisiunilor de mărci poștale tematice dorește să participe la expozițiile filatelice din țară sau de peste hotare, la expozițiile naționale sau internaționale, el trebuie să țină seama la confectionarea exponatelor de prevederile Regulamentului Federației Internaționale de Filatelie. Colecționarul trebuie să știe, în acest caz, că o colecție tematică se alcătuiește pe baza unui plan care dezvoltă tema respectivă și care trebuie să aibă pe foaia de expunere texte explicative. Elementul principal al colecției trebuie să-l con-

(continuare în pag. 192)

Prezențe filatelice românești ÎN ȚARĂ ȘI PESTE HOTARE

dr. NIC. TRIPCOVICI

O vreme, filatelia a fost o îndeletnicire sfioasă, pe care cei mai mulți dintre iubitorii mărcilor poștale o practicau izolat, în „holat și în papuci”. Cufundați între albumele și clasoarele lor, găseau în mărcile lor prețioase ore de relaxare, poate chiar de instruire, dar atit. Contactul cu ceilalți colecționari era limitat la un cerc restrâns de prieteni, de parteneri de schimb. Rodul activității de colecționare și de studiu rămânea închis în casă; mult prea rar ieșea și în lume, pentru a fi arătat la vreo ședință de cerc sau la vreo expoziție.

De atunci, lucrurile s-au schimbat. Numai pentru puțini, filatelia mai este o activitate ruptă de masă, păzită cu strășnicia egoismului. În zilele noastre, imensa majoritate a colecționarilor participă activ la viața filatelică organizată, iau regulat parte la întâlnirile de schimb, la comunicări și simpozioane. Tot mai numeroși sint, în fine, acei care – învingându-și timiditatea – se avintă în arena competitivă a expozițiilor filatelice. Această trecere de la izolare la competiții supuse criticilor, dar – totodată – și aprecierilor, constituie un salt calitativ care definește însuși caracterul filateliei moderne pe care o îndrăgim.

Dacă am parcurge, retrospectiv, lista expozițiilor care au avut loc în ultimii ani, am urmări felul cum s-a dezvoltat nu numai activitatea expozițională, dar însăși filatelia în țara noastră. Frecvența manifestărilor a crescut nespun, cuprinzând întreaga țară. Numărul expozițiilor, din toate sectoarele de activitate și de toate vîrstele, este azi incomparabil mai mare decît cel al nucleului restrîns care era prezent la primele expoziții.

A devenit o frumoasă tradiție ca filateliștii să aducă, prin expoziții, omagiul lor tuturor marilor aniversări, marilor sărbători și evenimente culturale ale poporului nostru, străduindu-se ca tematica acestor manifestări să fie cit mai strîns legată de acestea.

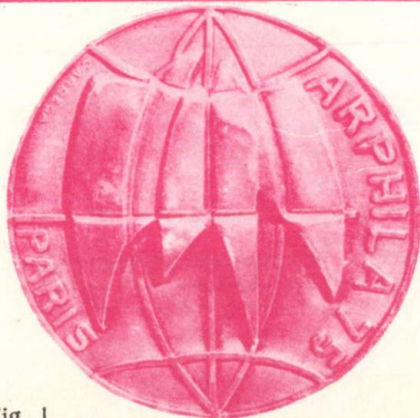

Fig. 1

În paralel cu această intensă activitate expozițională în țară, filatelia românească a fost constant prezentă, și în anii din urmă, la toate marile competiții de peste hotare. Loturi selecționate de colecții românești au luat astfel parte la expozițiile internaționale și mondiale organizate sub patronajul Federației Internaționale de Filatelie, dintre care spicim, din ultimii ani, expozițiile: „Belgica '72” de la Bruxelles, „Polska '73” Poznan, „Ibra '73” München, „Internaba”, Basel, „Stockholmia '74”, España '75” Madrid, Arphila '75” Paris, iar în anul 1976

„Interphil” la Filadelfia, „Hafnia '76” la Copenhaga și „Italia '76” la Milano. Acestora li s-au adăugat expozițiile specializate tematice (ca „Themabelfa” Bruxelles, în 1975), expozițiile de tineret („Mladost” Sofia, „Juvvarouen '76” Rouen etc.), precum și expozițiile de aerofilatelie organizate sub egida F.I.S.A. la Budapesta etc. (fig. 1 și fig. 2).

Filatelia noastră a fost constant prezentă la expozițiile „Socfilex”, devenite de acum tradiționale. La Budapesta, Sofia, București, Kattovice, Moscova și — în 1976 —

Fig. 2

la Praga colecțiile noastre au obținut frumoase distincții. Dintre manifestările periodice, de asemenea intrate în tradiție, trebuie să amintim și expozițiile „Balkanfila” (fig. 3), ajunse la cea de-a cincea ediție (Varna, Istambul, București, Izmir, Sofia). Atât expozițiile „Socfilex” cit și cele din suita „Balkanfila” urmează să aibă loc în continuare, și vor antrena și pe viitor colecționarii noștri în competiții amicale dar exigente.

Exponatele de filatelie angajată au înfățișat, pretutindeni, paginile glorioase ale istoriei noastre, marile realizări ale poporului nostru în construirea socialismului, arta și cultura românească. La rîndul lor, colecțiile de tematică generală au demonstrat aria largă a preocupărilor tematicienilor noștri. În sfîrșit, un număr de colecții „tradiționale” (printre care și unele recent intrate în arenă) au menținut în atenția cercurilor filatelice internaționale, atât istoria noastră poștală cit și emisiunile noastre clasice, postclasice și contemporane.

Ar fi greu să încercăm a trece aici în revistă fie chiar și numai colecțiile cele mai reprezentative, cu care filatelia românească a luat parte în ultimii ani la

expozițiile din țară și de peste hotare. Vom căuta de aceea să parcurgem unele din cele mai caracteristice, dînd — din loc în loc — unele exemple.

În ordinea clasificării din regulamentul expozițiilor filatelice internaționale, ne vom opri mai întîi asupra sectorului *filateliei tradiționale*, sector care cuprinde atât colecțiile așa-zise „după catalog” — cit și cele specializate sau de studiu.

De unde, pînă acum vreo două decenii, mai puteau fi întîlnite destule colecții înșiruind, în cite un exemplar, mărcile din catalog, acest mod de a colecționa (chiar dacă mai este practicat, individual) nu mai apare și chiar nu mai este acceptat în expoziții. Azi, aportul personal de cercetare și studiu condiționează nemijlocit aprecierea colecției de către juriu și vizitatori. Chiar și colecțiile axate pe emisiunile cele mai rare, nu se mai mulțumesc cu asemenea „salbe de unicate”, căutînd să adîncească studiul varietăților și chiar al obliterărilor. De aici, pînă la îmbogățirea colecțiilor cu „piese pe scrisoare”, nu mai este decît un pas. Cu satisfacție putem constata că toate aceste noi „canoane” ale filateliei tradiționale s-au reflectat în exponatele românești, clasice și postclasice.

Dacă exemplare din prima emisiune „Cap de bour” nu au fost prezente la noi, decît în colecțiile C. Apostolide

Fig. 3

(Galați) și L. Dengel (Sibiu), în schimb, emisiunea a doua „Cap de bour” și toate emisiunile următoare au fost bine reprezentate în mai toate exponatele noastre.

Vastele posibilități de studiu oferite de reconstituirea „blocurilor de report” au fost valorificate din plin în colecția de studiu a ing. K. Dragomir. Remontată complet, după expoziția „Ibra” de la

München și pusă la curent cu criteriile moderne de prezentare, această colecție a făcut un sait de două clase în palmaresuri, obținând o medalie de aur la „Expoziția 75” din Madrid.

Studii de tipuri și varietăți (în măsură mai mare sau mai restrinsă) au cuprins și colecțiile de mărci clasice românești L. Dengel – Sibiu, V. Surcel, Gh. Negulescu. Acestea două din urmă și mai ales exponatul Petre Iosifescu au fost complet refăcute, prezentându-se la ultimele competiții internaționale într-o formă și cu un conținut care le-a consolidat poziția, într-o perioadă în care exigența crescândă a juriilor a dus la aprecieri foarte stricte. O apariție salutăată cu aprecieri frumoase a fost colecția „Franța clasice”, a prof. univ. Petre Stanciu din Timișoara. Oarecum statică a fost colecția „Anglia primele emisiuni” a prof. T. Crișan (Cluj-Napoca).

În sectorul prefilatelice și clasic, „Studiul Ștampilelor Franco” (D. Passalega, Craiova) a obținut constant medalii de

Fig. 4

vermeil și premii speciale valoroase, la expozițiile F.I.P. la „Balkanfila” – Izmir etc. Tot aici semnalăm apariția colecției de ștampile vechi din Oltenia, prezentată pentru prima dată la „Naționala ’74” de Gh. Stanciu, Craiova cît și exponatul „Documente poștale vechi românești” (D. Pașșalega – Craiova).

Anii din urmă au dovedit că studiul filatelic poate avea ca obiect nu numai „emisiunile grele” ci și cele curente, dar bogate în posibilități de diferențiere. Exponatele „Vulturăși” „Cifra în patru colțuri”, „Spic de griu”, realizate de regretatul cercetător Alfred Nicolau din Craiova, au fost constant apreciate pe plan internațional, deși valoarea lor bănească

nu era prea mare. Cu satisfacție se poate constata că ele au „făcut școală”, colecțiile Sandu Abagiu – Craiova și cea a tînarului student Emanoil Săvoiu, continuînd cu succes pe calea trasată de A. Nicolau. Ambele colecții urmează a fi – acum – revizuite, în concordanță cu orientările actuale de prezentare.

Acestor studii asupra emisiunilor noastre mai vechi, trebuie să li se adauge remarcabilul „Pelendava” din Craiova, în care au fost relevate numeroase variante extrem de interesante de hirtie, filigran etc., identificate prin cercetarea unui bogat material. Este de dorit ca acesta să fie continuat și adîncit, pentru a se realiza și în acest domeniu aceeași sistematizare care a fost atinsă în sectorul postclasicilor. Această observație este – de altfel – valabilă și pentru o seamă de alte emisiuni mai recente românești, de largă circulație (fig. 4).

Îmbucurător este faptul că în domeniul studiilor au apărut și un număr de exponate ale unor tineri filателиști (Ion Plaiu – Cuza neemise și blocuri de report la emisiunile următoare), Șerban Șfirlos (studiul mărcilor) „Cifra în patru colțuri” etc. Acesta din urmă (dacă va fi extins și asupra domeniilor adiacente – eseuri, întreguri etc., incorporînd și un număr de piese pe scrisori) are perspective de a atinge trepte și mai înalte decît medalia de argint obținută la „Student-fila”. Colecții clasice ale tinerilor noștri au fost prezente și peste hotare, obținînd distincții.

Colecții de obliterări din Transilvania au prezentat L. Dengel (Mare premiu la „Balkanfila” – Sofia) și Gh. Bretter (Cluj-Napoca). Aceasta din urmă, premiată cu medalie de aur la „Balkanfila” – Izmir, este susceptibilă de unele resistematisări ; mai ales dacă va putea fi îmbogățită și cu unele ștampile de tipul „negativ”, este sortită unor noi rezultate frumoase și de aici înainte. Ștampile vechi din Banat a expus cu succes dr. Răzvan Panaitescu, din Timișoara.

Inrudite cu sfera filateliei tradiționale cît și cu aceea a istoriei poștale, au fost exponatele : „Ambulanțe feroviare” (D. Bauer – București), „Ștampilele tip Goarnă” (Viorel Buzoianu – Pitești) etc.

În perioada din urmă, a apărut în expoziții și colecția de „Scrisori de campanie românești” (D. Pașșalega – Craiova). În continuă îmbogățire este colecția „Scrisori circulate prin Crucea Roșie” (dr. Vlad Tiberiu, Iași).

Oarecum statice au fost frumoasele colecții ; „Poște străine în Principatele Ro-

mâne" (L. Dengel – Sibiu) premiată de mai multe ori cu medalii de vermeil și de aur la expoziții F.I.P., „Austria, primele emisiuni" (dr. Emanoil Munteanu – Sibiu) etc.

Trecem acum la sectorul „întregurilor poștale" care – în urma Centenarului primelor cărți poștale românești și a expoziției specializate s-a bucurat de o revenire în atenția colecționarilor. Citeva exponate (D. Voiculeț – Lemeny, Dumitru Biala etc.) pot fi considerate ca deschițătoare de drum, materialele respective stind la baza catalogării întregurilor noastre, de la primele emisiuni încoace.

De semnalat, în cimpul cărților poștale și plicurilor semiilustrate, politica de emisiuni a Poștei Române, care prin abordarea unor teme foarte variate, cu conținut cultural și educativ suplinește golurile pe care le lasă în desfășurarea tematicilor numărul, prin forța lucrurilor, limitat al emisiunilor de mărci poștale. Tocmai de aceea (cit și datorită adoptării pe scară tot mai largă a întregurilor cu mărci fixe corelate cu ilustrația) aceste piese sînt tot mai mult prezente în exponatele tematice, atît românești cit și ale colecționarilor din alte țări.

A sosit însă momentul de a se renunța – cel puțin în exponatele destinate unor competiții de rang mai înalt – la supraabundența de întreguri fără marcă fixă tematică, numai de dragul ilustrației. Acestea nu mai sînt considerate ca binevenite în colecții, de cînd înmulțirea sortimentului de întreguri permite o selecționare mai exigentă.

În sectorul *filateliei tematice* – azi tot mai răspîndit și mai dinamic – locul de cîntse revine temelor angajate. O privire retrospectivă asupra ultimilor ani arată creșterea continuă a numărului de exponate din acest domeniu. Spre cîntsea mișcării filatelice românești, acest sector numără cei mai mulți expozanți noi, atît tineri cit și vîrstnici, atrași de problemele majore ale contemporaneității. La toate expozițiile, de toate nivelele, din țară (inclusiv la „Naționala '74") precum și peste hotare, filatelia noastră a putut prezenta aspectele cele mai variate ale istoriei, vieții, realizărilor țării noastre, reflectate în piese filatelico-poștale.

Cu greu am putea enumera aci colecțiile prezentate, fără a risca omisiuni datorite exclusiv lipsei de spațiu. Cu titlu de exemplificare vom cita, totuși, exponatele alcătuite de Aurelian Cirjeu Gogan (Craiova), Constantin Dumitru (București), Tiberiu Duma (Oradea), Teodor Feldman (Timișoara), Iosif Macsoda (Foc-

șani), Iosif Micu (București), * Lucian Plătică, Traian Predoiescu, Micaela Predoiescu, Carmen Rădulescu (București), Const. Popa (Ploiești) Gh. Stănescu (Ploiești) și mulți, mulți alții.

Încercăm acum să creionăm unele considerații cu privire la acest sector așa cum a fost prezent la trecutele expoziții. În primul rînd, unele colecții îmbrățișează teme prea vaste, în care – din lipsă de material suficient – unele capitole apar oarecum diluate. Obiectivul acestor exponate ar trebui reexaminat de posesorii lor, în funcție de piesele de care dispun și de perspectivele de îmbogățire, limitîndu-l, eventual, la acea parte pe care ar putea-o dezvolta mai convingător.

În felul acesta, în loturile noastre de exponate nu am mai avea, în paralel, mai multe colecții cu aceleași teme generice, dar ar apărea – în schimb – o gamă mai largă de exponate mai bine conturate tematic și mai temeinic dezvoltate, de la care nu ar avea decît de cîștigat orice participare românească în expozițiile internaționale.

Această reconsiderare și „condensare" a exponatelor ar trebui să stea în atenție mai ales a acelor care se pregătesc să expună în cadrul competițiilor ce vor avea loc în anul Centenarului Independenței de Stat a României, în frunte cu „Naționala '77".

Permanent trebuie avută în vedere și orientarea politică a planurilor colecțiilor angajate. Orice înșiruire de mărci, asamblată superficial, trebuie să cedeze locul unor exponate cu teme bine studiate, armonios echilibrate în capitolele lor componente, cu inscripționări succinte dar bine gîndite, apte să prezinte cit mai corect și elocvent tematica respectivă. O atenție deosebită trebuie dată și dimensionării capitolelor, pentru a evita extinderea excesivă a vreuniei în comparație cu celelalte.

Punerea la punct a exponatelor care au mai participat în competiții nu se poate limita la simple adăugiri de pagini, de emisiuni recente. Ea comportă o reanalizare critică exigentă, o muncă de refacere, putînd cere, uneori, chiar și prelucrarea din nou a unor capitole întregi. Nu arareori, colecționari exigenți au socotit forma de prezentare a colecțiilor lor ca fiind „depășită" și au procedat la completa lor refacere, pe baza unui nou plan, folosind metode noi de prezentare și adîncind – mai ales – fundamentarea documentară.

O a doua observație: unele dintre exponatele noastre tematice nu reflectă

încă indeajuns noile orientări ale filateliei tematice, fapt care a determinat oarecum „baterea cadenței în loc” la ultimele expoziții internaționale. Prelucrate larg în revista „Filatelia” și în alte publicații de specialitate, nu este cazul să revenim asupra acestor orientări, pe larg. Ne mărginim a aminti că este vorba, pe de-o parte, de conținutul colecțiilor (prezența unor piese vechi sau rare, a ștampilelor speciale și întregurilor; eliminarea excesului de ilustrate maxime, în măsura în care nu aduc elemente tematice suplimentare; renunțarea la „plicurile prima zi” și la plicurile festive cu caracter ne-poștal etc.).

Pe de altă parte, este vorba de tehnica montării și prezentării colecțiilor, de acum indeajuns de cunoscută pentru a nu reveni aci asupra ei. În legătură cu aceasta din urmă, ne vom mulțumi numai a arăta că folosirea „ferestrelor” în prezentarea ștampilelor etc., un timp pusă în discuție, pe alocuri, este azi unanim acceptată. Ca exemplu de folosire cu succes putem cita exponatul Ion Stănescu, București, plasat pe primul loc în secția tematică, la „Naționala” București.

În domeniul *tematicii generale*, ultimii ani au scos la iveală o serie de expozite reușite. Se remarcă însă, în continuare, o preferință pentru temele „la modă”, de multe ori profilate prea larg. Astfel, unii expozanți nu reușesc să realizeze un echilibru satisfăcător între diversele părți ale colecției, sau nu izbutesc să țină pasul cu valul de piese ce sînt puse în circulație de administrațiile poștale. Ca și în cazul tematicii angajate, și aici este necesară o reexaminare a ariei expozitelor, eventual limitarea la o rază mai restrînsă.

Deși în ultimii ani au apărut și un număr de expozite cu teme originale, ieșite din comun, multe se mențin în domeniul larg colecționat. În competiții, șansele de reușită sînt mai mici pentru acestea, dat fiind că există mai multe posibilități să fie confruntate cu colecții similare, mai bogate. Șansele sînt deci mai mari pentru subiectele aparte, care au și darul de a atrage atît simpatia publicului cit și interesul juriilor.

Rezultate bune în această direcție se pot obține abordînd subiecte legate de preferințele fiecărui colecționar, de posibilitățile sale de documentare și de informare.

Din pleiada tematicienilor care au fost prezenți la ultimele expoziții va fi foarte greu să desprindem aci cîteva nume, fără a omite colecții merituose. În ordine

alfabetică, cităm totuși, cu titlu de exemplificare, expozanții: Mariana și Teodor Atanasiu (Constanța), Gh. Andrassy (Cluj-Napoca), colecție după subiect, M. Bauer (București), Viorel Buzoianu (Pitești), Vasile Chiprian (Brașov), Grigore Cuculis (Tulcea), Gh. Drosescu (Tg. Jiu), Teodot Fedorovici (Cluj-Napoca), N. Georgescu (Tulcea), Em. Kalustian (Focșani), Joe Lențer (Iași), Alexandrina Maga, Micu Iosif, senior și junior Eugen Moroianu (București), Virgil Moroianu (Constanța), St. Morvay (Cluj-Napoca), N. Munteanu (Timișoara), Ion și Virginia Opriș (Sibiu), Ferdinand Philip și Ad. Pocorschi (Timi-

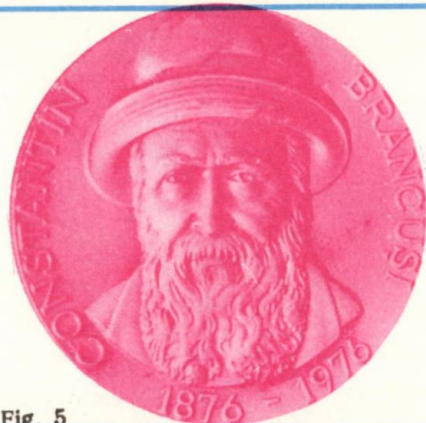

Fig. 5

Fig. 6

șoara), Mihai Popovici, Iuliu și Paul Predușel (București), gen. col. rez. Constantin Smirnov (București), St. Stănescu (Ploiești), Ioan Stănescu (București), Coloman Szabo (Sf. Gheorghe), Ion Șahinian (Rm. Vilcea), Ion Scăiceanu (Craiova), Ad. Vallo (Timișoara), Vlad Tiberiu (Constanța), prof. Ion Zaharia (Con-

stanța), Ed. Zaray (Arad) și mulți alții care — repetăm — numai spațiul ne împiedică a-i cita (fig. 5 și 6).

Recentele prevederi ale regulamentului tematic al A.F.R. atribuie în expoziții un minimum de cinci cadre exponatelor tematice. Colecțiile de două, trei cadre nemaifiind admise, stă în fața unora dintre expozanții noștri sarcina de a redimensiona colecțiile lor, adaptându-le noului „spațiu” ce le va fi atribuit. De multe ori, această refacere va comporta — poate — și o reanalizare de ansamblu a exponatelor.

Din retrospectiva noastră nu poate lipsi *Aerofilatelia*. Deși numără mai puțini adepți decît alte ramuri ale filateliei, aceasta a reușit să se manifeste în două expoziții de specialitate, cu prilejul a 50 de ani de la primele zboruri ale fostei companii CIDNA și a 50 de ani ai primei linii aeriene naționale. Și pe plan internațional, colecțiile de istorie aeropoștală românească (ing. Mihai Popovici, ing. Al. Bartoc) au dobîndit frumoase premii (prima fiind distinsă la Stockholm cu medalie de vermeil). Rezultate bune au obținut și colecția „Zboruri Olimpice” (Gustav Zürner) și altele.

Faptul că în ultimul timp au început să fie realizate cu regularitate stampile speciale cu ocazia „primelor zboruri” va atrage — fără îndoială — noi aderenți în sectorul aerofilateliei.

Sectorul cel mai tînăr al filateliei, „*Maximafilia*”, a făcut mari progrese în acești ultimi ani. Recunoașterea acestei ramuri de către F.I.P. în congresul din 1975 (datorită, în mare parte, eforturilor depuse de delegațiile asociațiilor naționale din România — A.F.R. și Franța) a îndrumat maximafilia pe un făgaș nou și mai rațional. Dispare astfel tendința eronată de a supraîncărca exponatele tematice cu ilustrate maxime. În schimb, se afirmă exponatele maximafile de sine stătătoare, cărora li se rezervă acum secții speciale și în marile expoziții F.I.P.

La noi, expoziția „Euromax”, expozițiile bilaterale „București-Moscova” și „Moscova-București”, expoziția „Belgia-România” de la Bruxelles, expozițiile republicane de maximafilia de la Tîrgu Mureș, Rîmnicul Vilcea și — anul acesta — de la Ploiești, au prilejuit prețioase schimburi de experiență, care au dus la progrese însemnate în nivelul exponatelor. Din ce în ce mai multe sînt piesele vechi ce pot fi întîlnite, din ce în ce mai bine conturate și diferențiate tematic diferitele exponate (fig. 7).

Maximafiliști români, ca Paul Angelescu (Rm. Vilcea), Constantin Dumitru, Remus Georgescu, dr. Valeriu Neaga, dr. Dragoș Nicolescu, Gh. Popovici — Heraldica (București), Gh. Popovici (Timișoara), Nerva Tîrnăveanu (Tg. Mureș), Antoaneta Scărlătescu (București) și mulți alții au reprezentat cu succes culorile noastre și în competițiile din alte țări.

În ordinea vîrstei, tinerii filателиști „încheie coloana” cu un pluton plin de entuziasm și de voioșie. An de an, la expozițiile „Cravatele roșii” (organizate — în colaborare — de A.F.R. de Organiza-

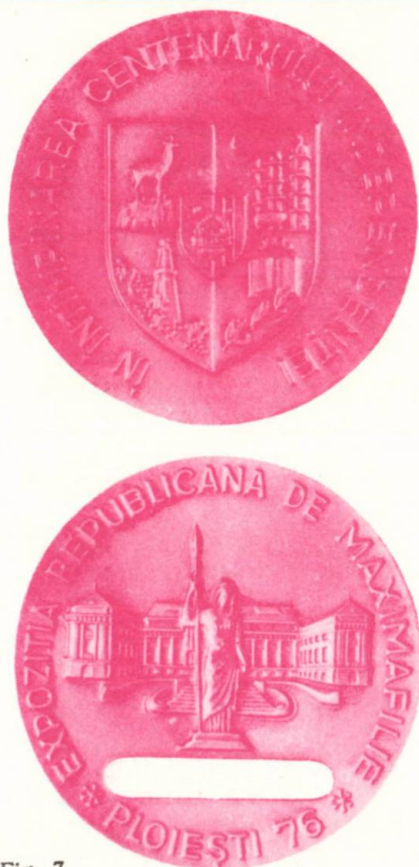

Fig. 7

ția Pionierilor din R. S. România, la Tulcea, Alexandria, Arad, Ploiești, Iași) cit și la competițiile pentru tineret de peste hotare (în Bulgaria, în Cehoslovacia, în Franța, în Elveția, în Norvegia, în U.R.S.S.), pionierii noștri au prezentat exponate exprimînd dragostea lor față de patrie, de partid, de poporul nostru.

Și de fiecare dată, colecțiile s-au întors încununat de distincții binemeritate. Dintre participanții mai asidui, putem aminti printre alții pe: Mihai Belcea (București), Daniela Berezovschi și Cornelia Ciolac (Craiova), pe Oana Grosu și Dana Smirnov (București), Luiza Svoboda (Petroșani) și mulți alții.

În urma extinderii limitei de vîrstă pentru expozițiile de tineret pînă la 25 de ani, pot participa, în clasa superioară, și tinerii studenți. Expoziția de la Institutul Politehnic din București, din 1975, și mai ales „Studentfila '75”, organizate cu strînsă și entuziastă colaborare a multor tineri studenți, au constituit adevărate premii în acest domeniu. Peste 65 de exponate, provenite de la aproape

toate centrele universitare din țară, au constituit un ansamblu prestigios, de cel mai bun augur pentru viitoarele competiții ale tineretului nostru universitar, în toate clasele filateliei, dar mai ales în cea a filateliei angajate.

Îmbrăcînd forme variate de colecționare, filatelia modernă oferă nu numai clipe de relaxare, ci și prilej de educare, de studiu, de întrecere prietenească.

Tocmai pentru că este dorința tuturor ca filatelia noastră să progreseze necontenit, spre o răspîndire cît mai largă și spre un nivel cît mai ridicat, ne-ar bucura dacă aceste rînduri ar avea darul de a îndruma la noi strădanii, pentru a se obține și în viitor rezultate pe măsura dorințelor noastre.

FIGURI DE MEDICI

ÎN FILATELIA ROMÂNEASCĂ

Dr. MIHAI NEAGU
Dr. APOSTOL TURBATU

Primul medic român care apare pe o marcă poștală, la noi în țară, este dr. N. Kretzulescu (1812–1900). Poșta Română a sărbătorit prin acest timbru (Nr. catalog 863) centenarul învățămîntului medical din țara noastră. La 1 ianuarie 1844, la Spitalul Colțea, din inițiativa ilustrului medic și om politic român, se deschide „Școala de chirurgie cea mică”, pentru uzul căreia N. Kretzulescu tradusese și publicase încă din 1842 „Manualul pentru îngrijitorii și îngrijitoarele de bolnavi” de Fr. E. Fodéré. Un an mai tîrziu, în 1843, apare chiar sub semnătura lui Nicolae Kretzulescu un „Manual de anatomie descriptivă”.

N. Kretzulescu mai este prezent în seria de patru valori emisă de Poșta Română în 1957, cu ocazia „Congresului național de științe medicale”, în valoarea de 1,75 lei (Nr. catalog 1707), încadrînd, împreună cu dr. Carol Davila, clădirea Facultății de Medicină din București, facultate fondată din imboldul și cu concursul acestor doi medici, sub numele de „Școala națională de medicină și farmacie”, la 29 iulie 1857. Grație demersurilor lui Carol Davila (1828–1884), diplomele acestei facultăți sînt curînd echivalate în Franța și Italia, în vederea susținerii doctoratului. Există și plic „Prima zi a emisiunii”. Portretul lui Carol

Davila mai apare, alături de cel al botanistului Dimitrie Brîndză, pe colîța centenarului Grădinii Botanice din București (în 1961, Nr. catalog 2096, Colîța 47). Aceasta, deoarece Carol Davila a fost unul dintre principalii inițiatori și fondatori ai Grădinii Botanice. Există și aici plic „Prima zi a emisiunii”.

În emisiunea Institutului de studii Româno-Sovietice, din iunie 1947, una dintre valori (Nr. catalog 1106) reprezintă portretul lui Victor Babeș (1854–1926). Figura marcantă a autorului primului tratat de bacteriologie din lume (Les bactéries”, Paris, 1885) mai este evocată și de timbrul emis de Poșta Română în 1954

(Nr. catalog 1546) cu ocazia sărbătoririi centenarului nașterii savantului. Există și o ilustrată maximă care subliniază filatelice importanța evenimentului.

Fiind primul mare savant european — profesor la Facultatea de Medicină din București — Victor Babeș mai apare în seria de patru valori amintită, din 1957 („Congresul național de științe medicale”), cu Institutul antirabic pe care l-a creat, ca fundal (Nr. catalog 1706). În sfârșit, în 1962, în emisiunea „Oameni de știință și cultură români”, valoarea de 1,35 lei verde-albăstrui (Nr. catalog 2175) prezintă un cunoscut portret al savantului. Pe lângă plicul „Prima zi a emisiunii”, ultimele patru valori ale emisiunii, toate evocând personalități medicale românești, au apărut împreună pe un plic cu o obliterare specială, cu ocazia celui de-al III-lea Congres Internațional de Patologie Infecțioasă, care s-a ținut la București, între 8 și 11 septembrie 1962. Înalta prețuire de care se bucură Victor Babeș nu se datorează exclusiv celor peste 1300 de lucrări științifice ale sale, dintre care multe au rămas celebre (Turbarea, Pelagra etc.), ci și activității sociale și politice a familiei Babeș, vechi luptători pentru libertățile românilor din teritoriile românești aflate vremelnice sub stăpânire străină.

Savantul român Gh. Marinescu (1863–1938), unul dintre cei mai mari neurologi ai lumii în vremea sa, apare pentru prima dată pe o marcă poștală în 1957 (emisiunea „Congresul național de științe medicale” Nr. catalog 1704), împreună cu Insti-

tutul de neurologie creat de el. Autorul faimoaselor monografii „Celula nervoasă” și „Reflexele condiționate” mai este prezent în emisiunea amintită „Oameni de știință și cultură români” din 1962 (Nr. catalog 2173) și, un an mai târziu, în emisiunea „Mari aniversări culturale” — 1973 (Nr. catalog 2263). Pe lângă plicul „Prima zi a emisiunii”, consemnăm pentru ultima marcă poștală menționată, prezența ei pe un plic cu ștampilă specială, care semnală „Conferința națională de farmacie” din 14–16 noiembrie 1963.

Cel de-al treilea medic român prezent în emisiunea „Congresul național de științe medicale” — 1957, este Ion Cantacuzino (1863–1934). Profilul savantului are ca fundal Institutul de seruri și vaccinuri care-i poartă numele (Nr. catalog 1705). În repetate rânduri ministrul al sănătății, autor al faimoasei Legi sanitare din 1910, I. Cantacuzino mai apare și în emisiunea „Oameni de știință și cultură români” — 1962 (Nr. catalog 2174). Este o recunoaștere în plus a bogatei activități a savantului care s-a remarcat și pe tărâm social, rostind conferințe la cercul socialist „România muncitoare” (1906), luînd atitudine în favoarea țărănilor răsculați în 1907, organizînd vaccinarea antiholerică de masă, în focarele infecțioase în 1913 (acțiune cunoscută sub numele de „Marea experiență românească”).

Cel de-al patrulea medic din emisiunea „Oameni de știință și cultură români” — 1962 (Nr. catalog 2176) este Constantin Levaditi (1874–1953): microbiolog, virusolog, imunolog și sifiligraf ro-

mân de faimă mondială. În 1905 elaborează o nouă și eficientă metodă de colorare a spirochetelor: în 1913, reușește să cultive virusul poliomielitei pe alte celule decât neuronii, după ce în 1909 identificase cu K. Landsteiner acest virus; în 1921, inițiază tratamentul cu bismut în sifilis.

În sfârșit, în emisiunea „Mari aniversări culturale II” din 1974 este inclusă o valoare (Nr. catalog 3319) dedicată întemeietorului endocrinologiei moderne C. I. Parhon (1874–1969), eminent savant și om politic român, autor al primului manual de endocrinologie publicat în lume.

Poșta Română a sărbătorit și medici străini. Astfel, cu ocazia zilelor medicale româno-sovietice (14–28 aprilie 1952) este emisă o marcă poștală care-l reprezintă pe I. P. Pavlov (1849–1936), părintele reflexelor condiționate (Nr. catalog 1444). Există și o ștampilă specială. În același an este sărbătorit de către Poșta Română Leonardo da Vinci (1452–1519), geniu universal și innoitor al anatomiei în Renaștere (Nr. catalog 1466). În emisiunea „Mari aniversări culturale — 1960” două valori reprezintă portretele lui Robert Koch (1843–1910) — faimos medic, bacteriolog și imunolog german care a obținut premiul Nobel în 1905 pentru cercetări și descoperiri privind tuberculoza (Nr. catalog 1988) și Anton Pavlovici Cehov (1860–1904), cunoscut medic și scriitor rus (Nr. catalog 1987). În 1975, o marcă poștală reprezintă portretul lui Albert Schweitzer (1875–1965),

(Continuare în pag. 177)

ERORI FILATELICE

MARCA ENGLEZĂ de 3 d. din seria „Anul productivității mondiale”, emisă în anul 1963, prezintă o eroare interesantă. În fiecare coală, cea de-a 76-a marcă a apărut fără portretul reginei, medalionul din dreapta mărcii rămânând alb. Aceasta este eroarea cea mai importantă întâlnită pînă în prezent la mărcile engleze.

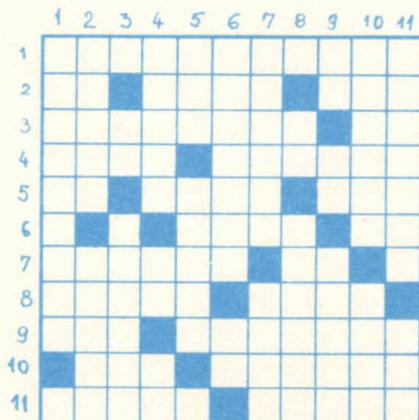
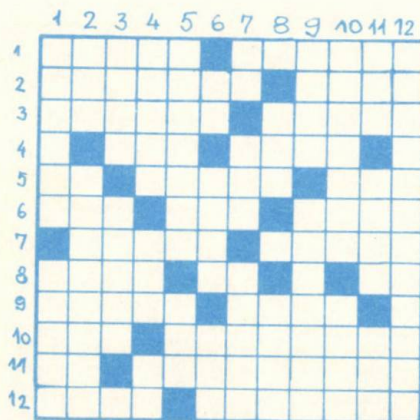
UN CAREU PENTRU ÎNCEPĂTORI...

ORIZONTAL :

1) Clasorul de ieri — Păstrează mărcile. 2) Neștampilată — Accesorii filatelice. 3) Mărci cu lipici — Alcătuite din una sau mai multe valori. 4) Apelativ popular — Atitudine morală. 5) Sint — Mărci cu greșeli, dar foarte căutate — Incepe arpegiul ! 6) De cele mai multe ori întărit de un timbru fiscal — Zăpadă — Foarte rar. 7) Reducere de preț — Locul unde se declanșează scinteia la motorul cu explozie. 8) A răzui — Republică populară (abr. uz.) — Terminație latină. 9) Nu cîntăresc mult — Varietate de culoare. 10) Un nu înainte de sens — Mărci greu de găsit — Uniunea Poștală Universală (abr.). 11) Cere ! — Mijloc de transport pentru scrisori de odinioară. 12) Prilej de întâlniri filatelice comerciale — Operațiunea de alegere a mărcilor pe formate sau din punct de vedere calitativ.

VERTICAL :

1) Țară care a emis prima marcă poștală din lume — „Nodul din papură”, căutat pe versoul mărcilor de filатели arhiexigenți. 2) După parale și după... bani (sing.) — Francate de regulă cu mărci poștale. 3) Un punct mai mare în limbaj tipografic — Bon ciștigător din picurile filatelice cu premii. 4) Rezultat al circulației mărcilor pe trimerile poștale — „Suprataxă” de odinioară — Paul Georgescu. 5) „Gloria...”, medalie decernată mamelor, reprezentată pe marca de 55 bani din emisiunea „Ziua internațională a femeii” apărută în 1952 — Birou central ! 6) Inceput de declarație — Emisiune de mărci poștale compusă din 5 valori, apărută în 1935 — Personaj din mitologia scandinavă. 7) Marcă în partea de jos — „...cosmică în filatelie”, cunoscută lucrare de specialitate — Mărci cu plata la destinație. 8) A cunoaște — Rege shakespearian. 9) Aoleo — A prinde cu urechea — Locotenent (presc.). 10) Schimbarea valorii unei mărci prin supratipărire — Pionier al aviației românești, în memoria primului său zbor din 1904 fiind emisă în 1954 o marcă omagială. 11) În copie ! — Emisiune de poștă aeriană alcătuită din 3 valori, pusă în circulație în anul 1928 — Orificiu în piele. 12) Retipărirea mai tirzie a unor mărci prin folosirea clișeele originale.

Cuvinte rare : ETOS, ASS, ALEO.

ADRIAN MITU

... ȘI UN CAREU PENTRU AVANSAȚI

ORIZONTAL :

1) „Atelia timbrului”. 2) Carte maximă – Locuri de promenadă – Pusă în circulație pe vremea lui Cuza. 3) Prilej de întâlnire la cerc – Prepoziție latină. 4) Se remarcă printr-o varietate de culori – Des... lipire (pl.). 5) Aprobare – Cap de serie arabă – Număr de pachete pentru un sortiment. 6) Lopățiță pentru curățat plugul (od.) – Tras pe jumătate ! 7) Suprataxă – Rădăcină. 8) Calea de transmisie a unei emisiuni speciale (pl.) – Are cite-odată un tiraj redus. 9) Perioade – Colonie. 10) Ecou cu rezonanță eminesciană – Clasice (masc. sing.). 11) Primește zilnic scrisori – Dispar după descoperire.

VERTICAL :

1) Varietate de culoare. 2) De 3 parale – Cu tiraj nelimitat. 3) A vui – Cadru de marcă. 4) Le prezintă favoriții – Face din dantelate... nedantelate – Negre pe fond alb. 5) Localitate în S.U.A. – Tipul 1. 6) În mod obișnuit la favoriți – Cap de bour... ranversat ! 7) Porto (pl.) – Lista cea așteptată. 8) Ediție prescurtată – Tăiată cu foarfeca. 9) Porto în partea de jos ! – Încheie un album ! – Deslipesc mărcile. 10) De 3 parale – Străjer pe malul apelor. 11) Gumă – Morfeu autohton.

ȘTIAȚI CĂ ROMANIA ESTE PREZENTĂ PE MĂRCILE EMISE DE ALTE ȚĂRI ?

– În anul 1952, U.R.S.S. a emis seria „Prietenia româno-sovietică” alcătuită din trei valori, care reprezintă :

- Stema R.P.R. (40 k)
- Monumentul Armatei Roșii din București (60 k)
- Universitatea București (1 r)

– În anul 1948, Bulgaria emite trei valori filatelice legate de războiul din 1877. Prima marcă reproduce desenul lui Szatmary „Moartea eroică a căpitanului Valter Mărăcineanu”, tablou ce marchează momentul cînd Valter Mărăcineanu înfrîng steagul batalionului său pe reduta de la Grivița. Celelalte mărci reprezintă clădirea Marii Adunări Naționale din București și Podul Prieteniei de la Giurgiu.

– Cu prilejul Olimpiadei de iarnă de la Grenoble 1968, Panama emite o serie cu sportivi medaliați. Marca de 30 c îi reprezintă pe sportivii români Panțuru și Neagoe, medaliați cu bronz.

– Campionatul mondial de fotbal este tema unei serii puse în circulație de Nicaragua 1970, pe una din valori apar steagurile tuturor țărilor participante, printre care și steagul României.

– În anul 1970, R.D.G. a comemorat 25 ani de la eliberarea României prin marca de 25 pf.

– Aniversindul și centenarul, Uniunea Poștală Universală a strîns într-un album toate emisiunile filatelice emise de cele 154 de țări membre.

(Urmare din pag. 175)

medic și filantrop francez, laureat al premiului Nobel în 1952.

În ultimii ani, exceptînd elegantul plic tipărit cu ocazia Conferinței naționale de istoria medicinei (27–28 mai 1965), au apărut o serie de întreguri poștale care se inscriu în tematică. Astfel, din cele patru plicuri cu

reproduceri de la muzeul din Golești, unul îl evocă pe Carol Davila. Cele două personalități medicale ale căror centenare de la naștere au fost sărbătorite de U.N.E.S.C.O. în 1974 – C. I. Parhon și Francisc Iosif Rainer (1874–1944), fondatorul anatomiei moderne și al antropologiei în România, sînt prezente pe cite un plic policrom. Și I. Can-

tacuzino este prezent într-un întreg set de plicuri ilustrate.

Nu ne rămîne decît să nădăjduim că un viitor catalog va cuprinde și lista întregurilor poștale emise de Poșta Română. În acest fel, cei interesați de tematica „Medici în filatelia românească” vor avea la îndemînă un îndreptar prețios, complet pentru colecțiile lor.

ÎNTREPRINDEREA „METALURGICA“

Șos. Iancului 48, Sector 3
Telefon 35.14.14
Telex 11113-R-MAGIC

Produce și livrează :
Un sortiment bogat de corpuri de
iluminat

Articole de menaj
Diverse dispozitive și ustensile pentru
ușurarea muncii gospodinelor.
Aparate de încălzit și gătit

Dulapuri metalice servind pentru
păstrat acte, ca vestiare și pentru scule
Roabe metalice cu roți pe pneu sau
cu roata metalică
Paturi metalice pentru cămine
Aparataj electric de joasă tensiune
Piese auto electrice

Exportator : ILEXIM
ROMANIA – BUCUREȘTI
Str. 13 Decembrie nr. 3-5
Telex 11226

LUCIAN BELCEA

În spiritul Dicționarului enciclopedic, prin document înțelegem un act oficial sau particular, scris sau tipărit, servind la cunoașterea unui fapt istoric sau actual.

Documentul poștal este deci o scrisoare sau orice alt înscris, de proveniență oficială sau particulară, circulat prin poștă sau creat în acest scop și prin intermediul căruia putem cunoaște unele fapte istorice sau actuale legate de probleme poștale.

Chiar dacă această cercare de definiție ar părea puțin savantă, documentul poștal în formele sale variate este unanim cunoscut masei de filатели. Astfel, în gama documentelor poștale se înscriu: scrisorile prefilatelice, benzile pentru ziare, scrisorile circulare indiferent de perioadă sau de teritoriu, întregurile poștale, cărțile poștale, mandatele, frahurile, telegramele, citațiile judiciare, întregurile cu supratipar și în general orice alte imprimate destinate serviciilor poștale și care au circulat efectiv prin poștă. În acest fel, ele reflectă în mod faptic momente, locuri, împrejurări, cind circulind au căpătat un caracter documentar, au devenit documente poștale. Raritatea unor asemenea piese le conferă o valoare istorică mai mare, o calitate superioară, accentuată de documentare. Desigur, că o scrisoare circulantă în urmă cu un secol, constituie în mod obiectiv un document poștal mai valoros decit o scrisoare din timpurile noastre. Dar, să nu uităm că și piesele comune de astăzi pot fi valoroase din punct de

DOCUMENTELE POȘTALE, ACCESORII PREȚIOASE ÎNTR-O COLECȚIE FILATELICĂ

vedere istoric, miine, că fiecare piesă poate și trebuie păstrată.

Desigur, alegerea lor trebuie făcută în concordanță cu obiectul și tematica aleasă de fiecare colecționar în parte.

În vechea concepție filatelică, colecționarea se referea numai la mărcile poștale. Cu timpul, acest concept a evoluat, pornind de la ideea centrală a colecționării filatelice: acumulare în scopul studierii. S-a impus astfel cu timpul ca în afară de mărci, în colecții să fie incluse și documentele poștale.

Documentele poștale, așa cum în mod succint au fost enumerate mai sus, se pot împărți în două categorii principale: scrisori prefilatelice și clasice, iar în cea de-a doua categorie, documente moderne. În timp ce documentele poștale din prima categorie se găsesc cu mare greutate și la prețuri ce depășesc posibilitățile firești ale filatelismului obișnuit, cele din a doua categorie sînt în mod practic la îndemina tuturor.

În descrierea documentelor poștale, nu vom insista asupra celor din prima categorie. Colecționarea unor asemenea piese excede preocupările filatelismului tematic sau chiar ale celui cu o colecție cronologică modernă. În ce privește pe colecționarii de mărci clasice, pentru aceștia, puțini la număr, importanța documentelor poștale în colecție este unanim cunoscută, pentru a mai fi necesar a insista asupra unor asemenea piese.

Considerăm însă util, în cele ce urmează, a descrie documentele enumerate, arătînd utilitatea lor în cadrul colecțiilor moderne.

Întregurile poștale sînt plicurile care în mod obișnuit se găsesc la preț de 1 leu și sînt destinate corespondenței. După cum este ușor de observat, la aceste plicuri, în partea stîngă se află un desen, iar în partea dreaptă, sus, marca fixă de 55 bani. Prin varietatea desenelor, aceste plicuri pot fi incluse în orice colecție filatelice, bineînțeles, în raport de tematică și de subiect. Atunci cind un

asemenea întreg poștal face parte dintr-un set, respectiv dacă au fost emise mai multe plicuri cu aceeași ocazie și între subiectul desenelor există o legătură, ele se vor include toate în colecție. De asemenea, dacă între desenul plicului și marca fixă există o unitate de concepție, valoarea filatelice a unei asemenea piese este accentuată.

În lată spre exemplu, setul de 11 întreguri poștale emise la începutul anului 1976, cu ocazia Centenarului nașterii sculptorului român Constantin Brâncuși. Pe toate plicurile, marca fixă reprezintă portretul lui Constantin Brâncuși. Desenele din partea stingă a plicurilor reprezintă următoarele opere ale sculptorului: portretul acestuia, bustul „Dr. Carol Davila” executat de Brâncuși în anul 1903, „Masa Tăcerii” aflată la Tg. Jiu, „Somnul”, „Poarta Sărutului”, „Domnișoara Pogonyi”, „Pasărea în spațiu”, „Coloana fără sfârșit”, „Cocoșul salutând soarele”, „Orgoliu”, „Începutul lumii”. Deși Constantin Brâncuși este prezent în filatelia noastră prin zece mărci, dintre care șapte valori apărute în anul 1967 și trei în 1976, cele 11 întreguri poștale menționate aduc cunoașterii publice și altele dintre lucrările marelui nostru artist. Aceste 11 plicuri pot fi incluse într-o colecție de subiect: C. Brâncuși. Ele mai pot face parte din colecțiile tematice: arta în filatelie, sculptură, monumente, artă folclorică etc. Plicul care reprezintă portretul sculptorului poate fi inclus în colecțiile consacrate oamenilor de seamă din trecutul patriei, precum și cel care-l reprezintă pe Dr. Carol Davila, acesta putând face parte și din-

tr-o colecție cu tematică medicală.

Posibilitățile de includere în diferite colecții tematice a întregurilor poștale mai sus-arătate cresc, dacă aceste plicuri sînt și circulante. Cu ocazia festivităților care au avut loc în județul Gorj, în luna februarie 1976, s-au folosit 11 ștampile. La Iași, cu ocazia unei expoziții Brîncuși, au fost folosite tot atâtea ștampile. Direcția Generală a Poștelor și Telecomunicațiilor a emis de asemenea o ștampilă, iar A.F.R. a emis altele cu ocazia expoziției consacrate tot lui Brâncuși, care a avut loc la București în luna septembrie. Aceste ștampile aplicate pot îmbogăți o colecție prin varietatea de impresiuni.

Am în față un alt set de 12 plicuri, emise în anul 1975, la 13 septembrie „Ziua pompierilor”. Cinci dintre aceste plicuri reprezintă aspecte din Muzeul Pompierilor, trei imagini cu exerciții de stingere a incendiilor, două cu cercul de pionieri „Prietenii ai pompierilor”, iar ultimele două cu afișe de propagandă.

Tematica „pompierei” este relativ nouă. Ea a fost determinată în mare măsură de organizarea primei expoziții filatelice cu tematică specifică „Pompierfilia”, organizată la București în anul 1974. Toate cele 12 întreguri își găsesc locul într-o colecție cu această temă. În același timp însă, unele dintre ele pot fi incluse și în alte colecții. Cele cinci plicuri cu aspecte din muzeu pot face parte dintr-o colecție avînd ca tematică „Muzeu” sau „Muzeu Bucureștene”. Cele două plicuri cu pionierii își găsesc locul în colecțiile cu tematică tineret sau pionieri,

iar cele cu afișe de propagandă, în colecțiile referitoare la arta grafică. Inițiativa și concepția personală a fiecărui filatelist pot găsi însă un număr mult mai mare de tematici în care s-ar putea include aceste întreguri.

Cărțile poștale nu au format timp îndelungat obiectul colecționării filatelice. Țara noastră, fiind una dintre primele țări din lume care a introdus cărțile poștale, odată cu dezvoltarea sferei pieselor filatelice s-a născut și interesul pentru acestea. Prima carte poștală românească a apărut în anul 1873. De atunci și pînă în prezent, un mare număr de cărți poștale pot fi folosite pentru completarea colecțiilor filatelice. Ca și întregurile poștale, cărțile poștale reprezintă interes nu numai pentru marca fixă, dar și pentru desen, pentru impresiunile ștampilelor aplicate, pentru valoarea lor istorică. Mă gîndesc la cartea poștală din 12 iunie 1877, descrisă în revista Filatelia nr. 1/1976, prin care un dorobanț scrie familiei sale ce se petrece pe front. În cite familii oare, asemenea documente poștale care devin adevărate documente istorice, nu stau necunoscute, nevalorificate?

Atît întregurile cit și cărțile poștale pot forma însă obiectul unor colecții speciale, care să cuprindă numai asemenea piese. La prima expoziție republicană a studenților din țara noastră „Studentfilia 1976”, două exponate cuprinzînd numai întreguri poștale s-au bucurat de unanimitate de apreciere a juriului. Acest mod de colecționare prezintă și marele avantaj că întregurile și cărțile poștale pot fi colecționate după îndeplinirea scopului pentru

care au fost emise, transmiterea corespondenței și deci la prețuri mult mai mici sau chiar fără bani. Fiecare om, fiecare familie întreține corespondență. Adunarea acestor plicuri și cărți poștale nu dăunează nimănui, dar poate duce la acumulări filatelice gratuite.

În realizarea serviciilor poștale pentru populație; Poșta Română a emis în decursul anilor numeroase alte imprimări. Deși acestea au avut o efectivă și reală circulație în tiraj mare și pe întregul teritoriu al țării, sint foarte puțin cunoscute. Chiar

dacă prin natura lor nu suscită interesul tuturor filateliștilor, totuși ele sint importante pentru cunoașterea mărcilor fixe, a serviciilor, a valorilor de francare, a modului de transmitere, a ștampilelor folosite. Să nu uităm că activitatea de colecționare filatelică se imbină cu activitatea de studiere a pieselor filatelice, iar sub acest aspect, nici un document poștal nu trebuie să scape atenției filateliștilor. Colecțiile speciale, de asemenea documente, ar trebui să fie mai des întâlnite în expoziții, în discuțiile coti-

dine de schimburi filatelice.

Cum în categoria documentelor poștale spuneam că se includ și piesele de proveniență particulară, posibilitățile de identificare a unei varietăți infinite de scrisori circulate, oferă filateliștilor ocazia de a-și completa colecțiile, dar în același timp, îndeplinind un adevărat act patriotic, să scoată la lumină fondul vast al corespondențelor ce zac prin lăzi sau sertare, oferind astfel colecționării și valorificării publice, mari cantități de documente poștale.

UN MOD INGENIOS DE A-ȘI COMPLETA COLECȚIA DE MĂRCI POȘTALE

O pereche de englezi întreprinzători au publicat într-un ziar următorul anunț: „Tinără în vîrstă de 20 ani, de familie bună, dispunînd de o avere de 2 mil. lire sterline, dorește cunoaștință cu un tinăr serios, în vederea căsătoriei”. Cei doi au primit scrisori de la peste 80.000 preten-denți din toate colțurile lumii. În felul acesta ei și-au... completat colecția lor de mărci poștale.

Din istoria prefilateliei americane: „STAMP ACT”

MATTY

Dacă te grăbeai după seria aia nouă botanică să știi Mitică, că eu am luat-o pe ultima!

Din istoria prefilateliei americane: „Stamp act”-ul

A. C.

Acum două sute unsprezece ani, pe tărîmul Atlantic opus Marii Britanii, acolo unde coloniile acesteia erau în fierberea problemelor financiare, fiscale și social-politice impuse de metropolă, s-a aflat de votarea recentă în parlamentul britanic a aceluia „Stamp Act”, la propunerea lui Greville, nou – numitul Chancelor of the Exchequer al, de asemenea, noului rege George al III-lea.

„Pe viitor – se pronunța legea – hirtia timbrată (nu cu timbre adezive – n.n.) vindută prin agenți anumiți, va fi folosită în America pentru orice document: licențe, anunțuri, jurnale, almanahuri, cărți de joc etc...”

La Westminster adoptarea legii a decurs lent. În final 205 voturi „pentru” a replicat celor 49 „contra”.

Era greu gîndul de a-și inchipui cineva că acolo, în coloniile engleze din America, un seism social-politic ar putea fi declanșat de această lege. „Stamp Act”-ul care promulga perceperea unei noi taxe, urmînd unor alte legi similare ca factură dar cu alt domeniu de definiție, ca „Sugar Act” care a nemulțumit pe negustorii din nord și „Tabaco Act” care i-a indignat pe plantatorii din sud, a avut harul istoric de a-i nemulțumi pe toți la un loc.

Deficitul financiar al regelui George al III-lea, înregistrat în urma războiului cu Franța, trebuia așadar suportat cu preponderență de coloniștii americani. Paradoxal, această „lege a timbrului” din 1765 nu reprezenta un impozit costisitor, valoarea taxelor poștale fiind achitate prin plăți variînd de la un penny pînă la șase lire, însă, ca totdeauna, principiul i-a nemulțumit pe americani.

Benjamin Franklin, de acord într-un fel cu legea, însă nu cu toate clauzele ei, a fost vehement atacat de adversarii politici și de non-simpatizanți, cu atributul de „trădător”; marii plantatori din Virginia aveau tendințe de protest moderate. Iată numai că o mare adunare a unor deputați de la frontieră și a unor tineri pionieri duri a schimbat istoric acul balanței: un avocat de 29 de ani, fost vînător, apoi negustor și în cele din urmă fermier fără noroc, un anume Patrick Henry, bun cunosător al Bibliei și al operei lui Titus Livius, avînd graiul cursiv și cu atît mai mult convingător, a propus acestei adunări de la Williamsburg cinci rezoluții a-mendatoare la „Stamp Act”.

Cele cinci rezoluții au fost votate. O circulară, la care au subscris nouă colonii, a constituit primordia unei „umile cereri” a Congresului către regele George al III-lea, în care se sublinia necesitatea unei adoptări juste a principiilor de finanțare, jalbă timidă însoțită în subsidiar însă de o hotărîtă amenințare cu embargoul aplicat asupra tuturor mărfurilor englezești atîta vreme cît „Stamp Act”-ul va fiînțat.

Nouă, celor de azi, agresivitatea opiniei lor anti-„Stamp Act” ni se pare oarecum ciudată, dar să nu uităm că negustorii din nord constrînși în contrabandă lor de către „Legea zahărului-Sugar Act”, că plantatorii din sud furioși pe „Legea tutunului – Tabaco Act” și fermierii de la frontieră îndirjiți de „Legea pămînturilor din vest” au format platforma principală a acțiunii. Mai mult decît atît, intelectua-litatea întregii Americi a lui 1765 a calificat noile taxe poștale impuse obligatoriu prin „Stamp Act” pe jurnalele au-tohtone drept o flagrantă încălcare a libertății presei, a educației puritane și a cugetului (foto).

Tineretul și lucrătorii au adoptat o atitudine similară. Peste tot locul nu se vorbea decît de „Stamp Act”. Actele de violență nu au întîrziat să apară, culminînd cu incendierea caselor unor „moderați” și ale unor „filobritanici” ziși „fii ai despotismului”. Această stare de spirit contura perfect acea „umilă cerere” despre care aminteam mai sus.

La Westminster se punea de acum problema abrogării „Stamp Act”-ului. Franklin a fost interpellat:

– „Care era odată mindria americanilor?”

– „De a urma moda britanică”.

– „Dar care este astăzi mindria lor?”

– „De a purta hainele vechi, pînă cînd își vor putea fabrica ei înșiși altele”.

„Stamp Act”-ul a fost abrogat. Regele George al III-lea a trăgănat semnarea acestei – să-i zicem – capitulări.

Abrogarea „legii timbrului” nu este numai un simplu aspect al istoriei poștale americane, dar constituie un important pas pe cale revoluției poștale cerută intens de dezvoltarea mijloacelor de producție ale burgheziei în plină ascensiune. Am mai putea afirma de asemenea că succesul maselor de americani care s-au opus acestei legi ar fi un preambul al cuceririi deplinei independențe, la numai unsprezece ani mai apoi.

STAMPILELE MECANICE PUBLICITARE

ALE POȘTEI DIN ARAD

C. A.

Un capitol important al marcofiliei îl constituie pe drept cuvânt și de multă vreme studiul ștampilelor publicitare, utilizate pentru anularea francaturii pe diferite trimiteri poștale.

Introduse în practică la începutul veacului nostru, ștampilele poștale publicitare s-au impus mai întâi prin valoarea lor de reclamă eficientă și lesnicioasă a unui motiv anume, mai apoi prin valoarea lor cert filatelică, iar în ultima vreme constituind chiar un subiect de colecționare aparte, fără să mai vorbim de aportul lor în întregirea colecțiilor tematice.

O împărțire simplă, după modul de aplicare, separă ștampilele publicitare în „mecanice” și „manuale”, cele „mecanice” fiind aplicate cu mașina acționată manual, mecanic, electric sau electronic, cele „manuale” fiind aplicate obișnuit. Studiul nostru se va referi numai la ștampilele poștale mecanice publicitare.

Anularea francaturii prin ștampile mecanice publicitare a fost și este folosită frecvent de marea majoritate a administrațiilor poștale ale mapamondului. Ca orice fenomen însă și în acest caz s-a observat de-a lungul timpului descrierea unor curbe de dezvoltare diferite de la țară la țară și de la o etapă la alta. Franța, spre exemplu, utilizează curent și într-o mare diversitate de tipuri aceste obliterate mecanice, Italia, Elveția, Belgia, Spania la fel, S.U.A., țările din Nordul Europei, țările africane, mai puțin, țara noastră situându-se – după opinie proprie – la un nivel mijlociu.

Cu toate că am fi tentați, nu vom expune totuși istoria ștampilelor mecanice publicitare și nici frecvența lor de folosire într-un loc sau altul, vom consemna numai o secvență, aceea a aportului adus de organele poștale din Arad la îmbogățirea „fondului marcofil românesc” cu o seamă de ștampile mecanice publicitare de o înaltă factură a reclamei, prezentate într-o grafică expresivă, obliterate care au imortalizat pe plicuri, în perioada lor de folosință, cite un moment de viață românească.

Prima ștampilă mecanică publicitară aplicată la Arad, de care am luat cunoștință, ar fi cea confecționată la București și transmisă sucursalelor din Timișoara, Brașov, Sibiu și Arad în anul 1948 și care poartă textul „**Trăiască și înflorească scumpa noastră patrie Republica Populară Română**”. Această ștampilă a funcționat în lunile ianuarie și februarie ale anului 1948, imediat după proclamarea republicii. Nu se cunoaște cu exactitate data retragerii din circulație, dar din materialul voluminos studiat rezultă cele afirmate mai sus. Această ștampilă a fost aplicată pe toată lungimea plicului, cu tuș negru. Din punct de vedere filatelic noi considerăm această piesă drept o raritate (cele aplicate la București și Timișoara sint mai frecvente).

Multă vreme (apreciind ca filateliști) organismul poștal din Arad nu a mai pus în circulație, sau nu a mai folosit sub numele localității proprii vreo astfel de ștampilă. Faptul este explicabil prin aceea că o perioadă Aradul nu a mai fost reședință de centru județean sau regional de împărțire administrativ-teritorială, deci nu mai poseda astfel de prerogative.

Iată însă că la 1 noiembrie 1974, Direcția Județeană de Poștă și Telecomunicații Arad oferă o surpriză: o ștampilă mecanică publicitară, prima dintr-un set ce avea să se dovedească consecvent, inscripționată cu textul: **Să întimpinăm al XI-lea Congres al P.C.R. cu noi realizări.** Noi am catalogat această piesă cu Nr. 1.

Momentului de surpriză îi datorăm o analiză.

D.J.P.Tc. Arad poseda o mașină de obliterate mecanică, acționată electric, de fabricație sovietică, ce avea tamburul pe care era montată ștampila cu rotire continuă. Rezultatul era obliteratea pe toată lungimea plicului cu 1, 2 sau chiar 3 ștampile, în funcție de cum începea obliteratea plicului și lungimea acestuia.

Ulterior această mașină a fost înlocuită cu alta de aceeași fabricație, care funcționează și în prezent, mașină ce are un dispozitiv care declanșează tamburul cu

ștampila atunci cînd plicul este la o anumită distanță de el și nu face decît o singură învîrtire pe suprafața plicului, indiferent de lungimea acestuia, fiind aplicată astfel o singură ștampilă, la o anumită distanță de colțul din dreapta sus al plicului.

Pe tambur (capul mașinii – cum îi spun poștașii), există o placă aproape semicirculară, pe care de obicei sînt imprimate acele „valuri” ce conferă ștampilelor mecanice atributul de „mute”. La Arad această placă s-a scos și s-a înlocuit cu o altă similară ca dimensiuni, din alamă, pe care s-au gravat textele și desenele ce fac astăzi obiectul prezentei noastre. Această placă este mai lungă decît jumătatea cercului (circumferința cilindrului din care face parte) cu 1–2 mm.

Pe o astfel de placă, dar din oțel de astă dată, s-a lipit un clișeu executat în zincografie cu dimensiunile de 43/25 mm (de la 1 februarie 1975 cu dimensiunile de 49/22 mm), clișeu purtător al imaginii publicitare (negativ). Placa de oțel împreună cu clișeul de zincografie au dimensiunea plăcii de alamă. În principiu, grosimea plăcii nu trebuie să depășească ca dimensiuni înălțimea „valurilor” – liniilor ondulate – din placa originală a mașinii. Din punct de vedere al dimensiunilor părții publicitare a acestor ștampile mecanice se remarcă deci două tipuri distincte. Le vom menționa ca Tip I și Tip II.

Aceasta ar fi geneza tehnică a ștampilelor mecanice publicitare folosite de poșta din Arad. Pentru a încheia descrierea generală a acestor piese, ar mai fi de adăugat faptul că „partea publicitară” este însoțită în stînga sa de o ștampilă rotundă de „loc și dată” tip „cerc simplu” cu diametrul de 2,5 cm, care la mijloc are o lamă, în care se indică data, inclusiv ora cartării, inscripție prezentată perpendicular pe sensul de aplicare al ștampilei. În stînga acestei lame apare denumirea localității Arad, iar în dreapta inscripția „Tranzit”. Acest tip de ștampilă „de loc și dată” a fost introdus în anul 1969 și a suferit pe parcurs o mică modificare în text, prin aceea că a dispărut cuvîntul abreviat „Of.” de la „Oficiu”-tranzit. De multe ori această ștampilă apare ovalizată.

Ștampila publicitară de care relatam mai sus (Nr. 1) nu are desen și este de Tip 1. A funcționat în perioada 1–24.11.1974.

În continuare vom prezenta succint celelate asemenea piese filatelico-poștale.

Nr. 2, text: „Indicînd codul poștal se elimină erorile de cartare”, fără desen, 22.3.1975 – 1.5.1975, Tip 1.

Nr. 3, text: „Vizitați expoziția filatelică «Cravatele roșii» ediția V. Arad 1 iun. 75”, desen – emblemele Organizației pionierilor și a A.F.R., chenar dantelat, 10.5.1975 – 1.6.1975, Tip 1.

Nr. 4, text: „Expoziția filatelică Arad «Cravatele roșii», 1–15.6.1975, desen – silueta stilizată a fațadei Teatrului de Stat din Arad, 23.5.1975 – 15.6.1975. Textul încadrează desenul Tip 1.

Nr. 5, text: „Indicînd codul poștal asigurați primirea rapidă a corespondenței”, desen – două mîini ce țin o scrisoare cu nr. de cod: „2900 Arad”, 16.8.1975 – 24.11.1975, Tip 1.

Nr. 6, text: „Completing adresa exactă și codul poștal ne ajută în muncă”, desen – o lucrătoare de poștă în fața fișierului de cartare, 16.8.1975 – 10.10.1975, Tip 1.

Nr. 7, text: „Codul poștal în adresă asigură cartarea fără erori”, desen – o lucrătoare de poștă în fața fișierului de cartare, 24.9.1975 – 15.10.1975, Tip 1.

Nr. 8, text: „15.XI.1975 ziua mărcii poștale românești”, desen – un poștalion cu cai, chenar dublu (linie groasă, linie subțire), Tip 1.

Nr. 9, text: „15.XI.1975 ziua mărcii poștale românești”, desen – goarna poștală și un plic francat, chenar idem Nr. 8, Tip 1.

Nr. 10, text: „15.XI.1975 ziua mărcii poștale românești”, desen – plic francat și un ștampilu, chenar idem Nr. 8, Tip 1, Nr. 8, Nr. 9 și Nr. 10 au funcționat simultan în perioada 15.10.1975 – 15.11.1975.

Nr. 11, text: „Vizitați expoziția filatelică «Femina – Arad» 15–25.XI.1975”, desen – un cap de femeie în profil, 15–25.11.1975, Tip 1.

Notă: A mai existat o machetă care prezenta în locul capului de femeie în profil un „F” ce ar fi vrut să simbolizeze oarecum duplexul „filatelie – femeie”. A fost respinsă.

Nr. 12, text: „Codul poștal 2900 Arad, 2850 Ineu, 2825 Sebiș”, desen – secvență de la încărcarea unui vagon poștal, 27.11.1975 – 15.3.1976, chenar simplu, Tip 1.

Nr. 13, text: „Mobilizați toate forțele pentru îndeplinirea cincinalului revoluției tehnico-științifice”, fără desen, chenar simplu, 1.1.1976 – 31.1.1976, Tip 1.

Notă: Datorită volumului mare de corespondență din această perioadă (de funcționare) a mai fost executat un clișeu similar, la care însă literele prezintă neregularități ușor vizibile. A funcționat parțial.

SĂ ÎNTIMPINĂM
AL XI-LEA CONGRES
AL P. C. R. CU
NOI REALIZĂRI

Nr. 1

INDICÎND
CODUL POȘTAL
SE ELIMINĂ
ERORILE DE CARTARE

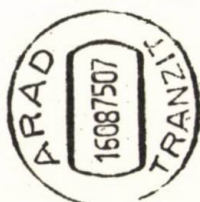
Nr. 2

Nr. 3

Nr. 4

INDICÎND
CODUL POȘTAL
ASIGURĂȚI
PRIMIREA
RAPIDĂ A
TRIMITERILOR

Nr. 5

COMPLETÎND
ADRESA EXACTĂ
ȘI CODUL POȘTAL
NE AJUTAȚI
ÎN MUNCĂ

Nr. 6

Nr. 7

CODUL
POȘTAL
ÎN ADRESĂ
ASIGURĂ
CARTAREA
FĂRĂ ERORI

Nr. 8

Ziua
mărcii
poștale
românești

Nr. 9

ZIUA
MARCII
POȘTALE
ROMÂNEȘTI

Nr. 10

Ziua
mărcii
poștale
românești

Nr. 11

Vizitați
expoziția
filatelică
„Femina Arad”
15 - 25 XI. 1975

Nr. 12

CODUL
POȘTAL
2900 Arad
2850 Ineu
2825 Sebiș

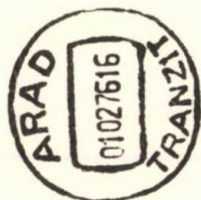
Nr. 14, text : „Stop alcoolului, vitezei excesive, neacordării priorității, nepolitetei rutiere”, desen – cuvântul „stop” este scris artistic, chenar dublu, Tip II.

Nr. 15, text : „Pietoni ! Respectind regulile de circulație vă apărați viața”, desen – un lucrător de miliție cu un aparat de radio emisie-recepție portativ, chenar idem Nr. 14, Tip II, Nr. 14 și Nr. 15 au funcționat simultan în perioada 1.2.1975 – 29.2.1975.

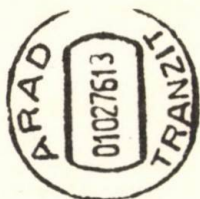

Mobilizați toate forțele
pentru îndeplinirea
cincinalului revoluției
tehnico-științifice

Nr. 13

Nr. 14

Nr. 15

Nr. 16

Nr. 16, text : „Ne ușurați munca indicind codul poștal”, desen – o mână introducând într-o cutie poștală o scrisoare pe care este scris sugestiv cuvântul „Cod”, chenar simplu, 1.3.1975 – 15.3.1975, Tip II.

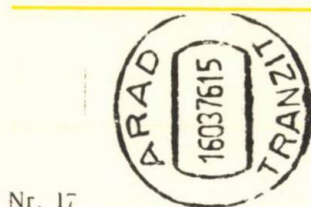
Nr. 17, text : „Indicați codul poștal înaintea denumirii localității”, desen – secvență de la încărcarea unui vagon poștal, 27.3.1975 – 1.4.1975, chenar simplu Tip II.

Nr. 18, fără text, desen – harta județului Arad cu subzonele poștale, însoțite de denumirea lor și numărul lor de cod, chenar simplu, 1.4.1976 – 15.4.1976, Tip II.

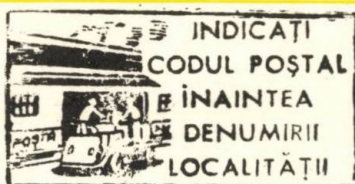
Nr. 19, text : „Aplicați timbrul în partea dreaptă sus a plicului”, desen – o scrisoare astfel francată cu o adresă de complezență, chenar simplu, 16.4.1976 – 1.5.1976, Tip II.

Nr. 20, text : „Trăiască a 55-a aniversare a P.C.R.”; desen – stema P.C.R. fără chenar, 1.5.1976 – 9.5.1976, Tip II.

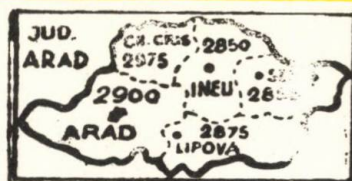
Nr. 21, text : „Succes lucrărilor Congresului Educației Politice și Culturii Socialiste”, fără desen, 12.5.1976 – până în prețuia deschiderii congresului, Tip II.

Nr. 17

Nr. 18

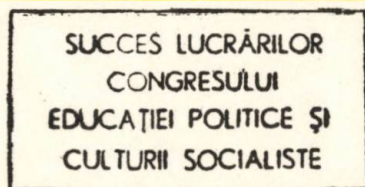
Nr. 19

Nr. 20

Nr. 21

La închiderea actualei ediții a „Almanahului Filatelic”, poșta din Arad are în pregătire încă două ștampile publicitare mecanice : una este în folosul expoziției locale dedicate sărbătoririi centenarului Crucii Roșii, cealaltă popularizînd Olimpiada de vară „Montreal 1976”.

În încheiere semnalăm două, să-i zicem curiozități : Nr. 5, care prezintă în desen două mîini ce țin o scrisoare francată cu un timbru aplicat în partea stîngă sus, ceea ce contrazice textul din Nr. 19, iar Nr. 10 prezintă în desen o scrisoare pe care se aplică un ștemplu manual. Paradoxală reclamă a unei ștampile mecanice !

MAXIMAFILIA

ÎN AVANTGARDA PREOCUPĂRILOR DIN FILATELIA MODERNĂ

Vizitatorii Expoziției filatelice internaționale „Centenarul mărcii poștale românești (București, 1958) au avut plăcuta surpriză de a admira – în premieră la o expoziție filatelică internațională – un gen nou de colecții, realizate în exclusivitate cu ilustrate maxime.

Prezența acestor colecții a suscitat un viu interes, atât prin spectaculozitatea materialului expus, cât și prin posibilitatea de a îmbina într-o singură piesă, trei elemente, respectiv trei modalități de colecționare :

- marca poștală (filatelie) ;
- cartea poștală ilustrată (cartofilie) ;
- ștampila poștală (marcofilie).

Este incontestabil că ilustrata maximă nu a fost inventată. Ea s-a născut printr-un proces de circumstanțe și observații ale colecționarilor de t.c.v-uri („timbre cote vue”).

Aceștia expediau prin poștă, fie din localitatea de domiciliu, fie din alte localități vizitate, cărți poștale ilustrate, aplicând marca poștală (de francare) pe fața ilustrată (fig. 1).

În felul acesta, se realiza o concordanță de loc între subiectul cărții poștale și ștampila aplicată.

În momentul cînd tematica mărcilor s-a diversificat, unii colecționari au avut inspirația să caute cărți poștale ilustrate cu subiecte adecvate mărcilor, realizînd astfel primele ilustrate maxime.

Apar astfel și alte concordanțe : de subiect (între subiectul mărcii și al cărții poștale) și implicit de timp, marca fiind folosită în perioada cît avea putere de francare.

Literatura de specialitate menționează primele ilustrate maxime realizate de un turist în Egipt, în prima decadă a secolului XX, cu mărcile „Sfinxul” și „Piramidele”, apărute în anii 1888–1906 (Yvert 36–43).

Cîteva din aceste ilustrate maxime, adimate la expozițiile maximafile din ultimii ani, se găsesc și în colecția Antoanei Scărlătescu, fiica apreciatului filatelist

și colecționar bucureștean Grigore Scărlătescu, promotor al maximafiliei românești.

Unul din primii colecționari cehi – Rudolf Stahl avea încă în anul 1908, multe ilustrate maxime realizate cu ocazia călătoriilor sale în diferite regiuni ale lumii.

Vasile Păunescu din Focșani a prezentat la Expoziția europeană de maximafilie „Euromax” (București, 1974), în colecția sa „Olimpiade”, cîteva ilustrate maxime vechi, din care a reținut atenția una realizată cu marca din seria „Jocurile olimpice”, Grecia (Yvert 109) anul 1896, cu stadionul din Atena și obliterată la Atena în 4.VII.1896.

La Expoziția bilaterală România-Franța (București, 1970) distinși maximafiliști francezi Louis Lemaire și Georges Naudet au prezentat ilustrate maxime realizate cu mărci poștale românești.

– Yv. 105 sau C.M.P.R. 103, 10 bani „Carol I” din seria „Spic de griu” 1893–1908, obliterată la 10.IX.1900.

– Yv. 215 și 220 sau C.M.P.R. 216 și 221, 1 ban negru și 15 bani oliv, din seria „Carol I” tipografiate, 1909/1914, aplicate pe o carte poștală color, ed. Socec & Co., circulată de la București, 25.V.1909 la Nancy, 29.V.1909.

Fig. 1

Pe măsură ce anii au trecut, s-a înmulțit și numărul colecționarilor și mai ales al realizatorilor de ilustrate maxime.

Au luat ființă cluburi și societăți de maximafilie, îndeosebi după cel de-al doilea război mondial: în Franța (Les Maximaphiles Français, L'Essor maximaphile, Clubul „Le Meilleur”, L'Union Maximaphile Internationale), Belgia (Unimax, Maxphila, Maximanet, Les Maximaphiles Belges), Germania (Deutsche Maximaphilisten Club), Statele Unite (The Maximum Cards Society of America M.A.C.S.A.) etc.

Toate aceste grupări au editat fie bulletine, fie reviste, care constituie în prezent o prețioasă literatură maximafilă documentară.

De asemenea, au organizat expoziții, din care menționăm la: Dijon – cu ocazia Primului Congres Internațional de Maximafilie (1947), Viena (1948), San Marino (1958, 1959 și 1960), Paris (Ex-Eu-Max, 1961) etc.

Aproape peste tot în Europa și în diferite țări din America, colecționarii au constituit adevărate rețele de schimb și realizări de ilustrate maxime, prin corespondență.

În Polonia, colecționarul Marian Haydzicki a preconizat chiar o altă denumire: „Ilustrate analoge”, termen folosit și astăzi de unii colecționari din țara respectivă.

În țara noastră, primele referiri despre precursorii maximafiliei au apărut în anii 1924 – 1925.

Revista „Le Philatéliste mondiale”, care apărea la Ploiești, în anul 1924, ca „organ pentru răspindirea filateliei în România și Peninsula balcanică”, devine „organ al Uniunii carto-filatelice balcanice”, iar periodicul „La revue pour tous”, organ al marelui club internațional „Schimbul român”, care apărea la Craiova și scria în ianuarie 1925 despre „cartes-vues” (ilus-

trate vederi’ și „cartes touristiques” (ilustrate turistice).

Aceeași publicație, care-n mai 1927 și-a schimbat denumirea în „Buletinul carto-filatelice al clubului internațional „Schimbul român”, a publicat articolul: „Cum să colecționăm cărți poștale ilustrate”, insistând asupra aplicării mărcii pe fața ilustrată a cărții poștale și a ștampilei în localitatea pe care o reprezintă aceasta.

Revista Societății Filatelice Române, nr. 8–9/1938, pag. 9–12, publică un articol cu un conținut asemănător, sub semnătura lui Emilian Costescu, folosind pentru exemplificare două ilustrate maxime din Italia și Congo belgian.

În „Ziarul științelor și călătoriilor”, anul LIII, nr. 27 din 27.VI.1939, filatelitul Mircea Ionescu a publicat articolul „O pasiune instructivă – colecționarea de imagini”.

Pe unele ilustrate maxime realizate înainte de anul 1940, găsim numele ing. Constantin Petrovici din Cluj-Napoca.

Cu toate acestea, realizarea de ilustrate maxime înainte de 23 August 1944 a fost sporadică și întâmplătoare.

După această dată, care a constituit o cotitură istorică în viața poporului român, maximafilă a cunoscut un curs mereu ascendent.

În anul 1951, Direcția Generală a Poștelor, prin întreprinderea sa specializată, a început editarea unor ilustrate maxime cu subiectele mărcilor apărute, începând cu marca dedicată centenarului morții pictorului Ion Negulici (fig. 2) și până-n 1954, cu pictorul Barbu Iscovescu.

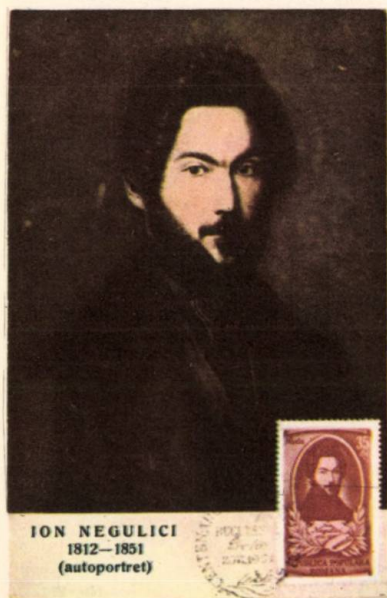
Odată cu creșterea numărului maximafiliștilor, aceștia și-au realizat singuri ilustrate maxime, iar din 1965, prin înființarea Secției de maximafilie în cadrul A.F.R. și a grupelor maximafiliile în diferite localități din țară (astăzi peste 30), s-a trecut la realizarea organizată de ilustrate maxime, asigurându-se o largă colaborare între realizatori.

Mai mult decât atât, A.F.R., pentru a stimula pe realizatori, a organizat ani la rând concursuri republicane de maximafilie, iar în cadrul expozițiilor, a prevăzut o clasă aparte de „realizări personale”.

Un accent deosebit s-a pus în permanență pe calitatea ilustratelor maxime, respectiv pe respectarea celor trei concordanțe cunoscute, instituindu-se omologarea ilustratelor maxime românești, la cerere. Peste 80.000 de exemplare au trecut prin Comisia de omologare.

La insistența Secției de maximafilie, Întreprinderea Rompresfilatelia a reluat editarea de ilustrate maxime, începând cu anul 1966 și, spre satisfacția numeroșilor

Fig. 2

colecționari, se continuă această acțiune, instituindu-se și abonamente filatelice, la fel ca pentru mărci și plicuri „prima zi”.

Calitatea acestora este din ce în ce mai elevată, ilustratele maxime românești fiind mult apreciate, atît în țară cît și peste hotare.

Cităm pentru exemplificare, din revista „Les Maximaphiles Français” (Paris), nr. 268/1971 pag. 8 :

„... Colegii noștri români pot fi dați ca exemplu. Ei au dreptul la toate felicitările noastre pentru perfecțiunea realizărilor lor”.

Exponatele cu ilustrate maxime au fost prezente la majoritatea expozițiilor filatelice.

Începînd cu anul 1965, s-au organizat numeroase expoziții de maximafilie la : Baia Mare, Bistrița-Năsăud, Brașov, București, Constanța, Craiova, Găești, Slatina, Slobozia, Timișoara, Tîrgoviște etc., iar din anul 1972, orașele Botoșani, Tg. Mureș, Rm. Vilcea și Ploiești au găzduit expozițiile anuale republicane de maximafilie, cu un număr mereu crescînd de participări, un conținut bogat și o tematică din ce în ce mai diversificată.

Maximafiliștii români, grupați în cadrul A.F.R., au statornicit o rodnică colaborare cu colegii lor din străinătate, organizînd expoziții bilaterale : România-Franța (București, 1970), Franța-România (Paris, 1972), Belgia-România (Bruxelles, 1973), București-Moscova (București, 1976).

Apogeul acestor manifestări l-a constituit, fără îndoială, Expoziția europeană de maximafilie „Euromax” și „Primul Simpozion internațional de maximafilie”, organizate la București, în octombrie 1974.

Maximafilie românească și-a cîștigat un binemeritat prestigiu pe arena filatelică internațională.

Spicuim cîteva din aprecierile apărute în presa filatelică :

„...Din competența și îndelungata Dv. experiență, rezultă succese care merită toate elogiile.

Maximafilii francezi se întrebă dacă nu sînt pe cale de a-și găsi maeștri în persoana dumneavoastră (n.a. : a maximafiliștilor români)”.

(Salutul maximafililor francezi, publicat în „Catalogul expoziției maximefile România-Franța”, București, 1970, pag. 5, sub semnătura Președintelui Georges AZZIS).

„Maximafiliștii români sînt întotdeauna la fel de activi și competenți”.

(„Le Monde des Philatelistes”, nr. 235/1971, pag. 58).

Fig. 3

Pe marginea Expoziției „Euromax”, s-a scris :

„Aș dori mult să fiu cu filateliștii români în momentul acestei expoziții, al cărei succes este asigurat de la început de numărul mare de națiuni care vor fi reprezentate”.

(Leon PUTZ — Președintele Federației Internaționale de Filatelie F.I.P.).

„Invitația adresată de Dv. este măgulitoare pentru Administrația Poștală a Organizației Națiunilor Unite și ne face plăcere să o acceptăm. Maximafilie este o ramură interesantă a filateliei, meritînd mai multă atenție”.

(Paul VOUTSINAS — Șeful Administrației Poștale a Națiunilor Unite la Geneva).

„După succesele de la Soclilex”, maximafiliștii români pregătesc în acest an o acțiune minunată, de amploare nemai-pomenită : Expoziția europeană de maximafilie.

De pe acum este evident că, expoziția ce se pregătește nu va fi numai o trecere în revistă a nivelului înalt al colecționării ilustratelor maxime, ci și o mare propagandă pentru un domeniu de colecționare pe nedrept neglijat de unii”.

(Revista „Filatelie” — Praga, nr. 2/1974).

„Noi, maximafiliștii maghiari, vă stimăm foarte mult, nu numai ca susținători ai celei mai contemporane mișcări în filatelie — „maximafilie”, dar și ca inițiatorii și organizatorii primei în Europa și în întreaga lume, a unei așa de mari expoziții cum va fi „Euromax”.

(Grupa maximafilă din cadrul Secției de Parafilatelie a Federației Naționale a filateliștilor maghiari).

„Ateneul Român, devenit pentru opt zile templul maximafiliei, a adăpostit în grândioasele săli colecții venite din toată Europa și America.

Orașul București, magnifica și primitoarea capitală a României, a primit în aceste zile elita maximafiliștilor europeni”.

(Buletinul „Les Maximaphiles Belges” nr. 24/1974).

„A spune că a fost strălucitoare, ar fi unul din calificativele cele mai mici care s-ar putea folosi, căci în realitate a fost o realizare magnifică”.

(„L’Écho de la Timbrelogie” nr. 1449/1974, p. 42–43).

Cu ocazia Expoziției bilaterale de maximafilie România-Franța, organizată la București, în anul 1970, Direcția Generală a Poștelor a emis o marcă ce reproduce tabloul lui Claude Monet: „Camille – soția pictorului”, aflat la Muzeul de artă al R.S.R.

Este prima marcă din lume dedicată unei manifestări maximafilie și care prezintă, prin aranjamentul grafic, o ilustrată maximă (fig. 3).

O a doua marcă a fost emisă în anul 1974, dedicată expoziției „Euromax” (fig. 4).

În anii următori, cu ocazia expozițiilor republicane de maximafilie, au apărut o serie de întreguri poștale, ce-au reprodus localurile în care au fost organizate manifestările respective: Teatrul de stat din Botoșani, Teatrul de stat din Tg. Mureș, Palatul culturii din Rm. Vilcea, Palatul culturii și două monumente (Statuia Libertății și Monumentul vițătorilor) din Ploiești, iar pentru Expoziția „Euromax” și „Primul simpozion internațional de maximafilie” – două întreguri, cu Ateneul român și respectiv harta Europei.

Maximafilia, prin realizările obținute și manifestările organizate, a suscitat un viu interes în rindul colecționarilor în general, filateliștilor în special și tuturor iubitorilor de frumos.

Obiectul maximafiliei – ilustrata maximă, prin dimesiunea sa, constituie adesea un mijloc de popularizare și propagandă mult mai spectaculos și respectiv mai eficient (fig. 5).

Apariția ei, în contextul diversificării preocupărilor filatelice, oferă modalități sporite de culturalizare, iar pentru colecționari, prilej de destindere și justificate satisfacții.

Fig. 4

Fig. 5

(Urmare din pag. 167)

stituie marca poștală și pe cât posibil să nu fie formată din mărci neuzate la un loc cu cele uzate.

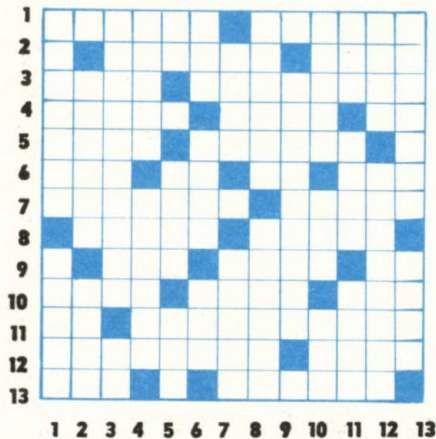
Colecționarul trebuie să acorde o grijă deosebită aspectului general al colecției, stării mărcilor componente, calității cartonului pe care sînt etalate piesele filatelice, felului cît mai corect în care să fie redactat textul explicativ, frumusețea literei folosite etc.

În funcție de acestea și de amploarea colecției, de originalitatea subiectului, de raritatea mărcilor expuse, juriu acordă distincțiile, care pot fi diplomă, medalie de bronz, de argint, vermeil sau aur, după cum expozitul răspunde mai complet sau mai puțin cerințelor de acordare a premiilor.

MIC DICȚIONAR FILATELIC

ORIZONTAL :

1) Obiect cu file cartonate pe suprafața cărora sint lipite benzi transversale de celofan în care se pot așeza mărcile poștale. — Variație de culoare care se poate întîlni la unele mărci și care poate conferi valori diferite. 2) Accesorii filatelice folosite pentru privirea și studierea detaliilor mărcilor și ștampilelor — Portretul unor oameni de stat, de cultură etc. de pe mărcile poștale. 3) Data cînd o emisiune filatelică este pusă în vinzare — Fluviu în Europa Centrală (848 km). 4) Secui ! — Prenume masculin maghiar — Persoane de sex masculin născute din aceeași părinți, același tată sau aceeași mamă. 5) Ansamblul mijloacelor tehnice prin care se imprimă un text pe mărcile poștale (pl.) — Localitate în Spania (Grenada). 6) În anul 1975 s-a deschis în București o expoziție filatelică cu această unică tematică — Abreviere a subdiviziunii monetare rupia (India) — Rece — Prefix numeric. 7) Mărci tipărite greșit fie prin defecțiuni de concepție a subiectului, fie prin execuție — Care scoate mărci poștale, hirtii de valoare, bancnote etc. 8) A însufleți — Cel mai de seamă conducător al hunilor (434—453). 9) Teodor Neaga — Cadru de lemn, metal etc. — Soția lui Ludovic al XIII-lea al Franței (1601—1666). 10) Romancier portughez (1845—1900) — Cu forțe — Plase de pescuit. 11) Artist grafician care efectuează proiecte pentru mărci poștale — Terminație latină. 12) Întinderi (fig.) — Mărci emise pentru a exprima cuiva sau pentru ceva, respect, recunoștință, admirație etc. 13) Probe de mărci realizate înainte de stabilirea desenului și culorii finale a mărcii ce va apărea — Subdiviziunea monetară apărută pe mărcile poștale din România din 1893—1899.

VERTICAL :

1) Mărcile poștale emise între anii 1840—1875 — Subiect analizat înainte de orice imprimare a mărcilor poștale. 2) Mamifere sălbatice — Operație de a aplica mărcile pe o scrisoare. 3) Deslipește timbrele de pe scrisori — Ladă — Comună în Jud. Satu Mare. 4) Totalitatea marilor emise împreună cu o anumită ocazie și avînd elemente comune : subiectul, cadrul, milesimele, sistemul de imprimare, filigranul hirtiei etc. — Ued (curs de apă) algerian — Una din insulele Hebride. 5) Totalitatea tipăriturilor ce se pun în vinzare de poștă și pe care marca etse tipărită direct : plicuri, cărți poștale, mandate poștale etc. 6) Singuratic — Persoană căreia îi place colecția de mărci poștale, fără a aprofunda studiul filateliei. 7) Metal greu, maleabil, ductil — A se bronză. 8) Interjecție cu care se mină caii sau se alungă cîinii — Riu în U.R.S.S. — Întreprinderea Transporturi Auto. 9) Ureche Grigore — Oraș în U.R.S.S., nod feroviar — Sculptor francez mort în 1913. 10) Plante erbacee cu frunze lanceolate și flori galbene — În floarea vîrstei. 11) Sistem de detașare a mărcilor din coală prin decupare cu foarfeca, spre deosebire de detașarea prin perforarea spațiului dintre mărci — Aca Barbu. 12) Nepieritoare — A proiecta pe ecran. 13) Mod de așezare rîrit al mărcilor în clasor — Reprezentarea grafică de pe fața mărcii, care prin linii, puncte, pete, simboluri etc. constituie subiectul acesteia.

Cuvinte rare : ECA, ETR, HIE, NIE, ERMA, OGE, AIORI.

SCRISORI CU SPINZURĂTOARE

ÎN VREMURILE tulburi și agitate ale secolelor XV, XVI și XVII, expedierea unei scrisori și — mai ales — sosirea ei la timp la destinație, nu era treabă prea ușoară.

Pe drum, multe se puteau întâmpla; pericolelor neprevăzute li se puteau adăuga lipsa de zel, teama, zăbava sau — pur și simplu — lipsa de zel a mesagerilor. De aceea, pentru a li se reaminti datoria de a duce scrisorile fără întârziere, pe mesajele deosebit de importante se obișnuia să se însemne cu un semn de aducere aminte, elocvent, nici mai mult nici mai puțin decît o spinzurătoare.

La vederea acestei însemnări, purtătorul veștilor își putea lesne aminti că pierderea sau întârzierea se pedepseau — după obiceiul vremii — cu spinzurătoare.

Astfel de scrisori ne-au rămas din Franța, din Italia, din Statele Germane etc. Ele sînt cunoscute în istoria poștală sub denumirea de „Scrisori cu spinzurătoare” (Galgenbriefe). În Franța ele mai sînt denumite — oarecum impropriu — și scrisori hughenote.

Către începutul secolului XVII — odată cu îndulcirea moravurilor — acest uz dispăre și nu mai pot fi găsite în arhivă scrisori cu date mai recente.

Spinzurătorile, desenate cu mina, prezentau variante de desen; însă toate erau ușor de recunoscut, pentru ca nu cumva să existe vreun dubiu asupra înțelesului lor!

SURPRIZE

Un sondaj efectuat de presă în rindurile populației australiene, pentru a constata în ce măsură aceasta s-a adaptat la sistemul metric introdus relativ recent pe scară largă în Australia, a adus cîteva surprize de-a dreptul umoristice. Popularizarea introducerii sistemului metric s-a făcut pe scară largă și în special printr-o emisiune de mărci poștale foarte sugestivă scopului urmărit. Totuși, la întrebarea: „Care este înălțimea dv. exprimată în metri și centimetri?”, un polițist a răspuns: „Aproximativ 7 metri”, iar o gospodină a afirmat că e înaltă de 55 centimetri...

PROVERBE RĂSTĂLMĂCITE

- Spune-mi cu cine te aduni... să faci schimb, ca să-ți spun cine te păcăleşte.
- Ce ție nu-ți place... schimbă cu altul.

GABRIEL TEODORESCU

SĂ NE ORGANIZĂM

„Să ne organizăm” este apelul comitetului cercului filatelic Ploiești din iulie 1932, căci după cum știut este că „Unirea face putere”, apoi în filatelie „Unirea este totul”, căci a lucra izolat înseamnă a fi un pionier pierdut al ei.

ȘTIAȚI CA...

— Marca poștală din Newfoundland de 3 c. din anul 1919 a fost pregătită inițial pentru zborul transatlantic din 4 aprilie al lui Morgan Raynham, fiind supratipărită provizoriu cu textul „Poșta aeriană atlantică” și cu inițialele J.A.R. (J. A. Robinson directorul oficiului poștal). Avionul fiind distrus, la cea de-a doua încercare de decolare, poșta a fost transportată în cele din urmă pe mare.

Astăzi se cunosc mai puțin de douăzeci de plicuri circulante cu astfel de mărci poștale, care datorită rarității lor sînt mult apreciate de aerofilатели.

— Mărcile de 15 c. și 30 c. tipărite în anul 1852 pentru St. Denis (Réunion) au fost neapreciate la timpul lor din cauză că nu erau gumate, încît chiar după zece ani de la emitere, valoarea lor era depreciață. Astăzi ele sînt cu adevărat apreciate și sînt cunoscute sub denumirea de „cuverturi de pat”.

O INOVAȚIE CURIOASĂ ÎN AUSTRALIA

Administrația poștelor Uniunii Australiene întrebuintează o nouă metodă cu scrisorile pentru străinătate insuficient francate și care nu prezintă nici adresa expeditorului. Scrisoarea se trimite la destinație, aplicindu-se pe verso o ștampilă cu mențiunea: „Scrisoare insuficient francată. Fiți amabil și înapoiati acest plic expeditorului și comunicați că taxa pentru o scrisoare pentru țara dvs. este de 3 p. uncia și că pentru fiecare uncie în plus se franchează cu încă 2 p.”. Iată bunăcuvință combinată cu utilitate.

Uniunea județeană a cooperativelor meșteșugărești Galați

Str. Traian nr. 69

Telefon 12487 – 12488 – 12489

Vă oferă forme de calificare în următoarele ramuri :

Ramura metal-chimie, lemn, încălțăminte, confecții, textile, construcții.

Stagiu de ucenicie între 1-3 ani prin cursuri de calificare la locul de muncă.

Uniunea Județeană a Cooperativelor Meșteșugărești Galați execută în toate compartimentele de producție : confecții, îmbrăcăminte, încălțăminte pentru bărbați și femei, țesătorie, covoare, construcții tehnico-sanitare, vopsitorie, strungărie, timplărie etc. și haine de piele pentru bărbați și femei la cooperativa UNIREA str. 1 Mai nr. 1 Galați.

BUCURESTI

ÎNȚEPRINDEREA TEXTILĂ

«DACIA»

BUCUREȘTI

Bd. Bucureștii Noi nr. 43

Telefon 67.21.00

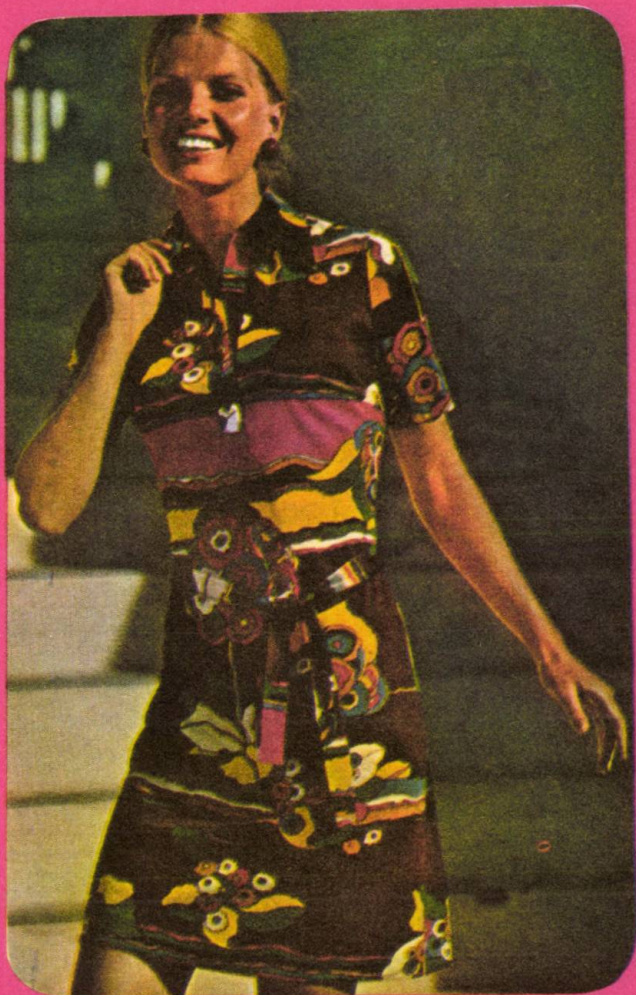
Telex 011421

BIBLIOTECĂ CENTRALĂ

Produce o mare varietate de țesături,
într-o gamă bogată de desene și culori,
produse de calitate superioară, rezistente
la lumină (nu se decolorează), la spălat,
cu o mare stabilitate dimensionară :

Tercoturi : CONSUELA
BATIST
GALILEIA
LUMINIȚA
IULIA

Damascuri: DOMINO — pentru fețe
de masă
LUCEAFĂR — pentru fețe
de masă și lenjerie de pat
CAȘMIR — Țesături pentru
basmale

Țesături pentru piața internă și externă oferă

INTREPRINDEREA TEXTILĂ DACIA — BUCUREȘTI

ÎNȚREPRINDEREA

LAROMET

BD. BUCUREȘTII NOI Nr. 166

BUCUREȘTI 68

TELEFON 67.52.40

Întreprinderea LAROMET cu veche tradiție în producerea semifabricatelor neferoase execută :

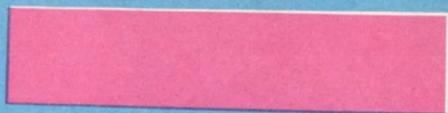
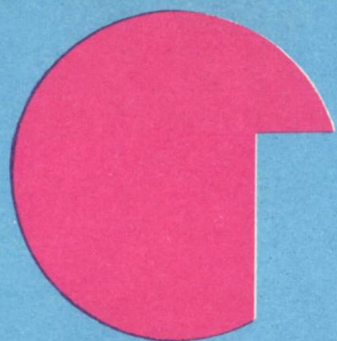
— semifabricate laminate, plăci, table, benzi, discuri, rigle, roade, sirmă, care se obțin prin laminări la cald și laminări la rece cu recoaceri intermediare și finale ;

— semifabricate extrudate —
bare, profile diverse, țevi-care se
realizează prin extrudare la cald ;

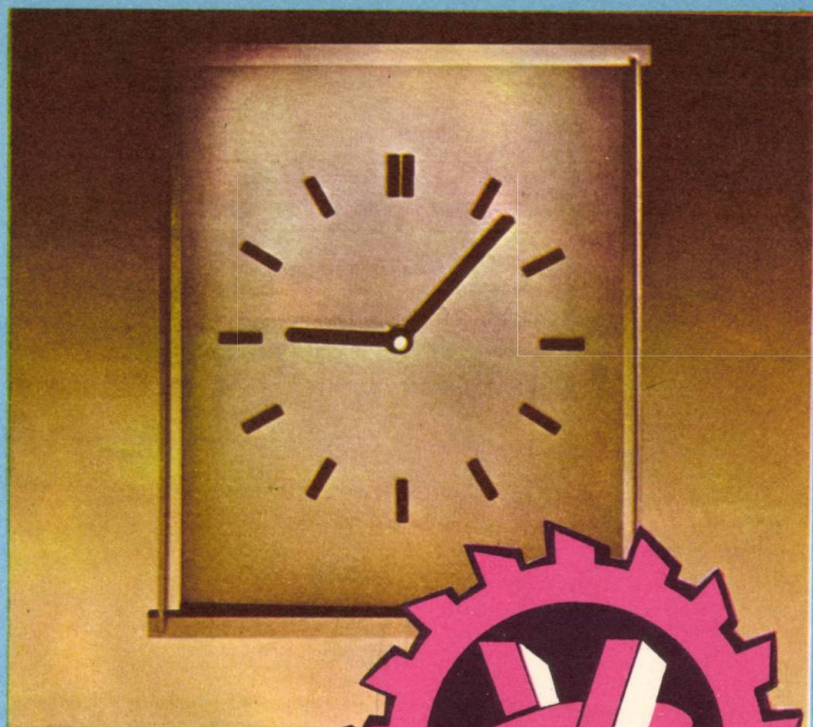
— semifabricate trase — bare,
profile diverse, vergele, țevi — care
care se fabrică prin extrudare la
cald și trageri la rece cu recoaceri
intermediare și finale ;

— semifabricate trefilate — sîrme
— care se execută prin laminare
sau extrudare la cald și trefilări
la rece cu recoaceri intermediare
și finale.

Semifabricatele din metale și
aliaje neferoase se execută și se
livrează conform contractelor ce
se încheie între beneficiar și pro-
ducător, pe bază de comandă
întocmită de beneficiar și de
repartiție eliberată de M.I.C.M. —
D.G.A.D.

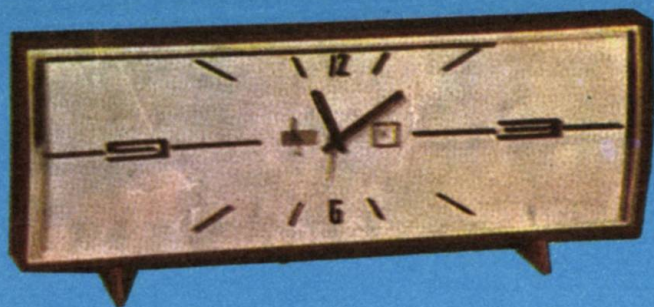

I.I.S. "VICTORIA"
ARAD

Str. Mărășești nr. 46

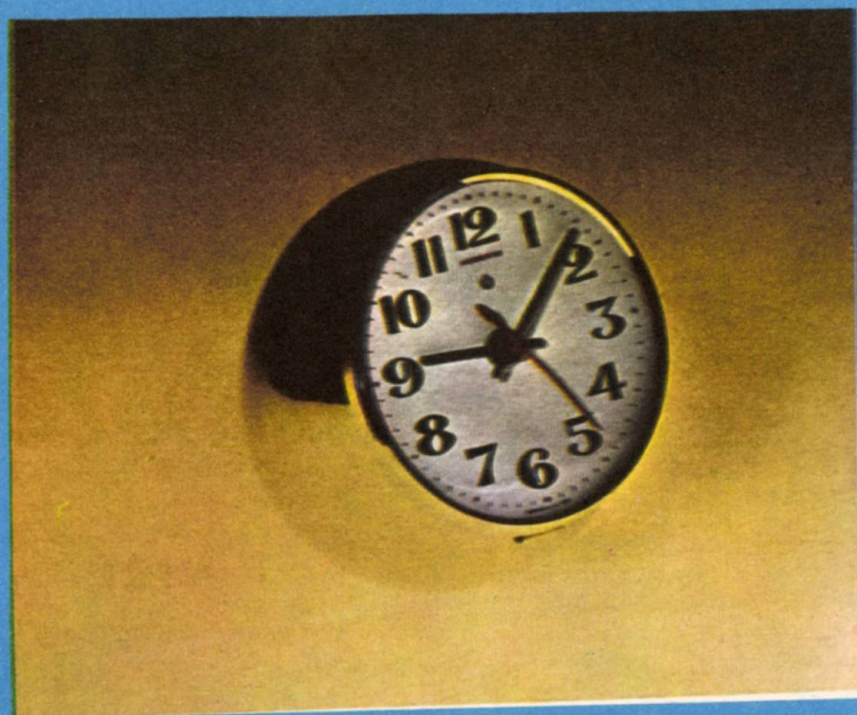

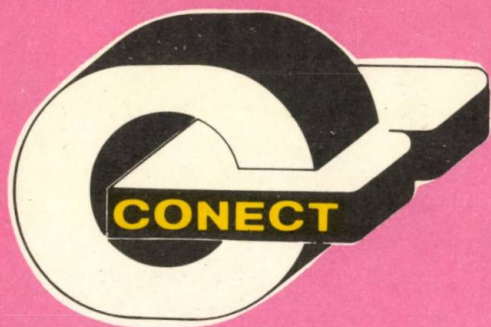
PRODUCE :

Ceasornice deșteptătoare de diverse tipuri cu carcase metalice sau din material plastic în diverse culori, cu ramă, capac și clopoțel nichelate, cadran metalic și arătător secundar, suport din lemn de nuc etc., mecanism cu 4 și 8 rubine.

Ceasuri de mare precizie într-o gamă variată de modele.

Vă oferă I.I.S. VICTORIA ARAD.

M. I. C. M. — C. I. E. T. C.

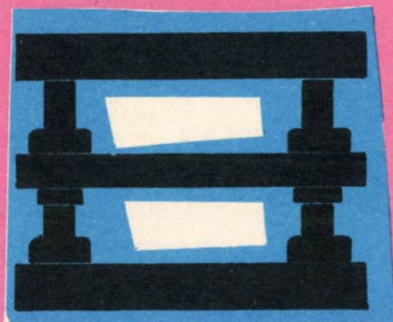
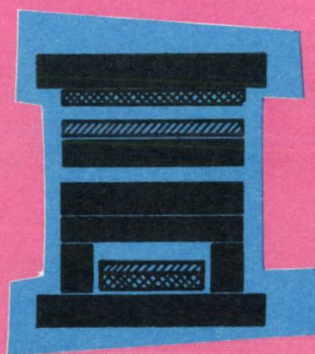
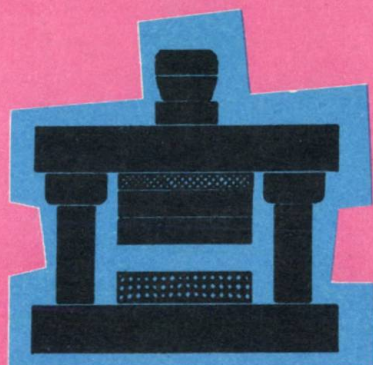
CONECT

București, sector 2, Bd. D. Pompei nr. 10
Telefon 79.70.60
Telex 10159

Întreprinderea „CONECT” București a fost creată pentru a realiza o gamă largă de produse destinate industriei electronice și electrotehnice :

CONECTOARE din categoria BLC sau profesionale, în permanentă diversificare

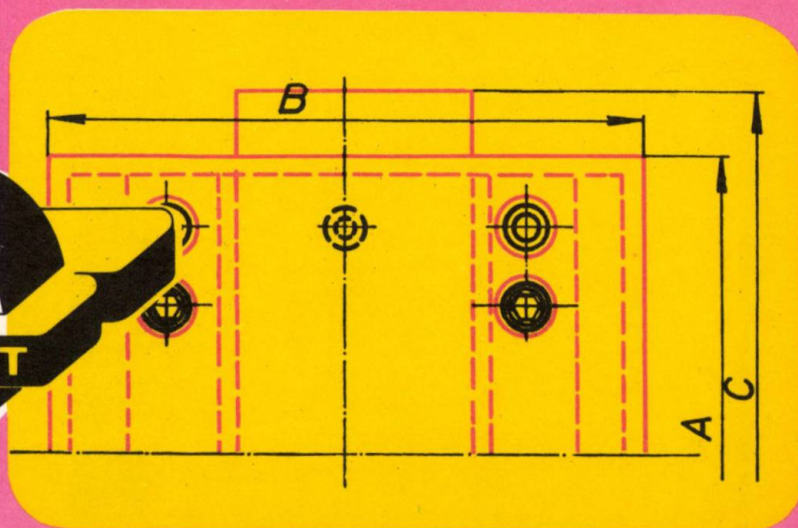
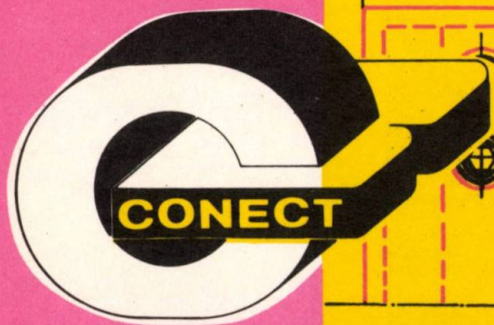
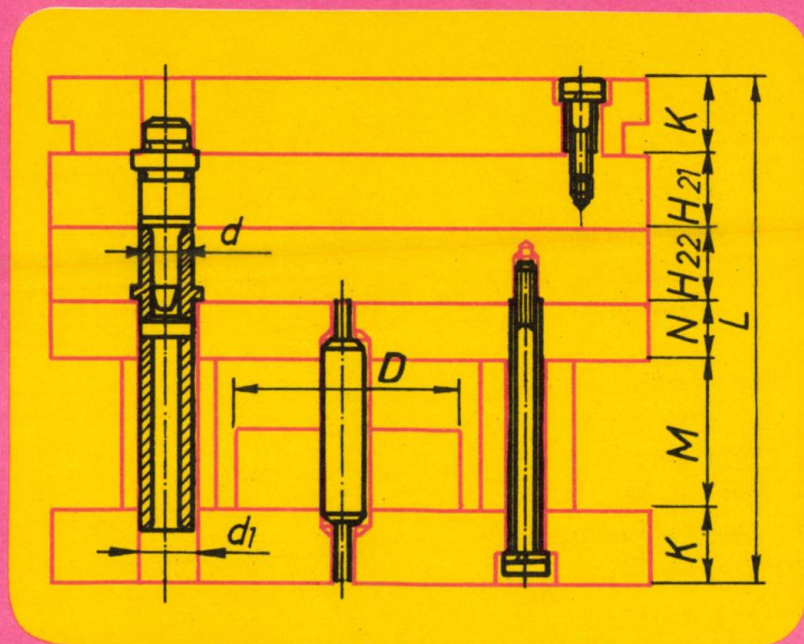
COMUTATOARE destinate în special fabricației de radioreceptoare, televizoare și aparate de măsură

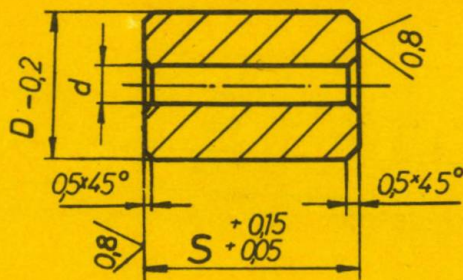

PRELUCRĂRI prin aşchiere, deformare,
turnări sub presiune, forjă etc.

STANŢE şi MATRIŢE într-o nouă concepţie
şi anume cea a tipizării pachetelor, blocu-
rilor şi elementelor componente

UTILAJE SPECIFICE, cu caracter de unicat se realizează atât pe baza proiectelor beneficiarilor cât și pe baza proiectelor realizate de colectivul nostru de proiectare.

În dorința de a satisface la cel mai înalt nivel tehnic comenzile dumneavoastră, vă stăm la dispoziție

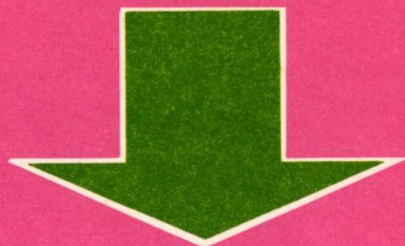
Cod	S	D	d
2000-52/32 × 46	46	32	9
2000-52/32 × 56	56		
2000-52/32 × 76	76		
2000-52/40 × 46	46	40	11
2000-52/40 × 56	56		
2000-52/40 × 76	76		
2000-52/40 × 96	96		
2000-52/50 × 56	56	50	14
2000-52/50 × 76	76		
2000-52/50 × 96	96		
2000-52/50 × 116	116		
2000-52/63 × 56	56	63	
2000-52/63 × 76	76		
2000-52/63 × 96	96		
2000-52/63 × 116	116		
2000-52/63 × 136	136		
2000-52/80 × 76	76	80	18
2000-52/80 × 96	96		
2000-52/80 × 116	116		
2000-52/80 × 136	136		

M. I. C. M.

C. I. E. T. C.

UZINA de CINESCOAPE

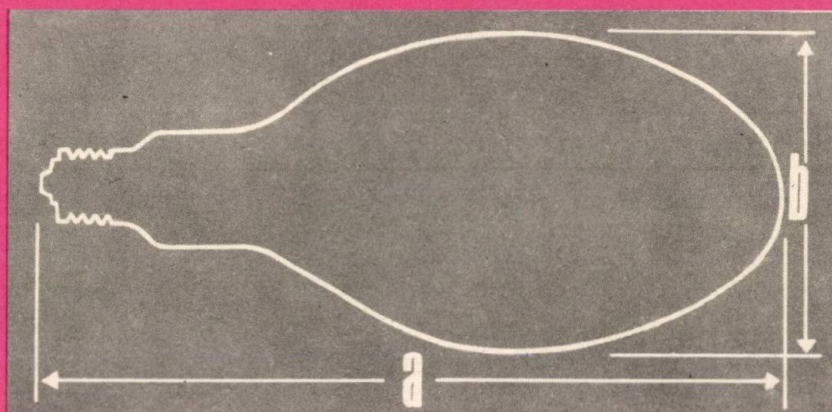

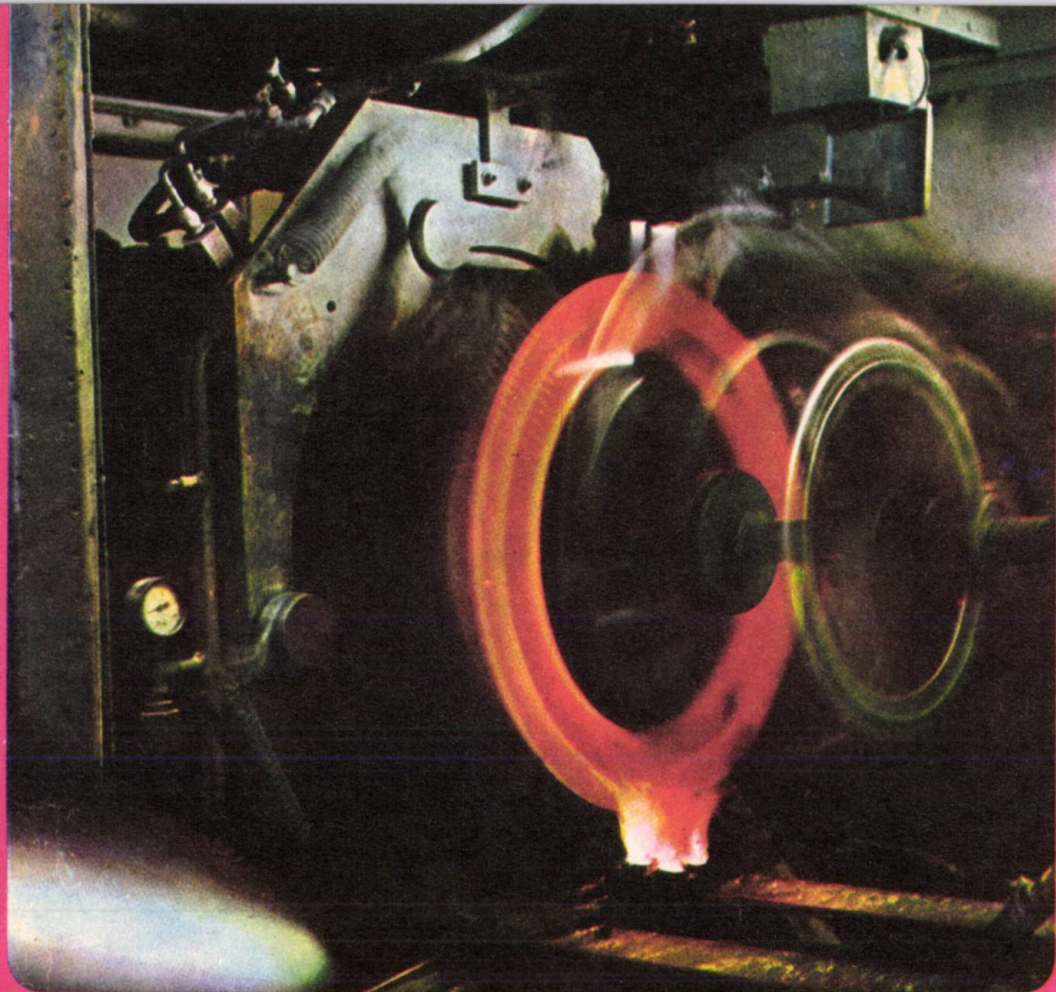
INTREPRINDERE DE CINESCOAPE BUCUREȘTI

Bd. D. Pompei nr. 9, sector 2

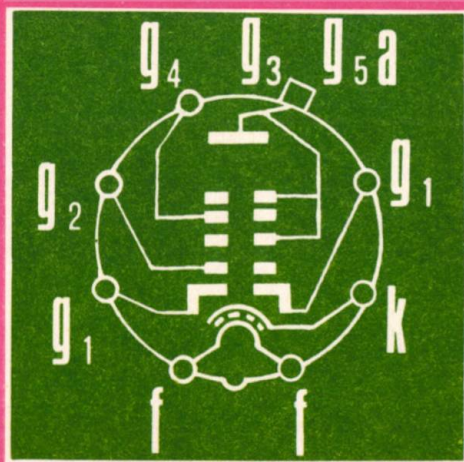
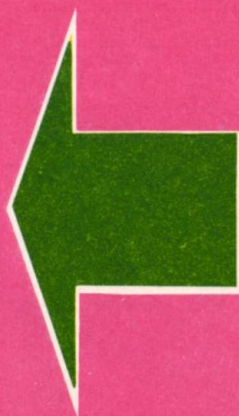
PRODUCE :

- tuburi cinescop pentru televiziune ALB-NEGRU
cu diagonalele de 47, 51, 59, 61 și 65 cm

- lămpi cu vapori de mercur
- lămpi fluorescente
- balasturi
- startere
- accesorii

CONSILIUL POPULAR
AL JUDEȚULUI CONSTANȚA

DIRECȚIA GENERALĂ PENTRU AGRICULTURĂ
ȘI INDUSTRIE ALIMENTARĂ - CONSTANȚA

Colectivul de conducere și-a câștigat un frumos prestigiu ocupându-se de problema cerealelor prin irigații, care a făcut să crească suprafețele de porumb, cartofi, sfeclă de zahăr etc.

Complexul intercooperatist „Lumina” a dat mari producții de porumb și alte grâne, mari cantități de păsări.

Complexul intercooperatist „Plopeni” a avut excepționale rezultate în preocupările de creștere a cantităților de lapte, dezvoltându-se sectorul zootehnic.

Unitatea „Comana” de gradul I a dat mari producții de cereale.

Complexul intercooperatist „Topalu” s-a întrecut prin grija ce a avut-o de producție să amenajeze în comună minunate edificii : un muzeu și o grădiniță de copii.

În afară de aprovizionarea județului și a litoralului se livrează mari cantități de vinuri pentru București, Brașov, Harghita etc., făcînd și export cu 12 țări.

Toate aceste realizări laudabile onorează conducerea Direcției generale pentru agricultură și industrie alimentară Constanța și satisface aprovizionarea județului și a tuturor beneficiarilor.

1876 — **100 ani** — 1976

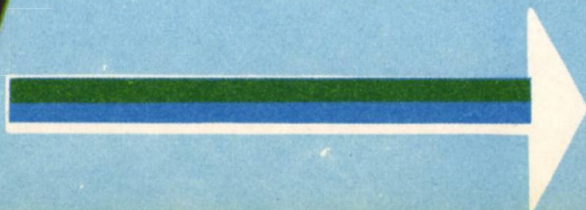
*Fabricea de săpun,
detergenți, lacuri
și vopsele*
„APOLLO” Galați

**Fabricea
de săpun
lacuri
și vopsele**

**-APOLLO-
Galați**

Str. Republicii nr. 193 — GALAȚI —
Telefon 1.35.21

Cu o existență de 100 de ani, condusă de un harnic colectiv, produce :

Săpunuri cu caracteristici specifice dunărene apreciate în țară și străinătate

Detergenți : APOLLO
ASTRAL
Industrial

Săpunuri toaletă : Mariana
Miraaj
Dor
Ada
Valurile Dunării
Leila
Cristal (săpun de glicerină)

Săpunuri figurine : căței, iepurași, rațe – pentru copii

Săpun pentru : lenjerie copii
baie
noi născuți (Irinel)

Săpun de ras
Săpun rufe : 500 g și 2 000 g
Glicerină industrială
Lacuri și vopsele

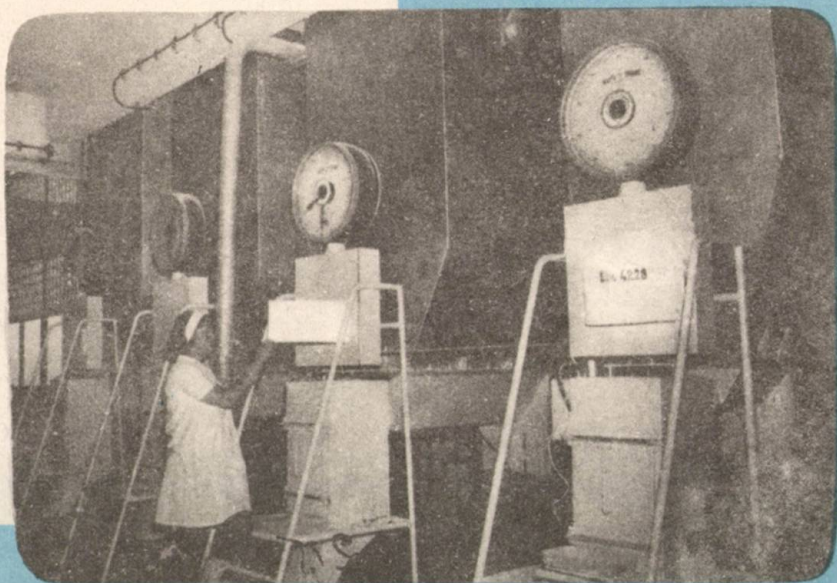

FABRICA DE SĂPUN LACURI ȘI VOPSELE „APOLLO” GALAȚI

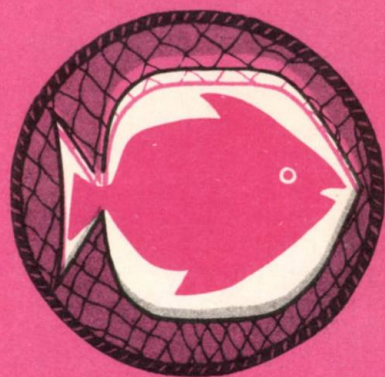
PRODUSE NOI :

EGRETA — săpun toaletă
DELTA — săpun toaletă
Percolor — detergent în două culori
Lebăda — săpun toaletă
As — săpun toaletă
Detergol — detergent

FABRICA DE UNELTE
ȘI PRODUSE DE PESCUIT
GALAȚI

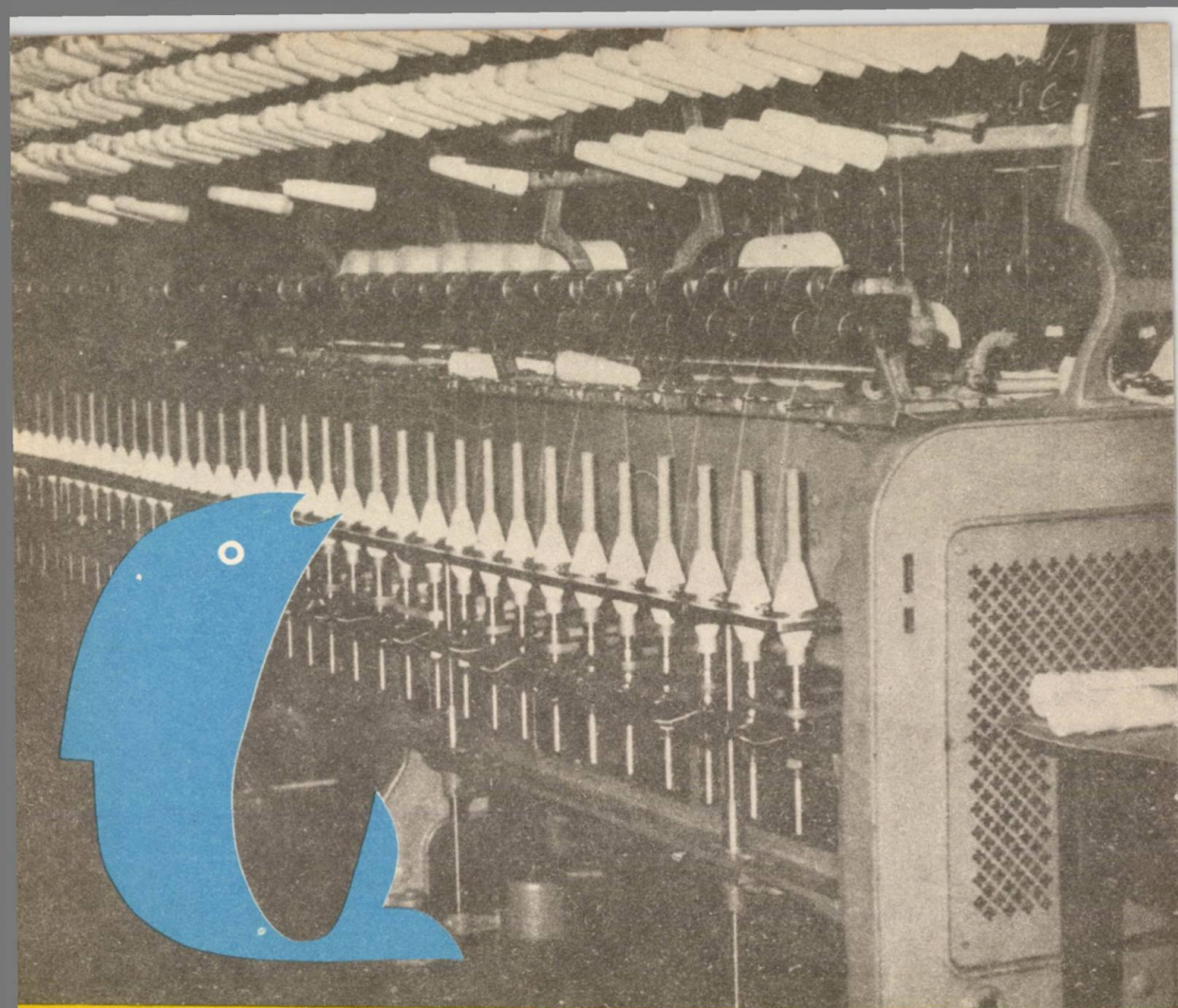

Fabrica de unelte și plase pescărești
Galați produce

- Aște și plase pescărești din fire sintetice relon
- Aște și plase pescărești din bumbac
- Unelte de pescuit oceanic pentru TRAULE
- Șnur, frînghii și parîme din relon
- Frînghii din SIZAL

— Ațe din bumbac, urzeală și bătătură
pentru covoare

— Saci din plase, relon pentru preambalat
legume

Produsele fiind de calitate superioară satis-
fac cerințele tuturor beneficiarilor

Întreprinderea de sîrmă, cuie și lanțuri "Galați"

Bd. Gh. Coșbuc nr. 251

PRODUCE ȘI LIVREAZĂ

SIRMĂ TREFILATĂ

- Sirmă tare
- Sirmă arsă moale
- Sirmă pentru șuruburi și nituri
- Sirmă moale neagră pentru mașini de balotat paie
- Oțel carbon tras și recopt în colaci

CUIE

- Cuie construcții
- Cuie tablă ținte
- Cuie blacheuri
- Cuie albastre pentru tapițerie

LANȚURI

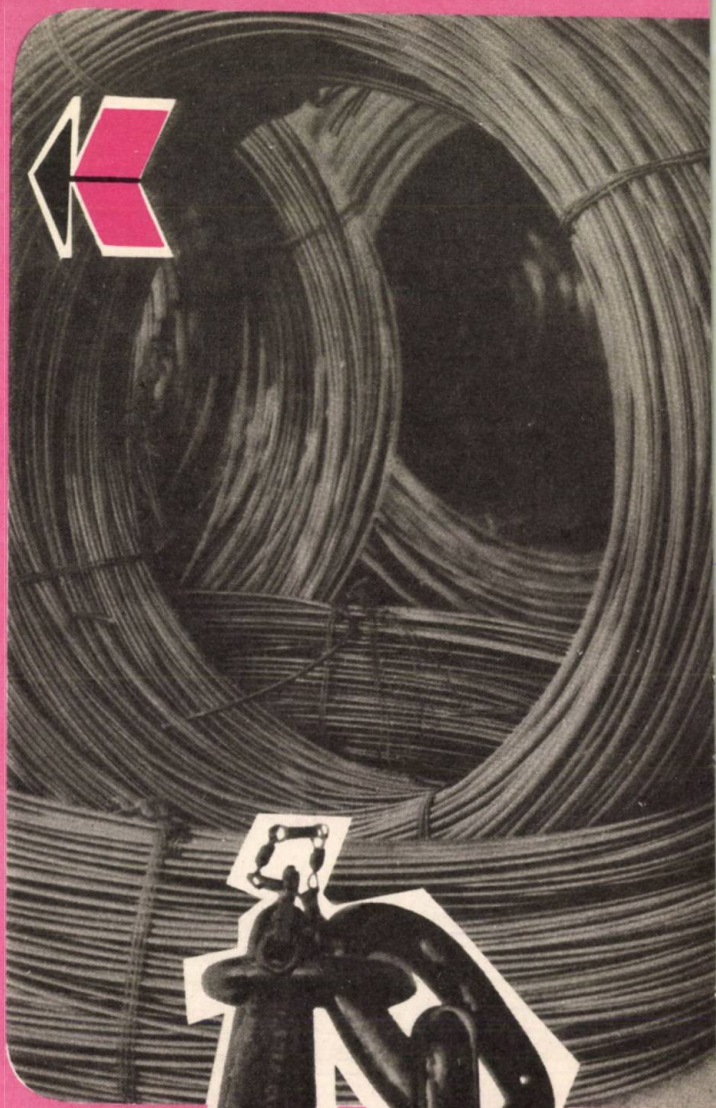
- Lanțuri navale grosimea $\varnothing$ 20-70 mm
- Lanțuri industriale grosimea 20-70 mm

Întreprinderea de sîrmă, cuie și lanțuri „Galați” deține un rol important în economia națională prin produsele realizate, care prezintă o mare varietate de forme, dimensiuni și caracteristici fizico-mecanice.

Sirmele trefilate au un domeniu vast de utilizare în industria constructoare de mașini (construcții metalice, nituri, șuruburi și piulițe, plase metalice), în industria construcțiilor (armături pentru beton, armături pentru geamuri), în agricultură (balotarea paielor, spaliere pentru vii) etc.

Cuiele din sîrmă au un larg domeniu de utilizare în construcții la asamblarea părților lemnoase, fixarea geamurilor în tîmplărie, fixarea plasei de rabit la tencuieli, în industria ușoară la confecționarea încălțămintei, tapițerie, ambalaje etc.

Lanțurile navale sînt utilizate în industria navală (ancore, cabestane, bigi) și în industria constructoare de mașini (transportoare și alte instalații), iar lanțurile industriale în industria constructoare de mașini (transportoare, elevatoare, macarale, cuptoare metalurgice), în industria materialelor de construcții (cuptoare pentru fabricarea cimentului) și în industria lemnului.

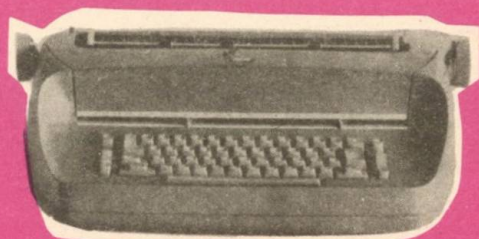
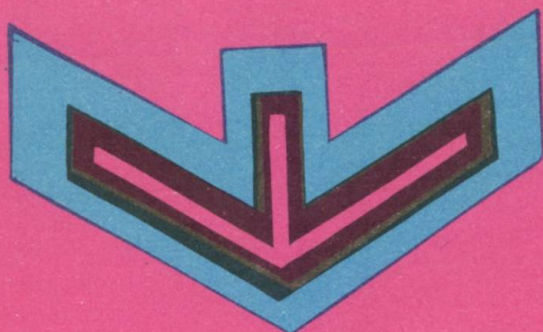

ÎNTEPRINDEREA
PENTRU
ÎNTEȚINEREA
ȘI REPARAREA
UTILAJULUI
DE CALCUL

ÎNTEPRINDEREA PENTRU ÎNTEȚINEREA
ȘI REPARAREA UTILAJELOR DE CALCUL

Bd. Prof. Dimitrie Pompei nr. 6 — București — Sector 2
Telefon 12.64.30 — Telex 01183716

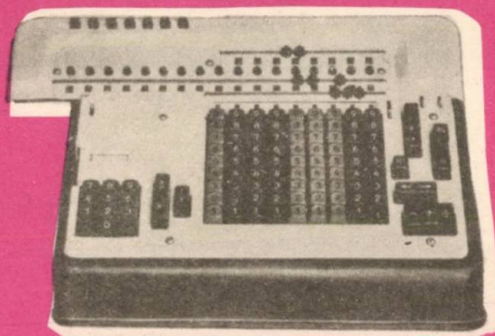

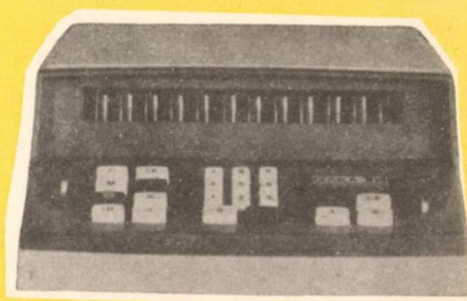
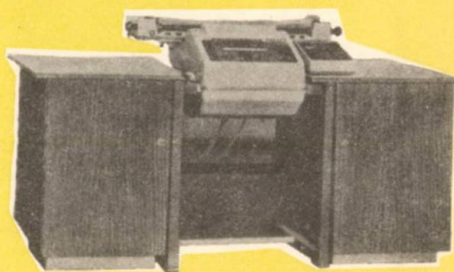
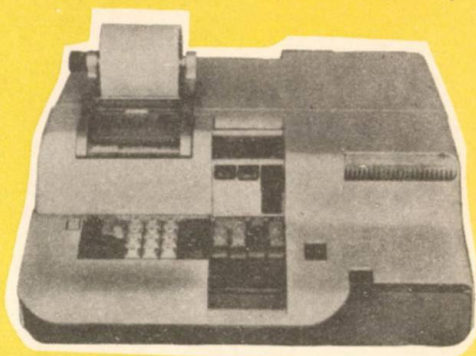
I.I.R.U.C. vă dă siguranța unui SERVICE prompt și de înaltă calitate prin soluția eficientă pe care a găsit-o. I.I.R.U.C. reduce la minimum timpul de prezentare la intervenție, deoarece, pe lângă sediul central din București, dispune de șase centre de coordonare zonală și peste 50 de filiale în România.

Prin eșalonare de supervizare, acordă asistență și îndrumare tehnică specialiștilor din grupele de SERVICE de întreținere a echipamentului dv.

Eficiența investițiilor dv. va fi ridicată numai dacă echipamentul va funcționa ireproșabil.

Rezolvați fără nici un efort această problemă prin încheierea unui contract de SERVICE cu I.I.R.U.C., care își va achita cu promptitudine obligațiile contractuale datorită specialiștilor de înaltă calificare de care dispune și relațiilor contractuale pe care le are cu firmele furnizoare. Dacă doriți și dispuneți de un număr mare de echipamente de calcul, vă punem la dispoziție echipe de specialiști care să acorde asistență tehnică permanentă, intervențiile făcându-se în momentul apariției defectelor.

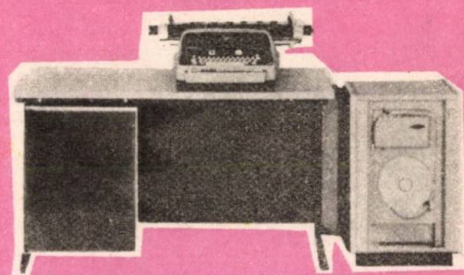
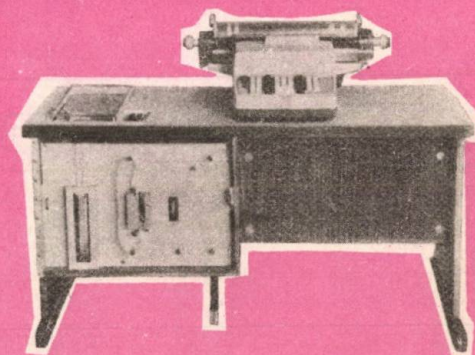

I.I.R.U.C. se oferă să vă preia toate obligațiile în perioada de garanție pentru utilajele pe care le fabricați.

I.I.R.U.C. vă poate prezenta în mod eficient și original cele mai noi utilaje în cadrul expozițiilor și târgurilor internaționale cu ajutorul specialiștilor săi, care sînt oricînd la dispoziția dv.

Încheind un contract cu I.I.R.U.C. veți avea alături de dv. un partener care va rezolva unul din elementele cele mai importante pentru renumele produselor ce le fabricați :

SERVICE - UL

Victoria

ÎNTRERINDERE DE
INDUSTRIE LOCALĂ
BUCUREȘTI

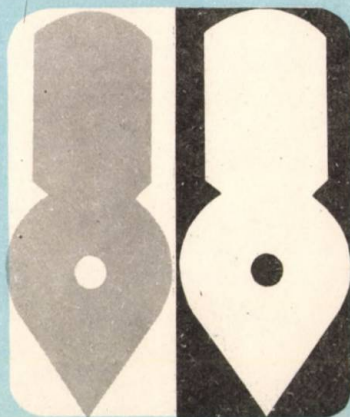
STR. COBĂLCESCU 9 SECT. 7

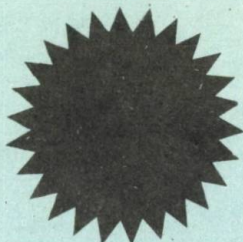
PRODUCE :

Ceară și pastă pentru parchete și încălțăminte, luminări de diferite dimensiuni, albe și galbene, abrazivi și adevizi, încărcături pentru extincătoare și produse ignifuge, esențe și arome alimentare, uleiuri tratate și alte produse servind la fabricarea vopselelor, diferite vopsele, lacuri, emailuri, grunduri, și vopsele izolante și ulei fin pentru uns mașini, produse pentru întreținerea și lustruirea metalelor și pielăriei cu sau fără abraziv, produse insecticide și dezinfectante, produse manufacturate din cauciuc, produse dentare, produse chimice pentru îngrășăminte, capsule amilacee, precum și sulfat de aluminiu, carbonat de potasiu, stearat de zinc, alaun de amoniu etc., produse auxiliare pentru construcții și instalații, produse decapante pentru sudură, produse izolante pentru electrotehnică, recipienți, tuburi și fiole de sticlă, făini proteice furajere.

Telefon 15.96.90 – 13.62.63 – 13.70.69 – 15.23.06

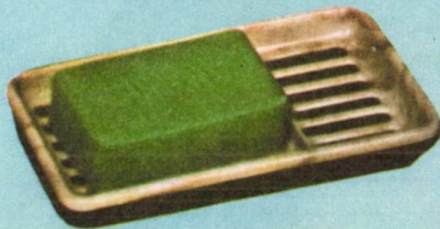
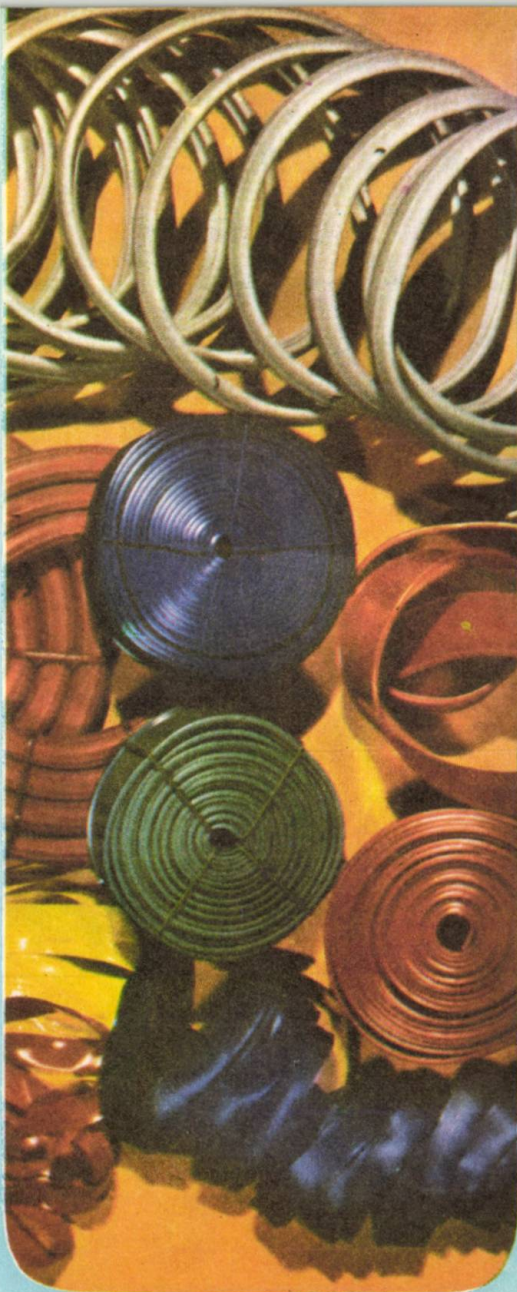
acuarele
pionier

PRESTĂRI DE SERVICII :

Reparații și vulcanizări de anvelope și camere auto, revizuirea, recondiționarea și încărcarea aparatelor de stins incendiu cu spumă (la sediul beneficiarului) și cu bioxid de carbon, praf total și zăpadă carbonică (la sediul întreprinderii), operații de dezinfecții și deratizare.

Victoria

TRUSTUL DE CONSTRUCȚII INDUSTRIALE CONSTANȚA

Str. Sarmisegetuza nr. 8
Telefon 14776 – 14777 – 14778

TRUSTUL DE CONSTRUCȚII INDUSTRIALE CONSTANȚA are o contribuție pozitivă la opera de industrializare a țării, prin punerea în funcțiune a peste 140 de capacități de producție și obiective social-culturale. În realizări se înscriu 43 fabrici și uzine, 77 construcții agrozootehnice, 15 obiective social-culturale, la care se adaugă lucrările în curs de execuție la obiective de mare importanță economică cum sînt : Șantierul naval Mangalia, Extindere C.E.T. Constanța, Fabrica de zahăr Țăndărei, Întreprinderea mecano-navală și altele.

Organizatoric, Trustul de Construcții Industriale Constanța este constituit din :

— trei grupuri de șantiere de construcții, organizate teritorial, în județele Constanța, Tulcea și Brăila, ultimul realizînd și lucrările din județul Ialomița :

— un grup de șantiere de instalații și montaj, cu sediul în Constanța, și șantiere pe toate platformele în construcție.

Pentru a întregi imaginea unității noastre, să amintim și unele din acele sectoare de activitate, care, constituite într-un veritabil „spate al frontului”, asigură funcționarea mecanismului complex pe care-l reprezintă astăzi Trusul de Construcții Industriale Constanța :

— stația de utilaj și transport, cu secții la Constanța, Brăila și Tulcea ;

— bazele de aprovizionare și producție secundară ale grupurilor de șantier ;

— secția de proiectare, compusă din trei ateliere și o stație de calcul automat ;

— „turnul de control”, organism creat de trustul nostru pentru controlul operativ al îndeplinirii programelor de activitate, al hotărârilor adoptate, pentru filtrarea informațiilor și selectarea celor în a căror rezolvare trebuie să intervină conducerea trustului.

Principal constructor al obiectivelor industriale și agrozootehnice din județele : Constanța, Tulcea, Brăila și Ialomița, trustul a pus în funcțiune, în cursul activității sale, noi capacități de producție :

COMBIMATE CHIMICE :

La Chișcani-Brăila, la Năvodari, la Palas-Constanța.

OBIECTIVE ENERGETICE :

La Palas-Constanța, Brăila, Tulcea, însumind o putere instalată de 350 Mw.

ŞANTIERE NAVALE :

La Brăila şi Constanţa

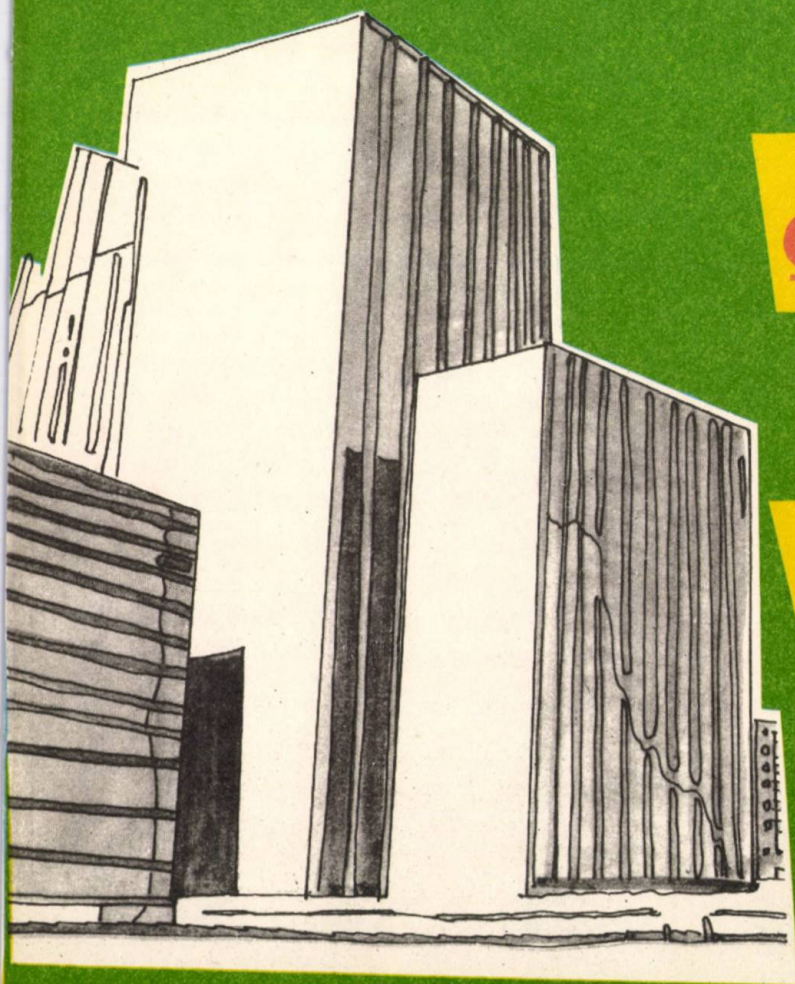
UZINA DE ALUMINĂ TULCEA

OBIECTIVE DIN INDUSTRIA MATERIALELOR
DE CONSTRUCŢII :

La Constanţa şi Medgidia

OBIECTIVE DIN INDUSTRIA UŞOARĂ :

- Întreprinderea integrată de lână „Tomistex”
- Fabrica de mobilă şi furniruri Constanţa

SILOZURI DE CEREALE

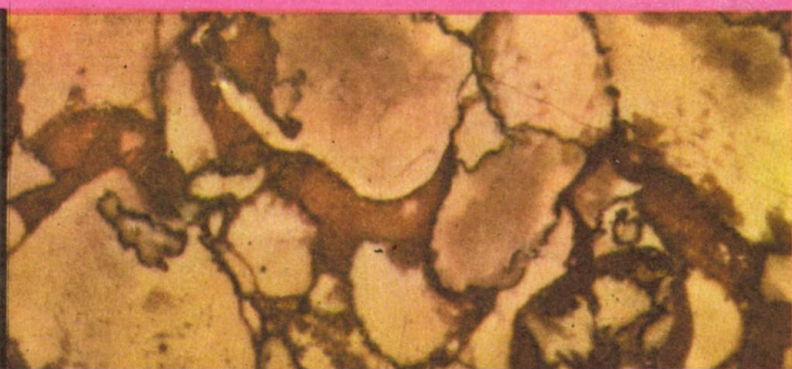
FABRICI DE NUTREȚURI CONCENTRATE ȘI ÎNȚEPRINDERI DE USCAT FURAJE cu o capacitate totală de 331.000 tone/anual

SERE LEGUMICOLE

50 ha

UNITĂȚI ALE INDUSTRIEI ALIMENTARE

- Fabrica de ulei Constanța
- Fabrica de bere Constanța
- Fabrica de conserve de carne Constanța
- Fabrica de lapte praf Constanța
- Centrul de vinificație Tulcea
- Crama Murfatlar
- Fabrica de gheață Mangalia

ÎNTRERPRINDEREA PENTRU EXTRAGEREA, PRELUCRAREA ȘI MONTAREA MARMUREI ȘI PIETREI DE CONSTRUCȚII „BUCUREȘTI”

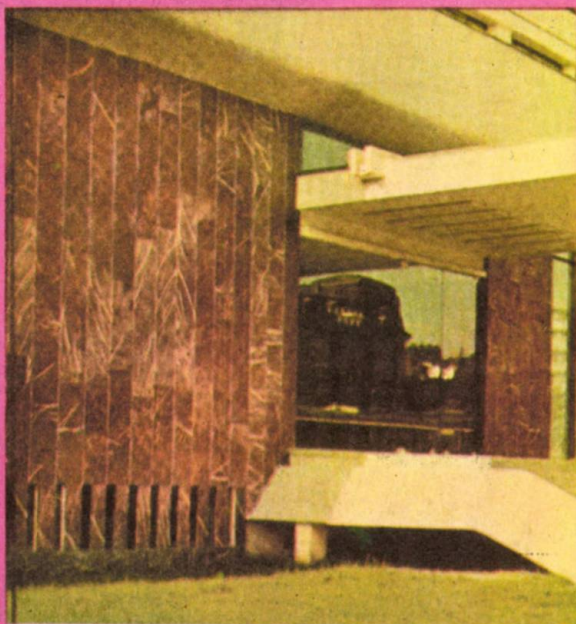
Bd. Bucureștii Noi nr. 25

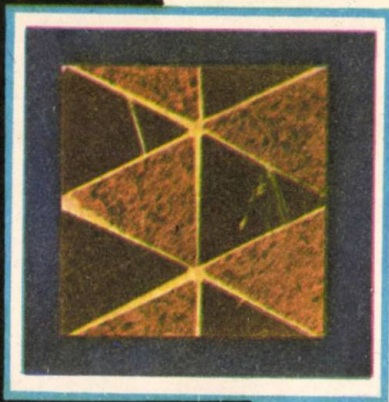
Telefon 67.27.47

Telex 10135

Execută lucrări de placaje interioare și exterioare obișnuite pentru construcțiile și edificiile publice realizate cu materiale din țară, precum și lucrări din grante ce provin din alte țări. În industrie lucrează specialiști în granit; de asemenea industria este utilată cu toate mașinile de precizie pentru executarea din roci vulcanice, de orice duritate, de monumente publice etc. Pe bază de comenzi și de proiecte de execuție, industria noastră realizează orice fel de lucrări în piatră, marmură și granit.

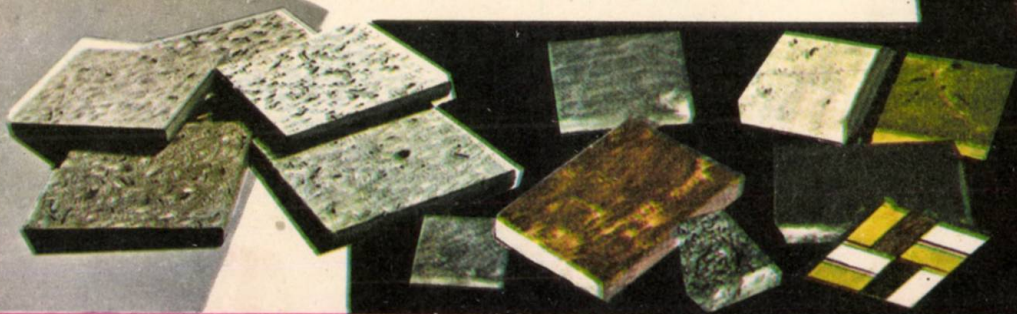
Piese componente se ambalează special pentru a rezista oricărui mod de transport.

Pe bază de comenzi și de proiecte de execuție, industria noastră realizează orice fel de lucrări în piatră, marmură și granit.

Piesele componente se ambalează special pentru a rezista oricărui mod de transport.

Dragi cititori,

filateliști sau nefilateliști

În dorința ca almanahul ce-l răsfoiți să vă fie pe plac, avem nevoie de ajutorul dv.

De aceea vă rugăm ca după ce-l citiți, să ne trimiteți observațiile făcute și sugestiile pe care le aveți.

Sintem interesați să cunoaștem părerile dv. asupra :

- formatului ;**
- probleme filatelice ce vă interesează ;**
- titluri de articole care ar trebui tratate ;**
- subiecte pe marginea filateliei ;**
- ilustrații ;**
- orice alte sugestii în legătură cu acest almanah.**

Vă mulțumim și vă rugăm a trimite observațiile dv. pe adresa :

**ROMPRESFILATELIA
Cal. Griviței nr. 64-66
pentru Almanahul Filatelic 1978**

CĂTRE

ROMPRESFILATELIA
pentru Almanahul Filatelic 1978

BUCUREȘTI
Cal. Griviței 64-66

.....
Expeditor ;

Str.
.....
.....

Rompresfilatelia

BUCUREȘTI – CALEA GRIVIȚEI 64–66

Întreprindere comercială de stat
comercializează
prin

MAGAZINELE FILATELICE ȘI GHIȘEELE FILATELICE din cadrul oficiilor
P.T.T.R. din întreaga țară următoarele mărfuri filatelice :

- mărci poștale românești clasice și moderne
- mărci poștale străine clasice și moderne
- colecții de mărci poștale românești și străine
- plicuri filatelice românești și străine cu premii
- clăsoare filatelice
- ilustrate maxime
- plicuri „prima zi a emisiunii” românești
- cataloage filatelice
- accesorii filatelice diferite :

- lupe
- pensete
- ștreifuri
- poșete
- carnete și foi de schimb
- foi de album etc.

CONSULTIND BULETINELE INFORMATIVE ȘI LISTELE DE STOC

afișate la magazinele filatelice și
ghișeele filatelice de pe lângă ofi-
ciile P.T.T.R. vă informați prompt
și complet cu privire la mărcile
poștale și mărfurile filatelice pe
care le puteți procura

La mulți ani!

1977

1977

IANUARIE		FEBRUARIE		MARTIE	
L	3 10 17 24 31	7 14 21 28		7 14 21 28	
M	4 11 18 25	1 8 15 22		1 8 15 22 29	
M	5 12 19 26	2 9 16 23		2 9 16 23 30	
J	6 13 20 27	3 10 17 24		3 10 17 24 31	
V	7 14 21 28	4 11 18 25		4 11 18 25	
S	1 8 15 22 29	5 12 19 26		5 12 19 26	
D	2 9 16 23 30	6 13 20 27		6 13 20 27	
APRILIE		MAI		IUNIE	
L	4 11 18 25	2 9 16 23 30		6 13 20 27	
M	5 12 19 26	3 10 17 24 31		7 14 21 28	
M	6 13 20 27	4 11 18 25		1 8 15 22 29	
J	7 14 21 28	5 12 19 26		2 9 16 23 30	
V	1 8 15 22 29	6 13 20 27		3 10 17 24	
S	2 9 16 23 30	7 14 21 28		4 11 18 25	
D	3 10 17 24	1 8 15 22 29		5 12 19 26	
IULIE		AUGUST		SEPTEMBRIE	
L	4 11 18 25	1 8 15 22 29		5 12 19 26	
M	5 12 19 26	2 9 16 23 30		6 13 20 27	
M	6 13 20 27	3 10 17 24 31		7 14 21 28	
J	7 14 21 28	4 11 18 25		1 8 15 22 29	
V	1 8 15 22 29	5 12 19 26		2 9 16 23 30	
S	2 9 16 23 30	6 13 20 27		3 10 17 24	
D	3 10 17 24 31	7 14 21 28		4 11 18 25	
OCTOMBRIE		NOIEMBRIE		DECEMBRIE	
L	3 10 17 24 31	7 14 21 28		5 12 19 26	
M	4 11 18 25	1 8 15 22 29		6 13 20 27	
M	5 12 19 26	2 9 16 23 30		7 14 21 28	
J	6 13 20 27	3 10 17 24		1 8 15 22 29	
V	7 14 21 28	4 11 18 25		2 9 16 23 30	
S	1 8 15 22 29	5 12 19 26		3 10 17 24 31	
D	2 9 16 23 30	6 13 20 27		4 11 18 25	

PENTRU
AMBALAREA
COLETELOR

Don Petre
Str. Veche, 2
Cluj

FOLOSITI CUTII TIP P.T.T.R.

ATTENTIE

● SE VIND
LA TOATE OFICILE P.T.T.R.

Rompresfilatelia

ÎNȚEPRINDERE COMERCIALĂ DE STAT

achiziționează :

FRAGMENTE DE PLICURI CU
MĂRCI POȘTALE
ROMÂNEȘTI ȘI STRĂINE

Relații la telefonul

50 29 42

sau

la oficiile P.T.T.R. din Capitală și din țară

„ROMPRESFILATELIA”

achiziționează :

- mărci poștale românești și străine
- sortimente de mărci românești diferite
- sortimente „toată lumea”
- mărci poștale românești și străine în pachetele a 100 buc.
- fragmente de plicuri cu mărci poștale românești și străine.

Detalii privind achiziționarea mărcilor poștale obțineți prin consultarea listei de achiziții curentă.

PENTRU CORESPONDENTA Dvs.

FOLOSITI
PLICURI EDITATE DE POSTA

DIN CUPRINS:

V. ȘCHIOPĂRLAN : Primul almanah filatelic (3) ● A. LACHE : Gânduri din partea editorului (5) ● T. GEORGESCU : Debut (6) ● C. SMIRNOV : Salut primei ediții (7) ● V. DINCĂ : Filatelia mesager de pace (8) ● A. CONSTANTINESCU : Miracolul românesc (11) ● S. FAUR : Imaginea femeii în filatelie (17) ● D. VASILIU : Imaginea tinereții în filatelie (21) ● E. BARBU : Nevoia de timbre (25) ● D. M. BELCEA : Cum am devenit filatelist (26) ● R. GEORGESCU : Ai un hobby, Costică ? (29) ● T. PREDOIESCU : Jocurile olimpice oglindite pe mărcile poștale românești (31) ● D. MUTAȘCU : Poezia timbreelor (38) ● M. GEORGESCU : Esseuri, reimpresiuni, erori, falsuri și specimene (49) ● M. ȘAPIRA : Mărci poștale cu inscripții greșite (56) ● A. PĂUNESCU : Masa noastră (63) ● D. URMĂ : Calea ferată în filatelie (65) ● A. MITRICĂ : Pictori români ai mării reprezentați în filatelie (76) ● N. DEMETRESCU : Cercurile filatelice la orașe și sate (74) ● F. NEAGU : Umbra visului (81) ● SIN ARION : Unde dai și unde crapă (85) ● T. O. CEPRAGA : Filatelia față în față cu ea însăși (99) ● I. GHIȚULESCU : Hobby, de ce filatelia (113) ● C. SPINEANU : Studiu (129) ● P. CONSTANTINESCU : Vreți să știți cum se face o marcă poștală (145) ● I. RĂDULESCU : Cosmonautica reflectată în filatelia românească (148) ● M. STOIAN : Sport filatelie. Campionatele mondiale de fotbal (158) ● E. Coștin : Marca poștală îmbătrânește ? (162) ● V. Neaga : Maximafilia în avangarda preocupărilor din filatelia modernă (189)

ALMANAH FILATELIC 1977
EDITAT DE
„ROMPRESFILATELIA”

Redactor responsabil : ELENA ANDREESCU
Coordonator : CORNEL SPINEANU
Prezentarea grafică : IOAN SAVA
Foto : VICTOR STAMATE

Lei 17

Rompresfilatelia

BUCUREȘTI CALEA GRIVIȚEI 64-66